

Endelig betænkning over statsregnskabet for 2007

Henvendelse vedrørende denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K
Telefon: 33 37 55 00
Fax: 33 37 59 95
E-mail: statsrevisorerne@ft.dk
Hjemmeside: www.ft.dk/statsrevisorerne

Yderligere eksemplarer kan købes ved henvendelse til:

Schultz Distribution
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Telefon: 43 22 73 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz-grafisk.dk
Hjemmeside: www.schultzboghandel.dk

ISSN 1602-9216
ISBN 978-87-7434-313-4

INDHOLD

1. Statsrevisorernes indstilling til Folketinget om godkendelse af statsregnskabet for 2007	5
2. Statsrevisorernes afgivelsesbemærkning.....	7
3. Statsrevisorernes besigtigelse af statslig virksomhed mv.....	13
4. Sammensætning af statsrevisorkollegiet i 2007	17
5. Oversigt over Statsrevisorernes bemærkninger	19
6. Opfølgning på beretninger vedrørende 2007.....	21
7. Opfølgning på beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.....	153
8. Opfølgning på fortsatte beretninger vedrørende tidligere år	225
9. Oplysninger om inhabilitet i enkelte sager.....	313

1. Statsrevisorernes indstilling til Folketinget om godkendelse af statsregnskabet for 2007

Med afgivelse af denne endelige betænkning over statsregnskabet er revisionen af statsregnskabet for finansåret 2007 tilendebragt.

Statsrevisorerne kan herefter i overensstemmelse med grundlovens § 47, stk. 3, indstille, at statsregnskabet for finansåret 2007 godkendes.

Statsrevisorerne,
25. marts 2009

Peder Larsen
Henrik Thorup
Helge Adam Møller
Svend Erik Hovmand
Mogens Lykketoft
Manu Sareen

2. Statsrevisorernes afgivelsesbemærkning

Statsrevisorerne forelægger med Endelig betænkning 2007 statsregnskabet til Folketingets beslutning.

Endelig betænkning 2007 indeholder

- Statsrevisorernes afgivelsesbemærkning til Folketinget om godkendelse af statsregnskabet for 2007
- Afrapportering af Statsrevisorernes besigtigelser af statslig virksomhed mv.
- Ministrenes redegørelser til Statsrevisorerne for de foranstaltninger og overvejelser, som årets beretninger har givet anledning til
- Rigsrevisors bemærkninger til ministerredegørelserne
- Rigsrevisionens opfølgning på fortsatte beretningssager fra tidligere år og Statsrevisorernes evt. bemærkninger hertil.

Statsrevisorerne har afgivet i alt 19 beretninger til Folketinget, som vedrørte regnskabsåret 2007. Statsrevisorerne afgav i enighed bemærkning til alle beretninger. Beretningerne omhandler undersøgelser af statslig virksomhed mv., udarbejdet af Rigsrevisionen enten på Statsrevisorernes anmodning eller på Rigsrevisionens initiativ.

Endelig betænkning 2007 følger op på disse beretninger på grundlag af ministrenes § 18-redegørelser og Rigsrevisionens opfølgende notater. Statsrevisorerne har således løbende fulgt op på beretningssagerne og vurderet, om sagerne kunne afsluttes eller fortsat skulle følges op. Statsrevisorernes eventuelle bemærkninger til de enkelte sager er optrykt efter hver sag.

Stillingtagen til om beretningssager afsluttes eller fortsat følges op

Når Statsrevisorerne behandler sager til denne betænkning, sker det ud fra et princip om, at der er knyttet statsrevisorbemærkninger

til sager, hvor kritik, henstillinger eller lignende er skønnet påkrævede eller hensigtsmæssige. Undladelse af statsrevisorbemærkning er – alt efter den pågældende sags karakter – udtryk for, enten at den er tilfredsstillende afsluttet, at Rigsrevisionen fortsat følger sagen, eller at den er bragt så langt frem, som det skønnes muligt under en rimelig sagsbehandling.

Resultatet af Statsrevisorernes behandling af sager til Endelig betænkning vil enten være, at sagen afsluttes uden yderligere opfølgning eller, at sagens afslutning udsættes med henblik på en yderligere afklaring. De fortsatte sager kan fx skyldes, at der foregår et administrativt undersøgelses- eller udredningsarbejde, som skal afsluttes eller, at en udvikling skal holdes under observation gennem en længere periode.

Skønner nogen af statsrevisorerne, at en sag, der omtales i denne betænkning, gør det påkrævet, at Folketinget træffer en beslutning, kan Statsrevisorerne indstille dette i forbindelse med, at de afgiver bemærkning til sagen.

Oplysninger om habilitet

En statsrevisor er inhabil i en revisionssag, hvis vedkommende har en personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse. Det gælder også i de tilfælde, hvor en statsrevisors ægtefælle, beslægtede eller besvogrede, søskendebørn eller andre nærtstående har interesse i sagens udfald. Inhabilitet foreligger også, hvis en statsrevisor deltager eller har deltaget i ledelsen eller har været nært tilknyttet en offentlig myndighed, selskab, en forening eller anden privat juridisk person, der har særlig interesse i sagens udfald. Endvidere er en statsrevisor

inhabil, når sagen vedrører revision af en offentlig myndighed, hvor den pågældende statsrevisor tidligere har medvirket ved en afgørelse hos denne myndighed eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, som revisionssagen vedrører. Det kan fx være tilfældet, hvis en statsrevisor er tidligere minister. Set over en årrække er dette den hyppigste årsag til statsrevisorernes erklæringer om inhabilitet. Endelig er en statsrevisor inhabil, hvis der i øvrigt kan opstå tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Det er den enkelte statsrevisors ansvar selv at gøre opmærksom på evt. inhabilitet. Er en statsrevisor inhabil i forhold til en revisions-sag, er det således fast kutyme, at han/hun ikke medvirker ved behandlingen af sagen. I praksis foregår det på den måde, at den pågældende statsrevisor forlader statsrevisormødet, mens sagen behandles. Oplysninger om inhabilitet er dels fremgået af de bemærkninger, som Statsrevisorerne har haft til de enkelte beretninger, dels fremgår de af kapitel 9 i denne betænkning.

Særlige regnskaber

Med henblik på at sikre Folketingets indsigt i de tilfælde, hvor statslige opgaver bliver henlagt til selskaber og virksomheder uden for finansloven, men hvor staten fortsat har ansvar, har Statsrevisorerne og rigsrevisor direkte adgang til fuldt statsejede aktieselskaber og aktieselskaber, hvor staten i øvrigt har bestemmende indflydelse. For aktieselskaber, der har aktier optaget til notering på en børsfond, skal rigsrevisor indkræve regnskaberne gennem vedkommende minister.

De særligt klassificerede regnskaber for Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste har medført, at revisionen, som principielt gennemføres på samme måde som revisionen af statens øvrige regnskaber under Statsrevisorernes og rigsrevisors ansvar, foretages af en dertil særlig beskikket medarbejder i Rigsrevisionen. Der redegøres for den foretagne revision over for rigsrevisor, mens der over for Statsrevisorerne kun rapporteres i klassificeret form, hvis sær-

lige forhold undtagelsesvis nødvendiggør dette.

Statsrevisorernes særlige bemærkninger til beretninger afgivet i 2007

Statsrevisorerne afgav i beretningsåret 2007 19 beretninger, hvoraf 1 er afsluttet i Endelig betænkning 2007.

Statsrevisorerne har fundet anledning til at gøre Folketinget opmærksom på følgende beretninger pga. deres kritiske og/ eller principielle karakter:

I beretning 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.) bemærkede Statsrevisorerne, at der principielt ikke bør være forskel på, om Folketinget vælger at overføre resurser til borgere og virksomheder ved direkte tilskud eller ved reduktion af skattebetalingen, dvs. skatteudgifter. Skatteudgifterne bør, ligesom statens udgifter i øvrigt, undergå en politisk prioriterings- og beslutningsproces, der sikrer, at ukontrolleret forbrug undgås, og at kun de ordninger, hvor formålet stadig tilgodeses, fortsætter. Skatteministeren forventer i foråret 2009 at præsentere en undersøgelse af, hvordan der kan sikres større gennemsigtighed i budgettering og rapportering af skatteudgifterne.

Den 1. januar 2007 afløste 5 regioner de tidligere amters administration af sygehusområdet. 2007 var således det første år, at den statslige revision - Rigsrevisionen og Statsrevisorerne - havde mulighed for at afgive tværgående og landsdækkende undersøgelser på sygehusområdet. Der blev afgivet tre beretninger på sundhedsområdet:

I beretning 2/2007 om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver fandt Statsrevisorerne det tilfredsstillende, at regionerne hurtigt havde etableret nødvendige tiltag til udvikling af it-understøttelsen på sygehusområdet. Statsrevisorerne pegede i den forbindelse på, at der med etablering af regionerne er en enestående - måske historisk - mulighed for vidensdeling, koordination og samarbejde på tværs af regionerne om fælles og omkostningsbevidste fremtidige it-løsninger på sygehusområdet. Sagen følges fortsat bl.a. ved

opfølgning på det koordinerende samarbejde i den tværoffentlige organisation Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark.

Beretning 3/2007 om Cancerregisteret viste bl.a., at registeret ikke havde været ført ajour, siden Sundhedsstyrelsen overtog driften 1. januar 1997. Statsrevisorerne fandt det yderst kritisabelt, at formålet med overtagelse af Cancerregisteret endnu ikke var opnået, til trods for, at det snart var 11 år siden, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet overtog ansvaret. Statsrevisorerne følger fortsat op på Sundhedsstyrelsens og ministeriets indsats for, at Cancerregisteret bliver fuldt ajourført og moderniseret.

Statsrevisorerne fandt det i *beretning 5/2007 om maksimale ventetider på kræftbehandling* utilfredsstillende, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke via sygehusejerne havde sikret sig kendskab til, om patientrettighederne i ordningen om maksimale ventetider var tilgodeset. Statsrevisorerne bemærkede ved opfølgningen på beretningen, at Statsrevisorerne ikke var tilhængere af unødige og overdrevne registrerings- og kontrolsystemer, men lagde vægt på, at ethvert fagministerium førte et vist tilsyn med, at lovgivningen overholdes, og at forvaltningen er i overensstemmelse med intentionerne bag loven. Henset til sagens væsentlighed fandt Statsrevisorerne det naturligt og fornuftigt, hvis ministeren via sygehusejerne havde sikret sig kendskab til, i hvilket omfang de maksimale ventetider på kræftbehandling og dertil knyttede patientrettigheder var overholdt. Statsrevisorerne har afsluttet sagen, da sundheds- og forebyggelsesministeren vil sikre, at der ikke fremover bliver tilsvarende diskrepans mellem Folketingets forventninger og den faktiske overvågning.

Statsrevisorerne fandt det i *beretning 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning* positivt, at den omfattende fusion samlet set var forløbet tilfredsstillende.

Statsrevisorerne fandt det dog utilfredsstillende, at restancemassen var steget med 1,7 mia. kr. i 2006 og med 1,2 mia. kr. i 2007. Sagen følges op, når Rigsrevisionen om nogle år udarbejder en ny beretning. Statsrevisorerne

forventer, at SKAT til den tid kan redegøre for, om de forventede effekter af fusionen og SKATs nye indsatsstrategi er opnået.

Statsrevisorerne afgav tre beretninger, som omhandlede effekterne af forskellige myndigheders indsats. Statsrevisorerne tillægger det principielt stor betydning, at myndighederne er i stand til at vurdere, i hvilken grad indsatsen nytter og har den ønskede effekt. Viden om effekt gavner borgere og virksomheder og er et væsentligt grundlag for politiske beslutninger og prioriteringer.

I *beretning 12/2007 om effekten af integrationsindsatsen over for nyankomne udlændinge* kritiserede Statsrevisorerne, at det stadig ikke var muligt fuldt ud at måle og opgøre effekterne af integrationsindsatsen. Statsrevisorerne vil bl.a. følge Integrationsministeriets arbejde med effektmåling af, hvordan udlændige sikres mulighed for deltagelse i samfundslivet og forståelse af det danske samfunds grundlæggende værdier.

Det fremgik af *beretning 14/2007 om effekten af erhvervsfremmeindsatsen på innovations- og iværksætterområdet*, at Økonomi- og Erhvervsministeriet og Fødevareministeriet i en årrække har administreret erhvervsfremmeordningerne uden at have fuld klarhed over, hvilken effekt man ønskede at opnå – dvs. hvilke konkrete resultater og virkninger ordningerne skulle have. Det fandt Statsrevisorerne mindre tilfredsstillende.

I *beretning 15/2007 om effekter af de sociale indsatser* fandt Statsrevisorerne det tilfredsstillende, at Velfærdsministeriet i højere grad end tidligere medvirker til, at de sociale indsatser kan baseres på viden om effekt. Det er imidlertid mindre tilfredsstillende, at der stadig er begrænset viden om effekterne af de sociale indsatser – selv på områder, hvor det er relevant og målbart. Statsrevisorerne har siden 1999 i flere beretninger påpeget, at Socialministeriet (nu Velfærdsministeriet) kun i begrænset omfang har kunnet vurdere effekten af socialpolitikken.

I *beretning 17/2007 om forsvarets EH-101 helikoptere* kritiserede Statsrevisorerne skarpt forsvarets uprofessionelle håndtering af forhandlingerne om indgåelse af kontrak-

ten med leverandøren af helikopterne. Ved opfølgningen konstaterede Statsrevisorerne med tilfredshed, at forsvarsministeren på baggrund af forløbet omkring forsvarets anskaffelse og ibrugtagning af EH-101 helikopterne har iværksat en række initiativer for at forbedre procedurerne for anskaffelse af materiel fremover.

Beretning 18/2007 om udbetaling af uhævede feriepenge til efterlønsmodtagere viste, at Beskæftigelsesministeriets ændring af ferieloven i 2004 fik den utilsigtede konsekvens, at efterlønsmodtagere fik adgang til dobbeltforsøgelse, dvs. at de på samme tid kunne få udbetalt uhævede feriepenge og modtage efterløn. Adgangen til dobbeltforsøgelse blev ændret i 2006, men forventes at koste staten 450-600 mio. kr. Statsrevisorerne påtalte, at Beskæftigelsesministeriets lovforberedende arbejde med ændring af ferieloven var præget af manglende grundighed og forudseenhed. Statsrevisorerne vil bl.a. følge op på, hvad de samlede omkostninger bliver for staten.

Beretning 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007 indeholdt Rigsrevisionens erklæring om statsregnskabet, resultatet af Rigsrevisionens finansielle revision og Rigsrevisionens vurdering af ministerområdernes regnskabsforvaltning.

Statsrevisorerne konstaterede, at statsregnskabet for finansåret 2007 var rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler. Regnskaberne var samlet set aflagt i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter. Rigsrevisionen havde dog taget forbehold vedrørende regnskaberne for Forsvarskommandoen og Banedanmark.

Statsrevisorerne pegede på, at der blandt statens virksomheder var eksempler på velfungerende og meget tilfredsstillende regnskabsforvaltning. Revisionen havde dog også afdækket en række svagheder i regnskabsforvaltningen og fejl i regnskaberne, bl.a. utilstrækkelige regnskabsmæssige afstemninger og kontroller vedrørende status. Statsrevisorerne konstaterede, at nogle af disse fejl var opstået i forbindelse med den fortsatte

implementering af omkostningsreformen. Statsrevisorerne fandt, at statens virksomheder havde løst en væsentlig og udførende opgave med at indføre de omkostningsbaserede bevillinger i 2007, ny likviditetsordning og ændret regnskabsmæssig behandling i status.

Ved opfølgningen på beretningen i marts 2009 vurderede rigsrevisor, at ministrene generelt havde afgivet fyldestgørende og tilfredsstillende redegørelser. Heriblandt skal Statsrevisorerne fremhæve forsvarsministerens foranstaltninger vedrørende Forsvarskommandoens regnskabsafklæggelse. Forsvarskommandoens regnskabsforvaltning bør snarest forbedres.

Statsrevisorerne særlige bemærkninger til tidligere års beretninger

Statsrevisorerne har fundet anledning til at fremhæve udviklingen i fem beretningssager, som er afgivet tidligere år.

Beretning 2/2002 om statsamternes produktivitet og effektivitet har ikke kunnet afsluttes, da den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene fortsat har ligget over målet om en sagsbehandlingstid på 13 uger. Statsrevisorerne gentog således ved opfølgningen i oktober 2008, at det var væsentligt for en god borgerservice, at der også i de nye statsforvaltninger måles og følges op på produktivitet, sagsbehandlingstid og brugertilfredshed. Statsrevisorerne fandt derfor, at Velfærdsministeriet burde følge op på de enkelte statsforvaltnings initiativer og herunder sikre sig, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for nævnsområderne opfyldte de fastsatte mål.

Statsrevisorerne var ved opfølgningen på *beretning 10/2002 om folkekirkens Fællesfond* tilfredse med Kirkeministeriets indsats for at genoprette fællesfondens økonomi og indsatsen for at forbedre økonomistyringen og regnskabsrapporteringen. Statsrevisorerne var dog ikke tilfredse med, at Kirkeministeriet efter mere end 4 år stadig ikke havde fulgt op på alle anbefalinger om forbedring af fællesfondens styring, regnskabsrapportering mv. i

Finansministeriets rapport fra 2003. Sagen kan således endnu ikke afsluttes.

Ved opfølgningen på *beretning 10/2003 om Bygnings- og Boligregisteret* (BBR) i oktober 2008 var udgangspunktet, at Folketinget i 2005 vedtog en ny lov om Bygge- og Boligregisteret (BBR), der betød, at staten fik ansvaret for BBR. Statsrevisorerne fandt det kritisabelt, at den tilhørende bekendtgørelse endnu ikke var udstedt, og at det nye it-system "Nyt BBR" først forventede idriftsat i 2009, dvs. 4 år efter lovændringen. Statsrevisorerne følger op på udviklingen af det nye it-system og på Økonomi- og Erhvervsministeriets mere aktive tilsyn med kommunerne. Statsrevisorerne afsluttede *beretning 3/2006 om anskaffelse af IC4-tog*, idet de konstaterede, at AnsaldoBredas leverancer af IC4-tog til DSB havde været uacceptabel langsom. Dette var baggrunden for, at DSB's ledelse i maj 2008 ændrede samarbejdet med AnsaldoBreda og gav leverandøren et ultimatum for levering af IC4-togene til maj 2009. Statsrevisorerne vil også fremover nøje følge DSB's

håndtering af IC4-togene. Statsrevisorerne følger op i en ny undersøgelse - enten når leveringen af IC4-togene har fundet sted - eller når DSB har opsagt kontrakten med leverandøren.

Beretning 15/2005 om anskaffelse og afvikling af Tårnfalken blev afsluttet i Endelig betænkning over statsregnskabet 2006, idet Statsrevisorerne fortsat ville følge op på det endelige tab i *Beretning 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007*. Statens endelige tab ved forsvarets anskaffelse, drift og afvikling af det ubemandede overvågningsfly Tårnfalken blev endeligt opgjort til 321,9 mio. kr.

Afgivelse af Endelig betænkning

Statsrevisorerne afgiver med disse bemærkninger den endelige betænkning over statsregnskabet for finansåret 2007 og indstiller til Folketinget, at statsregnskabet for 2007 godkendes.

3. Statsrevisorernes besigtelse af statslig virksomhed mv.

Højesteretspræsidenten og delegationen i Thimpu, Bhutan

Ved besøg på stedet ønsker Statsrevisorerne at se institutioner, realiserede og igangværende projekter samt møde relevante medarbejdere og samarbejdspartnere for at få indtryk af de forskellige aktiviteter og de betingelser, hvorunder den statslige virksomhed bliver udført.

Besigtelsesrejse til Bangladesh og Bhutan

Statsrevisorerne var på besigtelsesrejse til Bangladesh og Bhutan i februar 2008 efter i januar 2008 at have afgivet *beretning 6/2007 om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh* til Folketinget.

Det er to programsamarbejdslande, hvor Danmark yder støtte i overensstemmelse med den udviklingspolitiske strategi om at bekæmpe fattigdom i udviklingslande gen-

nem langsigtede og forpligtende partnerskaber.

Beretning 6/2007 viste, at Udenrigsministeriets forvaltning af udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh generelt er tilfredsstillende. Bistanden forvaltes under hensyn til de udviklingspolitiske målsætninger om øget bistandseffektivitet. Målet er at fokusere bistanden til et antal begrænsede og sammenhængende sektorer og ved at tilpasse den til Bhutans og Bangladesh's egne prioriteter og muligheder. Bistanden søges tillige harmoniseret med andre donorlande. Beretningen viste, at sektorprogrammernes fremdrift og resultater i Bhutan og Bangladesh er i overensstemmelse med de opstillede mål - men også, at dokumentationen for de opnåede resultater på nogle områder bør forbedres.

På besigtigelsesrejsen til Bangladesh og Bhutan blev ikke erfaret sådanne forhold, at det efterfølgende var nødvendigt at bede udviklingsministeren om en redegørelse. Ministeren har imidlertid afgivet den lovbestemte ministerredegørelse til *beretning 6/2007 om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh* - jf. side 62 og Statsrevisorernes bemærkning side 66. Statsrevisorernes bemærkning uddybes i det følgende.

Efter at have besøgt de to - i flere henseender meget forskellige - lande finder Statsrevisorerne det velbegrunder, at der er truffet beslutning om, at Bhutan udfases som programsamarbejdsland. Det er et fundamentalt politisk krav, at dansk udviklingsbistand er fattigdomsorienteret - og det er fx tydeligt, at behovet for bistand er langt større i Bangladesh end i Bhutan.

I den forbindelse gør Statsrevisorerne opmærksom på, at man tidligere har anbefalet, at der fortsat er fokus på muligheder for en yderligere koncentration af dansk udviklingsbistand om færre programsamarbejdslande. Målet med donorkoordination er at reducere transaktionsomkostninger, fremme opbygning af national kapacitet og øge overblik og forudsigelighed. Men donorkoordination er i sig selv en transaktionsomkostning, og Statsrevisorerne finder, at det ville være enklere og give større udviklingseffekt, hvis der var færre donorer i det enkelte land. Hvis den danske bistand fordeles på færre programsamarbejdslande, vil koordineringen blive enklere og mulighederne for at påvirke udviklingen i de udvalgte lande blive større.

Anbefalingen af yderligere koncentration gælder også antallet af sektorer, som Danmark yder bistand til. Statsrevisorerne finder således, at bistanden kan fokuseres yderligere i både Bangladesh og Bhutan ved at reducere antallet af de sektorer og komponenter, der ydes bistand til.

En væsentlig del af udviklingsbistanden til Bhutan ydes som sektorbudgetstøtte, dvs. via landets budgetsystem, men med specifikke krav til anvendelsen. Det er imidlertid

Statsrevisorernes opfattelse, at Udenrigsministeriets overvejelser om at overgå til generel budgetstøtte bør nyde fremme. Landet opfylder stort set kriterierne for ydelse af generel budgetstøtte, man er interesseret i at modtage generel budgetstøtte, og det vil være et passende led i udfasningen af bistanden til Bhutan. I udviklingsministerens redegørelse til *beretning 6/2007 om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh* fremhæves imidlertid, at også andre faktorer end landets forvaltningskapacitet indgår ved vurderingen af valget af bistandsform.

Endelig bemærker Statsrevisorerne, at der i Bhutan er bestræbelser mod at blive et demokrati baseret på principperne om god regeringsførelse. Den faktiske gennemførelse udestår dog, og der er uløste spørgsmål vedrørende menneskerettigheder, herunder for nepalesiske indvandrere. Statsrevisorerne finder det som nævnt samlet set velbegrunder, at der fremover fokuseres på færre komponenter i sektorprogrammerne. Til trods herfor skal man fremhæve vigtigheden af, at der i sektorprogrammet for god regeringsførelse fortsat bliver fokuseret på de begrænsede borgerlige og politiske rettigheder.

Besigtigelse af IC4-tog og fødevarekontrollen

Statsrevisorerne besigtigede DSB's IC4-tog og besigtigede fødevarekontrollen i Ringsted i juni 2008.

Besigtigelsen af IC4 gav Statsrevisorerne et indtryk af de nye tog under kørsel fra Aalborg til Århus. Statsrevisorerne blev orienteret om DSB's opfattelse af problemerne ved leveringen og godkendelse af toget ved et møde med bl.a. DSB's bestyrelsesformand og administrerende direktør. Besigtigelsen har ikke givet anledning til at stille yderligere spørgsmål til Transportministeriet eller rigsrevisor. Statsrevisorerne afsluttede samme dag *beretning 3/2006 om anskaffelsen af IC4-tog*. Statsrevisorerne konstaterede, at Ansaldo-Bredas leverancer af IC4-tog til DSB har været uacceptabelt langsom, idet DSB i 2000 bestilte 83 IC4-tog, som alle skulle have været leveret og idriftsat i januar 2006. DSB's le-

delse ændrede i maj 2008 samarbejdet med AnsaldoBreda og gav leverandøren et ultimatum om levering af IC4-togene til maj 2009.

Statsrevisorerne følger fortsat meget nøje DSB's håndtering af IC4-togene, idet sagen vil blive taget op i en ny undersøgelse – enten når leveringen af IC4-togene har fundet sted, eller når DSB har opsagt kontrakten med leverandøren.

Statsrevisorerne fik en præsentation af fødevarekontrollen ved et møde på Fødevareregion Øst i Ringsted og var efterfølgende på virksomhedsbesøg på Danish Crowns svine-slagteri i Ringsted.

Besigtigelsen har givet Statsrevisorerne et godt indtryk af de seneste års udvikling i fødevarekontrollen og af kontrollen under kontrolbesøg, i laboratorier og på slagterier. Besigtigelsen har ikke givet anledning til at stille yderligere spørgsmål til Fødevareministeriet eller til rigsrevisor.

I maj 2008 behandlede Statsrevisorerne *beretning 4/2006 om fødevarekontrollen*, som blev optaget i Endelig betænkning 2007 – jf. side 300. Statsrevisorerne fandt det tilfredsstillende, at Fødevarestyrelsen har iværksat et nyt tilsynskoncept, som er baseret på en risikovurdering af brancher og virksomheder. Derved anvendes ressourcerne, hvor kontrolbehovet er størst. Statsrevisorerne vil følge anvendelsen af det nye tilsynskoncept.

Deltagelse i Folketingets samarbejde med Tanzanias parlament

Folketingets samarbejdsaftale med Tanzanias parlament (Bunge) indebar, at repræsentanter fra det danske Finansudvalg, Statsrevisorerne og de to sekretariater besøgte Bunge i juni 2008. Formålet var bl.a. at orientere om og drøfte forholdene i Danmark og Tanzania på følgende områder: kontrol med anvendelsen af offentlige midler, budgetprocessen, regeringens ansvar overfor skatteyderne for forvaltningen af de offentlige ressourcer og regeringens kontrol af det lokale selvstyres forvaltning af offentlige midler.

Der var stor interesse fra begge sider, og på baggrund af tidligere møder i Tanzania og Danmark var begge parter godt rustet til en dialog. Samarbejdet har allerede givet resultater, idet de tanzanianske statsrevisorer nu gennemfører egne besigtigelser, og Tanzanias revisionslovgivning foreslås ændret, så den ansvarlige minister forpligtes til at svare på kritik fra Public Accounts Committee (PAC) og fra rigsrevisor. Endelig overvejes det at ændre lovgivningen, så medlemmer af PAC – lige som Statsrevisorerne – vælges for 4 år ad gangen uafhængigt af parlamentets valgperioder. Formålet er at sikre medlemmernes uafhængighed og kontinuitet i arbejdet.

Besøg hos statsrevisorkolleger i Sverige og Norge

Statsrevisorerne besøgte den svenske Riksrevisionen i september 2008 og havde tillige møde med kolleger fra Styrelsen for Riksrevisionen.

Den svenske revisionsordning er i sin nuværende udformning ganske ny – etableret den 1. juli 2003 som en ny myndighed under Riksdagen. Riksrevisionen ledes af tre rigsrevisorer, som er embedsmænd valgt af Riksdagen for 7-årige perioder, som er forskudt. Riksrevisionens styrelse udpeges af Riksdagen blandt nuværende eller tidligere rigsdagsmedlemmer. Styrelsens funktioner svarer i hovedsagen til Statsrevisorerne.

Riksdagsstyrelsen har i 2007 besluttet at gennemføre en parlamentarisk undersøgelse af den nye revisionsordning. Man mener ikke, at der er grund til at overveje Riksrevisionens placering under Riksdagen, men ønsker at samle andre erfaringer med revisionsordningen, idet målet er at udvikle og styrke den statslige revision.

Dagen efter besøgte Statsrevisorerne den norske Riksrevision, som blev oprettet i 1816, og som ledes af et kollegium på fem rigsrevisorer, der vælges af Stortinget for en fireårig periode. Det er i reglen tidligere medlemmer af Stortinget og kollegiets leder er samtidig leder af Riksrevisionen. Riksrevisionens øverste administrative leder har titel af revisionsråd. Riksrevisionen rapporterer til Stortingets Kontrol- og Konstitutionskomité.

Statsrevisorerne afgav i oktober 2008 *beretning 1/2008 om elberedskabet i Danmark og i Norden*, som er et resultat af en fællesnordisk parallelrevision. Beretningen er udarbejdet af Rigsrevisionen, men i et samarbejde med den norske og finske rigsrevision. Den svenske rigsrevision bidrog med oplysninger om forholdene i Sverige, men måtte trække sig fra samarbejdet af resurse-mæssige årsager.

Der er organisatoriske forskelle mellem den svenske, norske og danske rigsrevision, men revisionsarbejdet foregår efter samme retningslinier og metoder. Den overordnede målsætning er at bidrage til, at offentlige midler og værdier anvendes og forvaltes i overensstemmelse med lovgivningen og parlamentets beslutninger og hensigt. Det sker ved regnskabs- og forvaltningsrevision, anden kontrol og vejledning. Målet er at bidrage effektivt til den parlamentariske kontrol og til god forvaltningsskik. Arbejdet udføres i uafhængighed, og rapporteringen sker til parlamentet.

Besøg fra udlandet og andre arrangementer

Statsrevisorerne og sekretariatet har i 2008 haft besøg af statsrevisorerne fra Tanzania og af parlamentariske delegationer fra Mexico og Bhutan samt Færøernes landsrevisor.

Den Europæiske Revisionsret afholdt i slutningen af september 2008 seminar i København og Statsrevisorerne havde et møde med Rettens medlemmer i Landstingssalen. Under mødet blev bl.a. drøftet, hvordan EU-midler forvaltes, kontrolleres og revideres i Danmark. Siden 2004 har Rigsrevisionen afgivet en årlig erklæring om revisionen af de EU-midler, der administreres af den danske stat som et led i "delt forvaltning" mellem den danske stat og Kommissionen. Erklæringen dækker også revisionen af afgifter og bidrag til EU.

Medlemsstaternes oplysningspligt vedrørende anvendelsen af EU-midler er skærpet de seneste år, og man drøftede Revisionsrettens syn på de nye initiativer og mulighederne for en styrket kontrol og revision af EU-midlerne - herunder Revisionsrettens syn på nationale oversigter og erklæringer.

Statsrevisorerne havde i april 2008 temadebat med eksternt oplæg om ministeransvar og evt. konsekvenser for udformningen af Statsrevisorerne bemærkninger til beretningerne. I maj deltog Statsrevisorerne i et fagligt arrangement i Rigsrevisionen og i oktober fejredes Peder Larsens 10 års-jubilæum som formand for Statsrevisorerne ved en reception i Folketinget.

Kvinder på vejarbejde i Amtoli, Bangladesh

4. Sammensætning af statsrevisorkollegiet i 2007

I henhold til lov om Statsrevisorerne og folketingsbeslutning om Statsrevisorerne valg og virksomhed valgte Folketinget i sit møde den 9. maj 2006 følgende til statsrevisorer og stedfortrædere for tiden fra 1. oktober 2006 til 30. september 2010:

Statsrevisorer:

Peder Larsen (udpeget af SF)
Henrik Thorup (udpeget af DF)
Helge Adam Møller (KF)
Johannes Lebech (udpeget af RV)
Svend Erik Hovmand (V)
Mogens Lykketoft (S)

Stedfortrædere:

Flemming Øberg Palsøe (udpeget af SF)
Kristian Thulesen Dahl (DF)
Carina Christensen (KF)
Pia Gjellerup (S)
Kim Andersen (V)
Klaus Hækkerup (S)

Statsrevisorerne konstituerede sig den 11. oktober 2006 med Peder Larsen som formand og Henrik Thorup som næstformand. Dette valg af formand og næstformand gælder fortsat og er senest bekræftet ved Statsrevisorerne konstitution 10. oktober 2008.

Folketinget valgte i sit møde 8. januar 2008 Manu Sareen (RV) som statsrevisor i stedet for Johannes Lebech (RV) i den resterende del af funktionsperioden.

Folketingets formand meddelte den 30. januar 2007, at medlem af Folketinget Carsten Hansen (S) i stedet for Pia Gjellerup (S) var udpeget som ny stedfortræder for Johannes Lebech (RV). Folketinget valgte i sit møde 13. april 2007 medlem af Folketinget Pia Christmas-Møller (UFG) som stedfortræder for statsrevisor Helge Adam Møller (KF) i stedet for stedfortræder Carina Christensen (KF).

Sekretariatschef Gitte Korff er leder af Statsrevisorerne Sekretariat med souschef Jens Frederik Rasmussen som stedfortræder.

Statsrevisorerne, 25. marts 2009

Peder Larsen (udpeget af SF)
Henrik Thorup (udpeget af DF)
Helge Adam Møller (KF)
Svend Erik Hovmand (V)
Mogens Lykketoft (S)
Manu Sareen (udpeget af RV)

5. Oversigt over Statsrevisorernes bemærkninger

Beretning

Vedr. 2002

Beretning nr. 2/2002 om statsamternes produktivitet og effektivitet..... 232

Beretning nr. 10/2002 om folkekirkens Fællesfond 238

Vedr. 2003

Beretning nr. 10/2003 om Bygnings- og Boligregistret..... 247

Vedr. 2005

Beretning nr. 7/2005 om pulje til socialt udsatte grupper 258

Beretning nr. 9/2005 om harmonisering og tilpasning af Danmarks bilaterale bistand til programsamarbejdslandene 263

Beretning nr. 11/2005 om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn 275

Vedr. 2006

Beretning nr. 3/2006 om anskaffelsen af IC4-tog 299

Beretning nr. 4/2006 om fødevarekontrollen 304

Vedr. 2007

Beretning nr. 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.).... 29

Beretning nr. 3/2007 om Cancerregisteret..... 41

Beretning nr. 5/2007 om maksimale ventetider på kræftbehandling 61

Beretning nr. 6/2007 om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh 66

Beretning nr. 8/2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger 85

Beretning nr. 17/2007 om forsvarets EH-101 helikoptere 147

Beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007 223

6. Opfølgning på beretninger vedrørende 2007

INDHOLD

Beretning nr. 1/2007 om gennemsigthed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)

§ 9	Skatteministeriet	
	Skatteministerens redegørelse	24
	Rigsrevisors notat.....	27
	Statsrevisorernes bemærkning	29

Beretning nr. 2/2007 om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver

§ 16	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	
	Sundhedsministerens redegørelse.....	30
	Rigsrevisors notat.....	32

Beretning nr. 3/2007 om Cancerregisteret

§ 16	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	
	Sundhedsministerens redegørelse.....	34
	Rigsrevisors notat.....	39
	Statsrevisorernes bemærkning	41

Beretning nr. 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning

§ 9	Skatteministeriet	
	Skatteministerens redegørelse	42
	Sætterigsrevisors notat.....	49

Beretning nr. 5/2007 om maksimale ventetider på kræftbehandling

§ 16	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	
	Sundhedsministerens redegørelse.....	51
	Rigsrevisors notat.....	58
	Statsrevisorernes bemærkning	61

Beretning nr. 6/2007 om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh

§ 6	Udenrigsministeriet	
	Udviklingsministerens redegørelse	62
	Rigsrevisors notat.....	64
	Statsrevisorernes bemærkning	66

Beretning nr. 7/2007 om Dancea-miljøstøtten til Arktis

§ 23	Miljøministeriet	
	Miljøministerens redegørelse.....	67
	Rigsrevisors notat.....	70

Beretning nr. 8/2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger

§ 17	Beskæftigelsesministeriet	
	Beskæftigelsesministerens redegørelse	73
	Rigsrevisors notat	81
	Statsrevisorernes bemærkning	85

Beretning nr. 9/2007 om genopretning af jernbaneinfrastrukturen

§ 28	Transportministeriet	
	Transportministerens redegørelse	86
	Rigsrevisors notat	90

Beretning nr. 10/2007 om tilskud til dansk fiskeri (FIUF-programmet 2000-2006)

§ 24	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	
	Fødevareministerens redegørelse	93
	Rigsrevisors notat	96

Beretning nr. 11/2007 om sikring og udvikling af kvaliteten af universitetsuddannelserne

§ 19	Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	
	Videnskabsministerens redegørelse	99
	Rigsrevisors notat	102

Beretning nr. 12/2007 om effekten af integrationsindsatsen over for nyankomne udlændinge

§ 18	Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	
	Integrationsministerens redegørelse	105
	Rigsrevisors notat	112

Beretning nr. 13/2007 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond

§ 17	Beskæftigelsesministeriet	
	Beskæftigelsesministerens redegørelse	116
	Rigsrevisors notat	118

Beretning nr. 14/2007 effekten af erhvervsfremmeindsatsen på innovations- og iværksætterområdet

	<i>Flere ministerier</i>	
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	120
	Fødevareministerens redegørelse	122
	Rigsrevisors notat	124

Beretning nr. 15/2007 om viden om effekter af de sociale indsatser

§ 15	Velfærdsministeriet	
	Velfærdsministerens redegørelse	127
	Rigsrevisors notat	130

Beretning nr. 16/2007 om forsvarets administration af vedligeholdelses-, bygge- og anlægsprojekter

§ 12	Forsvarsministeriet	
	Forsvarsministerens redegørelse	132
	Rigsrevisors notat	137

Beretning nr. 17/2007 om forsvarets EH-101 helikoptere

§ 12 Forsvarsministeriet	
Forsvarsministerens redegørelse	139
Rigsrevisors notat.....	143
Statsrevisorernes bemærkning	147

Beretning nr. 18/2007 om udbetaling af uhævede feriepenge til efterlønsmodtagere

§ 17 Beskæftigelsesministeriet	
Beskæftigelsesministerens redegørelse.....	148
Rigsrevisors notat.....	150

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 1/2007

18 DEC. 2007

Statsrevisorerne
Christiansborg
1240 København K

Skatteministerens redegørelse til statsrevisorerne vedrørende Beretning nr. 1/2007 om gennemsigthed vedrørende skatteudgifter (fradrag m.v.)

Rigsrevisionen har afgivet beretning til statsrevisorerne om gennemsigthed vedrørende skatteudgifter (fradrag m.v.). På baggrund af denne beretning har statsrevisorerne den 10. oktober 2007 anmodet skatteministeren om at afgive en redegørelse.

Rigsrevisionen finder, at det har mindsket gennemsigtheden, at skatteudgifter fra og med 2007 ikke længere fremgår af finanslovsforslaget. Dog er lovforberedelsen blevet styrket, idet skatteudgifter i et større omfang er medtaget i bemærkningerne til lovforslagene. Statsrevisorerne fremhæver ligeledes, at skatteudgifterne bør fremstå mere synlige på finansloven og i statsregnskabet.

Jeg er ikke enig i at skatteudgifter bør fremlægges årligt i forbindelse med finanslovsforslaget. Det grundlæggende formål med finansloven er at etablere et bevillingsmæssigt grundlag for næste års statslige indtægter og udgifter. Skatteudgifter er som sådan ikke en del af det bevillingsmæssige grundlag. Det er på denne baggrund, at skatteudgifter ikke længere fremgår af finanslovsforslaget.

Opgørelsen af forvridninger ved skatte- og afgiftssystemet samt direkte regulering og påbud mv. opgøres heller ikke i forbindelse med finanslovsforslaget, selvom disse omkostninger overstiger skatteudgifterne samlet set. Afledte effekter af ordninger på udgiftssiden indgår heller ikke, selv om de i visse tilfælde kan være betydelige i forhold til de umiddelbare bevillingsmæssige udgifter.

Jeg er enig med statsrevisorerne i at skatteudgifter ikke skal føre til ukontrollerede offentlige udgifter. Det mener jeg imidlertid ikke kræver, at skatteudgifter opgøres årligt i forbindelse med finansloven.

Opgørelsen af skatteudgifter besværliggøres af, at der er væsentlige metodiske vanskeligheder ved at definere, hvad skatteudgifter omfatter. Rigsrevisionen bemærker hertil, at Skatteministeriet bør fastlægge en definition af skatteudgifter med udgangspunkt i internationale anbefalinger. Rigsrevisionen påpeger endvidere, at en bredere definition af skatteudgifter vil medføre, at skatteudgifterne vil have et væsentligt større omfang end i den seneste opgørelse.

Da rigsrevisionen ikke har peget på en konkret og anvendelig referenceramme for Danmark, ser jeg ingen grund til at diskutere om der skal benyttes en bredere eller smallere definition af skatteudgifter. Det må bero på en egentlig analyse.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 1/2007

Jeg er generelt enig i at vi bør lægge os op ad anbefalinger fra OECD og andre internationale organisationer som vi samarbejder med. Referencerammen for skatteudgifter vil imidlertid i stor udstrækning være tilpasset det faktiske skattesystem i de enkelte lande. Der eksisterer således ikke én teoretisk korrekt referenceramme. Områder der udgør skatteudgifter i ét land, vil ikke nødvendigvis være en skatteudgift i et andet land. OECD's retningslinier for opgørelse af skatteudgifter er da også overordnede og kan ikke umiddelbart lægges til grund for en konkret opgørelse.

Som tilkendegivet i beretningen vil Skatteministeriet:

- undersøge mulighederne for at opnå større gennemsigtighed i budgetfasen i forhold til skatteudgifterne. Dels ved at undersøge praksis vedrørende gennemsigtighed i budgetfasen i sammenlignelige lande samt drøfte spørgsmålet i OECD.

Som det gælder med alle lovforslag, er jeg enig i, at også lovforslag der medfører skatteudgifter skal beskrives grundigt.

Formålet med de enkelte ordninger bør så vidt muligt fremgå af de enkelte lovforslag. Som det fremgår af Rigsrevisionens beretning, er det imidlertid ikke altid relevant at opstille resultatmål for skatteudgifter. I nogle tilfælde er skatteudgiften i sig selv formålet. Det kan f.eks. være momsfratagelser for plejehjem og daginstitutioner, hvor formålet i sig selv er at fritage aktiviteten for moms. På områder uden klare resultatmål giver det ikke mening at vurdere om ordningen har haft den ønskede effekt.

Kun for de ordninger, hvor det med rimelighed giver mening at opstille resultatmål, kan det vurderes om ordningen har haft den ønskede effekt. Jeg mener, at skattesystemet skal ses under ét. En årlig opgørelse af samtlige skatter og afgifters forvridningsomkostninger, administrative omkostninger, skatteudgifter og effektmålinger vil kræve uforholdsmæssigt store ressourcer såfremt alle skatter og afgifter skal analyseres til bunds. En rapportering af skatteudgifter kan ske sammen med evalueringer og analyser af de enkelte elementer i skatte- og afgiftssystemet i øvrigt. Egentlige analyser vil formentlig sætte mere fokus på skatteudgifter end årlige opgørelser på samtlige områder. Det må være en politisk beslutning hvornår og med hvilke intervaller de enkelte områder bør evalueres. Det vurderes således ikke at være hensigtsmæssigt, at evaluere effekter af samtlige skatteudgifter årligt.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i at de administrative og økonomiske omkostninger bør beskrives grundigt for at fremme gennemsigtigheden af et lovforslag. Der vil imidlertid altid være en vis usikkerhed forbundet med estimering af provenu, administrative omkostninger, skatteudgifter mv. Vi skal bestræbe os på altid at nå de mest præcise opgørelse, men samtidig skal dette altid stå mål med ressourceforbruget og merværdien af at kunne opgøre skatteudgifter mv. med større præcision.

Omfanget af skatteudgifter kan i modsætning til de poster, der indgår på statsbudgettet, ikke registreres direkte. På flere områder vil det tilgængelige datamateriale kun i mindre omfang understøtte opgørelsen af skatteudgifter. På områder med manglende eller ufuldkommet datamateriale må opgørelsen af skatteudgifter i sagens natur indeholde et vist element af skøn. Rigsrevisionen påpeger, at opgørelsen af skatteudgifter er usikre og vil blive mere nøjagtig, hvis opgørelserne baseres på konkrete indberetninger.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 1/2007

Skatteudgifterne kan i visse tilfælde opgøres med større præcision i det omfang der f.eks. stilles udvidede krav til indberetninger fra erhvervslivet og fra husholdningerne. Det er imidlertid ikke omkostningsfrit at indsamle yderligere datamateriale. Der er direkte omkostninger forbundet med indsamling og bearbejdning af data. Hertil kommer det besvær som øgede krav stiller for den enkelte person eller virksomhed. Øgede omkostninger og administrative byrder skal således nøjes overvejes i forhold til den gevinst der måtte være ved at forbedre datamaterialet. Et ønske om bedre statistik af skatteudgifter kan ikke begrunde øgede administrative byrder for hverken erhvervslivet eller husholdningerne. Det er et selvstændigt mål for skattepolitikken at mindske og ikke øge de administrative byrder. Det ville sikkert være uforeneligt med regeringens mål om en reduktion af de administrative byrder på 25 pct., hvis virksomheder skulle pålægges en indberetningspligt vedr. skatteudgifter.

Skatteudgifter øger i mange tilfælde behovet for offentlig administration og kontrol, ligesom administrative byrder for virksomheder og borgere kan forøges. Skatteudgifter træder imidlertid ofte i stedet for anden regulering, hvor der også vil være omkostninger til administration og kontrol. Som Rigsrevisionen bemærker, så kan skatteudgifter lempe de administrative byrder ved f.eks. fritagelser, bagatelgrænser og lempeligere regler for mindre virksomheder.

Jeg finder ikke at Rigsrevisionen har dokumenteret, at skatteudgifter i højere omfang end andre regler øger behovet for offentlig administration og kontrol. Jeg er enig i at de administrative omkostninger skal belyses, hvilket med fordel gøres ved behandlingen af selve lovforslaget samt ved eventuelle evalueringer af ordningerne.

Som tilkendegivet i beretningen vil Skatteministeriet:

- undersøge praksis vedrørende rapportering om skatteudgifterne i sammenlignelige lande med henblik på, om der kan opnås større gennemsigtighed i rapporteringen.

En grundig analyse af skatteudgifter - herunder indhente erfaringer fra andre lande - vurderes ikke at kunne blive lavet tilfredsstillende indenfor den givne tidsperiode.

I OECD-regi er der endvidere et projekt, der analyserer muligheder og begrænsninger af baseudvidelse som muligt instrument i skattepolitikken. Projektet skal bl.a. følge udviklingen og brugen af skatteudgifter i en række OECD-lande - herunder Danmark. Projektet forventes færdigt i foråret 2009.

Analyserne forventes færdige til foråret 2009. Når analyserne er færdige, vil statsrevisorerne blive orienteret.

Redegørelsen er samtidig sendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende
skatteudgifter (fradrag mv.)

24. januar 2008

RN A302/08

Skatteministerens redegørelse af 18. december 2007

1. Jeg har modtaget skatteministerens redegørelse i sagen den 18. december 2007. I henhold til § 18, stk. 4, i rigsrevisorloven skal jeg fremsende min redegørelse hertil til Statsrevisorerne senest 1 måned efter. Jeg beklager, at jeg har overskredet fristen for afgivelse af notatet.

2. Med udgangspunkt i internationale anbefalinger og praksis i sammenlignelige lande undersøges det i beretningen, om lovforberedelse, budgettering og rapportering vedrørende skatteudgifter kunne gøres mere gennemsigtig.

Statsrevisorerne bad i deres bemærkninger til beretningen skatteministeren om at redegøre for, hvordan der kunne opnås større gennemsigtighed i lovforberedelsen og budgetteringen af skatteudgifterne, så der er grundlag for politisk budgetbehandling og prioritering. Endvidere bad Statsrevisorerne om en redegørelse for, hvordan Folketinget årligt kunne sikres en rapportering dels om skatteudgifternes økonomiske konsekvenser, dels om ordningerne havde haft de ønskede effekter.

3. Det fremgår af skatteministerens redegørelse, at ministeren generelt er enig i, at Danmark bør lægge sig op ad anbefalinger fra OECD og andre internationale organisationer.

Ministeren er dog ikke enig i, at skatteudgifterne bør fremlægges årligt i forbindelse med finanslovforslaget, og finder endvidere, at en årlig rapportering og evaluering af samtlige skatteudgifter er uhensigtsmæssig, da det vil kræve uforholdsmæssigt store resurser, såfremt alle skatter og afgifter skal analyseres til bunds.

Skatteministeriet er dog indstillet på at undersøge praksis vedrørende budgettering af og rapportering om skatteudgifter i sammenlignelige lande, men oplyser, at en sådan undersøgelse vil være tidskrævende. Ministeriet vil derfor først være i stand til at redegøre herfor i 2009.

4. Rigsrevisionens anbefalinger baserer sig som nævnt på internationale anbefalinger og praksis i sammenlignelige lande, men der peges ikke på bestemte løsninger i beretningen. Med udgangspunkt i anbefalingerne finder jeg fortsat, at beretningen udgør et godt udgangspunkt for at forbedre gennemsigtigheden under hensyntagen til de forhold, der gør sig gældende i Danmark. Jeg er desuden enig i, at bestræbelserne om at skabe øget gennemsigtighed bør ske under hensyn til de resurser, der medgår hertil. Med hensyn til spørgsmålet om tidskrævende undersøgelser skal jeg bemærke, at Rigsrevisionen i undersøgelsesforløbet har bidraget med revisionsrapporter mv., som belyser praksis i andre lande.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2007

2

---

5. Samtidig med at ministeren er uenig på væsentlige punkter, anføres det, at ministeriet vil undersøge mulighederne for større gennemsigtighed. Jeg finder det på denne baggrund ikke klart, om skatteministeren reelt er indstillet på at imødekomme Rigsrevisionens anbefalinger og Statsrevisorernes anmodning om at sikre større gennemsigtighed vedrørende skatteudgifterne.

Jeg så gerne en afklaring af ministerens holdning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)

Statsrevisorerne har hæftet sig ved, at skatteministeren i foråret 2009 forventer at præsentere en undersøgelse af, hvordan der kan opnås større gennemsigtighed i budgettering og rapportering af skatteudgifterne. Dette vil bl.a. ske ved undersøgelse af praksis i sammenlignelige lande og ved at drøfte spørgsmålet i OECD. Statsrevisorerne finder, at Skatteministeriets undersøgelse bør drage nytte af, at

- Beretningen netop baserer sig på internationale anbefalinger og praksis i sammenlignelige lande
- Rigsrevisionen i undersøgelsesforløbet har forsynet Skatteministeriet med revisionsrapporter mv., som yderligere belyser praksis i andre lande.

Statsrevisorerne skal gentage, at der principielt ikke bør være forskel på, om Folketinget vælger at overføre resurser til borgere og virksomheder ved direkte tilskud eller ved reduktion af skattebetalingen. Skatteudgifterne bør, ligesom statens udgifter i øvrigt, undergå en politisk prioriterings- og beslutningsproces.

Det er skatteministerens ansvar at sikre, at der foreligger et tilstrækkeligt gennemsigtigt grundlag for disse politiske beslutninger og prioriteringer.

Statsrevisorerne, den 6. februar 2008

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 2/2007

Statsrevisorerne
Prins Jørgens Gård 7
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

Redegørelse til statsrevisorerne vedr. beretning nr. 2 om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver.

Til brug for redegørelsen til statsrevisorerne har Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse indhentet udtalelser fra de 5 regioner. Kopi af de enkelte regioners udtalelse vedlægges til statsrevisorernes orientering.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har noteret sig, at Rigsrevisionen finder, at der er en god udvikling i gang på området for sygehus-it. Samtidig vurderer Rigsrevisionen dog, at it-understøttelsen på sygehusene kan styrkes, og at dette bedst kan ske ved et tæt tværgående samarbejde mellem regionerne, så der kan tilvejebringes en koordineret udvikling af it-understøttelsen.

Rigsrevisionen har endvidere anført, at Rigsrevisionen finder det væsentligt, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet sikrer, at der etableres et forpligtende samarbejde om udviklingen af fælles løsninger på tværs af regionerne.

På den baggrund kan Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse med tilfredshed konstatere, at det som led i økonomiaftalerne for 2007 mellem regeringen og henholdsvis Danske Regioner og Kommunernes Landsforening blev aftalt at etablere en tværoffentlig organisation ledet af en bestyrelse med deltagelse af staten, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening.

Formålet med organisationen, Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark (SDSD) er at samle og koordinere indsatsen på området. Regeringen, regionerne og kommunerne offentliggjorde i fællesskab den 12. december 2007 en ny strategi for it i sundheds-væsenet 2008-2012. SDSD har haft ansvaret for udarbejdelsen af strategien.

Af denne strategi fremgår det, at SDSD skal koordinere den fremtidige udvikling af it på hele sundhedsområdet, uanset om opgaverne varetages af staten, regionerne, kommunerne praktiserende læger eller private sygehuse.

De i strategien bærende principper for den fremtidige it-udvikling i sundhedssektoren bliver stærkere samarbejde gennem ledelse, styring og koordination, trinvis udvikling af digital kommunikation, trinvis konvergens af lokale løsninger, overskuelige projekter og behovsbaseret udvikling med udgangspunkt i internationale standarder.

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Dato: **17 MRS. 2008**
Kontor: Sekretariatet
J.nr.:

Sagsbeh.: kt
Fil-navn: Dokument 2

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 2/2007

2

Strategien for sundhedsvæsenet for 2008 – 2012 indeholder ikke konkrete forslag til fremtidige projekter. SDSD har besluttet at udarbejde 4 handlingsplaner med tilhørende projekter, der forventes offentliggjort medio marts 2008. Handlingsplanerne vil blive dynamiske, og vil kunne ændres over tid afhængig af lokale, regionale og statslige behov og teknologiske landvindinger.

Herudover kan Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse oplyse, at der i forbindelse med en revision af sundhedsloven er skabt de nødvendige hjemler til, at ministeriet kan fastsætte krav og bindende standarder for it-anvendelsen i sundhedsvæsenet.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har noteret sig, at det af regionernes hørings-svar fremgår, at regionerne ligeledes samstemmer deres planer til den nationale strategi for sundhedsvæsenet.

Region Midtjylland har i sit høringssvar kritiseret Sundhedsstyrelsens arbejde med og udmeldinger om F-LPR og G-EPJ. Ministeriet bemærker hertil, at arbejdet med G-EPJ og det dermed sammenhængende F-LPR har været baseret på aftaler og strategier, som der har været enighed om mellem ministeriet, Sundhedsstyrelsen, den daværende Amtsrådsforeningen og Hovedstadens Sygehusfællesskab. I processen har været inddraget en lang række faglige - kliniske såvel som informatiske - arbejdsgrupper, hvor der været en høj grad af konsensus om principperne. Det er korrekt, at en række EPJ-projekter i amterne har været ramt af forsinkelser og fordyrelser - bl.a. i det daværende Århus Amt. Ministeriet er ikke enig i, at G-EPJ har været en hovedårsag hertil.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

Kaj Nørrehede Christensen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 2/2007 om it-understøttelsen af sygehusenes opgaver

11. april 2008

RN A306/08

Sundhedsministerens redegørelse af 17. marts 2008

I. Indledning

1. Beretningen handler om de it-systemer, der understøtter sygehusenes kerneopgaver i relation til patientforløb og sygehusadministration. Endvidere handler beretningen om regionernes strategier og planer på området.

II. Løsning og koordinering af it-opgaver på tværs af regionerne

2. Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger til beretningen, at regionerne i højere grad bør analysere og vurdere, hvilke it-opgaver der løses og koordineres på tværs af regionerne.

Statsrevisorerne anførte ligeledes, at de forventer, at indenrigs- og sundhedsministerens, nu sundheds- og forebyggelsesministerens, initiativ vedrørende organisationen Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark (SDSD) sikrer et forpligtende samarbejde mellem regionerne om udvikling af fælles it-løsninger på basis af fælles standarder – især udviklingen af den elektroniske patientjournal.

3. Sundhedsministeren konstaterer i sin redegørelse, at den tværoffentlige organisation SDSD blev etableret som led i økonomiaftalerne for 2007 mellem regeringen og henholdsvis Danske Regioner og Kommunernes Landsforening, som også er omtalt i beretningen. SDSD ledes af en direktør samt en bestyrelse med deltagelse af staten, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening.

4. Sundhedsministeren oplyser endvidere, at regeringen, regionerne og kommunerne den 12. december 2007 gennem SDSD offentliggjorde en ny strategi for it i sundhedsvæsenet 2008-2012. Det fremgår af strategien, at SDSD skal koordinere den fremtidige udvikling af it på hele sundhedsområdet, uanset om opgaverne varetages af staten, regionerne, kommunerne, praktiserende læger eller private sygehuse. De bærende principper for den fremtidige it-udvikling i sundhedssektoren skal være et stærkere samarbejde, bl.a. om en trinvis udvikling af digital kommunikation og konvergens af lokale løsninger samt om behovsbaseret udvikling med udgangspunkt i internationale standarder.

5. Sundhedsministeren oplyser endelig, at der i forbindelse med en revision af sundhedsloven er skabt de nødvendige hjemler til, at ministeriet kan fastsætte krav og bindende standarder for it-anvendelsen i sundhedsvæsenet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2007

2

6. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet har tilvejebragt rammer for krav og bindende standarder vedrørende it-anvendelsen i sundhedsvæsenet. Jeg er ligeledes tilfreds med, at der i SDSD er opstillet principper for den fremtidige it-udvikling i sundhedssektoren. Jeg vil følge resultatet af lovrevisionen, det koordinerede samarbejde og gennemførelsen af strategien for it i sundhedsvæsenet 2008-2012.

III. Samlet it-strategi i hver region

7. I beretningen anførte Rigsrevisionen endvidere, at det er væsentligt for udviklingen af it-understøttelsen af sygehusenes opgaver, at der i hver region udarbejdes en samlet strategi for it på sygehusene.

8. Sundhedsministeren har i redegørelsen beskrevet den nye strategi for it i sundhedsvæsenet, jf. ovenfor. Endvidere oplyses det i redegørelsen, at det fremgår af regionernes høringsvar til ministeren, at regionerne samordner deres planer med den nationale strategi for sundhedsvæsenet.

9. Rigsrevisionen har gennemgået regionernes udtalelser. Det fremgår af disse, at alle regioner siden beretningens afgivelse har arbejdet med de lokale strategier og planer vedrørende it-understøttelsen af sygehusenes opgave.

10. Jeg vil følge regionernes videre arbejde med it-strategier.

IV. Afslutning

11. Jeg finder samlet ministerens redegørelse tilfredsstillende. Jeg vil følge op på resultaterne af:

- lovrevisionen
- det koordinerede samarbejde i SDSD og andre fora
- strategien for it i sundhedsvæsenet 2008-2012
- regionernes videre arbejde med it-strategier.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne herom.

Henrik Otbo

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 3/2007

Ministeren for Sundhed og Forebyggelse

5. februar 2008

Statsrevisoratet

Christiansborg

Statsrevisorernes beretning nr. 3 2007 om Cancerregisteret

Statsrevisorerne har ved brev af 6. december 2007 anmodet mig om at redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes beretning om Cancerregisteret giver anledning til.

Beretningen vedrører Indenrigs- og Sundhedsministeriets, herunder Sundhedsstyrelsens, forvaltning af Cancerregisteret, fra styrelsen overtog registeret fra Kræftens Bekæmpelse i 1997 og frem til oktober 2007. Formålet med overtagelsen i 1997 var at effektivisere driften, højne datakvaliteten og modernisere registeret.

Beretningens samlede vurdering er, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets forvaltning af Cancerregisteret ikke har været tilfredsstillende.

Jeg har læst Statsrevisorernes beretning med stor interesse og alvor. Cancerregisteret er et centralt register, fordi det indeholder oplysninger om alle nye kræfttilfælde i Danmark, hvad angår tilfældenes type, grad og udbredelse på diagnosetidspunktet, helt tilbage til 1943. Oplysningerne ligger i bearbejdet form i registeret og er derfor lettilgængelige for forskere.

Derfor lægger jeg stor vægt på, at vi får et fuldstændigt ajourført og moderniseret Cancerregister i Danmark.

Overordnet tager jeg også kritikken af den manglende ajourføring og forsinkede modernisering til efterretning. Forvaltningen af Cancerregisteret har ikke i alle henseender været tilfredsstillende i den undersøgte periode. Og jeg er enig med Statsrevisorerne i deres kritik af, at formålet med overtagelsen af Cancerregisteret endnu ikke er opnået, selvom ministeriet overtog ansvaret i 1997.

Jeg er derfor også tilfreds med, at Sundhedsstyrelsen i løbet af efteråret 2007 har udarbejdet en projektplan, der betyder, at Cancerregisteret i oktober 2008 vil være fuldt ajourført og moderniseret. Planen omfatter en række milepæle samt udarbejdelse af offentlige statusrapporter hver tredje måned frem til projektets afslutning.

Jeg noterer mig samtidig med tilfredshed, at Dødsårsagsregisteret, der bruges til at hente de sidste 1-2 pct. af et års kræfttilfælde over i Cancerregisteret, i december 2007 forelå ajourført til og med årgang 2006.

For så vidt angår Rigsrevisionens konklusioner om de negative konsekvenser af den manglende ajourføring af Cancerregisteret, finder jeg dog disse ganske vidtgående.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 3/2007

2

Fra 2004 dannes Cancerregisteret på baggrund af elektroniske indberetninger til særligt Landspatientregisteret og herudover Patologiregisteret samt elektroniske indberetninger fra de private sygehuse og praksissektoren. Når Cancerregisteret er dannet, sammenkøres det med Dødsårsagsregisteret.

Derfor har grunddata fra de kilder, der siden 2004 føder Cancerregisteret, været stillet til rådighed for forskere, selvom selve Cancerregisteret ikke har foreligget. Samtidigt har Landspatientregisteret, der blev etableret i 1977, udgjort en væsentlig kilde til både overvågning af effekten af kræftbehandlingen og til den registerbaserede kræftforskning.

Det er i det lys, jeg mener, konsekvenserne af Cancerregisterets manglende ajourføring skal ses.

I nedenstående skal jeg forholde mig mere detaljeret til beretningens indhold og konklusioner samt til Statsrevisorernes bemærkninger.

Ajourføringen

Statsrevisorerne og Rigsrevisionen kritiserer, at 2003 er den seneste årgang af Cancerregisteret i undersøgelsesperioden, og at 2001 var den seneste årgang af Dødsårsagsregisteret tilbage i 2005. Jeg tager kritikken til efterretning.

Da Sundhedsstyrelsen i 1997 overtog Cancerregisteret fra Kræftens Bekæmpelse var målsætningen at modernisere registeret og ved samkøring med andre registre at sikre højere datakvalitet. Kræftens Bekæmpelses manuelle procedure til at danne registeret viste sig imidlertid at være mere ressourcekrævende end antaget og var i den periode en af årsagerne til den manglende ajourføring.

Derfor søgte Sundhedsstyrelsen ved en prioriteret indsats i 2002 at få ajourført Cancerregisteret og få gennemført den modernisering, der var et af formålene med overtagelsen i 1997. I 2003 var registeret derfor ajourført til og med 2002. Der manglede dog de sidste 1-2 pct. fra Dødsårsagsregisteret. Det kan samtidigt nævnes, at Sundhedsstyrelsen ligeledes ved en prioriteret indsats i 2006 fik udarbejdet årgang 2005 af Dødsårsagsregisteret før årgang 2002 til 2004, bl.a. for at få så nye tal for kræftdødeligheden som muligt.

Men til trods for denne indsats har ajourføringen været forsinket, da den igangsatte modernisering har trukket ud.

Jeg tager endvidere til efterretning, at Statsrevisorerne og Rigsrevisionen finder, at ministeriets tilsyn med og opfølgning på ajourføringen ikke har været tilstrækkeligt systematisk og kontinuerligt.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at der som en del af Sundhedsstyrelsens projektplan for Cancerregisterets og Dødsårsagsregisterets ajourføring og modernisering er truffet en række foranstaltninger til sikring af ministeriets tilsyn og opfølgning. For det første modtager jeg hver måned en status for fremdriften i projektet, herunder overholdelsen af projektets deadlines. For det andet offentliggør Sundhedsstyrelsen hvert tredje måned et statusnotat vedrørende projektet. For det tredje og i forlængelse heraf er der nedsat en opfølgingsgruppe med repræsentanter fra ministeriet og Sundhedsstyrelsen, som følger projektet tæt.

Moderniseringen

Statsrevisorerne og Rigsrevisionen kritiserer endvidere, at moderniseringen af Cancerregisteret ikke er afsluttet, hvilket jeg tager til efterretning.

Moderniseringen af Cancerregisteret har haft to ben.

Det ene ben er indførelsen af elektronisk indberetning fra 2004, hvilket gjorde indberetningen betydeligt lettere. Sygehusene skulle nu kun indberette oplysninger om kræftpatienter til Landspatientregisteret og ikke som tidligere både til Cancerregistret og Landspatientregisteret. Det betød, at dobbeltregistrering på sygehusene på kræftområdet kunne afskaffes.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen finder, at såfremt "den papirbaserede indberetning og den manuelle behandling af data var bibeholdt, indtil moderniseringsprojektet var gennemført, kunne Cancerregisteret løbende være blevet ajourført". Ministeriets prioritering har imidlertid været at høste rationaliseringsgevinster i sundhedsvæsenet fra moderniseringen så tidligt som muligt, særligt med hensyn til den ressourcekrævende indberetning fra sygehusvæsenet. Derfor blev den papirbaserede indberetning ikke bibeholdt.

Det andet ben i moderniseringen er udviklingen af den tekniske løsning, den såkaldte automatiske cancerlogik, der skal behandle alle elektroniske indberetninger fra de kilder, der føder Cancerregisteret. Den automatiske cancerlogik har desværre vist sig mere kompliceret og vanskelig at udvikle end antaget og har bidraget til forsinkelsen i ajourføringen. En væsentlig årsag hertil er imidlertid, at Sundhedsstyrelsen har prioriteret datakvaliteten meget højt, bl.a. efter ønske fra forskerne på området.

Moderniseringen af Cancerregisteret har derfor også været et spørgsmål om kvalitet kontra rettidighed i moderniseringen. Dette spørgsmål har været drøftet med Cancerregisterets interessenter, herunder Kræftens Bekæmpelse, som har erklæret sig enige i prioriteringen af datakvalitet.

Statsrevisorerne og Rigsrevisionen kritiserer desuden ministeriets forberedelse af og opfølgning på moderniseringen. Både internt og i relation til eksterne parter er projektet drøftet før dets start og løbende.

Den elektroniske indberetning til Cancerregisteret via Landspatientregisteret er således drøftet, tilrettelagt og aftalt i Koordinationsgruppen for individbaseret registrering gennem en række møder i perioden maj 2002 til maj 2003. Medlemmer af Koordinationsgruppen er bl.a. Sundhedsstyrelsen (formand), sygehusejerne samt ministeriets departement.

Som forberedelse til den elektroniske beretning blev gennemført et pilotprojekt med både papirindberetning og elektronisk indberetning i Viborg og Nordjyllands amter. Konklusionen på dette arbejde var, at den elektroniske indberetning var anvendelig og i tråd med Sundhedsstyrelsens tidligere forarbejde til Cancerregisterets modernisering.

På et møde i Koordinationsgruppen i februar 2003 blev det derfor besluttet at ophøre med papirindberetning og gøre elektronisk indberetning obligatorisk, og Sundhedsstyrelsen fremlagde i den forbindelse en indholds- og tidsplan for arbejdet. Sundhedsstyrelsen har fra den elektronisk indberetnings indførelse i 2004 fulgt op på datakvaliteten og løbende udsendt lister med fejl og mangler til sygehusejerne.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 3/2007

Moderniseringen er desuden drøftet ved to møder i Cancerregisterets forskningsudvalg i 2003. Medlemmer af forskningsudvalget er bl.a. Kræftens Bekæmpelse og ministeriets departement.

Det er i øvrigt min forventning, at de ovenfor nævnte trufne foranstaltninger med løbende statusnotater og møder i den nedsatte opfølgingsgruppe vil sikre ministeriets opfølgning på moderniseringens afslutning.

Konsekvenserne af manglende ajourføring

Beretningen om Cancerregisteret indeholder som nævnt tidligere en vurdering af konsekvenserne af registerets manglende ajourføring.

Rigsrevisionen vurderer, at ministeriet havde haft et mere solidt statistisk grundlag for at evaluere Kræftplan I og II, hvis Cancerregisteret havde været ajourført. Rigsrevisionen finder desuden, at et ajourført Cancerregister ville have udgjort et mere solidt statistisk grundlag for udarbejdelsen af Kræftplan II. Statsrevisorerne bemærker i den forbindelse, at det er kritisabelt, at den manglende ajourføring efter Rigsrevisionens vurdering har svækket grundlaget for evaluering af Kræftplan I og II.

Jeg noterer mig først og fremmest, at Rigsrevisionen ikke er kommet med konkrete eksempler på betydende negative konsekvenser for Kræftplan I eller II.

Overordnet skal jeg også bemærke, at kræftplanerne bevæger sig på et nationalt plan, og sigtet med planerne er strategisk og planlægningsmæssigt. Evalueringen af kræftplanerne har derfor også et meget organisatorisk og planlægningsmæssigt sigte. Der fokuseres på, om anbefalinger er fulgt, dvs. om der er sket en udbygning af kapaciteten, og om der er taget de anbefalede organisatoriske tiltag. Det er forhold, hvor det ikke er nødvendigt med statistiske oplysninger fra f.eks. Cancerregisteret for at evaluere.

Om det specifikke kritikpunkt kan jeg anføre, at om end Cancerregisteret er et centralt register spiller det i dag ikke den afgørende rolle for planlægning og overvågning af indsatsen på kræftområdet, som registeret gjorde tidligere. Kræftdata til brug for planlægning og overvågning af kræftindsatsen kan i dag hentes fra andre registre end Cancerregisteret, særligt Landspatientregisteret. Det er der gode eksempler på.

Ved udarbejdelsen af Kræftplan II i 2005 blev der således brugt en sygehusbaseret overlevelsesstatistik for kræft med helt aktuelle tal for 2004. Statistikken er baseret på Landspatientregisteret og omfatter følgelig kræftpatienter, der har været i kontakt med sygehusvæsenet. Overlevelsesstatistik beregnet ved hjælp af Cancerregisteret er baseret på alle personer med kræft. Sundhedsstyrelsen skønner, at ca. 90 pct. af kræfttilfældene i Cancerregisteret stammer fra Landspatientregisteret. Således viser de to statistikker også i al væsentlighed den samme udvikling i overlevelsen.

Det kan ydermere tilføjes, at den sygehusbaserede overlevelsesstatistik altid vil kunne levere mere aktuelle tal end statistikken baseret på Cancerregisteret, også efter moderniseringen af Cancerregisteret er afsluttet, samt at den sygehusbaserede overlevelsesstatistik fokuserer på sygehusene, hvis indsats jo er helt afgørende i behandlingen af kræftpatienter.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 3/2007

5

Til brug for politisk planlægning, herunder som led i udarbejdelse og evaluering af kræftplaner og som led i den generelle overvågning af kræftbehandlingens kvalitet, er den sygehusbaserede overlevelsesstatistik alt i alt velegnet.

Kræftplan II blev i øvrigt udarbejdet af Kræftstyregruppen, der repræsenterer landets førende ekspertise på kræftområdet, hvilket gav et godt grundlag for udarbejdelsen.

Afslutningsvist vedrørende dette punkt vil jeg fremhæve en rapport fra august 2007 fra Klinisk Epidemiologisk Afdeling på Århus Universitetshospital som et andet godt eksempel på overvågning af kræftbehandlingens effekt uden brug af Cancerregisteret. Rapporten omhandler kort- og langtidsoverlevelsen efter indlæggelse for 10 udvalgte kræftsygdomme i Region Midtjylland og Nordjylland. Analysen i rapporten er baseret på Landspatientregisteret (LPR) og kaldes derfor LPR-modellen.

I forbindelse med udarbejdelsen af rapporten har der været nedsat en styregruppe bestående af en række specialister (professorer, overlæge mv.) inden for hver af kræftsygdommene.

Det er ligeledes Rigsrevisionens vurdering, at den manglende ajourføring af Cancerregisteret har haft negativ indflydelse på forskningen i kræftsygdommes årsager. I beretningen nævnes to eksempler på områder, hvori forskningen ifølge Kræftens Bekæmpelse vanskeliggøres. Statsrevisorerne bemærker hertil, at det er kritisabelt, at den manglende ajourføring ifølge Rigsrevisionen vanskeliggør arbejdet med forskning i kræftsygdomme.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at et ajourført Cancerregister med lettilgængelige oplysninger om nye kræfttilfælde i befolkningen giver de mest optimale vilkår for de eksempler på registerbaseret kræftforskning, som nævnes i beretningen.

Jeg skal dog igen bemærke, at grunddata fra de registre, der føder Cancerregisteret, har Sundhedsstyrelsen hele tiden stillet til rådighed for forskere. Det gælder data fra Landspatientregisteret, Patologiregisteret og for 2005 også Dødsårsagsregisteret. De har bare ikke været i samme bearbejdede form som Cancerregisteret. Der har desuden manglet grunddata fra Dødsårsagsregisteret for de år, hvor registeret ikke har været ajourført. Det drejer sig som tidligere nævnt om 1-2 pct. af et års kræfttilfælde.

Der findes desuden en række gode eksempler på aktuelle, publicerede forskningsresultater på kræftområdet, som udelukkende er baseret på Landspatientregisteret og de lokale patientadministrative systemer.

Jeg vil derfor også nødigt, om Rigsrevisionens beretning efterlader det indtryk, at den registerbaserede kræftforskning er gået i stå på grund af den manglende ajourføring.

Dette brev er ligeledes fremsendt elektronisk samt i 1 eksemplar til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 3/2007 om Cancerregisteret

3. marts 2008

Sundhedsministerens redegørelse af 5. februar 2008

RN A304/08

I. Indledning

1. Statsrevisorerne fandt i deres bemærkninger til beretningen, at det var yderst kritisabelt, at formålet med overtagelsen af Cancerregisteret endnu ikke var opnået til trods for, at det snart er 11 år siden, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet overtog ansvaret.

Statsrevisorerne bemærkede desuden, at moderniseringsprojektet siden 2004 har medført en enklere og mere sikker elektronisk indberetning fra sygehusene, hvilket har reduceret omfanget af arbejdsopgaver på både sygehuse og i Sundhedsstyrelsen, men Statsrevisorerne fandt det ikke tilfredsstillende, at systemet, der skal behandle de elektroniske indberetninger, ikke er færdigudviklet.

2. Det fremgår af sundhedsministerens redegørelse, at ministeren tager kritikken af den manglende ajourføring og forsinkede modernisering til efterretning. Ministeren er endvidere enig med Statsrevisorerne i kritikken af, at formålet med overtagelsen af Cancerregisteret endnu ikke er opnået, selv om ministeriet overtog ansvaret i 1997.

II. Ajourføring og modernisering af Cancerregisteret

3. Sundhedsministeren oplyser i sin redegørelse, at Cancerregisteret i oktober 2008 vil være fuldt ajourført og moderniseret. Ministeren oplyser videre, at Dødsårsagsregisteret i december 2007 forelå ajourført til og med årgang 2006.

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens rapport "Dødsårsagsregisteret 2002-2006 (foreløbig udgave)", at Dødsårsagsregisteret 2002-2006 foreligger i en foreløbig udgave. De endelige validerede tal for 2002-2006 udgives ifølge rapporten i løbet af 2008. Ministeriet har efterfølgende oplyst, at den foreløbige opgørelse er meget tæt på den endelige opgørelse. Valideringen kan dog medføre små ændringer i fordelingen af dødsattester i de forskellige grupper af dødsårsager. Jeg vil fortsat følge ajourføringen af Cancerregisteret og Dødsårsagsregisteret.

4. Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen, at ministeriets tilsyn og opfølgning vedrørende Cancerregisteret ikke har været systematisk og kontinuert.

Sundhedsministeren har hertil oplyst, at Sundhedsstyrelsen i efteråret 2007 har udarbejdet en projektplan for Cancerregisterets og Dødsårsagsregisterets ajourføring og modernisering. Som en del af projektplanen er der truffet en række foranstaltninger til sikring af ministeriets tilsyn og opfølgning. For det første modtager ministeren hver måned en status for fremdriften i projektet, herunder overholdelsen af projektets deadlines. For det andet offentliggør Sundhedsstyrelsen hver 3. måned et statusnotat vedrørende projektet. For det

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2007

2

tredje er der nedsat en opfølgningsgruppe med repræsentanter fra Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen, som følger projektet tæt.

Jeg finder, at Sundhedsministeriets tiltag giver en fornuftig ramme for ministerens tilsyn og opfølgning. Jeg vil følge resultatet af indsatsen.

III. Konsekvenserne af den manglende ajourføring

5. Sundhedsministeren fremhæver i sin redegørelse, at om end Cancerregisteret er et centralt register, spiller det i dag ikke den afgørende rolle for planlægning og overvågning af indsatsen på kræftområdet, som registeret gjorde tidligere. Kræftdata til brug for planlægning og overvågning af kræftindsatsen kan i dag hentes fra andre registre end Cancerregisteret, særligt Landspatientregisteret.

Jeg skal bemærke, at ministerens oplysninger allerede indgår i beretningen. Jeg skal for god ordens skyld oplyse, at det fortsat er min vurdering, at ministeriet ville have haft et mere solidt statistisk grundlag for at evaluere Kræftplan I og II, hvis Cancerregisteret havde været ajourført. Det er endvidere fortsat min opfattelse, at den manglende ajourføring af Cancerregisteret har medført visse begrænsninger i forhold til at gennemføre forskning.

IV. Afslutning

6. Jeg finder samlet ministerens redegørelse tilfredsstillende. Jeg vil fortsat følge ajourføringen og moderniseringen af Cancerregisteret og orientere Statsrevisorerne herom.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 3/2007 om Cancerregisteret

Statsrevisorerne har noteret sig, at ministeren for sundhed og forebyggelse er enig med Statsrevisorerne i kritikken af, at formålet med Sundhedsstyrelsens overtagelse af Cancerregisteret i 1997 endnu ikke er opnået. Statsrevisorerne vil følge Sundhedsstyrelsens og ministeriets indsats for, at Cancerregisteret bliver fuldt ajourført og moderniseret i oktober 2008.

Statsrevisorerne, den 12. marts 2008

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 4/2007

SKATTEMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Skatteministeren

Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

Telefon 3392 3392
Telefax 3392 4258

www.skm.dk
skm@skm.dk

CVR-nr 17146815
EAN.NR. 5798000033757

Dato : 19. februar 2008
J. nr. 07-060551

Statsrevisorernes beretning nr. 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning

Statsrevisorerne behandlede den 12. december 2007 beretning nr. 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning.

Statsrevisorerne afgav beretningen til Folketinget med en række bemærkninger, som jeg vil adressere i nedenstående redegørelse, set i lyset af selve beretningens indhold og konklusioner. Redegørelsen er samtidig sendt i kopi til Rigsrevisor.

Som en generel overordnet kommentar til Statsrevisorernes beretning vil jeg gerne indledningsvis understrege, at det var et helt bevidst valg at udnytte mulighederne for en fremskyndet fusion på skatte- og inddrivelsesområdet i forhold til den øvrige kommunalreform, idet man på skatte- og inddrivelsesområdet ikke var underlagt bindingerne med at få kommunesammenlægningerne på plads inden opgaveoverførslen, herunder afviklingen af kommunevalg. Af hensyn til i videst muligt omfang at sikre produktionen og af hensyn til de berørte ledere og medarbejdere – var det desuden et ønske, at selve fusionsprocessen skulle gennemføres så hurtigt som muligt med de mindre uhensigtsmæssigheder, dette ville kunne indebære.

Alternativet havde været, at udmøntningen af den politiske beslutning om at samle skatte- og inddrivelsesopgaven under Skatteministeriet ville blive trukket i langdrag. Dette ville medføre en betydelig risiko for, at kommunernes fokus på disse opgaver under afvikling i kommunalt regi ville være stærkt reduceret. Risikoen ville yderligere forstærkes af, at kommunerne i sagens natur har måttet afse ganske betydelige ressourcer til forberedelse og gennemførelse af kommunesammenlægningerne og overtagelsen af nye opgaver fra amterne.

Jeg er glad for, at statsrevisorerne i lighed med Rigsrevisionen kommer til den overordnede konklusion, at selve forberedelsen og forløbet af den meget omfattende fusion er forløbet tilfredsstillende, herunder at den overordnede planlægning og forberedelse af lokaliseringen og de fysiske rammer har været tilfredsstillende. Jeg er helt i enig i den vurdering.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 4/2007

Statsrevisorerne har dog i deres bemærkninger fundet anledning til at påtale ikke helt tilfredsstillende forhold på tre overordnede områder i forhold til fusionen. Påtalen falder i naturlig forlængelse af beretningens konklusioner.

Organisationsstruktur samt indplacering af ledere og medarbejdere

Statsrevisorerne har anført, at forberedelsen af en ny organisationsstruktur og indplaceringen af ledere og medarbejdere ikke har været helt tilfredsstillende. Bemærkningen er identisk med Rigsrevisionens konklusion i beretningen.

Jeg har taget statsrevisorernes bemærkning til efterretning. Som jeg indledningsvis bemærkede, var det ved planlægningen af det fremskyndede fusionsforløb nødvendigt at træffe nogle bevidste valg, der indebar kendte risici. Lederindplaceringsprocessen er netop et eksempel på et sådant valg.

Mit udgangspunkt er, at lederindplaceringsprocessen var meget omfattende og uden eller med meget få fortilfælde i den offentlige sektor. Processen berørte i alt omkring 1.000 ledere, hvoraf de ca. 700 ledere skulle fortsætte som ledere i det nye SKAT. Denne omstillingsproces blev i det store og hele gennemført uden nævneværdige problemer.

Fusionsstyregruppen valgte at gennemføre lederindplaceringsprocessen efter en kaskademodel og at lade et eksternt rekrutteringsfirma gennemføre en vurdering af samtlige ledere. Opgaven med lederindplaceringen havde så stort et omfang (1000 ledere), at opgaven skulle i EU-udbud. Udbuddet kunne først igangsættes, da der var overblik over økonomien og lovgivningen medio maj 2005, og aftale med det valgte konsulentfirma blev indgået den 21. maj 2005.

Kaskademodellen betød, at det øverste ledelsesniveau deltog i indplaceringen af det underliggende ledelsesniveau. På den måde kunne det sikres, at faglige og personlige kompetencer i ledelsesteamet blev dækket bedst muligt ind, samt at de nødvendige samarbejdsrelationer var til stede i ledelsesgruppen.

For at sikre en ordentlig lederindplaceringsproces blev kaskademodellen gennemført ved tre tilkendegivelsesrunder, der alle blev igangsat med en tilkendegivelsesrunde, hvor den enkelte leder kunne fremsætte ønske om indplacering. Med henblik på at give en grundig orientering om processen blev der udsendt skriftligt materiale og gennemført orienteringsmøder medio juni i henholdsvis København og Århus.

Tidspunktet for igangsættelsen af lederindplaceringen kombineret med den efterfølgende sommerferie betød i praksis, at den tredje runde først kunne afsluttes efter 1. november 2005. Til gengæld var der etableret en midlertidig ledelsesstruktur fra 1. november 2005 til 1. januar 2006, således at alle medarbejdere havde en leder pr. 1. november 2005, og for langt hovedparten den samme leder, som de havde før fusionen.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 4/2007

Beslutningen om en kaskademodel blev truffet efter en grundig drøftelse af forskellige hensyn, herunder om man skulle foretrække en grundig model med tre tilkendegivelsesrunder eller en hurtigere og forceret proces med kun én tilkendegivelsesrunde.

Fusionsstyregruppen havde to hovedhensyn ved lederindplaceringen:

- Man ønskede, at det øverste ledelsesniveau deltog i indplaceringen af det næste ledelsesniveau.
- Man ønskede at vælge de rigtige ledere på et neutralt grundlag med særligt fokus på, at der skulle være ligestilling mellem de to fusionsparter.

Det var således ikke muligt at afslutte forløbet før 1. november 2005, og Fusionsstyregruppen drøftede grundigt de fordele og ulemper, der var forbundet hermed. Som tidligere nævnt førte den tilrettelagte proces generelt til stor tilfredshed blandt lederne, som fik afklaret deres placering på forsvarlig vis.

Som jeg var inde på indledningsvis, så var der tale om et bevidst valg, som blev truffet ud fra kendte alternativer, forudsætninger og risici.

Hovedprincippet for ordningen for de midlertidige personaleledere var, at de fortsat skulle varetage den lederfunktion, de havde haft før fusionen. Hovedparten af medarbejderne fortsatte således også med den hidtidige leder i den midlertidige ledelsesorganisation.

Alle ledere, som var omfattet af fusionen, fik tilbudt et kursus i forandringsledelse udbudt af Danmarks Forvaltningshøjskole. Mange valgte at tage imod tilbuddet. Alle fik desuden omfattende information via fusionshjemmesiden og ad andre kanaler. Jeg er sikker på, at disse tiltag har givet lederne bedre mulighed for at lede i den meget svære omstillingsproces, som en fusion er. Men det kan ikke udelukkes, at der kunne have været en endnu bedre forberedelse af de ledere, der først fik afklaret deres placering efter fusionsdatoen.

I forhold til spørgsmålet, om SKATs forventninger til de overførte personaleresourcer, beroede de dels på DUT-aftalen, dels på indledende opgørelser fra kommunerne.

Kommunernes faktiske mindroverførsel til SKAT var – som nævnt i beretningen – i overensstemmelse med fusionens lovgrundlag, idet kommunerne havde den endelige beslutningskompetence i forhold til, hvor mange og hvilke medarbejdere der skulle overføres på fusionsdatoen.

SKAT skulle ikke kompenseres for mindroverførslen fra kommunerne som følge af de planlagte besparelser og effektiviseringer i SKAT.

I beretningen anføres, at en indplacering af planlægnings- og skattedirektører i de 5 skattesamarbejder tidligere i forløbet kunne have givet det regionale niveau

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 4/2007

mere tid til at gennemføre de omfattende opgaver med bl.a. at placere specialopgaver på skattecentren, at etablere en midlertidig organisations- og ledelsesstruktur samt at udpege ledere mv.

Dertil kan bemærkes, at samarbejdsdirektionerne bestod af de ledere, som blev indplaceret i første runde, dvs. planlægningsdirektører og skattedirektører. Samarbejdsdirektionerne og de midlertidige ledelsessekretariater blev etableret umiddelbart efter indplaceringen af planlægnings- og skattedirektører i de fem skattesamarbejder ultimo august.

Allerede før sommerferien var der i øvrigt etableret samarbejdsudvalg mellem de kommunale skatteforvaltninger og ToldSkat-områderne, hvor en række forberedelser til fusionen blev drøftet.

Som det fremgår af beretningen, blev den nye struktur besluttet på baggrund af et omfattende analysearbejde med inddragelse af såvel centrale og lokale medarbejdere og ledere fra såvel ToldSkat som kommunerne.

Analyserne og den centrale beslutning vedrørende placeringen af specialopgaverne lå til grund for den konkrete placering af opgaverne, som det blev valgt at overlade til de regionale enheder ud fra givne kriterier.

Det var i sagens natur nødvendigt at afvente etableringen af samarbejdsdirektionerne og de midlertidige ledelsessekretariater, inden specialopgaverne kunne placeres geografisk.

It-understøttelse

I forhold til it-understøttelsen bemærker statsrevisorerne, at de på baggrund af beretningen ikke finder forberedelsen heraf helt tilfredsstillende. Bemærkningen er identisk med Rigsrevisionens konklusion i beretningen.

Jeg er naturligvis enig i, at det havde været ønskeligt, hvis it-understøttelsen af fusionen havde været helt problemfri. Det var ikke situationen, og jeg havde i de første måneder efter fusionen derfor også et stærkt fokus på spørgsmålet.

Det er vigtigt at holde fast i, at for langt den største del af SKATs medarbejders vedkommende, virkede it-systemerne pr. 1. november 2005. Reelt var det under 10 % af medarbejderne i SKAT, der var berørt af tekniske problemer i forhold til it-understøttelsen i en kortere periode efter fusionen.

Set i bakspejlet er det er min opfattelse, at SKAT på visse punkter kunne have forberedt it-understøttelsen bedre, men under de givne forudsætninger var det vanskeligt. Ved en så stor omlægning, som fusionen var, kunne man dog altid – set i bakspejlet – gøre sine forberedelser anderledes og bedre.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 4/2007

De it-mæssige problemer, der opstod i forbindelse med fusionen, er for længst et overstået kapitel, og erfaringerne fra fusionsarbejdet indgår i SKATs videre arbejde på it-fronten.

Der er nu ikke flere løbende problemer, end der kan forventes i en stor virksomhed med omfattende anvendelse af it. Men beretningens udsagn er relevante og kan bidrage med erfaringer om forhold, der skal iagttages ved eventuelle kommende organisationsforandringer, der indebærer omfattende it-omlægninger. I den sammenhæng kan jeg tilslutte mig de fokuspunkter om it-understøttelsen af fusionen, som Rigsrevisionen peger på i beretningen.

Restancerne og samlingen af inddrivelsesopgaven

Statsrevisorerne har i deres bemærkning til beretningen om fusionen anført, at de finder det tilfredsstillende, at restancemassen er steget med 1,7 mia. kr. i 2006 og med 1,2 mia. kr. i 2007.

Jeg er enig med statsrevisorerne i, at det havde været ønskeligt, hvis der ikke havde været en stigning i restancemasserne. Det er imidlertid min opfattelse, at stigningen skal ses i relation til den omfattende omlægning af inddrivelsesområdet. Jeg skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på afsnittet i Rigsrevisionens beretning, hvor det i pkt. 5 hedder:

Skatteministeren informerede Folketinget og Skatteudvalget om en mulig nedgang i produktionen i forbindelse med behandlingen af de 2 lovforslag, der udmøntede aftalen om fusionen. Ministeren meddelte, at der i en overgangsperiode, hvor personalet flyttes, og it-systemer og administrationen omlægges, ville være en reduceret indsats på området.

Ved udgangen af 2007 kan status opgøres således. I SKATs resultatkontrakt for 2007 er opført 2 mål vedrørende restancernes størrelse ultimo 2007:

1. skatter og afgifter	9,5 mia. kr.
2. øvrige restancer	12,5 mia. kr.

De endelige tal viser, at restancer vedrørende skatter og afgifter ultimo 2007 udgjorde 9,0 mia. kr., hvilket er ca. 500 mio. kr. under målet. Det finder jeg meget tilfredsstillende.

For så vidt angår øvrige restancer, blev målet ikke fuldt ud nået. De øvrige restancer udgjorde ultimo 2007 13,8 mia. kr. Årsagerne hertil er primært bødekrafter fra politiet og underholdsbidrag.

Ved SKATs overtagelse af restanceinddrivelsen fra politiet forventede SKAT ultimo 2005 at overtage en restancemasse på ca. 1,3 mia. kr. Beløbet var fremkommet på baggrund af en fremskrivning af politiets restancemasse, der i 2002 udgjorde ca. 1,2 mia. kr. Det har efterfølgende vist sig, at den samlede restancemasse er væsentlig større, idet den aktuelle restance ved udgangen af december

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 4/2007

2007 udgjorde ca. 2,8 mia. kr. SKAT vurderer imidlertid, at overførslen af gamle politikrav er ved at være tilendebragt.

Overførte kommunale krav er i 2007 steget med ca. 700 mio. kr., hvoraf restancerne vedrørende underholdsbidrag tegner sig for en stigning på ca. 400 mio. kr. Det var et mål, at indførelsen af tabeltrækket i forhold til underholdsbidrag, ud over øget effektivitet, skulle medføre en styrkelse af retssikkerheden. Det var samtidig en forventning, at der ville ske en stigning i de kommunale restancer, eftersom 'underliggeren' for betalingsevnevurdering blev hævet til et objektive grundlag, hvor færre skyldnere end tidligere ville have betalingsevne.

Efter fusionen er der på inddrivelsesområdet indført en samlet inddrivelsesstrategi, således at der er en klar retning i inddrivelsesarbejdet. Strategien er operationaliseret i årlige inddrivelsesplaner, der udpeger konkrete fokusområder. I 2007 har inddrivelsen af virksomhedsrestancer været i fokus, og så sent som i december måned 2007 har der været indsat en Task Force, bestående af pantefogeder fra hele landet, til inddrivelse af virksomhedsrestancer i København. Et praktisk eksempel på, hvordan man høster en af gevinsterne ved enhedsorganisationen: At kunne flytte ressourcer til et område, hvor der er behov for midlertidig opprioritering af indsatsen.

Inddrivelse af underholdsbidrag er et af de områder, der inddrivelsesmæssigt er vanskeligt. Det kan konstateres, at restancerne på området er støt stigende, uden at der er reelle muligheder for effektivt at nedbringe restancerne. Dette gjorde sig også gældende, da opgaven var placeret i kommunerne.

I 2008 vil der blive foretaget en samlet analyse af, om en ændret administrativ praksis vedrørende underholdsbidrag kan medføre en yderligere automatisering og procesoptimering på området. Analysen skal vise, om der er grundlag for et tværministerielt samarbejde med de øvrige myndighedsudøvere på området.

Der arbejdes endvidere på, at der bliver fremsat lovforslag om, at kontanthjælpsmodtagere med forsørgerpligt, der får et tillæg til deres kontanthjælp pga. forsørgerpligten, anvender denne til dækning af deres evt. bidragsforpligtelse.

I perioden efter fusionen er der skabt et samlet og sikkert overblik over statens restancer. Arbejdsgangene på inddrivelsesområdet er løbende blevet styrket og dobbeltarbejdet reduceret, hvorfor det forventes, at den stigning, der har været i porteføljen af de samlede restancer efter fusionen, fremadrettet vil blive nedbragt.

Det skal afslutningsvis pointeres, at samlingen og moderniseringen af inddrivelsesopgaven er en omfattende implementeringsproces, der indebærer helt nye måder at arbejde på, ny lovgivning, ny it mv. Hele implementeringsprocessen er fra starten sat til at strække sig over flere år, og den er endnu ikke afsluttet.

Alt i alt har jeg noteret mig, at såvel Rigsrevisionen som statsrevisorerne i store træk er tilfredse med håndteringen og selve forløbet af den til dato mest omfat-

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 4/2007

tende fusion i den offentlige sektor i Danmark. Jeg regner også selv fusionen i 2005 til blandt Skatteministeriets succeser.

I forhold til Rigsrevisionens planlagte senere opfølgning vil et fortsat, fortløbende fokus på effekt og måling heraf falde helt naturligt i tråd med SKATs overgang til indsatsstrategien. Fremadrettet måles netop systematisk på effekten af de forskellige indsatsprojekter og -tiltag.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

/ Jens Madsen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2007

**SÆTTERIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning

4. marts 2008

RN A305/08

Skatteministerens redegørelse af 19. februar 2008

I. Indledning

1. Statsrevisorerne fandt det positivt, at forberedelsen og forløbet af den meget omfattende fusion samlet set var forløbet tilfredsstillende. Beretningen viste således, at den overordnede planlægning og forberedelsen af de fysiske rammer havde været tilfredsstillende. Derimod havde forberedelsen af en ny organisationsstruktur og indplacering af ledere og medarbejdere samt forberedelsen af it-understøttelsen ikke været helt tilfredsstillende.

II. Planlægning af organisationsstruktur og indplacering af ledere

2. Skatteministeren har i sin redegørelse oplyst, at ministeren har taget Statsrevisorernes bemærkninger vedrørende forberedelsen af en ny organisationsstruktur og lederindplacering til efterretning. SKAT valgte at gennemføre lederindplaceringen efter en kaskademodel og lade et eksternt firma gennemføre en vurdering af samtlige ledere. Dette blev gjort, for at sikre at det øverste ledelsesniveau deltog i indplaceringen af det næste ledelsesniveau, og at udvælgelsen skulle ske på et ligeværdigt niveau mellem statslige og kommunale medarbejdere. Ministeren anfører, at processen ikke kunne afsluttes før efter 1. november 2005.

3. Jeg skal hertil bemærke, at Rigsrevisionen ikke i beretningen kritiserede valget af kaskademodellen. Det var imidlertid vurderingen, at konsekvensen af ikke at fastholde den oprindelige tidsplan for lederindplacering var, at ledelsen ikke var på plads ultimo oktober 2005, dvs. få dage før fusionsprocessen. Dette medførte, at der i en periode manglede ledelsesmæssigt fokus i forhold til at opretholde aktivitetsniveauet vedrørende kontrol, ligning og inddrivelse. Dette havde negative konsekvenser for produktionen.

4. Skatteministeren anfører videre vedrørende organisationsstrukturen, at den geografiske placering af specialopgaverne måtte afvente etableringen af direktionerne i de 5 skattesamarbejder og etableringen af de midlertidige ledelsessekretariater. Disse blev etableret efter indplaceringen af planlægnings- og skattedirektørerne i de 5 samarbejder ultimo august 2005. Dette betød, at specialopgaverne først kunne placeres sent i forløbet.

5. Det er fortsat min opfattelse, at SKAT, ved at fastholde den oprindelige tidsplan for lederindplacering, kunne have etableret de 5 skattesamarbejder og de midlertidige ledelsessekretariater tidligere i forløbet. Dermed ville det regionale niveau have haft mere tid til at gennemføre de omfattende opgaver med bl.a. at placere specialopgaver, udpege ledere mv.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2007

2

6. Lederindplaceringen og organiseringsstrukturen er nu gennemført, og jeg har ikke yderligere bemærkninger hertil. Jeg betragter derfor punktet som afsluttet.

III. Planlægning af it-understøttelse

7. Skatteministeren har i sin redegørelse oplyst, at it-systemerne pr. 1. november 2005 virkede for langt størstedelen af medarbejderne, og at det reelt kun var 10 % af medarbejderne, der var berørt af tekniske problemer i forhold til it-understøttelsen i en kortere periode efter fusionen. Ministeren kan dog tilslutte sig de fokuspunkter vedrørende planlægning af it-understøttelse, der peges på i beretningen, og finder, at disse bør indgå i kommende organisationsforandringer, der indebærer omfattende it-omlægninger. Det vedrører bl.a. vurdering og kontrolberegninger af netværkskapacitet samt tilrettelæggelse af uddannelse i forbindelse med indførelse af ny it.

8. Jeg konstaterer, at ministeren kan tilslutte sig Rigsrevisionens bemærkninger vedrørende it-understøttelse, og har herefter ikke yderligere bemærkninger til punktet.

IV. Udviklingen i SKATs restancer

9. Det fremgik af beretningen, at restancemassen var steget med 1,7 mia. kr. i 2006 og med 1,2 mia. kr. i 2007. Dette fandt Statsrevisorerne utilfredsstillende.

10. Skatteministeren har oplyst i redegørelsen, at stigningen skal ses i relation til den omfattende omlægning af inddrivelsesområdet. Der er i SKATs resultatkontrakt for 2007 anført 2 mål for restancernes størrelse ved udgangen af 2007. For skatter og afgifter er målet 9,5 mia. kr., og for øvrige restancer er målet 12,5 mia. kr. Restancer vedrørende skatter og afgifter udgjorde 9,0 mia. kr. ved udgangen af 2007. Målet var således opfyldt. De øvrige restancer udgjorde 13,8 mia. kr. Beholdningen vedrørende øvrige restancer lå 1,3 mia. kr. over målet, og målet var således ikke opfyldt. Ministeren har oplyst, at stigningen i restancerne primært skyldes overførsel af yderligere restancer vedrørende bødekrafter fra politiet og underholdsbidrag.

11. Det må konstateres, at restancerne steg i 2006 og 2007, ligesom målet for restancerne i 2007 ikke var opfyldt. Jeg vil derfor fortsat følge udviklingen i SKATs restancer og orientere Statsrevisorerne herom.

V. Afslutning

12. Jeg finder sammenfattende skatteministerens redegørelse tilfredsstillende, og jeg anser de punkter vedrørende planlægningen af fusionen, som beretningen omhandlede, for afsluttede. Jeg vil dog fortsat følge udviklingen i SKATs restancer og orientere Statsrevisorerne herom.

Jørgen Mohr
sætterigsrevisor

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 5/2007

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Vedr. beretning nr. 5/2007 om maksimale ventetider på kræftbehandling

Statsrevisorerne har med skrivelse af 20. december 2007 fremsendt beretning nr. 5/2007 om maksimale ventetider på kræftbehandling og anmodet om min redegørelse i henhold til § 18, stk. 2, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

Beretning 5/2007 og statsrevisorernes bemærkninger hertil omhandler i hovedsagen tre forhold i forbindelse med det daværende Indenrigs- og Sundhedsministeriums forvaltning i tilknytning til ordningen vedr. behandling af patienter med livstruende kræftsygdomme m.v. (bkg. nr. 743 af 22. august 2001):

- 1) Sundhedsstyrelsens forvaltning af styrelsens opgaver i henhold til bekendtgørelsen.
- 2) Indenrigs- og Sundhedsministeriets forvaltning af tilskudspuljer på 100 og 50 mio. kr., der i hhv. 2005 og 2006 blev afsat til produktivitetsfremmende omlægninger på kræftområdet.
- 3) Indenrigs- og Sundhedsministeriets overvågning af ventetiderne på kræftområdet og af overholdelsen af bekendtgørelsens bestemmelser.

I det følgende gennemgås de overvejelser og foranstaltninger, som beretningen og statsrevisorernes bemærkninger til de enkelte punkter giver anledning til.

Sundhedsstyrelsens forvaltning i henhold til bekendtgørelsen

Bekendtgørelsen om behandling af patienter med livstruende kræftsygdomme m.v. pålægger amternes (nu regionernes) sygehuse at tilbyde kræftpatienter undersøgelse og behandling inden for bestemte frister. Hvis et sygehus ikke selv kan overholde fristerne, har sygehuset pligt til at tilbyde henvisning til andet sygehus i ind- eller udland. Er dette heller ikke muligt, skal afdelingen tilbyde patienten at forelægge Sundhedsstyrelsen sagen, og hvis heller ikke styrelsen kan finde behandling inden for de maksimale ventetider, har patienten som en sidste mulighed ret til selv at finde et behandlingstilbud og få tilskud til behandlingen eller undersøgelsen svarende til den gennemsnitlige udgift til den tilsvarende behandling på et offentligt dansk sygehus.

Det fremgår af Rigsrevisionens beretning (og af Sundhedsstyrelsens redegørelse om sagen af 27. november 2006), at styrelsen fra 2001 til november 2006 modtog 77 henvendelser om enkeltpatienter i henhold til disse bestemmelser.

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dk

Dato: **16 APR 2008**
Kontor: Sundhedspolitisk kt.
J.nr.: 2008-12102-468

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 5/2007

2

Det fremgår endvidere, at ca. 50 af disse sager ikke er blevet individuelt behandlet af Sundhedsstyrelsen. Alle disse henvendelser kom fra Herlev Sygehus (nu: Herlev Hospital) inden for tre afgrænsede perioder i 2002, 2004 og 2006. De har af styrelsen fejlagtigt været opfattet som udtryk for orientering eller generelle indikationer for manglende kapacitet, og er derfor håndteret "gruppevis" ved drøftelser med Herlev Sygehus, uden at konkret enkeltsagsbehandling har fundet sted. Sundhedsstyrelsen har i sin redegørelse beklaget, at sagsbehandlingen i disse sager ikke har været tilfredsstillende eller fuldt tilfredsstillende, og har tilkendegivet, at kommunikationen fra styrelsens side i forhold til sygehuset ikke i alle henseender har været tilstrækkelig klar og derfor har kunnet medvirke til misforståelser i samarbejdet vedrørende konkrete patientsager.

Rigsrevisionen finder den manglende individuelle sagsbehandling i disse sager utilfredsstillende. Det er jeg enig i. Som det fremgår af Rigsrevisionens redegørelse, reagerede det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium straks herpå, da oplysningerne om den manglende sagsbehandling fremkom i november 2006, og der blev taget en række initiativer til at sikre en betryggende behandling af denne type sager. Der blev således i styrelsen etableret en enhed for patientvisitation (nu: fagområde for patientforløb) bl.a. til behandling af sådanne sager.

Rigsrevisionen rejser i forbindelse med gennemgangen af Sundhedsstyrelsens forvaltning af ordningen nogle yderligere spørgsmål, hvoraf jeg finder anledning til at kommentere de to:

1) Ordningen vedr. maksimale ventetider indebærer som nævnt, at Sundhedsstyrelsen skal søge at tilvejebringe behandlingsmuligheder for patienter, hvor de maksimale ventetider ikke umiddelbart kan overholdes. Det fremgår derfor af bemærkningerne til det oprindelige forslag fra 1999 til ændring af den daværende sygehuslov, at Sundhedsstyrelsen til stadighed skulle have et opdateret kendskab til ledig kapacitet på relevante behandlingssteder her i landet og i de nærmeste nabolande.

Sundhedsstyrelsen har på den baggrund i 2001 afdækket behandlingsmuligheder på en række strålecentre i Tyskland, ligesom man senere har videreformidlet oplysninger herom. Erfaringen har imidlertid været, at der indtil november 2006 har været meget begrænset interesse fra danske onkologer og danske patienter for at benytte denne kapacitet.

Hvad angår kapaciteten i Danmark, har styrelsen fulgt den gennem de indberettede ventetider til venteinfo.dk, konkrete orienteringer fra afdelingerne om kapacitetsproblemer og gennem ugentlige oplysninger fra det Informationscenter for Livstruende Sygdomme, som blev aftalt mellem regeringen og Amtsrådsforeningen i 2001, og som amtskommunerne har drevet i fællesskab på Herlev Sygehus.

Rigsrevisionen finder imidlertid ikke, at Sundhedsstyrelsen aktivt og systematisk har søgt at tilvejebringe muligheder for ledig kapacitet, som lovbemærkningerne lægger op til.

Jeg er enig i, at styrelsens opgaver i denne henseende ikke er løst som beskrevet i bemærkningerne fra 1999. Det må imidlertid tages i betragtning, at bemærkningerne stammer fra det første lovforslag fra før, man havde nogen erfaring med en sådan ordning. Man havde således forventninger om, at der kunne blive henvist et betydeligt

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 5/2007

3

antal patienter til Sundhedsstyrelsen, og man vidste på det tidspunkt ikke, at der ville blive indgået aftale om informationscentret. Der har imidlertid været temmelig få henvisninger til styrelsen, og i tilfælde, hvor styrelsen faktisk har gjort opmærksom på udenlandsk kapacitet, har danske onkologer frarådet at gå videre hermed.

På den baggrund er jeg enig med den opfattelse, som ministeriet har givet udtryk for, og som er gengivet i Rigsrevisionens beretning, nemlig at man ikke med rimelighed kan forlange, at Sundhedsstyrelsen gennem 8 år skulle have kortlagt behandlingsmuligheder i udlandet, som der ikke har været nogen efterspørgsel efter, bl.a. fordi det blev aftalt, at Informationscenter for Livstruende Sygdomme skulle varetage opgaven.

2) Rigsrevisionen har endvidere i forbindelse med gennemgangen af amternes (i praksis: sygehusenes) og Sundhedsstyrelsens administration af enkeltsagerne efter ordningen rejst tvivl om den nærmere forståelse af §§ 8 og 10 i bekendtgørelsen.

Ifølge § 8, stk. 1, skal amtskommunen (nu: regionen) ”tilbyde patienten henvisning” til et andet sygehus, hvis man ikke selv kan overholde bekendtgørelsens frister. Kan man ikke finde et sådant tilbud, skal amtskommunen i henhold til § 10, stk. 1, ”meddele det til Sundhedsstyrelsen, hvis patienten ønsker det”.

Rigsrevisionen finder, at formuleringerne kan give det indtryk, at der er forskel på de to situationer, således at patienten altid skal have det ene tilbud (om henvisning til andet sygehus), mens det andet tilbud (om meddelelse til Sundhedsstyrelsen) kun skal gives, hvis patienten ønsker det.

Efter min opfattelse er der ingen forskel på formuleringerne ”tilbyde patienten henvisning” og ”henvise, hvis patienten ønsker det”. Bestemmelsen i § 8, stk. 1, er utvivlsomt opfyldt, såfremt sygehuset tilbyder at finde et andet behandlingssted uden på forhånd at have aftalt og booket undersøgelsen eller behandlingen. Som refereret i beretningen er der desuden stærke praktiske grunde til, at det må være sådan.

Ministeriets forvaltning af tilskudspuljer til produktivetsfremmende omlægningsprojekter på kræftområdet

På finanslovene for 2005 og 2006 blev afsat henholdsvis 100 og 50 mio. kr. som statslige tilskud til projekter, der skulle fremme effektivitet og produktivitet på kræftbehandlingsområdet. Rigsrevisionen har gennemgået ministeriets forvaltning af 2005-puljen og konstateret, at ministeriet har udarbejdet de nødvendige regler for tilskud, indkaldt ansøgninger og sagsbehandlet dem tilfredsstillende med bl.a. faglige indstillinger fra Sundhedsstyrelsen. Derimod finder Rigsrevisionen, at ministeriets opfølgning på projekterne har været mangelfuld, idet en række opstillede målepunkter for projekternes effekter (aktivitet, produktivitet, ventetider m.m.) ikke er blevet indberettet fra de fleste af projekterne.

Jeg er enig i Rigsrevisionens kritik på dette punkt. Den planlagte opfølgning har været lagt for ambitiøst an med krav om for mange eller ikke tilstrækkeligt gennemarbejdede effektmål. Ministeriet vil ved evt. kommende puljer af denne art være mere opmærksom på at definere effektmål, der både giver det fornødne grundlag for vurderingen, og er overkommelige for tilskudsmodtagerne at indberette.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 5/2007

4

Rigsrevisionens kritik, som jeg er altså er enig i, vedrører som nævnt ministeriets *opfølgning* vedrørende projekternes effekter på produktivitet, ventetider m.m. Statsrevisorerne har i deres bemærkninger udtalt, at de finder det utilfredsstillende, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har haft en mangelfuld *forvaltning* af de pågældende tilskud. Jeg finder derfor anledning til at bemærke, at Rigsrevisionen ikke har fundet grundlag for kritik af ministeriets almindelige forvaltning af puljerne, som har sikret, at der er de fornødne regler, at midlerne er fordelt på grundlag en forsvarlig sagsbehandling og et fagligt grundlag, at det på grundlag af revisorpåtegnede regnskaber sikres, at midlerne er anvendt til de formål, hvortil de er bevilget, at ikke-forbrugte midler tilbagebetales o.s.v.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets overvågning af ventetiderne på kræftområdet og af overholdelsen af bekendtgørelsens bestemmelser

En betydelig del af beretning 5/2007 vedrører Indenrigs- og Sundhedsministeriets overvågning af ventetiderne på kræftområdet og af overholdelsen af bekendtgørelsens bestemmelser. Redegørelsen rejser væsentlige spørgsmål om en ministers pligt til at overvåge udviklingen på sin ressort, herunder overholdelsen af områdets lovgivning, særligt på områder, som varetages af decentrale myndigheder - kommunerne og regionerne, som en sektorminister ikke har direkte styringsbeføjelser overfor, idet de ledes af folkevalgte råd, som selv er direkte ansvarlige for, at de pågældende myndigheder overholder lovgivningen.

Ministeriet (Sundhedsstyrelsen) har siden 1977 i Landspatientregistret indsamlet standardiserede basisoplysninger i elektronisk form om alle indlæggelser i sygehusvæsenet – siden 1995 også om ambulante besøg. Som det fremgår af beretningen, omfatter disse data en række oplysninger om henvisningsdato, indlæggelse m.v., men ikke *alle* de datoer, som indgår i bekendtgørelsen om maksimale ventetider, f.eks. dato for tilbudt forundersøgelse, dato for informeret samtykke til behandling m.v.

Det minimumsdatasæt, der skal indberettes til Landspatientregistret, er indarbejdet i sygehusenes patientadministrative systemer, som leverer data til registret. Ændringer i datasættet medfører derfor behov for bekostelige tilpasninger i disse systemer, ligesom ekstra registreringer kræver ekstra ressourcer i sygehusenes daglige drift. På den baggrund er man fra de centrale sundhedsmyndigheders side generelt tilbageholdende med nye registreringskrav.

Som det fremgår af Rigsrevisionens beretning, skal overholdelsen af reglerne om de maksimale ventetider dokumenteres i patientens journal, men da der ikke kræves elektronisk indberetning i Landspatientregistret el.lign., kan der ikke umiddelbart dannes statistiske opgørelser over reglernes overholdelse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har imidlertid overvåget ventetidsordningen – og kræftområdet generelt – gennem drøftelserne i kræftstyregruppen, som i perioden har afholdt ca. 50 møder, og som har en bred faglig, klinisk og ledelsesmæssig repræsentation fra kræftområdet, gennem udviklingen i ventetiderne, som de registreres i landspatientregistret og venteinfo.dk, og gennem konkrete henvendelser til ministeriet og Sundhedsstyrelsen.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 5/2007

5

Herigennem har ministeriet været fuldt ud bekendt med, at ventetidsproblemerne på området i det væsentligste har vedrørt strålebehandlingsområdet, mens ventetiderne på forundersøgelse og kirurgi har været nogenlunde på niveau med de maksimale ventetider. Der er i høj grad fulgt op på denne erkendelse fra regeringens side gennem meget betydelige investeringer i stråleterapien, som der er tilvejebragt finansiering til i de senere økonomiaftaler og finanslovsaftaler. Ligeledes har konkrete sager, hvor reglerne ikke var overholdt, ført til reaktioner fra Sundhedsstyrelsen og ministeriet, jf. beretningen.

Det er min opfattelse, at ministeriet dermed har opfyldt sine pligter i henhold til det ulovhjemlede sektortilsyn eller "overtilsyn", som en minister må antages at have på opgaveområder, der varetages af kommunale og regionale råd. Dette tilsyn indebærer, at en sektorminister har en vis forpligtelse til generelt at følge med i, hvorledes lovgivningen inden for ministeriets område administreres, herunder om lovgivningen *generelt* overholdes. Dette overtilsyn kan basere sig på mange kilder: Statistik af forskellig art, borgerhenvendelser og oplysninger fra f.eks. den offentlige og politiske debat.

Derimod kan det ikke antages, at der uden særlig hjemmel eller anledning er nogen pligt til indrette egentlige kontrolsystemer, der rutinemæssigt kan monitorere, at kommunale eller regionale råd administrerer lovligt. Heller ikke inden for statens eget område er der nogen regel eller uskreven norm, som tilsiger, at enhver regel, der giver det offentlige en pligt og borgerne en rettighed, skal monitoreres gennem elektronisk dataregistrering på individniveau, som muliggør en umiddelbar statistisk monitorering. Sådanne reglers overholdelse kan søges sikret på anden måde, såsom gennem oplysning og vejledning om rettighederne, klage- og ankeadgang m.v., som også er etableret på sundhedsområdet.

Rigsrevisionen har ikke selvstændigt taget stilling til tilsynspligtens omfang, men har refereret ministeriets synspunkter herpå og i øvrigt givet udtryk for, at det er et spørgsmål af principiel karakter, i hvilket omfang et ministerium har pligt til at overvåge detaljerede brugerrettigheder, som gives på områder, hvor ministeriet ikke har en direkte styrings- og tilsynsforpligtelse. Rigsrevisionen har endvidere givet udtryk for, at der efter Rigsrevisionens opfattelse er en ubalance mellem de *detaljerede* patientrettigheder og den *overordnede* overvågning, som ministeriet har udført. Endelig har man anført, at overvågningen må tilrettelægges, så den afspejler Folketingets behov for oplysninger.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at omfanget af en ministers tilsynspligter er et principielt spørgsmål. Jeg forstår det sådan, at det er et spørgsmål, som i sidste ende kun lovgivningsmagten kan afgøre. Jeg er også tilfreds med, at Rigsrevisionen *ikke* har udtalt, at ministeriet har haft en pligt til at indsamle individbaseret statistik på samme detaljeringniveau som reglerne, men i stedet har refereret ministeriets synspunkter om indholdet af det såkaldte overtilsyn.

Til Rigsrevisionens betragtning om en "ubalance" mellem regler, der er detaljerede, og overvågning, der ikke er det, bemærker jeg, at synspunktet må ses i lyset af de praktiske implikationer. Som nævnt er der mangfoldige detaljerede procedureregler i det offentlige uden tilsvarende detaljerede statistikker. Det ville have betydelige konsekvenser, hvis den nævnte ubalance skulle afvikles. Det kan i princippet ske på to måder: Man kan registrere mere, eller man kan give brugerne færre lovfæstede rettigheder. Begge dele ville stride mod ønsker og forventninger, som der efter min mening er bred

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 5/2007

6

politisk opbakning til. Hvis man ville kontrollere og monitorere reglernes overholdelse så detaljeret, som reglerne er, ville konsekvensen være et omfattende registreringsarbejde og bureaukrati i sundhedsvæsenet, som ville stride mod ønskerne om afbureaukratisering og mindre kontrol. Og færre regler ville stride mod ønsker om klare, konkrete brugerrettigheder.

Jeg konstaterer, at Rigsrevisionens forslag i dette spørgsmål er, at ministeriet bør overveje, om den detaljerede regulering af ventetider og processer på sygehusene er den rette. Jeg er enig i, at det er en relevant overvejelse, men må hertil bemærke, at regeringen fortsat ønsker klare brugerrettigheder for kræftpacienterne.

Endelig har Rigsrevisionen som sin tredje betragtning som nævnt anført, at overvågningen må tilrettelægges, så den afspejler Folketingets behov for oplysninger. Det er jeg selvsagt enig i. På kræftområdet, hvor der nu er klare tilkendegivelser om Folketingets ønsker til opfølgning, arbejdes i øjeblikket på at udforme og implementere pakkeforløb, som skal sikre målsætningerne om akut handling. Her vil blive indbygget en mere detaljeret monitorering fra starten.

For de mange andre regler, procedurer og rettigheder i lovgivningen på mit område ser jeg ingen praktisk og realistisk mulighed for at indføre detaljeret registrering og individbaseret statistik for dem alle, og jeg mener ikke, at man med rimelighed kan bebrejde mine forgængere i 1999 til 2001, at de ikke har forudset, at Folketinget netop på kræftområdet ville kræve en sådan registrering.

For at sikre, at der ikke fremover bliver en tilsvarende diskrepans mellem Folketingets forventninger og den faktiske monitorering, vil jeg i alle nye lovforslag på mit område, hvor der etableres nye procedureregler og i særdeleshed nye rettigheder for borgerne, angive i lovforslagets bemærkninger, hvilken overvågning der evt. bliver tale om. På denne måde får tinget mulighed for at tage stilling til, om den skitserede monitorering er utilstrækkelig.

Rigsrevisionen har som nævnt ikke taget stilling til, hvilken pligt en minister har til at etablere detaljeret tilsyn og overvågning af sin ressort. Man har refereret ministeriets opfattelse af overtilsynet og beskrevet, men ikke direkte kritiseret, den stedfundne overvågning på kræftområdet. I modsætning hertil har statsrevisorerne udtalt, at man finder det utilfredsstillende, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke via sygehusejerne har sikret sig kendskab til, om de patientrettigheder, der er fastsat i ordningen, er tilgodeset.

Jeg er selvsagt enig i, at det hører med til god forvaltning at følge op på, hvordan lovgivningen og andre politiske og administrative tiltag gennemføres, og hvilke effekter de har. Ved den nærmere udformning af denne opfølgning må kravene imidlertid afvejes over for det ressourceforbrug til kontrol og registrering, de kan medføre.

Jeg er således ikke enig i Statsrevisorernes vurdering, der synes at bygge på en norm om rutinemæssige kontrolsystemer og detaljeret monitorering, som ikke kan antages at gælde, og som ville medføre betydelige konsekvenser i form af ressourceforbrug og yderligere bureaukrati i store dele af den offentlige sektor. Ministeriet har efter min vurdering overvåget kræftområdet ganske tæt i overensstemmelse med de krav, som sektortilsynet (overtilsynet) stiller til en minister.

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 5/2007

7

Afslutning

Regeringen tillægger det afgørende betydning, at patienter med livstruende sygdomme får undersøgelse og behandling uden unødigt ventetid. Det er baggrunden for, at udviklingen på området løbende er blevet fulgt tæt, navnlig gennem Kræftstyregruppen, og det er baggrunden for en række initiativer efter kræftplan II, herunder betydelige investeringer i bl.a. skannere og udstyr til strålebehandling. Det er baggrunden for, at ministeriet og Sundhedsstyrelsen i 2007 i samarbejde med regionerne og sygehusene har styrket opfølgning og overvågning af området. Og det er endelig ikke mindst baggrunden for, at regeringen i efteråret 2007 har indgået aftaler med Danske Regioner om en fornyet og forstærket indsats, som indebærer, at der for de enkelte større kræftformer udarbejdes pakkeforløb, som sikrer, at patienterne føres igennem velplanlagte forløb med forhåndsbookede undersøgelser, behandlinger m.v.

Pakkeforløb for de første fire store kræftformer er trådt i kraft fra 1. april 2008. Resten vil følge i løbet af indeværende år. Det er min forventning, at disse tiltag væsentligt vil styrke indsatsen i kræftbehandlingen i forhold til den periode, Rigsrevisionens beretning omhandler.

Jeg har samtidig tilsendt rigsrevisor et eksemplar af denne redegørelse.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

John Erik Pedersen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 5/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 5/2007 om maksimale ventetider på kræftbehandling

8. maj 2008

RN A309/08

Sundheds- og forebyggelsesministerens redegørelse af 16. april 2008

I. Indledning

1. Beretningen handler om ordningen vedrørende maksimale ventetider på kræftbehandling (herefter ordningen). Sundheds- og forebyggelsesministerens svar tager udgangspunkt i de 3 forhold, der i hovedsagen er behandlet i beretningen, nemlig ministeriets overvågning af ordningen, Sundhedsstyrelsens forvaltning af sine opgaver i forhold til ordningen samt ministeriets tilskudspuljeforvaltning i relation til ordningen.

II. Ministeriets overvågning af ordningen

2. Statsrevisorerne bemærkede til beretningen, at de fandt det utilfredsstillende, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke via sygehusejerne havde sikret sig kendskab til, om de patientrettigheder, der var fastsat i ordningen, var tilgodeset.

Statsrevisorerne bemærkede videre, at det påhviler ethvert fagministerium at føre et vist tilsyn med, at lovgivningen overholdes, og at forvaltningen heraf er i overensstemmelse med intentionerne bag loven. Dette gælder også, når forvaltningen udøves af amter/regioner, hvorunder sygehusejerne hører, ligesom det gælder, uanset hvilke styringsredskaber ministeriet er udstyret med. Statsrevisorerne vurderede på denne baggrund, at Folketinget havde en berettiget forventning om, at ministeren kunne redegøre for, i hvilket omfang patienter med livstruende sygdomme fik behandling uden unødigt ventetid.

3. Ministeren beskriver i sin redegørelse den overvågning af området, som ministeriet foretager, og som også fremgår af beretningen. I overvågningen indgår både elektroniske data i Landspatientregisteret om en række af – men ikke alle – de datoer, der indgår i ordningen og sygehusernes indrapportering af forventede ventetider til venteinfo.dk. Endvidere bygger overvågningen på ministeriets deltagelse i den såkaldte Kræftstyregruppe og på konkrete henvendelser til ministeriet, herunder Sundhedsstyrelsen.

Det er på den baggrund ministerens opfattelse, at ministeriet har opfyldt sine pligter i henhold til det ulovhjemlede sektortilsyn eller "overtilsyn", som en minister må antages at have på opgaveområder, der varetages af kommunale eller regionale råd.

4. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at Rigsrevisionen har givet udtryk for, at der er en ubalance mellem de detaljerede patientrettigheder og ministeriets overordnede overvågning, men at Rigsrevisionen ikke direkte har kritiseret den stedfundne overvågning på kræftområdet. I modsætning hertil har Statsrevisorerne udtalt, at man finder det utilfredsstillende, at ministeriet ikke via sygehusejerne har sikret sig kendskab til, om de patientrettigheder, der er fastsat i ordningen, er tilgodeset.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 5/2007

2

Det fremgår af redegørelsen, at ministeren er enig i, at det hører med til god forvaltning at følge op på, hvordan lovgivningen og andre politiske og administrative tiltag gennemføres, og hvilke effekter de har. Ved den nærmere udformning af denne opfølgning må kravene imidlertid afvejes over for det resurseforbrug til kontrol og registrering, de kan medføre.

Ministeren er ikke enig i Statsrevisorernes vurdering, der ifølge ministeren synes at bygge på en norm om rutinemæssige kontrolsystemer og detaljeret monitorering, som ikke kan antages at gælde, og som ville medføre betydelige konsekvenser i form af resurseforbrug og yderligere bureaukrati i store dele af den offentlige sektor. Ministeriet har efter ministerens opfattelse overvåget kræftområdet ganske tæt i overensstemmelse med de krav, som sektortilsynet (overtilsynet) stiller til en minister.

5. Hvad angår den nævnte ubalance mellem de detaljerede patientrettigheder og ministeriets overordnede overvågning, anfører ministeren i sin redegørelse, at synspunktet må ses i lyset af de praktiske implikationer. Der er ifølge ministeren mangfoldige detaljerede procedureregler i det offentlige uden tilsvarende statistiksystemer, og det ville ifølge ministeren have betydelige konsekvenser, hvis den nævnte ubalance skulle afvikles. Det kan ifølge ministeren i princippet ske på 2 måder: Man kan registrere mere, eller man kan give brugerne færre lovfæstede rettigheder. Begge dele ville stride mod ønsker og forventninger, som der efter ministerens mening er bred politisk opbakning til. Disse ønsker og forventninger vedrører på den ene side ønsker om afbureaukratisering og mindre kontrol og på den anden side ønsker om klare, konkrete brugerrettigheder. Ministeren oplyser i den forbindelse, at regeringen fortsat ønsker klare brugerrettigheder for kræftpatienterne.

Ministeren anfører i sin redegørelse, at der nu er klare tilkendegivelser om Folketingets ønsker til opfølgning på kræftområdet. Der vil derfor blive indbygget en mere detaljeret monitorering af de pakkeforløb, som på kræftområdet skal sikre målsætningerne om akut handling, og som der i øjeblikket arbejdes på at udforme og implementere.

For at sikre at der ikke fremover bliver en tilsvarende diskrepans mellem Folketingets forventninger og den faktiske monitorering, vil ministeren i alle nye lovforslag på ministerens område, hvor der etableres nye procedureregler og i særdeleshed nye rettigheder for borgerne, angive i lovforslagets bemærkninger, hvilken overvågning der eventuelt bliver tale om. På denne måde får Folketinget ifølge ministeren mulighed for at tage stilling til, om den skitserede monitorering er utilstrækkelig.

6. Det er min vurdering, at ministerens praktiske løsning for at finde den rette balance mellem rettigheder og overvågning i form af beskrivelse af overvågningen på de fremtidige lov-bemærkninger er tilfredsstillende.

III. Sundhedsstyrelsens forvaltning af sine opgaver i forhold til ordningen

7. Statsrevisorerne kritiserede i deres bemærkning Sundhedsstyrelsens mangelfulde sagsbehandling af patientsager, som havde nødvendiggjort, at styrelsen havde udsendt 34 beklagelsesbreve til patienter, hvis sager ikke var blevet ordentligt behandlet.

8. Ministeren oplyser, at det fremgår af Rigsrevisionens beretning (og af Sundhedsstyrelsens redegørelse om sagen af 27. november 2006), at styrelsen fra 2001 til november 2006 modtog 77 henvendelser om enkeltpatienter i henhold til ordningen, og at 50 af disse henvendelser ikke blev sagsbehandlet individuelt af Sundhedsstyrelsen.

Ministeren oplyser, at ministeren er enig i, at den manglende individuelle sagsbehandling er utilfredsstillende. Ministeren har anført, at ministeriet straks reagerede, da oplysningerne om den manglende sagsbehandling kom frem i november 2006, og at der blev taget en række initiativer til at sikre en betryggende behandling af denne type sager.

9. Jeg finder ministerens reaktion tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 5/2007

IV. Ministeriets tilskudspuljeforvaltning

10. Statsrevisorerne fandt det i deres bemærkning utilfredsstillende, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet havde haft en mangelfuld forvaltning af de tilskudspuljer på finansloven, som var afsat til at øge kapaciteten vedrørende kræftbehandling.

11. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at Rigsrevisionen har gennemgået ministeriets tilskudspuljeforvaltning og konstateret, at en del af den samlede forvaltning, nemlig opfølgningen på projekterne, var mangelfuld. Det fremgår af redegørelsen, at ministeren er enig i Rigsrevisionens kritik på dette punkt. Den planlagte opfølgning var ifølge ministeren lagt for ambitiøst an med krav om for mange eller ikke tilstrækkeligt gennemarbejdede effektmål. Ministeriet vil ved eventuelt kommende puljer af denne art være mere opmærksom på at definere effektmål, der både giver det fornødne grundlag for vurderingen og er overkommelige for tilskudsmodtagerne at indberette.

12. Jeg finder ministerens bemærkninger tilfredsstillende.

V. Afslutning

13. Jeg finder samlet ministerens redegørelse tilfredsstillende.

I beretningen er der peget på, at der er ubalance mellem de detaljerede patientrettigheder og den overordnede overvågning, som ministeriet udfører. Jeg finder, at den praktiske løsning, som ministeren har valgt i form af en beskrivelse af overvågningen i lovbemærkningerne ved udstedelse af fremtidige brugerrettigheder, er tilfredsstillende.

Jeg anser hermed beretningssagen for afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 5/2007 om maksimale ventetider på kræftbehandling

Statsrevisorerne er ikke tilhængere af unødige og overdrevne registrerings- og kontrolsystemer, men lægger vægt på, at ethvert fagministerium fører et vist tilsyn med, at lovgivningen overholdes, og at forvaltningen heraf er i overensstemmelse med intentionerne bag lovgivningen. Omfanget af dette tilsyn kan ikke fastlægges ved nogen eksakt norm, men afhænger bl.a. af sagens karakter.

Henset til sagens væsentlighed finder Statsrevisorerne, at det havde været naturligt og fornuftigt, at ministeren via sygehusejerne havde sikret sig kendskab til, i hvilket omfang de maksimale ventetider på kræftbehandling og dertil knyttede patientrettigheder er overholdt.

Sagen er væsentlig, fordi der er tale om et område

- med væsentlige retsvirkninger for borgerne
- med store udgifter
- som i væsentlig grad har Folketingets bevågenhed og
- som indebærer introduktion af nye elementer i forvaltningen.

Statsrevisorerne afslutter denne sag under henvisning til, at sundheds- og forebyggelsesministeren vil sikre, at der ikke fremover bliver tilsvarende diskrepans mellem Folketingets forventninger og den faktiske overvågning af, hvordan lovgivningen udmøntes. Ministeren vil således i alle nye lovforslag, hvor der etableres nye procedureregler og i særdeleshed rettigheder for borgerne, angive i lovforslagets bemærkninger, hvilken overvågning der evt. bliver tale om.

Statsrevisorerne, den 21. maj 2008

Udviklingsministerens redegørelse til beretning nr. 6/2007

UDENRIGSMINISTERIETStatsrevisoratet
Christiansborg
1240 København KAsiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag

Journalnummer

104.DAN.6-6.h.

Køntor

17. marts 2008

Vedr. beretning om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh

Jeg har modtaget beretning fra Rigsrevisor om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh samt Statsrevisorernes bemærkninger hertil. Jeg er også informeret om, at statsrevisorernes besøg i de to lande i opfølgning på beretningen, var vellykket. Det glæder mig.

Som angivet i Statsrevisorernes bemærkninger viser beretningen, at bistanden til Bhutan og Bangladesh er to gode eksempler på virkningen af Danmarks udviklingspolitiske strategi om at bekæmpe fattigdom i verden gennem langsigtede og forpligtende partnerskaber med de udviklingslande, der har status som programsamarbejdslande.

Jeg er tilfreds med, at statsrevisorerne støtter op om den langsigtede og vedholdende indsats for udvikling, som det tætte samarbejde med programsamarbejdslandene er udtryk for.

Statsrevisorerne finder det positivt, at Udenrigsministeriets forvaltning af udviklingsbistanden til de to programsamarbejdslande generelt er tilfredsstillende. Den konklusion er jeg meget tilfreds med. Det skyldes bl.a., at den bygger på, at Danmark i bl.a. Bhutan vil fortsætte den gradvise overdragelse af ansvaret for gennemførelse af aktiviteter og administration af resurser til modtagerlandet. Det er en væsentlig forudsætning for langsigtet udvikling, at modtageren bliver i stand til selv at forvalte både egne og donorerens ressourcer på betryggende vis og at forvaltningen leder til den ønskede effekt i forhold til fattigdomsbekæmpelse.

Jeg er også glad for, at Statsrevisorerne er positive overfor arbejdet med at fremme de udviklingspolitiske målsætninger om øget bistandseffektivitet. Fokusering af bistanden på et antal begrænsede og sammenhængende sektorer, tilpasning til modtagerlandenes egne prioriteter og systemer og harmoniseringen af den danske bistand med andre donorlande er en væsentlig forudsætning for effektiv bistand.

Udviklingsministerens redegørelse til beretning nr. 6/2007

2

Statsrevisorerne bemærker, at fremdriften og resultaterne af sektorprogrammerne i Bhutan og Bangladesh generelt er i overensstemmelse med de opstillede mål. Statsrevisorerne peger samtidig på, at dokumentationen for de opnåede resultater bør forbedres på nogle områder.

Statsrevisorerne peger her på et område, hvor regeringen også selv ønsker at forbedre indsatsen. Udenrigsministeriet har således iværksat en række initiativer til styrkelse af dokumentationen af udviklingsbistandens resultater. Det sker bl.a. på baggrund af regeringsgrundlaget fra november 2007, hvori det gøres klart, at "regeringen vil ... opprioritere arbejdet med at dokumentere resultaterne af den samlede danske bistandsindsats." Initiativerne omfatter en revision af systemet for kvalitetssikring og mål- og resultatstyring samt mere fokuserede landeprøveevalueringer. Samtidig styrkes arbejdet med at gøre dokumentationen af resultaterne mere synlige for offentligheden og mere målrettet.

Et enkelt afsnit i Rigsrevisors beretning giver imidlertid anledning til undren. I beretningen anføres det således:

"På baggrund af Udenrigsministeriets egne vurderinger af Bhutans kapacitet til at forvalte budgetstøtte vil ministeriet med Bhutans regering vurdere og beslutte, om sektorbudgetstøtte skal indgå i nye faser af sektorprogrammerne. Rigsrevisionen finder, at også spørgsmålet om generel budgetstøtte til Bhutan bør indgå i disse drøftelser for yderligere at ruste landet til at kunne foretage nationale prioriteringer, når den danske bistand udfases i løbet af få år."

Jeg vil gerne understrege, at valget af bistandsform i de enkelte program-samarbejdslande ikke alene beror på en vurdering af landets forvaltningskapacitet, men også på andre faktorer såsom en vurdering af, hvordan den danske bistand kan have den største gennemslagskraft. I sidste ende er valget således også af politisk karakter.

Afslutningsvis vil jeg understrege, at beretningen er et velkomment indspil til det fortsatte arbejde med at sikre, at Danmark bedst muligt bidrager til bekæmpelse af fattigdommen i udviklingslandene.

Med venlig hilsen

Ulla Tørnæs

cc: Rigsrevisor
St. Kongensgade 45
1264 København

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 6/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 6/2007 om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh

16. april 2008

RN A505/08

Udviklingsministerens redegørelse af 17. marts 2008
Udenrigsministerens redegørelse af 31. marts 2008

I. Indledning

1. Statsrevisorerne fandt i deres bemærkninger til beretningen, at det var positivt, at Udenrigsministeriets forvaltning af udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh generelt var tilfredsstillende. Bistanden forvaltes med sigte på de udviklingspolitiske målsætninger om øget bistandseffektivitet. Statsrevisorerne fandt, at fremdriften og resultaterne generelt var i overensstemmelse med de opsatte mål. Statsrevisorerne pegede dog på, at dokumentationen for de opnåede resultater burde forbedres på nogle områder.

2. Udenrigsministeren har ikke bemærkninger til sagen og henholder sig til udviklingsministerens redegørelse.

II. Øget bistandseffektivitet

3. Udviklingsministeren nævner i sin redegørelse, at ministeren er glad for, at Statsrevisorerne er positive over for ministeriets arbejde med at fremme de udviklingspolitiske målsætninger om øget bistandseffektivitet. Det fremgår af udviklingsministerens redegørelse, at ministeren ser det som en væsentlig forudsætning for effektiv bistand, at bistanden fokuseres på et antal begrænsede og sammenhængende sektorer, tilpasses modtagerlandenes egne prioriteter og systemer og harmoniseres med andre donorlande. Dermed forstår jeg, at Udenrigsministeriet vil følge mine anbefalinger om på enkelte områder at fokusere, tilpasse og harmonisere bistanden til Bhutan og Bangladesh yderligere. Dette finder jeg tilfredsstillende.

4. Rigsrevisionen anbefaler i beretningen, at spørgsmålet om generel budgetstøtte til Bhutan også bør indgå i drøftelserne mellem Udenrigsministeriet og Bhutans regering om, hvorvidt sektorbudgetstøtte skal indgå i nye faser af sektorprogrammerne. Denne anbefaling gives på baggrund af Udenrigsministeriets egne vurderinger af Bhutans kapacitet til at forvalte budgetstøtte. Udviklingsministeren har hertil understreget i sin redegørelse, at valget af bistandsform i de enkelte programsamarbejdslande ikke alene beror på en vurdering af landets forvaltningskapacitet, men også på andre faktorer, såsom en vurdering af, hvordan den danske bistand kan have størst gennemslagskraft. I sidste ende er valget således også af politisk karakter. Udviklingsministeren nævner dog også i sin redegørelse, at det er en væsentlig forudsætning for langsigtet udvikling, at modtageren bliver i stand til selv at forvalte både egne og donorerens resurser på betryggende vis, og at forvaltningen leder til den ønskede effekt i forhold til fattigdomsbekæmpelse.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 6/2007

2

5. Jeg finder, at drøftelser om generel budgetstøtte til et programsamarbejdsland som Bhutan, der er ved at blive faset ud på grund af gode udviklingsresultater, og som allerede modtager sektorbudgetstøtte, må ligge i naturlig forlængelse af målet om gradvist at overdrage ansvaret for gennemførelse af aktiviteter og administration af resurser til modtagerlandet. Dette skal også ses i lyset af, at Udenrigsministeriet flere år i træk har vurderet Bhutans kapacitet til at kunne forvalte generel budgetstøtte som meget tilfredsstillende. Jeg havde derfor fundet det konstruktivt, hvis udviklingsministeren havde redegjort for de overvejelser, som ligger til grund for valget af bistandsformer i Bhutan.

Jeg kan konstatere, at der i Udenrigsministeriet på nuværende tidspunkt tilsyneladende ikke er politisk ønske om at drøfte generel budgetstøtte med Bhutans regering. Det tager jeg til efterretning.

III. Dokumentation af resultater

6. Udviklingsministeren oplyser i sin redegørelse, at regeringen også selv ønsker at forbedre dokumentationen af de opnåede resultater af bistanden, og at dette også fremgår af regeringsgrundlaget fra november 2007. Udenrigsministeriet har derfor iværksat en række initiativer til styrkelse af dokumentationen af bistandens resultater. Initiativerne omfatter en revision af Udenrigsministeriets system for kvalitetssikring og mål- og resultatstyring samt mere fokuserede landeprøveevalueringer. Samtidig styrker ministeriet arbejdet med at gøre dokumentationen af resultaterne mere synlig for offentligheden og mere målrettet.

7. Jeg finder udviklingsministerens initiativer vedrørende forbedring af dokumentation af resultater relevante og vil følge gennemførelsen heraf.

IV. Sammenfatning

8. Jeg finder det tilfredsstillende, at Udenrigsministeriet har iværksat en række initiativer, der skal sikre en bedre dokumentation af resultaterne af udviklingsbistanden. Jeg vil følge Udenrigsministeriets arbejde hermed og orientere Statsrevisorerne om gennemførelsen af disse initiativer.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 6/2007 om udviklingsbistanden til Bhutan og Bangladesh

Statsrevisorerne foretog i februar 2008 en besigtigelsesrejse til Bhutan og Bangladesh. På baggrund af beretningen og rejsens indtryk bemærker Statsrevisorerne, at de i høj grad støtter bestræbelserne på at øge bistandseffektiviteten ved at fokusere udviklingsbistanden på færre sektorer og færre bistandskomponenter. Statsrevisorerne finder det ligeledes velbegrunderet, at der er truffet beslutning om, at Bhutan udfases som programsamarbejdsland, men savner i den forbindelse udviklingsministerens begrundelse for, at der ikke er et politisk ønske om at drøfte generel budgetstøtte med Bhutans regering, skønt landet opfylder ministeriets kriterier herfor.

Statsrevisorerne vil følge udviklingsministerens initiativer til en bedre dokumentation af resultaterne af udviklingsbistanden.

Statsrevisorerne, den 21. maj 2008

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 7/2007

MILJØMINISTERIET

Departementet

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København

Ministeren
J.nr. MST-100-00009
Ref.
Den 31 MAR. 2008

Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne om Dancea-miljøstøtten til Arktis. Nr. 7-2007.

Med brev af 24. januar 2008 har Statsrevisorerne fremsendt beretning nr. 7-2007 om Dancea-miljøstøtten til Arktis med anmodning om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Jeg noterer naturligvis med stor tilfredshed, at Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at Miljøstyrelsen har udmøntet miljøstøtten til Arktis inden for rammerne af delstrategien fra 1993 vedrørende indsatser til beskyttelse af det arktiske miljø, som Folketinget i 1994 tilsluttede sig, og Folketingets beslutning i 1999 om udvidelse af rammerne til også at omfatte lokale miljøprojekter i Grønland.

I Rigsrevisionens beretning trækkes linierne tilbage til starten på det internationale arktiske miljøsam arbejde, og der peges på det historisk betingede ansvar, Danmark har for miljøovervågning i Grønland og internationalt samarbejde om beskyttelse af det arktiske miljø. Jeg lægger vægt på, at Dancea-ordningen fortsat fastholder et bredt fokus på forbedring af miljø og natur i Arktis med hovedvægt på Grønland og omkringliggende havområder.

Grønlands Hjemmestyre har lovgivnings- og myndighedskompetencen for miljø og natur i Grønland, det kystnære havområde og råstofområdet, mens den danske regering har kompetencen for havmiljøet uden for 3-sømilegrænsen og forestår de internationale forhandlinger om beskyttelse af det arktiske miljø. På den baggrund er et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem Grønland og de danske myndigheder af stor betydning. Jeg har derfor også med glæde konstateret, at Statsrevisorerne noterer sig, at der er et godt samarbejde mellem Grønland og Miljøstyrelsen, og at Dancea-ordningen har haft stor betydning for løsningen af konkrete miljø- og naturproblemer i Grønland.

Statsrevisorerne henviser i beretningen til Arktisk Råds klimarapport "Arctic Climate Impact Assessment". Rapportens betydning for den internationale debat om klima dokumenterer væsentligheden af langsigtede nationale monitoringsprogrammer. Ved etableringen af Klima- og Energiministeriet i 2007 blev den del af Dancea-bevillingen, der vedrører klimamonitering i Grønland og Arktis i øvrigt, overført til det nye ministerium. De tidligere års igangsatte klimamoniteringsaktiviteter i Grønland vil fortsætte, og det samme er tilfældet for det dansk/grønlandske klimaarbejde i Arktisk Råds relevante arbejdsgrupper.

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 7/2007

Rigsrevisionen når efter sin undersøgelse frem til følgende tre overordnede konklusioner:

1. Rigsrevisionen vurderer, at Miljøstyrelsen har udmøntet miljøstøtten til Arktis i overensstemmelse med regeringens strategi fra 1993 og folketingsvedtagelsen fra 1999.

Rigsrevisionen anfører bl.a., at der i overensstemmelse med folketingsvedtagelse V 79 siden 1999 er anvendt flere ressourcer på fokusområdet lokale miljøforhold i Grønland. Jeg skal hertil bemærke, at ordningen naturligvis fortsat vil blive administreret i overensstemmelse med Folketingets vedtagelse og under hensyntagen til de overordnede rammer for kompetencefordelingen mellem hjemmestyret og regeringen.

2. Rigsrevisionen vurderer, at Miljøstyrelsens opfølgning på resultaterne af Dancea-miljøstøtten generelt har været tilfredsstillende. Rigsrevisionen peger dog også på nogle forhold, som kan overvejes ændret eller styrket.

Rigsrevisionen anfører bl.a., at Miljøstyrelsen bør have særligt fokus på de færdige Dancea-projekter, som endnu mangler implementering i Grønland. Jeg er enig i betydningen af, at der følges op på de projekter, vurderinger, redegørelser m.v., som er udarbejdet med henblik på efterfølgende implementering.

Rigsrevisionen foreslår, at det overvejes at etablere en samlet platform for resultater og data fra de gennemførte Dancea-projekter. Jeg kan hertil oplyse, at alle rapporter fra Dancea-projekter, ud over at ligge på diverse institutionsbiblioteker og Det Kongelige Bibliotek, også sendes til Dansk Polarcenters bibliotek, hvor rapporterne kan søges frem under "Dancea". Det er således allerede muligt ved en søgning i Dansk Polarcenter at få et samlet overblik over data og resultater fra projekterne. Data ligger i øvrigt som udgangspunkt også i de institutioner, som har gennemført projekterne, og en stor del ligger endvidere i kopi i internationale datacentre tilknyttet AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) under Arktisk Råd.

3. Rigsrevisionen vurderer, at Miljøstyrelsen sikrer, at Dancea-miljøstøtten understøtter miljøet og naturen i Grønland, men at der er nogle forhold, som styrelsen bør arbejde videre med.

Rigsrevisionen anbefaler, at Miljøstyrelsen særligt fokuserer støtten på områder, hvor der er en gensidig forståelse om, at Grønland vil følge de støttede projekter op med politiske beslutninger eller administrative tiltag. Jeg er enig i behovet for et stærkt fokus på, at de projekter, der retter sig mod miljø og natur i Grønland, også efterfølgende implementeres i Grønland. Det drøftes således også jævnligt med det grønlandske landsstyre, hvordan projekter, der giver ny viden om miljøproblemer, mest hensigtsmæssigt kan nyttiggøres i det grønlandske samfund. Jeg har derudover i anledning af Rigsrevisionens undersøgelse anmodet Miljøstyrelsen om i højere grad –

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 7/2007

og før starten af et projekt - at vurdere Grønlands interesse for efterfølgende at bruge projektresultaterne.

Rigsrevisionen finder, at målet om at udvikle en selv bærende miljø- naturforvaltning i Grønland i højere grad bør inddrages i strategi og projekter. Jeg er enig i målet og noterer med tilfredshed Rigsrevisionens vurdering af, at Dancea-ordningen har medvirket til viden- og kapacitetsopbygning i bl.a. Grønlands Naturinstitut. Jeg har bedt Miljøstyrelsen sikre, at projekter så vidt muligt også fremover bidrager til en videnopbygning, der kan understøtte en selv bærende forvaltning og selv bærende miljø- og naturinstitutioner.

Rigsrevisionen anbefaler afslutningsvist, at Miljøstyrelsen i det fremtidige samarbejde med Grønlands Hjemmestyre overvejer større brug af midlertidige driftstilskud i opstartsfasen samt brug af tidsbegrænset udlån af medarbejdere i Dancea-projekter. Jeg har i forslag til finansloven for 2008 indarbejdet forslag om, at der under Dancea-ordningen kan afholdes udgifter til honorering af korttidsansatte specialister i hjemmestyre og kommuner udsendt fra danske virksomheder eller institutioner, herunder medarbejdere fra Miljøministeriet. Jeg har således fulgt Rigsrevisionens anbefaling og bedt Miljøstyrelsen nøje vurdere mulighederne for, at Dancea-ordningen også på denne måde kan medvirke til videns- og kapacitetsudvikling i Grønland.

Med venlig hilsen

Kopi er tilsendt
Rigsrevisor, Landegreven 4, Postboks 9009, 1022 København K

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 7/2007 om Dancea-miljøstøtten til Arktis

29. april 2008

Miljøministerens redegørelse af 31. marts 2008

RN A402/08

I. Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen

1. Beretningen handler om Miljøstyrelsens forvaltning af Dancea-miljøstøtten til Arktis. Beretningen fokuserer på, hvordan Dancea-miljøstøtten anvendes – også på områder, der hører under Grønlands Hjemmestyre – og beretningen viser, at Dancea-ordningen har haft stor betydning for samarbejdet mellem Danmark og Grønland og løsningen af konkrete miljø- og naturproblemer i Grønland.

Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger til beretningen, at Statsrevisorerne finder det gode samarbejde mellem Miljøstyrelsen og Grønland betydningsfuldt, ligesom det påpeges, at det er tilfredsstillende, at udmøntningen af miljøstøtten sker inden for de givne rammer besluttet af Folketinget, og at der i 2004 er sket en evaluering af miljøstøtten.

2. Miljøministeren anfører i sin redegørelse, at ministeren med stor tilfredshed har noteret sig Statsrevisorernes bemærkning om udmøntningen af miljøstøtten, og at ministeren lægger vægt på, at Dancea-ordningen fortsat fastholder et bredt fokus på forbedring af miljø og natur i Arktis med hovedvægt på Grønland og de omkringliggende havområder. Ministeren finder et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem danske og grønlandske myndigheder af stor betydning.

Ministerens omtaler tillige Arktisk Råds klimarapport. Rapportens betydning for den internationale debat om klima dokumenterer væsentligheden af langsigtede nationale monitoringsprogrammer. Ministeren henviser til, at den del af Dancea-miljøstøtten, der vedrører klimamonitoring i Grønland, er overført til det nye klimaministerium, og at de tidligere års igangsatte klimamonitoringsaktiviteter i Grønland vil fortsætte, hvilket også er tilfældet for det dansk/grønlandske samarbejde i Arktisk Råds regi.

3. Jeg finder ministerens bemærkninger tilfredsstillende, herunder at et væsentligt område som klimamonitoring vil fortsætte.

II. Rigsrevisionens hovedkonklusioner i beretningen

4. Det fremgår af beretningen, at Miljøstyrelsens udmøntning af og opfølgning på miljøstøtten har været tilfredsstillende, men at der er forhold, som kan overvejes ændret eller styrket.

Rigsrevisionen fremhævede i beretningen, at Miljøstyrelsen bør have særligt fokus på færdige Dancea-projekter, der mangler implementering i Grønland.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2007

2

Ministeren er enig i, at der er behov for et stærkt fokus på, at de projekter, der retter sig mod miljø og natur i Grønland, også efterfølgende implementeres i Grønland. Det drøftes således også jævnligt med det grønlandske landsstyre, hvordan projekter, der giver ny viden om miljøproblemer, mest hensigtsmæssigt kan nyttiggøres i det grønlandske samfund.

Ministeren oplyser, at han derudover i anledning af Rigsrevisionens undersøgelse har anmodet Miljøstyrelsen om i højere grad – og før starten af et projekt – at vurdere Grønlands interesse for efterfølgende at bruge projektresultaterne.

Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren er enig i betydningen af, at der følges op på de projekter, vurderinger, redegørelser mv., som er udarbejdet med henblik på efterfølgende implementering. Jeg forudsætter derfor, at Miljøstyrelsen iværksætter initiativer til at forbedre dette område og dermed sikrer størst mulig effekt af Dancea-ordningen.

Som det fremgår af beretningen, har Miljøstyrelsen iværksat resultat- og effektvurderinger på fokusområderne biodiversitet og lokale miljøforhold samt anvender evalueringer mv. på fokusområderne miljø og sundhed samt klimaændringer. Jeg vil følge dette arbejde.

5. Med hensyn til beretningens bemærkninger om, at målet om at udvikle en selv bærende miljø- og naturforvaltning i Grønland i højere grad bør inddrages i strategi og projekter, er ministeren enig i målet, og ministeren har bedt Miljøstyrelsen sikre, at projekter så vidt muligt bidrager til videnopbygning, der kan understøtte en selv bærende forvaltning og selv bærende miljø- og naturinstitutioner. Jeg finder dette tilfredsstillende og går ud fra, at Miljøstyrelsen vil have særligt fokus herpå i forbindelse med fremtidige relevante projekter. Det fremgår af beretningen, at Miljøstyrelsen i 2007 har drøftet strategiske tiltag med Grønland, der vil sikre større fokus på sammenhængskraften med Grønland. Jeg vil følge dette arbejde.

6. I beretningen anbefaler Rigsrevisionen, at Miljøstyrelsen i det fremtidige samarbejde med Grønlands Hjemmestyre overvejer større brug af midlertidige driftstilskud i opstartsfasen samt brug af tidsbegrænsede udlån af medarbejdere til Dancea-projekter.

Ministeren har fulgt Rigsrevisionens anbefaling ved i finansloven for 2008 at sikre hjemmel for sådanne instrumenter og har anmodet Miljøstyrelsen om nøje at vurdere mulighederne for, at Dancea-ordningen også på denne måde kan medvirke til viden- og kapacitetsudvikling i Grønland.

Rigsrevisionens undersøgelse viser eksempler på, at midlertidige driftstilskud kan være en væsentlig katalysator for at starte en proces og understøtte den grønlandske forvaltning. Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu er etableret særlig hjemmel, og jeg går ud fra, at Miljøstyrelsen fremover i samarbejde med Grønland vil tage disse instrumenter i brug, hvor det skønnes hensigtsmæssigt.

III. Sammenfatning

7. Det fremgår af miljøministerens redegørelse, at ministeren har anmodet Miljøstyrelsen om at have fokus på og iværksætte tiltag, der kan forbedre miljøstøtten yderligere og samtidig forbedre det gode samarbejde med Grønland. Sammenfattende finder jeg miljøministerens redegørelse tilfredsstillende.

Jeg vil i et senere notat orientere Statsrevisorerne om:

- udviklingen i Miljøstyrelsens strategiske samarbejde med Grønland, der skal sikre sammenhæng mellem Dancea-projekter og Grønlands egne projekter
- Dancea-projekternes medvirken til videnopbygning i Grønland

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2007

3

- afslutningen og implementeringen af Miljøstyrelsens påbegyndte arbejde med en resultat- og effektvurdering på fokusområderne biodiversitet og lokale miljøforhold samt den fortsatte brug af evalueringer mv., bl.a. på fokusområderne miljø og sundhed og klimæændringer
- Miljøstyrelsens fremtidige anvendelse af midlertidige driftstilskud og tidsbegrænsede udlån af medarbejdere.

Henrik Otbo

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

Statsrevisoratet
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

14 APR. 2008

J.nr. 320-0002

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af Statsrevisorernes Beretning nr. 8 2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger

Statsrevisoratet har i brev af 14. februar 2008 anmodet om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser beretningen har givet anledning til. Redegørelsen vil forholde sig til såvel beretningens indhold og konklusioner som til statsrevisorernes bemærkninger.

Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger, at det er Statsrevisorernes vurdering, at Beskæftigelsesministeriet og Arbejdsdirektoratet ikke har ført et tilstrækkeligt systematisk og løbende tilsyn med de rådighedsvurderinger, a-kasserne foretager på eget initiativ.

Det fremgår endvidere af Rigsrevisionens beretning, at det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at

- A-kassernes procedurer ikke i alle tilfælde bidrager til, at der rådighedsvurderes i overensstemmelse med rådighedsreglerne. Der er forskel på, hvilken dokumentation rådighedsvurderingerne bygger på, og hvor stramt a-kasserne administrerer rådighedsreglerne.
- Arbejdsdirektoratet har ført et tilfredsstillende tilsyn med den del af a-kassernes rådighedsvurderinger, der er baseret på underretninger fra jobcentrene. Rigsrevisionen anbefaler, at direktoratet nu opprioriterer tilsynet med den type rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ.
- Beskæftigelsesministeriet i samarbejde med a-kasserne har taget en række initiativer til at sikre en effektiv kommunikation mellem a-kasser og jobcentrene. Kommunikationen er dog endnu ikke tilstrækkelig effektiv.

Svar på Statsrevisorernes bemærkninger

Jeg er enig med statsrevisorerne i, at der skal føres et løbende og systematisk tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger. Dette er der også blevet gjort i overensstemmelse med de politiske aftaler, der har ligget til grund for kontrollen af a-kassernes rådighedsvurderinger.

Som følge af finanslovsaftalen i 1996 blev der oprettet en tilsynsafdeling i Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen (nu Arbejdsdirektoratet). Enheden skulle i

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

henhold til forligsteksten varetage et intensiveret tilsyn med a-kassernes administration, herunder et intensiveret tilsyn med de af a-kassernes rådighedsvurderinger, der udsprang af de underretningspligtige hændelser fra det daværende AF.

Med aftalen om "Flere i Arbejde" i efteråret 2002 blev det bestemt, at alle a-kassernes positive rådighedsvurderinger, der udsprang af underretningspligtige hændelser fra AF uopfordret skulle sendes til kontrol i Arbejdsdirektoratet.

Da der ikke længere kun var tale om en stikprøvevis kontrol, men en kontrol, hvor a-kasserne uopfordret skulle sende alle "positive afgørelser" til direktoratet med henblik på en kontrol, vurderede Arbejdsdirektoratet, at det var nødvendigt med en ændring af lovgrundlaget.

Af lovbemærkningerne fremgår det:

"Arbejdsdirektoratet har siden 1995 ført løbende stikprøvebaseret tilsyn med a-kassernes rådighedsafgørelser. Dette tilsyn foreslås udvidet, således at direktoratet følger op på sager, der kan udløse sanktion for selvforskyldt ledighed eller konstatering af manglende rådighed, og hvor a-kassen har afgjort, at medlemmets handlemåde ikke har dagpengemæssige konsekvenser. Disse sager skal fremover indsendes til Arbejdsdirektoratet, som kontrollerer, om a-kassens afgørelse er korrekt.

Det udvidede rådighedstilsyn vil angå sager om afslag på formidlet arbejde, afslag på udarbejdelse eller revision af en individuel handlingsplan eller uddannelsesplan samt afslag på eller ophør i aktivering i henhold til en individuel handlingsplan eller uddannelsesplan.....".

Som det fremgår af ovennævnte har de politiske aftaler alene omhandlet rådighedskontrollen i forbindelse med de underretningspligtige hændelser. Der er derfor min klare opfattelse, at det alene er ved behandlingen af disse underretningspligtige hændelser, at der har været et krav om et løbende systematisk tilsyn. Et tilsyn, som Arbejdsdirektoratet i hele perioden også har udført.

Siden regelændringen i 2002 er tilsynet med a-kassernes rådighedsvurderinger blevet justeret to gange. Begge justeringer er sket på baggrund af kriterier som risiko og væsentlighed:

- i 2006, hvor a-kasserne ikke længere skulle indsende alle positive sager til kontrol, idet det kunne konstateres, at der kun blev fundet få fejl i det indsendte materiale. Det frigjorde ressourcer til blandt andet en mere målrettet at undersøgelse af a-kassernes 3-måneders-samtaler, og
- i 2008, hvor tilsynet blev omlagt således, at hovedvægten af kontrollen skulle lægges på kontrollen med a-kassernes 3-måneders-samtaler, og ikke på de underretningspligtige hændelser, idet fejlprocenten ved behandlingen af underretningspligtige hændelser i de seneste 5 undersøgelser har ligget på et stabilt lavt niveau. Samtidig har Arbejdsdirektoratet kunnet konstatere, at der tilsyneladende var problemer med de krav a-kasserne stillede til de lediges egen jobsøgning.

Jeg har forelagt og fået tilslutning til ændringerne fra forligskredsen, da udførelsen af tilsynet, jf. ovenfor, var fastlagt i forliget om Flere i Arbejde fra 2002.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

Jeg er bekendt med problemerne vedrørende a-kassernes rådighedsadministration – som Rigsrevisionen har påpeget. Ovennævnte omlægninger af tilsynet er netop som følge af disse problemer.

For fuldstændighedens skyld skal jeg dog tilføje, at der i hele perioden også har været ført tilsyn med a-kassernes egne rådighedsvurderinger. Dette tilsyn har imidlertid ikke været udført løbende, men har været tilrettelagt ud fra betragtninger om væsentlighed og risiko.

I det følgende gennemgås Rigsrevisionens bemærkninger til de tre ovennævnte punkter samt Beskæftigelsesministeriets og Arbejdsdirektoratets/Arbejdsmarkedsstyrelsen indsats i forbindelse hermed.

Beretningens kapitel III A-kassernes rådighedsvurderinger på eget initiativ

Arbejdsgangsbeskrivelser

Rigsrevisionen har undersøgt a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser.

Det fremgår af undersøgelsen, at rigsrevisionen har konstateret, at ikke alle a-kasser har opdaterede arbejdsgangsbeskrivelser, der dækker følgende områder:

- rådighedsbegrænsninger, lægeerklæring vedrørende medlemmets helbredsproblemer
- supplerende dagpenge, medlemmet skal stå til rådighed for fuldtidsarbejde
- overgang fra sygedagpenge til dagpenge, lægeerklæring på, at medlemmet er rask
- rådighedsvurdering ved rådighedssamtalen

Rigsrevisionen anbefaler derfor, at de a-kasser, der ikke allerede har gjort det, opdaterer arbejdsgangsbeskrivelserne, så væsentlige situationer (primært med hensyn til krav til dokumentation for rådighedsindskrænkninger og omfang af jobsøgning) er beskrevet heri. I den forbindelse bør a-kasserne desuden sikre, at beskrivelserne i alle tilfælde er i overensstemmelse med rådighedsreglerne.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at der skal foreligge opdaterede arbejdsgangsbeskrivelser i a-kasserne.

I følge reglerne er det a-kassens statsautoriserede revisor, der skal kontrollere om a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser er i overensstemmelse med reglerne.

Jeg har derfor foranlediget, at Arbejdsdirektoratet har pålagt samtlige a-kasser at sikre, at a-kassernes statsautoriserede revisorer gennemgår arbejdsgangene, så a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser bliver bragt i overensstemmelse med gældende regler.

A-kassernes statsautoriserede revisor er blevet bedt om inden den 1. april 2008 at oplyse til Arbejdsdirektoratet, om gennemgangen er afsluttet, og om a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser er i overensstemmelse med gældende regler. Direktoratet har i skrivende stund ikke modtaget tilbagemeldinger fra alle a-kasser endnu.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

A-kassernes administration af rådighedsreglerne

Rigsrevisionen har konstateret, at der er forskel på, hvordan a-kasserne fortolker rådighedsreglerne. Fx opererer nogle a-kasser med minimumsgrænser for antal søgte job, mens andre lader det være op til sagsbehandlerens skøn. Ligeledes giver nogle a-kasser de ledige en frist, hvis der er tvivl om rådigheden, mens andre med det samme tilbageholder den lediges dagpenge.

Rigsrevisionen har på baggrund af en gennemgang af 43 sager i 4 a-kasser fundet, at a-kasserne i 6 af sagerne har undladt at sanktionere. I sagerne har Rigsrevisionens vurderet, at den ledige ikke har været aktivt arbejdssøgende. Rigsrevisionen har udtalt, at da den samme praksis er fundet i sager fra alle 4 a-kasser, er der anledning til at formode, at den praksis gælder for a-kasserne generelt.

Vurderingen af, om en ledig kan anses for aktivt jobsøgende, skal ikke være afhængig af, hvilken a-kasse den ledige er medlem af. Selv om udgangspunktet for vurderingen er en konkret vurdering, bør niveauet for jobsøgningen i alle a-kasserne tage udgangspunkt i samme niveau.

Arbejdsdirektoratet har derfor i februar 2008 sendt en meddelelse til a-kasserne om, hvad der efter Arbejdsdirektoratets opfattelse skal til for at den ledige er ”på den sikre side” for at være aktivt arbejdssøgende, (meddelelse nr. 2 af 6. februar 2008). Det bemærkes, at der ikke er sket en ændring af reglerne. Det beror således fortsat på en konkret vurdering, om den ledige kan anses for at være aktivt arbejdssøgende.

Aktuelt mener Arbejdsdirektoratet, at den ledige skal søge 4 stillinger om ugen for at være på den sikre side. Udmeldingen vil medvirke til, at der ikke længere er tvivl om, hvilket niveau jobsøgningen som udgangspunkt bør være på, for at ledige kan anses som aktivt jobsøgende. Der vil dermed blive skabt en ensartet praksis i alle a-kasserne. Dette følger Arbejdsdirektoratet op på i deres tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger.

Beretningens kapitel IV. Arbejdsdirektoratets tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at der er ført et tilfredsstillende tilsyn med den del af a-kassernes rådighedsvurderinger, der er baseret på underretninger fra jobcentrene. Rigsrevisionen anbefaler, at direktoratet nu opprioriterer tilsynet med den type rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ.

Rigsrevisionen har i øvrigt udtalt, at Arbejdsdirektoratet i overensstemmelse med de politiske aftaler har tilrettelagt tilsynet med a-kassernes rådighedsvurderinger, så det primært omhandlede de rådighedsvurderinger, der bygger på underretninger fra jobcentrene.

Arbejdsdirektoratet har siden 2007, blandt andet som følge af a-kassernes nye opgaver som følge af velfærdsaftalen, overvejet at omlægge tilsynet så hovedvægten af tilsynet flyttes fra de underretningspligtige hændelser, hvor fejlprocenten gennem flere år har været lav. I stedet for prioriteres ud fra væsentlighed og risiko et

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

systematisk tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger, der sker på eget initiativ. Overvejelserne har i forbindelse med undersøgelsen været fremlagt for Rigsrevisionen.

Rigsrevisionen har fundet denne fremgangsmåde fornuftig, idet der derved på tværs af de enkelte typer af rådighedsvurderinger vil kunne skabes et ensartet billede af, hvorvidt a-kasserne foretager korrekte rådighedsvurderinger.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at der skal ske en omlægning af Arbejdsdirektoratets tilsyn, således at tilsynet med den type rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ, bliver opprioriteret.

I januar 2008 har jeg derfor som tidligere omtalt, ligesom ved sidste omlægning af rådighedstilsynet i 2006, fået forligspartiernes tilslutning til at omlægge rådighedstilsynet, så tilsynet fremadrettet løbende og systematisk vil undersøge a-kassernes rådighedsvurderinger ved 3 måneders-samtalerne. Her skal det bl.a. undersøges:

- om den ledige har været aktivt arbejdssøgende, herunder om den ledige har begrænsninger i sin rådighed
- om a-kassen har fulgt op på pålagt jobsøgning
- om a-kassen har fulgt op på eventuelle henvisninger og
- kvaliteten af a-kassernes CV samtaler, herunder opfølgningen på den pålagte jobsøgning i forbindelse med CV-samtalen.

Det betyder, at a-kassernes opfølgning på underretningspligtige hændelser fra jobcentre ikke vil blive fulgt så tæt som hidtil, idet opfølgningen blandt andet vil ske som en overvågning af rådighedsstatistikken og undersøgelser blandt udvalgte tilbagemeldinger. Det vil heller ikke længere være muligt hvert år at udmelde en gennemsnitlig fejlprocent i forbindelse med a-kassernes behandling af underretningspligtige hændelser.

Jeg har i den forbindelse noteret mig, at Rigsrevisionen finder det positivt, at der kan frigøres resurser i direktoratet ved at erstatte de årlige stikprøver af a-kasserne tilbagemeldinger på underretningspligtige hændelser til stikprøver fx hvert 2. eller 3. år. Herved kan udviklingen i fejlraten fortsat følges, således at resurserne i stedet anvendes til at føre et tættere tilsyn med de rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ.

Beretningens kapitel V. Beskæftigelsesministeriets sikring af en effektiv kommunikation mellem jobcentre og a-kasser

Som det fremgår af beretningen, er det Rigsrevisionens samlede vurdering, at Beskæftigelsesministeriet i samarbejde med a-kasserne har taget en række initiativer til at sikre en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentre. Kommunikation er dog endnu ikke tilstrækkelig effektiv. Fx konstaterer Rigsrevisionen at:

Over halvdelen af de hændelser vedrørende lediges rådighed, som jobcentre underretter a-kasserne om, er irrelevante i forhold til de lediges rådighed. Dette skyl-

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

des primært, at den ledige ikke har afmeldt sig hos jobcentret, selv om vedkommende har fået job (afmeldeproblemet).

- Der mistes information i den elektroniske kommunikation fra jobcentrene til a-kasserne, fordi nogle a-kassers it-systemer ikke kan modtage al relevant information fra jobcentrene. Dette medfører enten, at den ledige skal gentage de oplysninger, der er gået tabt, eller at a-kasserne skal kontakte jobcentrene igen.
- Der sker et informationstab i kommunikationen fra a-kasserne til jobcentrene, idet jobcentrene ikke modtager oplysninger om begrundelserne for a-kassernes rådighedsvurderinger.

Det fremgår endvidere af beretningen, at Beskæftigelsesministeriet har iværksat en række initiativer med henblik på at reducere antallet af rådighedsirrelevante hændelser og informationstabet mellem jobcentrene og a-kasserne. Fx er ministeriet i færd med at modernisere it-understøttelsen af a-kasse-kommunikationen, så jobcentrene og a-kasserne får et fælles billede af den lediges situation. Desuden har ministeriet, med henblik på at reducere omfanget af afmeldeproblemet, i januar 2008 implementeret et krav om, at den ledige mindst én gang om ugen skal bekræfte, at vedkommende er arbejds-søgende. Det er endnu for tidligt at vurdere, om initiativerne vil kunne sikre en effektiv kommunikation til brug for a-kassernes rådighedsvurderinger.

Det fremgår af statsrevisorernes bemærkninger, at "Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at der i 2008-2009 bliver etableret et it-system, der kan sikre en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene. Herved undgås, at der bruges unødigt mange ressourcer i a-kasser og jobcentre, fordi vigtige informationer går tabt".

I det følgende gennemgås de tre ovennævnte kritikpunkter hver for sig, ligesom der redegøres for, hvilke initiativer der allerede er eller vil blive iværksat.

Den høje andel af rådighedsirrelevante hændelser

Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionen anerkender, at det ikke er realistisk at undgå, at AF/jobcentrene underretter a-kasserne om hændelser, der viser sig at være rådighedsirrelevante, når myndighedsopgaven er delt mellem 2 instanser. Rigsrevisionen vurderer samtidig, at en andel på over 50 % over en længere periode er uacceptabel høj.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at andelen er for høj. Derfor har ministeriet taget en række initiativer til at nedbringe andelen af rådighedsirrelevante hændelser, som det også fremgår af beretningen.

Allerede i 2005 forsøgte Arbejdsmarkedsstyrelsen at reducere antallet af rådighedsirrelevante hændelser til a-kasserne ved at reducere antallet af forskellige typer af hændelser samt præcisere over for AF, hvornår og hvordan de skulle underrette a-kasserne.

Endvidere har Arbejdsmarkedsstyrelsen i 2006 og 2007 iværksat en række initiativer med henblik på at forenkle a-kassernes og de lediges egne muligheder for at afmelde sig.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

Endelig har styrelsen i januar 2008 implementeret et krav om, at den ledige mindst én gang om ugen skal bekræfte, at vedkommende er arbejdssøgende. Med denne funktion vil ledige, der ikke ugentligt online bekræfter aktiv jobsøgning, blive afmeldt. På denne måde forventes det, at afmeldeproblemet afhjælpes betragteligt, og at der vil ske en betydelig reduktion i antallet af rådighedsirrelevante hændelser. Selv om effekten af tiltaget endnu ikke konkret kan opgøres, er der allerede tegn på, at det har en meget positiv effekt ift. minimering af afmeldeproblemet.

Rigsrevisionen finder, at Beskæftigelsesministeriet fortsat bør have fokus på at nedbringe andelen af underretningspligtige hændelser, der viser sig at være rådighedsirrelevante, herunder særligt at afhjælpe afmeldeproblemet.

Jeg er enig med Rigsrevisionen heri. Jeg vil bede Arbejdsmarkedsstyrelsen løbende holde øje med udviklingen i andelen af rådighedsirrelevante hændelser samt afmeldeproblemet og om nødvendigt overveje yderligere initiativer.

Informationstab i den elektroniske kommunikation fra jobcentre til a-kasserne
Det er velkendt, at visse a-kassers it-systemer ikke er i stand til at modtage og/eller vise fritekstfelter. A-kasserne er selv ansvarlige for, om de vælger et it-system, der muliggør visning af fritekstfelter. Som det fremgår af beretningen har ministeriet via en rundskrivelse til a-kasserne fra juni 2003 indskærpet vigtigheden heraf og i april 2005 har ministeriet gjort a-kasserne opmærksomme på problemet.

Rigsrevisionen finder, at Beskæftigelsesministeriet bør præcisere, at det er a-kasserne, der er ansvarlige for, at deres systemer kan modtage og behandle oplysninger fra jobcentre, og at ministeriet i den forbindelse bør overveje, om det vil være hensigtsmæssigt at udstede en ny bekendtgørelse om udveksling af informationer mellem jobcentre og a-kasserne, der klarlægger ansvarsfordelingen mellem Arbejdsmarkedsstyrelsen og a-kasserne.

På baggrund af en vurdering fra Arbejdsmarkedsstyrelsen er jeg enig i, at der bør udarbejdes en ny bekendtgørelse om udveksling af informationer mellem a-kasser og jobcentre. Jeg vil bede Arbejdsmarkedsstyrelsen om at igangsætte arbejdet hermed.

Jeg er generelt enig i, at der bør være en større grad af samtidighed og et fælles billede af den lediges situation. Som det fremgår af beretningen har ministeriet derfor siden juni 2006 i samarbejde med a-kasserne arbejdet på en modernisering af it-understøttelsen af a-kasse-kommunikationen. Det forventes, at a-kasse-kommunikationen vil være fuldt moderniseret i løbet af 2008-2009, og at en del a-kasser ligeledes vil være klar til at anvende den nye it-understøttelse i løbet af 2008, hvorimod andre a-kasser forventes at udnytte mulighederne fuldt ud i 2009.

Informationstab i kommunikationen fra a-kasserne til jobcentre
Rigsrevisionen konstaterer, at jobcentre via den elektroniske kommunikation alene får den overordnede rådighedsvurdering fra a-kasserne og ikke modtager tilbagemelding om årsagen til udfaldet af rådighedsvurdering.

Som det fremgår af beretningen, er det aftalt mellem Arbejdsmarkedsstyrelsen, Arbejdsdirektoratet og a-kasserne, at de oplysninger, a-kasserne indberetter om sank-

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 8/2007

tioner, skal videregives til jobcentrene. Ændringen implementeres i de statslige it-systemer i 2008.

Ovenfor er beskrevet de initiativer som Statsrevisorernes bemærkninger og rigsrevisionens beretning har givet anledning til. Beretningen har ikke givet anledning til yderligere foranstaltninger.

Venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Kopi af redegørelsen er sendt til rigsrevisor

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 8/2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger

13. maj 2008

Beskæftigelsesministerens redegørelse af 14. april 2008

RN A102/08

I. Indledning

1. Beretningen handler om forsikrede lediges rådighed for arbejdsmarkedet og administrationen af rådighedsreglerne. I beretningen er a-kassernes rådighedsvurderinger undersøgt samt de rammer, Beskæftigelsesministeriet giver for a-kassernes rådighedsvurderinger.
2. Beskæftigelsesministeren har på en lang række punkter erklæret sig enig i Statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger og kritik.

II. A-kassernes rådighedsvurderinger på eget initiativ

3. Statsrevisorerne fremhævede i deres bemærkninger, at beretningen viste, at a-kassernes administration af rådighedsreglerne var uensartet og i nogle tilfælde i strid med rådighedsreglerne og lovgivningens intentioner.

Beretningen viste, at a-kasserne i de fleste tilfælde havde udarbejdet arbejdsgangsbeskrivelser, der beskrev, hvordan en rådighedsvurdering skulle foretages. Beretningen viste dog, at der i a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser var forskel på, hvordan a-kasserne tolkede rådighedsreglerne. Fx opererede nogle a-kasser med minimumsgrænser for antal søgte job, mens andre lod det være op til sagsbehandlerens skøn. Beretningen viste ligeledes, at der blandt arbejdsgangsbeskrivelserne var eksempler, der efter Rigsrevisionens vurdering ikke var i overensstemmelse med intentionerne bag rådighedsreglerne. Således fremgik det af enkelte arbejdsgangsbeskrivelser, at det var tilstrækkeligt at søge inden for eget fagområde. Rigsrevisionen anbefalede i beretningen a-kasserne at overveje, om der i tilstrækkelig grad blev indhentet dokumentation til brug for rådighedsvurderingerne, og om arbejdsgangsbeskrivelserne var klare i forhold til fx at give den ledige en frist på højst 3 måneder til at søge et tilstrækkeligt antal job.

4. Beskæftigelsesministeren oplyser i sin redegørelse, at ministeren er enig med Rigsrevisionen i, at der skal foreligge opdaterede arbejdsgangsbeskrivelser. Da det er a-kassernes revisorer, der skal kontrollere, om arbejdsgangsbeskrivelserne er i overensstemmelse med reglerne, har Arbejdsdirektoratet nu pålagt samtlige a-kasser, at a-kassernes revisorer gennemgår arbejdsgangsbeskrivelserne, så de bliver bragt i overensstemmelse med gældende regler. A-kassernes revisorer skal herefter oplyse resultatet af gennemgangen til direktoratet. Tilbagemeldingerne til direktoratet er i gang, men endnu ikke afsluttet.

5. Jeg finder det tilfredsstillende, at Arbejdsdirektoratet har taget initiativ til at sikre, at arbejdsgangsbeskrivelserne bringes i overensstemmelse med gældende regler. Jeg vil følge op på resultatet af a-kassernes revisorers gennemgang af arbejdsgangsbeskrivelserne og direktoratets opfølgning herpå.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2007

2

6. Beskæftigelsesministeren har videre oplyst, at vurderingen af, hvorvidt den ledige kan anses for aktivt jobsøgende, ikke skal være afhængig af, hvilken a-kasse den ledige er medlem af, og at vurderingen af den lediges jobsøgning bør tage udgangspunkt i samme niveau. Arbejdsdirektoratet har derfor i februar 2008 sendt en meddelelse til a-kasserne om, hvad der efter direktoratets opfattelse skal til, for at den ledige er "på den sikre side" i forhold til at være aktivt jobsøgende. Aktuelt mener direktoratet, at den ledige skal søge 4 stillinger om ugen for at være på den sikre side. Ministeren oplyser, at der derved vil blive skabt en ensartet praksis i alle a-kasserne. Direktoratet vil følge op på dette i tilsynet med a-kassernes rådighedsvurderinger.

7. Jeg finder det positivt, at ministeren mener, at rådighedsvurderingen af den ledige ikke skal afhænge af, hvilken a-kasse den ledige er medlem af, og at vurderingerne bør tage udgangspunkt i samme niveau. Jeg skal for en god ordens skyld bemærke, at Rigsrevisionen i beretningen ikke har anbefalet noget konkret jobsøgningsniveau. Jeg forventer, at direktoratet sikrer, at aktuelle udmeldinger til a-kasserne, fx vedrørende niveauet for den lediges jobsøgning, løbende overvejes og korrigeres på baggrund af resultaterne fra direktoratets tilsyn, udveksling af erfaringer med a-kasserne, fx vedrørende administrative konsekvenser, samt på baggrund af den generelle udvikling på arbejdsmarkedet og inden for de enkelte brancher. Jeg vil på baggrund af direktoratets tilsynsresultater følge op på ministeriets indsats for at skabe en ensartet praksis i a-kasserne.

III. Arbejdsdirektoratets tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger

8. Beretningen viste, at Arbejdsdirektoratet har ført et tilfredsstillende tilsyn med den del af rådighedsvurderingerne, som a-kasserne foretager på baggrund af underretninger fra jobcentrene. Rigsrevisionen anbefalede, at man fremover opprioriterer tilsynet med de rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ. Dvs. de rådighedsvurderinger der foretages, når et medlem melder sig ledigt og ved rådighedsamtalerne.

Statsrevisorerne fandt det utilfredsstillende, at Beskæftigelsesministeriet og Arbejdsdirektoratet ikke har ført et tilstrækkeligt systematisk og løbende tilsyn med de rådighedsvurderinger, a-kasserne foretager på eget initiativ.

Efter Rigsrevisionens undersøgelsesperiode er der på baggrund af "Velfærdsaftalen" fra juni 2006 sket en række ændringer af rådighedsreglerne. Pr. 1. marts 2007 blev a-kassernes rådighedsamtale fremrykket, så de i dag skal finde sted løbende hver 3. måned og ikke som tidligere én gang efter 6 måneders sammenlagt ledighed. Ligeledes overtog a-kasserne ansvaret for godkendelsen af CV'er og afholdelsen af CV-samtaler. Pr. 1. juli 2007 betød dette, at a-kasserne ved CV-samtalen skal finde 2 relevante, konkrete job, som den ledige er forpligtet til at søge. A-kassen skal herefter følge op på, om den ledige har søgt de pågældende job. Endelig skal den ledige fra januar 2008 mindst én gang ugentligt bekræfte, at vedkommende er aktivt jobsøgende via jobnet.dk. Jeg skal fremhæve, at de elementer i a-kassernes egne rådighedsvurderinger, som Rigsrevisionen undersøgte i beretningen, stadig er gældende.

Statsrevisorerne anmodede i sine bemærkninger Rigsrevisionen om i opfølgningen på beretningen af følge op på erfaringerne med de nye regler for a-kassernes rådighedsvurderinger. Det er på nuværende tidspunkt for tidligt for Rigsrevisionen at samle op på erfaringerne med de nye regler for a-kassernes rådighedsvurderinger. Jeg vil derfor afvente resultatet af direktoratets tilsyn hermed og følge op på erfaringerne med de nye regler senere.

9. Beskæftigelsesministeren erklærer sig enig med Statsrevisorerne i, at der skal føres et løbende og systematisk tilsyn med rådighedsvurderingerne. Ministeren henleder opmærksomheden på, at tilsynet er gennemført i overensstemmelse med de politiske aftaler omkring kontrollen med rådighedsvurderingerne. Ministeren har oplyst, at han er bekendt med problemerne med a-kassernes rådighedsadministration og er enig med Rigsrevisionen i, at der skal ske en omlægning af Arbejdsdirektoratets tilsyn, så tilsynet med a-kassernes egne

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2007

3

rådighedsvurderinger opprioriteres. Ministeren har som følge heraf sikret sig politisk tilslutning til at ændre kontrollen med rådighedsvurderingerne.

Arbejdsdirektoratet vil omlægge tilsynet, så der fremover føres et løbende og systematisk tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger ved 3-måneders-samtalerne. Tilsynet vil ifølge ministerens redegørelse bl.a. fokusere på:

- om den ledige har været aktivt arbejdssøgende, herunder om den ledige har begrænsninger i sin rådighed
- om a-kassen har fulgt op på pålagt jobsøgning
- om a-kassen har fulgt op på eventuelle henvisninger
- kvaliteten af a-kassernes CV-samtaler, herunder opfølgningen på den pålagte jobsøgning i forbindelse med CV-samtalen.

Samtidig vil det hidtil primære tilsyn med a-kassernes opfølgning på de underretningspligtige hændelser fra jobcentrene reduceres, så det i fremtiden vil bestå af en overvågning af rådighedsstatistikken og undersøgelser blandt udvalgte tilbagemeldinger. Ligeledes vil årlige stikprøver fremover finde sted hvert 2. eller 3. år.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at beskæftigelsesministeren har igangsat en omlægning af tilsynet, der i højere grad fokuserer på a-kassernes egne rådighedsvurderinger. Jeg vil følge op på resultatet af direktoratets tilsyn, herunder erfaringerne med de nye regler for a-kassernes rådighedsvurderinger.

IV. Beskæftigelsesministeriets sikring af en effektiv kommunikation mellem jobcentrene og a-kasserne

11. Det fremgår af beretningen, at kommunikationen mellem jobcentrene og a-kasserne ikke er tilstrækkelig effektiv. I beretningen præsenteres en række initiativer, som ministeriet har iværksat for at forbedre kommunikationen. Statsrevisorerne fandt det tilfredsstillende, at der i 2008-2009 iværksættes et it-system, der kan sikre en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene. Statsrevisorerne så gerne, at Rigsrevisionen følger op på udviklingen i kommunikationen mellem a-kasserne og jobcentrene.

12. Beskæftigelsesministeren oplyser i sin redegørelse, at ministeren er enig med Rigsrevisionen i, at andelen af rådighedsirrelevante underretninger fra jobcentrene til a-kasserne er for høj. Derfor har ministeriet i januar 2008 implementeret et krav om, at den ledige mindst én gang om ugen via jobnet.dk skal bekræfte, at vedkommende er jobsøgende. Ministeriet forventer derved at reducere andelen af rådighedsirrelevante underretninger. Ministeren oplyser desuden, at ministeriet fortsat vil have fokus på udviklingen af rådighedsirrelevante hændelser og vil om nødvendigt overveje yderligere initiativer.

13. Af beretningen fremgik det, at a-kasserne ikke kan modtage den tilstrækkelige information fra jobcentrene. Beskæftigelsesministeren har i redegørelsen erklæret sig enig med Rigsrevisionen i, at der bør udarbejdes en ny bekendtgørelse om udveksling af informationer mellem jobcentrene og a-kasserne, der præciserer, at a-kasserne er ansvarlige for, at deres it-systemerne kan modtage oplysninger fra jobcentrene. Ministeren har i redegørelsen tilkendegivet, at han vil bede Arbejdsmarkedsstyrelsen om at igangsætte arbejdet hermed.

14. Rigsrevisionen bemærkede i sin beretning, at problemet med informationstab fra a-kasserne til jobcentrene, som blev konstateret i en tidligere beretning i 1997, endnu ikke var løst. Beskæftigelsesministeren oplyser i sin redegørelse, at ændringen, der skal forbedre dette, vil blive implementeret i de statslige it-systemer i 2008.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 8/2007

4

15. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren fortsat arbejder med de initiativer, der fremgår af beretningen, og herudover har besluttet at udarbejde en ny bekendtgørelse om udvekslingen af informationer mellem a-kasserne og jobcentrene. Jeg forventer, at ministeriet i 2008 sikrer, at problemerne med informationstab fra a-kasserne til jobcentrene minimeres. Jeg vil fortsat følge ministeriets arbejde med at modernisere it-understøttelsen af a-kassekommunikationen samt ministeriets ændring af de statslige it-systemer. Ligeledes vil jeg følge ministeriets erfaringer med at reducere antallet af rådighedsirrelevante underretninger fra jobcentrene til a-kasserne og ministeriets udarbejdelse af en ny bekendtgørelse om udveksling af informationer mellem jobcentrene og a-kasserne.

V. Sammenfatning

16. Jeg finder samlet set beskæftigelsesministerens redegørelse tilfredsstillende. Ministeren har tilkendegivet fortsat at arbejde med de initiativer, der er præsenteret i beretningen. Som det fremgår, er det endnu for tidligt at vurdere resultatet af ministeriets initiativer. Jeg vil derfor fortsat følge udviklingen på følgende områder:

A-kassernes egne rådighedsvurderinger:

- Arbejdsdirektoratets opfølgning på a-kassernes statsautoriserede revisorers gennemgang af arbejdsgangsbeskrivelserne
- Beskæftigelsesministeriets indsats for at skabe en ensartet praksis i a-kasserne.

Arbejdsdirektoratets tilsyn:

- Arbejdsdirektoratets tilsynsresultater efter opprioriteringen af tilsynet med a-kassernes rådighedsvurderinger på eget initiativ, herunder erfaringerne med de nye regler for a-kassernes rådighedsvurderinger.

Beskæftigelsesministeriets sikring af en effektiv kommunikation:

- Beskæftigelsesministeriets arbejde i 2008-2009 med at modernisere it-understøttelsen af a-kassekommunikationen
- Beskæftigelsesministeriets implementering af en ændring i det statslige it-system i 2008
- Beskæftigelsesministeriets erfaringer med at reducere antallet af rådighedsirrelevante underretninger fra jobcentrene til a-kasserne
- Beskæftigelsesministeriets udarbejdelse af en ny bekendtgørelse om udveksling af informationer mellem jobcentrene og a-kasserne.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 8/2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger

Statsrevisorerne kan tilslutte sig rigsrevisors bemærkninger i notat af 13. maj 2008 og optager sagen i Endelig betænkning 2007 som fortsat.

Statsrevisorerne, den 21. maj 2008

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 9/2007

MINISTEREN

Dato **07 MAJ 2008**

Dok.id

J. nr. 013-69

Deres ref.

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K
ministersvar@ft.dk

Kopi til:

Rigsrevisor Henrik Otbo
Landegreven 4
Postboks 9009
1022 København K

Bestyrelsesformand Anne Birgitte Lundholt
Banedanmark
Amerika Plads 15
2100 København Ø

Svar på Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om genopretning af jernbaneinfrastrukturen

Statsrevisoratet har med brev af 25. marts 2008 bedt mig om at redegøre for hvilke overvejelser og foranstaltninger, jeg finder, at Rigsrevisionens beretning 9/2007 om genopretning af jernbaneinfrastrukturen samt Statsrevisorernes bemærkninger hertil måtte give anledning til.

Nedenfor følger min redegørelse herfor, der endvidere er sendt i et eksemplar til rigsrevisor Henrik Otbo.

Formålet med Rigsrevisionens beretning er at vurdere, om både Transportministeriets tilsyn med Banedanmark og Banedanmarks styring er inde i en tilfredsstillende udvikling, der skaber et godt grundlag for at realisere målet om en genopretning af jernbaneinfrastrukturen (jf. Aftale om trafik for 2007).

Jeg vil gerne fremhæve, at jeg finder, at der er tale om en god og valid beretning, der giver et godt grundlag for det videre arbejde med genopretningen af jernbaneinfrastrukturen.

Endvidere har jeg med tilfredshed noteret mig, at det er Rigsrevisionens opfattelse, at både Transportministeriets tilsyn med Banedanmark og Banedanmarks styring er forbedret i forhold til tidligere.

Nedenfor redegør jeg for mine overvejelser for så vidt angår de usikkerhedselementer, der knytter sig til gennemførelsen af genopretningen af jernbaneinfrastrukturen samt det fremtidige tilsyn med Banedanmark.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 9/2007

Gennemførelsen af genopretning af jernbanenettet

Side 2/4

I Rigsrevisionens beretning og i Statsrevisorernes bemærkninger hertil fremhæves en række usikkerhedsforhold i forhold til gennemførelsen af genopretningen af jernbaneinfrastrukturen 2007-2014.

Det er vigtigt at skelne mellem de usikkerheder, der altid vil knytte sig til otteårige rammeaftaler om noget så kompliceret som jernbaneinfrastrukturen, og så de mere specifikke usikkerheder, der skyldes behovet for udbygning af Banedanmarks viden og videreudvikling af Banedanmarks organisation.

Generelle betragtninger om behovet for rammeaftaler

I forhold til de førstnævnte usikkerheder er det min opfattelse, at den mest hensigtsmæssige drift af den eksisterende infrastruktur opnås via længerevarende rammeaftaler, der giver mulighed for langtidsplanlægning. Sådanne aftaler er en forudsætning for, at de konkrete projekter kan gennemføres økonomisk mest optimalt og med størst mulig hensyntagen til brugerne af infrastrukturen. Der vil i sagens natur altid knytte sig en række usikkerheder til grundlaget for sådanne aftaler, ligesom det må forventes, at der vil komme afvigelser fra de middelskøn, som lægges til grund for aftalen.

Det indgår derfor som et element i aftalen om genopretningen af jernbanen, at der følges op, således at Folketinget orienteres rettidigt i forhold til behovet for evt. korrigerende tiltag. Således er aftalen indgået på et grundlag, hvor en hensigtsmæssig opfølgning muliggøres. I den forbindelse vil jeg henvise til, at Folketinget løbende modtager en status på gennemførelsen af genopretningen af jernbaneinfrastrukturen, ligesom der i Transportministeriets halvårslige anlægsstatus afrapporteres på gennemførelsen af konkrete anlægs- og fornyelsesprojekter.

Udviklingen af Banedanmarks virksomhed

Ud over de generelle usikkerhedsforhold, der følger af en otteårig rammeaftale, peger Rigsrevisionen på andre usikkerhedsforhold, der kan henføres til behovet for at øge Banedanmarks viden om jernbaneinfrastrukturens tilstand samt behovet for en fortsat professionalisering af Banedanmarks organisation – herunder ikke mindst økonomi- og projektstyringen.

Dette er forhold, der også blev påpeget i forbindelse med trafikaftalen fra 2006. Således fremgår det eksplicit af Banedanmarks beslutningsgrundlag, at Banedanmarks viden om infrastrukturen kan styrkes væsentligt. Siden indgåelsen af trafikaftalen har Banedanmark været i gang hermed, hvilket bl.a. har betydet en genberegning af vedligeholdelsefterslæbets størrelse. Denne proces vil fortsætte, hvorfor der også fremover må forventes korrektioner til aftalegrundlaget. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke grundlag for at antage, at disse korrektioner ikke skulle kunne holdes inden for den samlede økonomiske ramme til genopretning af jernbaneinfrastrukturen.

Endvidere har Banedanmark i 2006 igangsat en professionalisering af samtlige kerneprocesser i Banedanmark – i starten i samarbejde med en konsulentvirksomhed. Arbejdet er forankret i et selvstændigt strategisekretariat i Banedanmark, og såvel Transportministeriets departement som Finansministeriet deltagere i projektets følgegruppe. Der er således stort fokus på dette projekt. Det indgår som en integreret del af dette projekt at styrke økonomi- og projektstyringen i Banedanmark.

Konkret peger Rigsrevisionen og Statsrevisorerne på, at der er behov for at videreudvikle Banedanmarks Asset Management system. I forhold hertil kan jeg oplyse, at Banedanmark som en del af det ovenfor nævnte professionaliseringsarbejde netop har afsluttet en strategianalyse af virksomhedens fremtidig økonomi-, vedligeholdelses- og projektstyringssystem. Analysen har vist, at der bør ske en integration af Banedanmarks økonomistyringssystem SAP og Banedanmarks Asset Management system. Banedanmark vil gennemføre denne integration frem mod 2010. Jeg forventer at forelægge aktstykke herom for Folketingets Finansudvalg snarest.

I den forbindelse kan jeg oplyse, at der er blevet gennemført en europæisk benchmarking af Banedanmarks Asset Management system i forhold til andre jernbaneinfrastrukturforvaltere, der viste, at Banedanmarks Asset Management system er blandt de mest udviklede i Europa.

Det fremtidige tilsyn med Banedanmark

Som bekendt blev der på baggrund af Rigsrevisionens beretning om 7 sager i Banedanmark indført et skærpet tilsyn med Banedanmark i efteråret 2005. Dette tilsyn var udtryk for, at Banedanmark stod i en kritisk situation.

Imidlertid har Banedanmark nu aflagt to regnskaber uden væsentlige anmærkninger fra Rigsrevisionen og er godt i gang med at opfylde målene i trafiktafslæbet fra 2006 om en højere kanalregularitet og afvikling af efterslæbet. På den baggrund er det min opfattelse, at Banedanmark ikke længere kan betragtes som en virksomhed i en kritisk situation.

Det er dog min opfattelse, at der altid må føres et mere omfattende tilsyn med en virksomhed af Banedanmarks størrelse og kompleksitet set i forhold til andre institutioner på Transportministeriets område. Jeg er endvidere enig med Rigsrevisionen i, at Transportministeriet fortsat i en periode bør føre et intensivt tilsyn i form af en tæt og målrettet opfølgning på udviklingen i Banedanmark, indtil effekterne af de iværksatte initiativer er slået klarere igennem.

Således vil mit departement fortsat i en periode føre et intensivt tilsyn med Banedanmark i form af en udvidet afrapportering på Banedanmarks resultatkontrakt, den økonomiske udvikling i virksomheden samt en udvidet møderække med Banedanmark. Intensiteten vil løbende blive tilpasset effekten af de igangsatte initiativer.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 9/2007

Afslutning

Side 4/4

Samlet set er det således min opfattelse, at Banedanmark ikke længere er en virksomhed i krise. Der vil dog fortsat være behov for en tæt og målrettet opfølgning på udviklingen i Banedanmark, indtil effekten af de igangsatte og planlagte initiativer vurderes at være slået tilstrækkeligt igennem. I den forbindelse skal der være særligt fokus på forbedringen af Banedanmarks viden om jernbaneinfrastrukturens tilstand samt forbedring af Banedanmarks økonomi- og projektstyring.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 9/2007 om genopretning af jernbaneinfrastrukturen
Transportministerens redegørelse af 7. maj 2008

4. juni 2008

RN A605/08

I. Indledning

1. Beretningen handler om Transportministeriets tilsyn med Banedanmark og Banedanmarks genopretning af jernbaneinfrastrukturen.
2. Statsrevisorerne bad om beretningen, fordi Rigsrevisionen inden for de seneste år har afgivet 3 kritiske beretninger om Transportministeriet og Banedanmark, og fordi der har været gentagen kritik af Banedanmarks regnskaber i den årlige beretning om revisionen af statsregnskabet.

II. Transportministeriets tilsyn med Banedanmark

3. Rigsrevisionen anbefaler i beretningen, at Transportministeriet i en periode fortsat fører et intensivt tilsyn i form af en tæt og målrettet opfølgning på udviklingen i Banedanmark.
4. Transportministeren oplyser, at Transportministeriet i 2005 indførte et skærpet tilsyn med Banedanmark på baggrund af Statsrevisorernes beretning nr. 1/05 om 7 sager (om Banedanmark) forelagt for Folketingets Finansudvalg. Det skærpede tilsyn var et udtryk for, at Banedanmark stod i en kritisk situation. Banedanmark har imidlertid nu aflagt 2 regnskaber uden væsentlige anmærkninger fra Rigsrevisionen og er godt i gang med at opfylde målene i trafikaftalen for 2007 om højere kanalregularitet og afvikling af efterslæbet. På den baggrund kan Banedanmark ikke længere betragtes som en virksomhed i en kritisk situation.

Transportministeren oplyser videre, at der altid må føres et mere omfattende tilsyn med en virksomhed af Banedanmarks størrelse og kompleksitet set i forhold til andre institutioner på Transportministeriets område. Der vil dog fortsat være behov for en tæt og målrettet opfølgning på udviklingen i Banedanmark, indtil effekten af de igangsatte og planlagte initiativer vurderes at være slået igennem.

5. Jeg finder transportministerens svar tilfredsstillende.

III. Banedanmarks styring

6. Statsrevisorerne peger i deres bemærkninger til beretningen på, at genopretningen af jernbaneinfrastrukturen fortsat er et meget usikkert projekt.
7. Transportministeren oplyser, at det er vigtigt at skelne mellem de usikkerheder, der altid vil knytte sig til 8-årige rammeaftaler om noget så kompliceret som jernbaneinfrastrukturen, og så mere specifikke usikkerheder, der skyldes behovet for udbygning af Banedanmarks viden og videreudvikling af Banedanmarks organisation.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2007

2

Det er i forhold til de førstnævnte usikkerheder transportministerens opfattelse, at længerevarende rammeaftaler, der giver mulighed for langtidsplanlægning, er en forudsætning for, at de konkrete projekter kan gennemføres økonomisk mest optimalt og med størst hensyntagen til brugerne af infrastrukturen. På grund af den usikkerhed, der ifølge ministeren altid vil knytte sig til grundlaget for sådanne aftaler, er aftalen indgået på et grundlag, der gør en hensigtsmæssig opfølgning mulig. Folketinget kan orienteres rettidigt i forhold til behovet for eventuelle korrigerende tiltag, og Folketinget vil løbende blive orienteret om status for genopretningen af jernbaneinfrastrukturen.

8. Transportministeren oplyser, at ud over de generelle usikkerhedsforhold peger Rigsrevisionen på andre usikkerheder, der kan henføres til behovet for at øge Banedanmarks viden om jernbaneinfrastrukturens tilstand samt behovet for professionalisering af Banedanmarks organisation – herunder ikke mindst økonomi- og projektstyringen.

Økonomi- og projektstyring

9. Statsrevisorerne anfører i deres bemærkninger, at antallet af problematiske økonomi- og projektstyringssager i Banedanmark ikke faldt fra 2006 til 2007.

10. Transportministeren oplyser, at Banedanmark i 2006 har igangsat en professionalisering af samtlige kerneprocesser i Banedanmark, som er forankret i et selvstændigt strategisekretariat i Banedanmark. Transportministeriets departement og Finansministeriet deltagere i projektets følgegruppe. Det indgår som en integreret del af dette projekt at styrke økonomi- og projektstyringen i Banedanmark.

Opgørelse af efterslæb

11. Statsrevisorerne anfører videre, at Banedanmarks opgørelse af og viden om efterslæbet for fornyelse og vedligeholdelse af jernbaneinfrastrukturen var usikker i 2006, og stadig er det i dag.

12. Transportministeren oplyser, at behovet for at øge Banedanmarks viden om jernbaneinfrastrukturens tilstand fremgik eksplicit af beslutningsgrundlaget for trafikaftalen. Banedanmark har siden da været i gang hermed, bl.a. ved at genberegne vedligeholdelseefterslæbets størrelse. Dette arbejde vil fortsætte, og der må derfor også fremover forventes korrektioner af efterslæbets størrelse. Der er på nuværende tidspunkt ikke grundlag for at antage, at disse korrektioner ikke kan holdes inden for den samlede økonomiske ramme til genopretning af jernbaneinfrastrukturen.

Asset Management Systemet

13. Statsrevisorerne anfører herudover, at Banedanmarks Asset Management System endnu ikke giver et dækkende overblik over tilstanden af Banedanmarks anlægselementer, og at der endnu ikke er konkrete planer om at koble det til økonomisystemet.

14. Transportministeren oplyser, at Banedanmark, som en del af professionaliseringsarbejdet, netop har afsluttet en strategianalyse af Banedanmarks fremtidige økonomi-, vedligeholdelses- og projektstyringssystem. Analysen viser, at der bør ske en integration af Banedanmarks økonomistyringssystem, SAP, og Asset Management Systemet. Banedanmark vil gennemføre denne integration frem mod 2010.

Ministeren forventer at forelægge et aktstykke herom for Folketingets Finansudvalg snarest.

15. Jeg finder transportministerens svar tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2007

IV. Afslutning

16. Jeg kan konstatere 4 væsentlige forhold i transportministerens redegørelse:

For det første, at transportministeren vil sikre, at Folketinget bliver orienteret rettidigt om eventuelle ændringer i aftalegrundlaget for genopretningen af jernbaneinfrastrukturen. For det andet, at der på nuværende tidspunkt ikke er grundlag for ministeren til at antage, at korrektioner af efterslæbets størrelse ikke kan holdes inden for den samlede økonomiske ramme til genopretning af jernbaneinfrastrukturen. For det tredje, at både Banedanmark, Transportministeriet og Finansministeriet har stort fokus på professionaliseringen af Banedanmark, og for det fjerde, at der er taget initiativ til, at Asset Management Systemet bliver integreret med Banedanmarks økonomistyringssystem.

Jeg finder samlet set transportministerens redegørelse for tilfredsstillende. Effekten af de igangsatte og planlagte initiativer er dog endnu ikke slået igennem. Jeg vil derfor fortsat følge udviklingen på følgende områder:

- Transportministeriets tilsyn med Banedanmark
- styrkelsen af Banedanmarks økonomi- og projektstyring
- opgørelsen af efterslæbet
- integrationen af Banedanmarks økonomistyringssystem, SAP, og Asset Management Systemet.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Fødevarerministerens redegørelse til beretning nr. 10/2007

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

København, den **22 MAJ 2008**
Sagsnr.: 8689

Ministerredegørelse til beretning nr. 10/2007 om tilskud til dansk fiskeri (FIUF programmet 2000-2006)

Statsrevisorerne har i brev af 25. marts 2008 anmodet mig om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser som statsrevisorernes beretning (10/2007) om tilskud til dansk fiskeri (FIUF programmet 2000-2006) giver anledning til.

Der er tale om et omfattende program, som strækker sig over en 7 år lang periode og dækker en række tilskudsordninger af væsentlig betydning for fiskeri- og akvakultursektoren.

Programperioden for FIUF er nu udløbet. Der udstedes ikke flere tilsagn, men foretages fortsat udbetalinger. Der skal ske endelig afregning i forhold til EU samt gennemføres en slutevaluering efter EU-programmets regler. Programmet er afløst af et nyt tilskudsprogram for perioden 2007-2013, og beretningen og statsrevisorernes bemærkninger er indgået i Fødevarerministeriets tilrettelæggelse af administrationen i den nye programperiode. Den danske udformning af EU's nye fiskeriudviklingsprogram (EFF) blev godkendt af Kommissionen den 17. december 2007, og en række tilskudsordninger er nu iværksat.

Jeg er tilfreds med, at Statsrevisorerne konstaterer, at Fødevarerministeriets administration af programmet på de fleste områder har været tilfredsstillende, og at statsrevisorerne finder det positivt, at Fødevarerministeriet har fulgt op på anbefalingerne i de gennemførte evalueringer af programmet.

Med hensyn til statsrevisorernes bemærkninger skal jeg gøre opmærksom på, at det nye EFF-program på en række punkter er ændret væsentligt i forhold til FIUF-programmet, bl.a. i forbindelse med implementeringen i Danmark. Under EFF-programmet er der blevet lagt vægt på, at tilskud i videst omfang knyttes op på krav, så der opnås effekter i form af direkte forbedringer af f.eks. kvalitet, højere teknologisk niveau eller miljøforbedringer. Der er tale om, at tilskuddene nu understøtter målbare resultater.

Fødevarerministerens redegørelse til beretning nr. 10/2007

Der vil også under det nye program systematisk blive indsamlet data til at belyse opnåelsen af de strategiske mål under programmet. Indsamlingen af data vil ske både i forhold til fiskerisektorens udvikling og i forhold til ansøgere til konkrete projekter.

Statsrevisorernes bemærkninger fokuserer på forhold om:

- at målstyringen ikke har været tilstrækkelig klar og sammenhængende
- at det hører med til god tilskudsforvaltning at sikre grundlaget for evaluering af tilskudsordningerne, bl.a. ved systematisk indsamling af data om effekt

På den baggrund vil jeg gerne fremhæve følgende indsats i forbindelse med det nye EFF-program:

1. Der er fastlagt strategiske mål i forbindelse med udarbejdelse af programmet. Endvidere er der fastsat en række mere konkrete mål for de enkelte dele af programmet.
2. I forbindelse med fordelingen af de finansielle midler, som sker på grundlag af finanslovens bevilling til programmet og de EU midler, der er til rådighed, vurderes det, hvordan fordelingen bidrager til programmets mål.
3. I bekendtgørelserne for de enkelte ordninger præciseres, hvorledes ansøgningerne om tilskud vil blive prioriteret. Disse prioriteringer skal sikre, at ordningerne bedst muligt bidrager til, at programmets mål opnås. Kriterierne for prioritering er drøftet og godkendt i Overvågningsudvalget.
4. Ansøgningerne om tilskud afgøres på grundlag af ordningens formål, de forventede effekter og de nævnte kriterier for prioritering.
5. Med udgangspunkt i prioriteringskriterierne skal ansøger oplyse om projektets effekter, inden der træffes beslutning om at udstede tilsagn om tilskud.
6. Oplyste effekter registreres i sagsbehandlingssystemet. Derudover indsamles data om fiskerisektoren gennem offentlig statistik mv.
7. I forbindelse med møder i Overvågningsudvalget for programmet og udarbejdelsen af den årlige rapport til Kommissionen vil der ske en vurdering af, hvordan de konstaterede effekter bidrager til opfyldelsen af programmets mål, og det vil blive overvejet justeringer i den forbindelse.

Fødevarerministeriet har således iværksat en række tiltag dels for at sikre en bedre målstyring af programmet, dels for at udbygge og understøtte en grundig evaluering af det nye program, som kan understøtte denne målstyring.

Det er min opfattelse, at de nævnte tiltag i væsentlig grad imødekommer Rigsrevisionens ønsker om en klar og sammenhængende målstyring og samtidig sikrer grundlaget for evaluering af ordningernes effekter.

På enkelte punkter er jeg dog ikke fuldt ud enig i beretningens kritik. Jeg mener fx at det også under det nye program er væsentligt, at der er en vis fleksibilitet inden for rammerne af det af EU godkendte program, således at der kan ske en tilpasning af indsatsen i programmerperioden uden at der skal foretages en formel godkendelse af ændringen i programmet af EU. En programændring kræver Kommissionens godkendelse, og proceduren i forbindelse med godkendelse af programændringer kan forsinke gennemførelsen.

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 10/2007

Jeg mener endvidere, at det må overvejes nærmere, i hvilken udstrækning det er hensigtsmæssigt at inddrage eksperter i behandlingen af ansøgningerne. Der kan, som nævnt i beretningen, være et behov for at inddrage særlig sagkundskab til vurdering af fagligt komplekse ansøgninger, ligesom det fx kan være nødvendigt eller hensigtsmæssigt ved fastlæggelse af prioriteringskriterier. Men med opstilling af den nye målstyring vil i mange tilfælde kriterierne for prioritering være klare og præcise. Eller også vil udvælgelsen kunne ske ud fra en afvejning af de forskellige hensyn, der indgår ved vurderingen af ansøgningerne.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Jette Petersen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 10/2007 om tilskud til dansk fiskeri (FIUF-programmet 2000-2006)

19. juni 2008

RN A203/08

Fødevareministerens redegørelse af 22. maj 2008**I. Indledning**

1. Beretning handler om Fødevareministeriets administration af FIUF-programmet, som dækker perioden 2000-2006. Efter FIUF-programmet træder Den Europæiske Fiskerifond (EFF) i kraft for perioden 2007-2013.
2. Fødevareministeren har tilkendegivet, at beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger er indgået i Fødevareministeriets tilrettelæggelse af administrationen i den nye programperiode.

II. Styringsgrundlaget for FIUF-tilskud

3. Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at Fødevareministeriets målstyring ikke har været tilstrækkelig klar og sammenhængende. Statsrevisorerne påpeger, at det bør være klart, hvordan de enkelte tilskudsordninger bidrager til FIUF-programmets overordnede strategiske mål.
4. Beretningen viste, at styringsgrundlaget for FIUF-programmet ikke tager tydeligt udgangspunkt i programmets strategiske mål. Det er derfor ikke klart, hvorledes de enkelte tilskudsordninger under programmet bidrager til at opfylde disse mål.
5. Fødevareministeren fremhæver i sin redegørelse en række konkrete indsatser i forbindelse med det nye fiskeriprogram (EFF), hvormed ministeriet vil forsøge at sikre en bedre målstyring af dette program, som fra 2007 afløste det tidligere FIUF-program. For det første indeholder det nye program strategiske mål, ligesom der er fastsat mere konkrete mål for de enkelte dele af programmet. Dernæst vil Fødevareministeriet vurdere, hvordan fordelingen af de finansielle midler bidrager til at opfylde programmets mål. Endelig vil det i bekendtgørelserne for de enkelte ordninger blive præciseret, hvorledes ansøgningerne om tilskud vil blive prioriteret.
6. Jeg finder det positivt, at Fødevareministeriet iværksætter konkrete initiativer til at sikre en bedre målstyring. Jeg vil følge op på de iværksatte initiativer, og navnlig hvorledes Fødevareministeriet sikrer en tydelig *sammenhæng* mellem målene i programmet, hvilket er en forudsætning for effektiv målstyring.

III. Administration af tilskud

7. Statsrevisorerne finder det mindre tilfredsstillende, at der er fundet væsentlige fejl i ministeriets tilskudsforvaltning. Fejlene indebærer, at gældende regler og retningslinjer ikke er blevet overholdt.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2007

2

8. Det fremgår af beretningen, at regnskabsaflæggelsen for tilskud er rigtig, men at retningslinjerne for udbetaling af tilskud ikke altid er overholdt. Desuden er der konstateret fejl i væsentlige forhold i forbindelse med udbetaling af tilskud. Beretningen nævner, at den konkrete vurdering og prioritering af ansøgningerne i højere grad bør tage udgangspunkt i programmets mål, og at alle komplekse ansøgninger bør underkastes en uvildig vurdering af eksperter. Dette bør ske for at sikre, at de bedste projekter prioriteres. Endelig fremgår det, at Fødevareministeriet med fordel kan sikre et hurtigere afløb af programmets midler for at minimere risikoen for bortfald af EU-midler.

9. Ministeren nævner i sin redegørelse, at ansøgninger fremover vil blive afgjort på grundlag af ordningens formål, de forventede effekter og bekendtgørelsens kriterier for prioritering.

Ministeren er imidlertid ikke fuldt ud enig i beretningens vurdering af, at alle komplekse ansøgninger bør underkastes uvildig vurdering af eksperter. Med opstilling af den nye målstyring vil kriterierne for prioritering i mange tilfælde være klare og præcise. Ministeren vil overveje nærmere, i hvilken udstrækning det er hensigtsmæssigt at inddrage eksperter i behandlingen af ansøgninger.

I forbindelse med udarbejdelsen af beretningen har Fødevareministeriet tilkendegivet at ville undersøge, om afløbet af midler kan fremmes yderligere.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at støtteordningernes formål og de forventede effekter fremover vil blive inddraget i vurderingen af ansøgningerne. Jeg vil følge, hvorledes denne inddragelse finder sted.

Jeg er enig med fødevareministeren i, at inddragelse af eksterne eksperter ikke bør finde sted i alle sager. Den gennemførte undersøgelse viste, at der allerede i visse tilfælde inddrages eksterne eksperter ved vurdering af ansøgninger. Jeg vil følge Direktoratet for FødevareErhvervs initiativer i forhold til vurdering af ansøgninger.

Jeg vil også følge, hvorledes Fødevareministeriet sikrer et hurtigere afløb af EFF-programmets midler.

IV. Opfølgning på programmets gennemførelse

11. Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at der er fulgt op på anbefalingerne i de 3 EU-bestemte evalueringer. Statsrevisorerne bemærker dog samtidig, at det hører med til god tilskudsforvaltning at sikre et grundlag for evaluering af effekten ved systematisk at indsamle data til belysning af den opnåede effekt.

12. Beretningen konstaterer, at Fødevareministeriet har fulgt op på evalueringernes anbefalinger, men at grundlaget for evalueringer bør forbedres, ved at der løbende indsamles data til belysning af programmets målopfyldelse. Som midtvejsevalueringen anbefaler, bør der desuden gennemføres en national analyse af den danske fiskerihavnskapacitet for at vurdere behovet for kapacitet i de danske havne.

13. Fødevareministeren fremhæver i sin redegørelse flere konkrete indsatser, som skal sikre et bedre grundlag for evaluering af ordningernes effekter under det nye EFF-program: For det første skal ansøger oplyse om projektets effekter, inden der træffes beslutning om at udstede tilsagn. Oplyste effekter registreres i sagsbehandlersystemet. Derudover indsamles data om fiskerisektoren gennem offentlig statistik m.m. Endelig vil der i Overvågningsudvalget og i de årlige rapporter til Europa-Kommissionen blive foretaget en vurdering af, hvordan de konstaterede effekter bidrager til opfyldelsen af programmets mål, og der vil blive overvejet justeringer i den forbindelse.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2007

14. Jeg finder det tilfredsstillende, at Fødevareministeriet iværksætter konkrete initiativer, der kan sikre kontinuerlig dataindsamling. For bedre at kunne vurdere, hvilken effekt fiskeristøtten medfører, er det også væsentligt, at Fødevareministeriet indsamler information om, hvilke resultater de enkelte projekter rent faktisk medfører. Jeg vil følge de iværksatte initiativer.

Jeg vil desuden følge, hvorledes Fødevareministeriet sikrer, at tilskuddet til danske havne medfører størst mulig effekt.

V. Sammenfatning

15. Jeg finder samlet set fødevareministerens redegørelse tilfredsstillende og konstaterer, at ministeriet har iværksat en række initiativer for at imødekomme Statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger. Det er endnu for tidligt at vurdere resultatet af de iværksatte initiativer, og jeg vil derfor fortsat følge udviklingen på følgende områder:

Styringsgrundlaget for tilskud til dansk fiskeri

- Fødevareministeriets tiltag for at sikre en bedre målstyring
- Fødevareministeriets etablering af tydelig sammenhæng mellem de forskellige mål i EFF-programmet.

Administration af tilskud

- Inddragelse af støtteordningernes formål og de forventede effekter i vurderingen af ansøgningerne
- Direktoratet for FødevareErhvervs initiativer i forhold til vurdering af ansøgninger
- Direktoratet for FødevareErhvervs initiativer for at sikre et hurtigere afløb af EFF-programmets midler.

Programmets gennemførelse

- Fødevareministeriets tiltag for at sikre et bedre grundlag for evaluering af ordningernes effekt
- Fødevareministeriets løbende indsamling af information om, hvilke resultater og forandringer de enkelte projekter har medført
- Fødevareministeriets tiltag, med henblik på at sikre at tilskuddet til danske havne medfører størst mulig effekt.

Henrik Otbo

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 11/2007

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Til statsrevisorerne

Ministry of Science
Technology and Innovation

Redegørelse vedrørende beretning nr. 11/07 om sikring og udvikling af kvaliteten af universitetsuddannelserne

17 JUNI 2008

Rigsrevisionen afrapporterer i beretning nr. 11/07 om sikring og udvikling af kvaliteten af universitetsuddannelserne på undersøgelsen af, hvordan Danmarks otte universiteter sikrer og udvikler kvaliteten af deres bachelor- og kandidatuddannelser samt på Videnskabsministeriets rolle i relation hertil.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Rigsrevisionen anbefaler, at universiteterne fremover både kan og bør arbejde mere målrettet og helhedsorienteret med kvaliteten i uddannelserne, samt at Videnskabsministeriet bør understøtte, at universiteterne får en mere helhedsorienteret tilgang til kvalitetsarbejdet på uddannelsesområdet.

Dok nr. 596988
Side 1/3

Rigsrevisionen finder, at universiteterne gennemfører en række aktiviteter med det formål at vurdere og justere enkeltdele i uddannelserne, særligt undervisningen. Disse aktiviteter skaber dog ikke et dækkende grundlag for at vurdere og synliggøre kvaliteten af de samlede uddannelsesforløb. Hverken universiteterne eller Videnskabsministeriet har i tilstrækkelig grad understøttet kvalitetsarbejdet.

På grundlag af Rigsrevisionens undersøgelse finder statsrevisorerne det mindre tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet ikke har sikret en tilstrækkelig udmøntning af universitetslovens bestemmelser om, at de udviklingskontrakter, som universiteterne indgår med videnskabsministeren, indeholder mål for universiteternes kvalitetsarbejde, planer for evalueringer mv.

Statsrevisorerne finder det endvidere mindre tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet ikke har tilvejebragt præcise og klare rammer for universiteternes kvalitetsarbejde. Herved er universiteterne blevet usikre på, hvad den nye uddannelsesakkreditering betyder for det øvrige kvalitetsarbejde herunder uddannelsesevalueringer.

Endelig finder statsrevisorerne det mindre tilfredsstillende, at universiteterne kun i meget begrænset omfang i perioden 2003-2007 har planlagt eller gennemført evalueringer af hele uddannelsesforløb.

Jeg kan tilslutte mig statsrevisorernes og Rigsrevisionens opfattelse af, at det er vigtigt at arbejde såvel målrettet som helhedsorienteret med sikringen og udviklingen af kvaliteten i universitetsuddannelserne.

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 11/2007

Jeg kan oplyse, at universiteterne og Videnskabsministeriet allerede arbejder med en række tiltag, der vil være med til at målrette og skabe et mere helhedsorienteret arbejde med kvaliteten i uddannelserne.

Ved udarbejdelsen af universiteternes udviklingskontrakter vil Videnskabsministeriet fortsat arbejde med at sikre, at udviklingskontrakterne indeholder mål for universiteternes kvalitetsarbejde. I den forbindelse er det positivt, at Rigsrevisionen anerkender, at universiteternes udviklingskontrakter i stigende grad indeholder strategiske målsætninger for kvalitetsarbejdet på uddannelsesområdet. Universiteterne og Videnskabsministeriet skal dog arbejde videre med at skabe den rette balance mellem det overordnede strategiske niveau i målfastsættelsen og det mere operationelle niveau.

Statsrevisorernes bemærkninger får til følge, at Videnskabsministeriet i dialog med universiteterne vil arbejde for at styrke målfastsættelsen for kvalitetssikring på det mere operationelle niveau, idet udgangspunktet vil være, at Videnskabsministeriet ikke har en eksplicit hjemmel til sikre en præcis angivelse af målene for kvalitetssikringsarbejdet. Derudover vil udviklingskontrakterne indgå som en naturlig del af drøftelserne med forligskredsen bag universitetsloven i forlængelse af evalueringen i 2009.

Det er universiteternes ansvar at udvikle og overvåge kvaliteten af deres uddannelser. Det er vigtigt at holde fast i lovens intention om, at universiteterne har fagligt selvstyre, og at universiteterne sammen med Videnskabsministeriet har et fælles ansvar for, at universitetsuddannelserne har den højeste kvalitet.

I samspil med universiteterne arbejder Videnskabsministeriet for at sikre, at der på universiteterne er et synligt og effektivt kvalitetsarbejde. Det vil ske blandt andet ved at følge en række af Rigsrevisionens anbefalinger om øget vejledning samt ved at fremme, at der sker erfaringsudveksling universiteterne imellem.

Statsrevisorerne finder, at universiteterne har gennemført et for begrænset antal evalueringer af hele uddannelsesforløb i perioden 2003-2007. Med vedtagelsen af akkrediteringsloven i marts 2007 og etableringen af Akkrediteringsinstitutionen, der efter velkendte kvalitets- og relevanskriterier akkrediterer nye og eksisterende universitetsuddannelser, vil universitetsuddannelserne med jævne mellemrum blive akkrediteret. Derved sker der fremadrettet en systematisk, helhedsorienteret ekstern vurdering af universitetsuddannelserne. Universiteterne skal i forbindelse med akkreditering blandt andet på tilfredsstillende vis dokumentere, at den pågældende uddannelse indgår i universitetets system for kvalitetssikring.

Jeg vil gerne henlede statsrevisorernes opmærksomhed på, at Videnskabsministeriet i juli 2005 sendte en oversigt til universiteterne over de minimumskrav til kvalitetsudvikling, der følger af universitetsloven og *European Association for Quality Assurance in Higher Education* (ENQA). Dette skete blandt andet for at bidrage til, at der gennemføres regelmæssige uddannelsesevalueringer, som er et element i ENQA's standarder.

Jeg tror, at universiteterne kan få stor nytte af beretningens katalog med eksempler til inspiration til universiteternes kvalitetsarbejde, og jeg vil anmode

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 11/2007

universiteterne om gennem lokale og koordinerede initiativer at arbejde videre med anbefalingerne om at styrke kvalitetsudviklingen og kvalitetssikringen.

Videnskabsministeriet er således godt i gang med arbejdet for, at kvalitetssikringen og -udviklingen i universitetsuddannelserne bliver mere målrettet og helhedsorienteret end hidtil.

Med venlig hilsen

Helge Sander

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 3/3

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 11/2007 om sikring og udvikling af kvaliteten af universitetsuddannelserne

17. juli 2008

RN A103/08

Videnskabsministerens redegørelse af 17. juni 2008**I. Indledning**

1. Beretningen handler om, hvordan universiteterne sikrer og udvikler kvaliteten af deres bachelor- og kandidatuddannelser. I beretningen har Rigsrevisionen undersøgt universiteternes (studiernes) kvalitetsarbejde på uddannelsesområdet, samt hvordan universiteternes centrale niveau og Videnskabsministeriet understøtter dette arbejde.

2. Det fremgår af ministerredegørelsen, at videnskabsministeren kan tilslutte sig Statsrevisorernes og Rigsrevisionens opfattelse af, at det er vigtigt at arbejde såvel målrettet som helhedsorienteret med sikringen og udviklingen af kvaliteten i universitetsuddannelserne. Ministeren bemærker også, at han tror, at universiteterne kan få stor nytte af beretningens katalog med eksempler til inspiration til universiteternes kvalitetsarbejde.

II. Universiteternes kvalitetsarbejde på uddannelsesområdet

3. Statsrevisorerne fremhæver i deres bemærkninger, at Folketinget i universitetsloven fra 2003 bestemte, at universiteterne løbende skal sikre og udvikle kvaliteten af uddannelserne, og det bl.a. indebærer, at universiteterne løbende skal evaluere undervisningen og uddannelserne og inddrage interessenter i kvalitetsarbejdet. Statsrevisorerne finder det mindre tilfredsstillende, at universiteterne kun i meget begrænset omfang har planlagt eller gennemført evalueringer af hele uddannelsesforløb i perioden 2003-2007.

4. Beretningen viser, at universiteternes kvalitetsarbejde i altovervejende grad er lagt an på at evaluere forskellige delelementer af uddannelserne og mangler det sammenhængende perspektiv på hele uddannelsesforløb. Derudover viser beretningen, at universiteterne kun i få tilfælde har defineret centrale rammer, der kan understøtte kvalitetsarbejdet, i form af fx kvalitetspolitikker.

5. Videnskabsministeren oplyser i sin redegørelse, at efter vedtagelsen af akkrediteringsloven og etablering af Akkrediteringsinstitutionen vil universitetsuddannelserne med jævne mellemrum blive akkrediteret. Det medfører, at der derved vil ske en systematisk, helhedsorienteret ekstern vurdering af universitetsuddannelserne. Derudover oplyser videnskabsministeren, at universiteterne i forbindelse med akkreditering skal kunne dokumentere, at den pågældende uddannelse indgår i universitetets system for kvalitetssikring. Ministeren bemærker i den sammenhæng, at regelmæssige uddannelsesevalueringer er et element i de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring af videregående uddannelse (ENQA-standarderne).

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2007

2

6. Det fremgår endvidere af beretningen, at universiteterne med fordel kan bruge censorinstitutionen, aftagere og dimittender mere aktivt i kvalitetsarbejdet, bl.a. ved systematisk at indsamle og anvende input fra alle interessenter. Dermed får universiteterne et bedre grundlag for at vurdere, om uddannelserne til stadighed er af højeste kvalitet og modsvarer samfundets behov.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at universitetsloven, akkrediteringsloven og ENQA-standarderne alle har fokus på, at det er nødvendigt at gennemføre regelmæssige evalueringer af hele uddannelsesforløb. På den baggrund forventer jeg, at universiteterne vil skabe klare rammer for kvalitetsarbejdet, så det kan tilrettelægges mere helhedsorienteret og målrettet, bl.a. ved at gennemføre regelmæssige evalueringer af hele uddannelsesforløb og mere systematisk inddrage interessenter. Jeg vil følge udviklingen i universiteternes kvalitetsarbejde.

III. Videnskabsministeriets understøttelse af universiteternes kvalitetsarbejde

8. Statsrevisorerne anfører i deres bemærkninger til beretningen, at de finder det mindre tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet ikke har sikret en tilstrækkelig udmøntning af universitetslovens bestemmelser om, at de udviklingskontrakter, som universiteterne indgår med videnskabsministeren, indeholder mål for universiteternes kvalitetsarbejde, planer for evalueringer mv.

9. I sin redegørelse oplyser videnskabsministeren, at universiteterne og Videnskabsministeriet arbejder videre med at skabe den rette balance mellem det overordnede strategiske niveau i målfastsættelsen og det mere operationelle niveau i udviklingskontrakterne. Videnskabsministeriet vil i dialog med universiteterne arbejde for at styrke målfastsættelsen for kvalitetssikring på det mere operationelle niveau i udviklingskontrakterne.

10. Statsrevisorerne finder det endvidere mindre tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet ikke har tilvejebragt præcise og klare rammer for universiteternes kvalitetsarbejde. Herved er universiteterne blevet usikre på, hvad den nye uddannelsesakkreditering betyder for det øvrige kvalitetsarbejde, herunder de lovpligtige uddannelsesevalueringer.

11. Rigsrevisionen understreger i beretningen, at det er nødvendigt at sammentænke universiteternes interne kvalitetsarbejde og den eksterne kvalitetssikring af uddannelserne via akkreditering, så der ikke sker en dublering af evalueringsaktiviteterne. Derfor anbefaler Rigsrevisionen i beretningen, at Videnskabsministeriet gør det klart for universiteterne, hvordan universitetslovens krav til kvalitetsarbejdet spiller sammen med kravene til uddannelsesakkreditering.

12. I denne sammenhæng peger Rigsrevisionen i beretningen også på, at Videnskabsministeriet bør bidrage til en mere effektiv deling af viden om, hvordan kvalitetsarbejdet kan tilrettelægges, så det samlede kvalitetssystem bliver velovervejet, målrettet og helhedsorienteret.

13. Videnskabsministeren oplyser i sin redegørelse, at Videnskabsministeriet i samspil med universiteterne arbejder for at sikre, at der på universiteterne er et synligt og effektivt kvalitetsarbejde. Ministeren tilkendegiver, at det bl.a. vil ske ved at følge en række af Rigsrevisionens anbefalinger om øget vejledning samt ved at fremme, at der sker en erfaringsudveksling mellem universiteterne imellem.

14. Jeg finder det tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet sammen med universiteterne vil arbejde for, at de næste udviklingskontrakter får en styrket målfastsættelse for kvalitetssikring på det mere operationelle niveau. Jeg vil følge udviklingen på området, herunder ministeriets overvejelser i forhold til at orientere Folketinget om indholdet i udviklingskontrakterne i relation til kvalitetsarbejdet. Endvidere finder jeg det positivt, at videnskabsministeren vil tage initiativer for at fremme bl.a. vejledning og erfaringsudveksling om kvalitets-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2007

3

arbejdet vedrørende universitetsuddannelserne. Jeg vil følge ministeriets indsats for at fremme kvalitetsarbejdet på de danske universiteter gennem vejledning og videndeling.

IV. Sammenfatning

15. Jeg finder samlet set videnskabsministerens redegørelse tilfredsstillende. Ministeren præsenterer i sin redegørelse en række initiativer til at understøtte og forbedre universiteternes kvalitetsarbejde. Da initiativerne er fremadrettede, er det endnu for tidligt at vurdere resultaterne heraf. Derfor vil jeg følge udviklingen på området med udgangspunkt i nedenstående punkter:

Universiteternes kvalitetsarbejde på uddannelsesområdet

- Universiteternes indsats for at gøre kvalitetsarbejdet målrettet og helhedsorienteret, bl.a. ved brug af uddannelsesevalueringer og systematisk inddragelse af interessenter.

Videnskabsministerens understøttelse af universiteternes kvalitetsarbejde

- De næste udviklingskontraktens målsætninger for kvalitetsarbejdet, herunder planer for evalueringer mv.
- Videnskabsministeriets vejledning til universiteterne om, hvordan universitetslovens krav til kvalitetsarbejdet spiller sammen med kravene til uddannelsesakkreditering.
- Videnskabsministeriets indsats for at fremme videndeling mellem universiteterne om sikring og udvikling af kvaliteten af universitetsuddannelserne.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 12/2007

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

REDEGØRELSE

Dato: 18. august 2008
Kontor: ØA
J.nr.: 2007/1042-23
Sagsbeh.: LMA
Fil-navn: §18-redegørelse
180808.doc

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i forbindelse med Rigsrevisionens beretning nr. 12, 2008 om effekten af integrationsindsatsen over for nyankomne udlændinge

I det følgende fremgår Integrationsministeriets foranstaltninger og overvejelser vedr. statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger i beretning nr. 12, 2008. Afsnit 1 gengiver statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger og afsnit 2 gengiver Integrationsministeriets foranstaltninger og overvejelser som følge af beretningen.

1. Statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger

Statsrevisorerne har den 21. maj 2008 afgivet følgende bemærkninger til Rigsrevisionens beretning nr. 12, 2008:

"Effekten af integrationsindsatsen de seneste år er bl.a., at knap halvdelen af udlændingene er kommet i ordinær beskæftigelse. Integrationsministeriet følger systematisk op på selvforsørgelsesmålsætningen, men resultatet er vanskeligt at vurdere, da der ikke er opstillet konkrete mål for selvforsørgelse. Undersøgelsen viser dog, at andelen af udlændinge i beskæftigelse er steget de seneste år.

Integrationsministeriet har ikke konkretiseret målsætningerne mht. deltagelse og værdier.

Statsrevisorerne kritiserer, at det stadig ikke er muligt fuldt ud at måle og opgøre effekterne af integrationsindsatsen. Ministeren lovede at opbygge en metode til løbende måling af, hvorvidt integrationslovens mål opfyldes, i sin redegørelse fra december 2003 til Statsrevisorernes beretning 2/2003 om Integrationsministeriets opgavevaretagelse i forbindelse med integrationsindsatsen.

Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at Integrationsministeriet har muliggjort en målrettet integrationsindsats i kommunerne ved at etablere en række redskaber og ved at udvide kendskabet til god praksis. Imidlertid kan indsatsen fortsat styrkes på en række områder, bl.a. over for de kommuner, der har begrænset succes med at integrere udlændinge. Kommunerne kunne således i højere grad lægge udlændingenes uddannelse og kompetencer til grund og i større omfang anvende arbejdsmarkedsrettede tilbud i introduktionsprogrammet."

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 12/2007

Yderligere angiver Rigsrevisionen i sin rapport, at:

- Integrationsministeriet har siden 2004 fået foretaget årlige målinger vedrørende selvforsørgelsesmålsætningen. Ministeriet har dog ikke suppleret målsætningen med konkrete mål, så ministeriet kan vurdere, om de ønskede resultater med indsatsen opnås.
- Integrationsministeriet har gennemført ad hoc-undersøgelser af deltagelses- og værdimålsætningerne. Disse undersøgelser er dog gennemført, uden at ministeriet har foretaget en konkretisering af deltagelses- og værdimålsætningerne.
- Ministeriet har iværksat et arbejde med at få konkretiseret deltagelses- og værdimålsætningerne i loven. Arbejdet blev iværksat ultimo 2003 som en opfølgning på Rigsrevisionens beretning fra oktober 2003, men arbejdet er endnu ikke afsluttet.
- Ministeriet har fået gennemført en pilotundersøgelse af brugernes syn på introduktionsprogrammet. Ifølge ministeriet skal undersøgelsen desuden bidrage til at afdække effekterne af introduktionsprogrammet i forhold til værdi- og deltagelsesmålsætningerne. Rigsrevisionens undersøgelse har imidlertid vist, at pilotundersøgelsen ikke dækker værdimålsætningen, og at den kun delvist dækker deltagelsesmålsætningen.
- Integrationsministeriet har adgang til en bred vifte af databaser, der kan anvendes til at analysere, om integrationslovens målsætninger opfyldes. Data belyser primært selvforsørgelsesmålsætningen, mens data vedrørende de øvrige målsætninger fortrinsvist etableres som led i ad hoc-undersøgelser. Aktualiteten i ministeriets databaser er blevet forbedret siden 2003, og data er sammenhængende, så ministeriet kan anvende data til sammenligninger.
- Ministeriets effektundersøgelser har vist, at der har været en mindre stigning i udlændinges selvforsørgelse, beskæftigelse og uddannelse gennem de senere år.
- Rigsrevisionens effektundersøgelse har vist, at lidt under halvdelen af de udvalgte udlændinge var i beskæftigelse ultimo 2007. Hertil kommer, at ca. 7 % var under uddannelse ultimo 2007. Til sammenligning er ca. 75 % af den samlede danske befolkning i beskæftigelse.
- Blandt udlændinge er mænd, yngre personer samt familiesammenførte til andre end flygtninge hyppigst i beskæftigelse.
- Kun en begrænset del af de udlændinge, der ikke har opnået tilknytning til arbejdsmarkedet, har gennemført arbejdsmarkedsrettede tilbud i løbet af introduktionsprogrammet.
- Integrationsministeriet har udarbejdet en række redskaber, der understøtter kommunernes integrationsindsats. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at kommunerne anvender de fleste af disse redskaber, og at kommunerne ikke efterlyser flere redskaber.
- Kommunerne sammensætter kun i begrænset omfang målrettede integrationsforløb, hvor medbragte kompetencer vurderes, hvor der fastsættes konkrete målsætninger for udlændingen, og hvor der tilbydes relevante arbejdsmarkedsrettede aktiviteter.
- Integrationsministeriet følger bl.a. ved hjælp af benchmarkinganalyser op på kommunernes integrationsindsats. Analyserne viser, at det ofte er de samme kommuner, der opnår de laveste placeringer i sammenligningerne.

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 12/2007

På denne baggrund anbefaler Rigsrevisionen, at:

- Integrationsministeriet bør i højere grad opfordre kommunerne til at få udlændinges medbragte kompetencer afdækket og bedømt.
- Integrationsministeriet bør i højere grad opfordre kommunerne til at fastsætte konkrete målsætninger for alle udlændinge, og at målsætninger justeres undervejs.
- Integrationsministeriet bør kortlægge kommunernes anvendelse af de arbejdsmarkedsrettede tilbud.
- Integrationsministeriet bør i højere grad søge at påvirke kommunerne til at sammensætte målrettede forløb med en klar sammenhæng mellem medbragte kompetencer, fastsatte mål og tilbudte aktiviteter.
- Integrationsministeriet bør i højere grad nyttiggøre resultaterne af benchmarkinganalyserne, f.eks. gennem dialog og en mere aktiv opsøgende indsats over for de kommuner, der har en begrænset succes i integrationen af udlændinge.

2. Integrationsministeriets foranstaltninger og overvejelser i forbindelse med Rigsrevisionens beretning

Som det fremgår, er Rigsrevisionens bemærkninger især koncentreret om to spørgsmål - hvorledes ministeriet følger op på målingen af de bredere målsætninger i Integrationsloven såsom deltagelse i samfundslivet, og hvorledes ministeriet har tilrettelagt rådgivningsindsatsen over for kommunerne. Integrationsministeriets bemærkninger til Rigsrevisionens beretning nr. 12, 2008 er derfor koncentreret om disse to emner.

2.1 Integrationsministeriets foranstaltninger og overvejelser vedr. måling af målsætningerne i integrationsloven

Integrationsministeriet er enig i, at der skal opstilles operationelle målsætninger for integrationsindsatsen.

Der er allerede i integrationsloven formuleret tre centrale målsætninger for integrationsindsatsen (deltagelsesmålsætningen, selvforsørgelsesmålsætningen og værdimålsætningen).

Som det fremgår af Rigsrevisionens beretning følger ministeriet effekterne af integrationsindsatsen tæt, for så vidt angår målsætningerne om beskæftigelse, selvforsørgelse og danskundervisning. Der er her opbygget en række systemer til at følge udviklingen og effekten af indsatsen.

Integrationsministeriet har siden 2004 gennemført effektmålinger af kommunernes integrationsindsats, som anvendes til at følge udviklingen i selvforsørgelsesmålsætningen. Derudover følges løbende indvandrere og efterkommere generelle beskæftigelsesfrekvens samt gennem en mere opdateret beskæftigelsesindikator. Rigsrevisionen anfører i sin beretning, at ministeriet yderligere bør opstille konkrete mål for selvforsørgelsesmålsætningen, så ministeriet kan vurdere om de ønskede resultater med indsatsen opnås.

Det kan hertil bemærkes, at regeringen i 2004 opstillede et mål om at 25.000 flere indvandrere og efterkommere skal i beskæftigelse frem mod 2010. Målsætningen omfatter også personer under integrationsloven. Regeringen har ønsket at opstille denne overordnede

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 12/2007

målsætning frem for en yderligere konkretisering af selvforsørgelsesmålsætningen. Fra 2004 til 2007 er 19.111 (korrigeret for den demografiske udvikling, dvs. det faktiske antal er større) flere indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande kommet i beskæftigelse.

Som led i ministeriets pilotarbejde med effektstyring på integrationsområdet, vil ministeriet være opmærksom på, om der er mulighed for at konkretisere selvforsørgelsesmålsætningen yderligere.

I forhold til de bredere målsætninger i integrationsloven – herunder deltagelse i samfundslivet og forståelse for grundlæggende værdier – konstaterer Rigsrevisionen, at ministeriet ikke har foretaget en konkretisering af deltagelses- og værdimålsætningerne, og at der endnu ikke er tilvejebragt en kontinuerlig måling på området.

I forhold til målinger af deltagelse i samfundslivet og grundlæggende værdier er der en række udfordringer. Ministeriet har således drøftet denne bemærkning nærmere med Rigsrevisionen, for at afstemme Rigsrevisionens forventninger til ministeriet. Det er ikke et område, hvor der foreligger eksisterende data, ligesom det kan være vanskeligt at gennemføre undersøgelser. Det kan endvidere være vanskeligt entydigt at konkretisere målsætningerne, da de er meget brede. En mulig konkretisering kunne være en operationalisering, der nærmere definerer deltagelses- og værdimålsætningerne, samt dernæst opstiller indikatorer, der følges mht. den enkelte udlændings deltagelse og forståelse for det danske samfunds grundlæggende værdier og normer.

Ministeriet igangsatte i 2003 et arbejde vedrørende operationalisering og måling af deltagelses- og værdimålsætningen i loven. Der er på baggrund heraf, gennemført den første brugerundersøgelse, hvor udlændinge der har gennemført introduktionsprogrammet er blevet spurgt om bl.a. deltagelse i foreningsliv, brug af fritidstilbud og kontakten til samfundslivet i øvrigt. Herudover har regeringens "Tænketank om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark" i marts 2007 fremlagt den første større undersøgelse af værdier og normer blandt udlændinge og danskere.

Ministeriet har via disse projekter indhentet erfaringer på området, som nu kan bruges i det videre arbejde. Ministeriet sigter nu mod en nærmere definering af deltagelses- og værdimålsætningen samt udvikling af indikatorer, der viser udviklingen.

Både den deltagelses- og værdimæssige side af integrationen er områder som ministeriet prioriterer. I regeringsgrundlaget "Mulighedernes samfund" fra november 2007 lægger regeringen således i høj grad vægt på at forbedre udlændinges deltagelse i det danske samfund. Således er bl.a. oprettet et nyt kontor i Integrationsministeriet "Kontoret for Demokratisk Fællesskab og Forebyggelse af Radikalisering".

Konkret er der yderligere indgået aftale om at gennemføre en ny brugerundersøgelse i 2008, hvor deltagere i introduktionsprogrammet bliver spurgt om dels forløbet af introduktionsprogrammet og dels mere bredt om kontakten til og forståelsen for det danske samfund. Der tilføjes således i forhold til den tidligere undersøgelse en række nye spørgsmål, der skal søge at afdække om introduktionsprogrammet har øget brugernes mulighed for at deltage i sam-

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 12/2007

fundslevet samt gennem programmet har opnået en større forståelse for grundlæggende normer og værdier i Danmark. Blandt de grundlæggende normer og værdier spørges bl.a. ind til forståelsen af ligestilling, ytringsfrihed, religionsfrihed og demokrati.

Overordnet vil der som led i ministeriets pilotarbejde med effektstyring på integrationsområdet blive arbejdet med at opstille et antal centrale indikatorer (herunder om den deltagelses- og værdimæssige side af integrationen), som følges mht. at vurdere om integrationsindsatsen udvikler sig i den rigtige retning.

2.3 Foranstaltninger og overvejelser vedr. en styrkelse af indsatsen ift. kommunerne

Integrationsministeriet er fuldt ud enig i, at det er ministeriets opgave at overvåge, at kommunerne overholder bestemmelserne i integrationsloven. Dette sker dog under de givne rammebetingelser i form af det kommunale selvstyre, dvs. kommunerne har en vis frihed til selv at tilrettelægge integrationsindsatsen.

Styringsmæssigt sikrer lovgivningen, at kommunerne har et stort økonomisk incitament til at sikre en effektiv integrationsindsats. Ud over at kommunerne finansierer en væsentlig del af drifts- og overførselsudgifterne på området, og dermed har et økonomisk incitament til en effektiv indsats, er der i integrationsloven helt særskilt indarbejdet et system med resultattilskud, således at kommunerne modtager et resultattilskud på 30.000 kr. pr. udlænding, der gennemfører danskundervisning og 40.000 kr. pr. udlænding, der kommer i understøttet beskæftigelse.

Ministeriet har som en central opgave at vejlede og informere kommunerne om, hvordan integrationsindsatsen bedst kan tilrettelægges og varetages, men udgangspunktet er, at kommunerne har forskellige måder at udføre opgaven på. Rigsrevisionen har i sin beretning undersøgt behovet for yderligere redskaber i integrationsindsatsen og konkluderer, at kommunerne ikke efterlyser yderligere redskaber. Rigsrevisionen anfører dog, at "kommunerne kun i begrænset omfang sammensætter målrettede integrationsforløb, hvor medbragte kompetencer vurderes, hvor der fastsættes konkrete målsætninger for udlændingen, og hvor der tilbydes relevante arbejdsmarkedsrettede aktiviteter".

Rigsrevisionen har i forbindelse med beretningen foretaget en undersøgelse af kommunernes brug af bl.a. de beskæftigelsesrettede tilbud. Det bemærkes, at Rigsrevisionen ikke i sin effektundersøgelse har taget højde for, at kravene til kommunernes indsats varierer alt efter, om der er tale om en nyankommen, der modtager introduktionsydelse, eller én, der ikke modtager nogen form for ydelse (f.eks. familiesammenført der forsørges af ægtefælle, herefter *selvforsørgende*). Det følger således af integrationsloven, at udlændinge, der ikke modtager introduktionsydelse, alene skal tilbydes danskuddannelse. Kommunerne kan dog vælge at give udlændinge, der ikke modtager introduktionsydelse, beskæftigelsesrettede tilbud ud over danskundervisningen. I forhold til Rigsrevisionens undersøgelse og konklusion skal det således bemærkes, at kommunerne ikke er forpligtet til at tilbyde beskæftigelsesrettede tilbud til de selvforsørgende, ligesom de selvforsørgende ikke har pligt til at deltage i andre tilbud end danskundervisning.

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 12/2007

Kommunerne har dog et stort økonomisk incitament til også at lave en aktiv indsats over for de selvforsørgende, idet kommunerne også modtager resultattilskud, når disse personer kommer i beskæftigelse eller uddannelse.

I forhold til kompetenceafklaringen af nyankomne udlændinge skal det bemærkes, at kompetenceafklaringen kan gennemføres på flere måder, og i stort omfang skal tilpasses den enkeltes situation og uddannelsesbaggrund. Kompetenceafklaring kan ske indirekte gennem f.eks. virksomhedspraktik eller mere formelt gennem vurdering af medbragte kvalifikationer. For nogle udlændinge vil afdækningen vise, at det er mest oplagt at satse på en placering direkte på arbejdsmarkedet, mens andre har medbragte kvalifikationer, som der kan bygges videre på og derfor bør afklares nærmere i et egentligt afklaringsforløb.

Regeringen har taget en række initiativer for at sikre en bedre kompetenceafklaring:

Beskæftigelsesministeriet etablerede i 2004 som et forsøg fem videnscentre for kompetenceafklaring med det formål at udbrede brugen af systematisk kompetenceafklaring som redskab i beskæftigelsesindsatsen. Gennem forsøget blev udviklet nogle landsdækkende redskaber, bl.a. et kompetencekort, der kan bruges til at sætte kompetenceafklaringen i system og give udlændingen et skriftligt bevis i form af det udfyldte kompetencekort.

Pr. 1. januar 2007 overgik opgaverne i de fem videnscentre for kompetenceafklaring delvist til Specialfunktionen for den etniske beskæftigelsesindsats (SEBI) under Beskæftigelsesministeriet, som bl.a. fungerer som helpdesk i forhold til kompetenceafklaring.

Integrationsministeriet har gennem satspuljemidler støttet flere projekter, som har fokus på systematisk kompetenceafklaring, bl.a. har Ingeniørforeningen (IDA) gennemført flere projekter i forhold til højtuddannede.

Integrationsministeriet vejleder om effektiv og systematisk kompetenceafklaring i publikationen "Introduktionsprogrammet mv. efter integrationsloven", på hjemmesiden www.nyidanmark.dk og senest i publikationen "Den gode modtagelse af flygtninge i kommunerne".

Ministeriet planlægger at gennemføre en nærmere undersøgelse om kommunernes kompetenceafklaring af den enkelte udlænding, fastsættelse af konkrete målsætninger og brug af de beskæftigelsesrettede tilbud. Undersøgelsen forventes påbegyndt primo 2009.

Rigsrevisionen anbefaler endvidere, at ministeriet styrker sin indsats i forhold til kommuner med begrænset succes i integrationsindsatsen. Ministeriets erfaringsudvekslings- og vejledningsindsats i forhold til kommunerne blev styrket væsentligt gennem oprettelsen af Integrationservice i 2005. Integrationservice har til opgave, at bistå kommunerne med at styrke integrationsindsatsen på især beskæftigelses- og uddannelsesområdet, herunder sikre tværgående opsamling, udbredelse og forankring af effektive metoder i integrationsindsatsen. Integrationservice har på baggrund af sit samarbejde med kommuner i hele landet bl.a. indsamlet gode praktiske eksempler og opstillet råd om integrationsindsatsen. Integrati-

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 12/2007

onsservice har alene i første halvår af 2008 samarbejdet med ca. 2/3-del af landets kommuner.

Samarbejdet mellem Integrationservice og kommunerne baserer sig mest hensigtsmæssigt på frivilligt basis, idet det vurderes at give det mest konstruktive udbytte, såfremt samarbejdet ikke bliver pålagt kommunen. Ministeriet bestræber sig således på, at alle kommunerne benytter sig af Integrationservice tilbud ad frivillig vej, men har også ansporet kommuner med mindre succes i integrationsindsatsen til at benytte sig af Integrationservices tilbud. Integrationservice vil dog fremover yderligere styrke indsatsen i de kommuner, som viser begrænset succes i integrationsindsatsen, gennem en opsøgende indsats.

Slutteligt kan det anføres, at ministeriet aktuelt er ved at igangsætte et arbejde vedrørende at øge den opsøgende formidling af viden om integration. Indsatsen skal bidrage til at bringe praktisk viden tættere på brugerne - f.eks. gennem netværkssamarbejde, etablering af internetportal og opsøgende formidlingsaktiviteter. Det forventes, at denne intensiverede vidensformidling til bl.a. kommunale praktikere kan medvirke til at forbedre integrationsindsatsen. Det opnås bl.a. gennem øget netværksbaseret erfaringsudveksling samt synliggørelse af, hvor der kan indhentes faglig sparring i konkrete sager.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
**Statsrevisorernes beretning nr. 12/2007 om effekten af integrationsindsatsen
over for nyankomne udlændinge**

26. september 2008

RN A405/08

Integrationsministerens redegørelse af 18. august 2008**I. Indledning**

1. Beretningen handler om integrationsindsatsen over for nyankomne udlændinge og om opfyldelsen af integrationslovens målsætninger. I beretningen har Rigsrevisionen desuden undersøgt, om Integrationsministeriet bidrager til, at kommunerne kan yde en målrettet integrationsindsats.

Integrationsindsatsen over for nyankomne udlændinge, der har fået opholdstilladelse i Danmark, varetages med udgangspunkt i integrationsloven. Integrationsindsatsen skal medvirke til at skabe rammerne for en fremtid i Danmark, så udlændinge får mulighed for at blive deltagende og ydende medborgere på lige fod med samfundets øvrige borgere. De centrale mål for integrationen er, at udlændinge sikres mulighed for *deltagelse* i samfundslivet, *selvforsørgelse* gennem beskæftigelse og forståelse for det danske samfunds grundlæggende værdier.

II. Integrationsministeriets foranstaltninger og overvejelser vedrørende måling af målsætningerne i integrationsloven

2. Statsrevisorerne kritiserer i deres bemærkninger, at det stadig ikke er muligt fuldt ud at måle og opgøre effekterne af integrationsindsatsen. Ministeren lovede at opbygge en metode til løbende måling af, hvorvidt integrationslovens mål opfyldes, i sin redegørelse fra december 2003 til Statsrevisorernes beretning nr. 2/03 om Integrationsministeriets opgavevaretagelse i forbindelse med integrationsindsatsen.

3. Beretningen viser, at Integrationsministeriet siden 2004 har fået foretaget årlige målinger vedrørende udlændinges selvforsørgelse. Ministeriet har dog ikke suppleret selvforsørgelsesmålsætningen med konkrete succeskriterier for, hvor mange udlændinge der skal i beskæftigelse, så ministeriet kan vurdere, om de ønskede resultater med indsatsen opnås.

4. Ministeren har i redegørelsen nævnt, at regeringen har ønsket at opstille en overordnet målsætning frem for en yderligere konkretisering af selvforsørgelsesmålsætningen. Målsætningen, som regeringen opstillede i 2004, går på, at 25.000 flere indvandrere og efterkommere skal i beskæftigelse frem mod 2010. Målsætningen omfatter også personer under integrationsloven.

5. Ministeren oplyser, at ministeriet vil være opmærksom på muligheden for at konkretisere selvforsørgelsesmålsætningen yderligere.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2007

2

6. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet, som led i dets pilotarbejde med effektstyring på integrationsområdet, vil være opmærksom på, om der er mulighed for at konkretere selvforørgelsesmålsætningen yderligere, så ministeriet kan vurdere, om de ønskede resultater med indsatsen opnås.

7. Beretningen viser, at Integrationsministeriet har iværksat et arbejde med at få konkretiseret deltagelses- og værdimålsætningerne i loven. Arbejdet blev iværksat ultimo 2003 som en opfølgning på Statsrevisorernes beretning nr. 2/03, men arbejdet var endnu ikke afsluttet, da beretningen blev udarbejdet.

8. Beretningen viser endvidere, at ministeriet, som led i arbejdet, har fået gennemført en pilotundersøgelse af brugernes syn på introduktionsprogrammet. Ifølge ministeriet skulle undersøgelsen desuden bidrage til at afdække effekterne af introduktionsprogrammet i forhold til værdi- og deltagelsesmålsætningerne. Rigsrevisionens undersøgelse viste imidlertid, at pilotundersøgelsen ikke dækker værdimålsætningen, og at den kun delvist dækker deltagelsesmålsætningen.

9. Det fremgår af ministerens redegørelse, at ministeriet gennem undersøgelser mv. har indhentet erfaringer på området, som nu kan bruges i det videre arbejde. Ministeriet sigter mod en nærmere definering af deltagelses- og værdimålsætningerne. Ministeren oplyser, at der som led i ministeriets pilotarbejde med effektstyring på integrationsområdet vil blive arbejdet med at opstille et antal centrale indikatorer (herunder om den deltagelses- og værdimæssige side af integrationen), som følges med hensyn til at vurdere, om integrationsindsatsen udvikler sig i den rigtige retning.

10. Det fremgår videre af redegørelsen, at der er en række udfordringer i forhold til at måle udlændinges deltagelse i samfundslivet og grundlæggende værdier.

11. Ministeriet har indgået en aftale om at gennemføre en ny brugerundersøgelse i 2008, hvor deltagere i introduktionsprogrammet bliver spurgt om dels forløbet af introduktionsprogrammet, dels mere bredt om kontakten til og forståelsen for det danske samfund. Der tilføjes således i forhold til den tidligere undersøgelse en række nye spørgsmål, der skal søge at afdække, om introduktionsprogrammet har øget brugernes mulighed for at deltage i samfundslivet, og om de gennem programmet har opnået en større forståelse for grundlæggende normer og værdier i Danmark. Blandt de grundlæggende normer og værdier vil der bl.a. blive spurgt til forståelsen af ligestilling, ytringsfrihed, religionsfrihed og demokrati.

12. Ministeren oplyser, at både den deltagelses- og værdimæssige side af integrationen er områder, som ministeriet prioriterer. I regeringsgrundlaget "Mulighedernes samfund" fra november 2007 lægger regeringen således i høj grad vægt på at forbedre udlændinges deltagelse i det danske samfund. Således er der bl.a. oprettet et nyt kontor i Integrationsministeriet, "Kontoret for Demokratisk Fællesskab og Forebyggelse af Radikalisering".

13. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet foretager en ny undersøgelse for derigennem at forbedre metoden til måling af deltagelses- og værdimålsætningerne og derved få viden om effekten af integrationsindsatsen. Jeg finder det positivt, at ministeren gennem opstilling af centrale indikatorer vil konkretisere deltagelses- og værdimålsætningerne, så det bliver muligt at vurdere, om indsatsen udvikler sig i den rigtige retning. Jeg vil følge arbejdet med opstilling af disse centrale indikatorer.

III. Integrationsministeriets foranstaltninger og overvejelser vedrørende en styrkelse af indsatsen i forhold til kommunerne

14. Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at Integrationsministeriet har muliggjort en målrettet integrationsindsats i kommunerne ved at etablere en række redskaber og ved at udbrede kendskabet til god praksis. Imidlertid kan indsatsen fortsat styrkes på en række områder, bl.a. over for de kommuner, der har begrænset succes med at integrere udlæn-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2007

dinge. Kommunerne kunne således i højere grad lægge udlændingenes uddannelse og kompetencer til grund og i større omfang anvende arbejdsmarkedsrettede tilbud i introduktionsprogrammet.

15. Beretningen viser, at Integrationsministeriet i højere grad bør nyttiggøre resultaterne af benchmarkinganalyserne, fx gennem dialog og en mere aktiv opsøgende indsats over for de kommuner, der har en begrænset succes i integrationen af udlændinge.

16. Ministeren oplyser, at ministeriets erfaringsudvekslings- og vejledningsindsats i forhold til kommunerne blev styrket væsentligt gennem oprettelsen af Integrationservice i 2005. Samarbejdet mellem Integrationservice og kommunerne baserer sig mest hensigtsmæssigt på frivillig basis, idet det vurderes at give det mest konstruktive udbytte, såfremt samarbejdet ikke bliver pålagt kommunen. Ministeriet bestræber sig således på, at alle kommunerne benytter sig af Integrationservices tilbud ad frivillig vej, men har også ansporet kommuner med mindre succes i integrationsindsatsen til at benytte sig af Integrationservices tilbud.

Integrationservice vil dog fremover yderligere styrke indsatsen i de kommuner, som viser begrænset succes i integrationsindsatsen, gennem en opsøgende indsats.

17. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet har fokus på at styrke indsatsen i de kommuner, der har begrænset succes med at integrere udlændinge, gennem en øget opsøgende indsats.

18. Beretningen viser, at Integrationsministeriet i højere grad bør søge at påvirke kommunerne til at sammensætte målrettede forløb med en klar sammenhæng mellem medbragte kompetencer, fastsatte mål og tilbudte aktiviteter. Herunder bør ministeriet i højere grad opfordre kommunerne til at få udlændinges medbragte kompetencer afdækket og bedømt, ligesom kommunerne opfordres til at fastsætte konkrete målsætninger for alle udlændinge, og at målsætningerne justeres undervejs. Ministeriet bør endvidere kortlægge kommunernes anvendelse af de arbejdsmarkedsrettede tilbud.

19. Ministeren oplyser, at kompetenceafklaring af nyankomne udlændinge kan gennemføres på flere måder og i stort omfang skal tilpasses den enkeltes situation og uddannelsesbaggrund. Kompetenceafklaring kan ske indirekte gennem fx virksomhedspraktik eller mere formelt gennem vurdering af medbragte kvalifikationer. For nogle udlændinge vil afdækningen vise, at det er mest oplagt at satse på en placering direkte på arbejdsmarkedet, mens andre har medbragte kvalifikationer, der kan bygges videre på og derfor bør afklares nærmere i et egentligt afklaringsforløb.

20. Ministeren oplyser, at ministeriet planlægger at gennemføre en nærmere undersøgelse af kommunernes kompetenceafklaring af den enkelte udlænding, fastsættelse af konkrete målsætninger og brug af de beskæftigelsesrettede tilbud. Undersøgelsen forventes påbegyndt primo 2009.

21. Endelig anfører ministeren, at ministeriet er ved at igangsætte et arbejde for at øge den opsøgende formidling af viden om integration. Indsatsen skal bidrage til at bringe praktisk viden tættere på brugerne. Det forventes, at denne intensiverede vidensformidling til bl.a. kommunale praktikere kan medvirke til at forbedre integrationsindsatsen. Det opnås bl.a. gennem øget netværksbaseret erfaringsudveksling samt synliggørelse af, hvor der kan indhentes faglig sparring i konkrete sager.

22. Jeg finder det positivt, at ministeren har fokus på løbende formidling af viden om integration. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet planlægger at gennemføre en nærmere undersøgelse af kommunernes kompetenceafklaring af den enkelte udlænding, fastsættelse af konkrete målsætninger og brug af beskæftigelsesrettede tilbud. Jeg vil følge resultaterne af ministeriets undersøgelse.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2007

4

IV. Sammenfatning

23. Jeg finder samlet set integrationsministerens redegørelse tilfredsstillende. Ministeren præsenterer i sin redegørelse en række initiativer, der kan forbedre integrationsindsatsen over for nyankomne udlændinge.

24. Ministeren har tilkendegivet fortsat at arbejde med konkretisering af målsætninger og opstilling af indikatorer i sit videre arbejde med effektstyring på integrationsområdet samt dokumentation heraf.

25. Som det fremgår, vil ministeriet styrke integrationsindsatsen gennem en mere opsøgende indsats, bl.a. gennem Integrationservice, netværkssamarbejde og formidlingsaktiviteter. Samtidig planlægger ministeriet en undersøgelse af kommunernes arbejde med at sammensætte målrettede introduktionsforløb for den enkelte udlænding.

26. Jeg vil følge resultaterne af ministeriets undersøgelse vedrørende kommunernes kompetenceafklaring af den enkelte udlænding, fastsættelse af konkrete målsætninger og brug af beskæftigelsesrettede tilbud. Undersøgelsen forventes påbegyndt primo 2009. Jeg vil ligeledes følge ministeriets arbejde med opstilling af centrale indikatorer for deltagelses- og værdimålsætningerne.

27. Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 13/2007

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg Slot 0
1218 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

Tlf. 72 20 50 01
E-mail bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Statsrevisorernes beretning nr. 13 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond

1. oktober 2008

Jeg modtog den 29. maj 2008 Statsrevisorernes beretning nr. 13 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

Sagsnr. 2008-0001283

Statsrevisorerne anmoder i beretningen om følgende:

”Statsrevisorerne finder det relevant, at beskæftigelsesministeren overvejer, hvordan reglerne for LD’s forvaltning og anbringelse af midlerne kan gøres klarere – også med hensyn til etablering af dattervirksomheder – og fremover skærper tilsynet med disse.”

For så vidt angår en styrkelse af tilsynet mht. forvaltningen af LD’s midler, herunder afkastet, skal det meddeles, at Beskæftigelsesministeriet har taget Statsrevisorernes beretning til efterretning, og at Beskæftigelsesministeriet for fremtiden vil anmode LD om at foranledige en ekstern benchmark-analyse af LD’s afkast, således at disse oplysninger kan tilgå Beskæftigelsesministeriet.

LD’s bestyrelse har fremsendt en redegørelse til Beskæftigelsesministeriet, hvor LD’s bestyrelse finder anledning til at fremhæve en række forhold efter bestyrelsens drøftelse af Rigsrevisionens beretning. Redegørelsen fra LD’s bestyrelse vedlægges til orientering.

Jeg kan i relation til spørgsmålet om afvikling af LD konstatere, at LD årligt udarbejder formue- og medlemsfremskrivninger frem mod afviklingen af LD, forventeligt i 2025. LD’s bestyrelse tilkendegiver, at man fremover vil fremsende disse fremskrivninger med tilhørende analyser og vurderinger til orientering til Beskæftigelsesministeriet. Dette finder jeg tilfredsstillende.

LD’s bestyrelse tilkendegiver videre i redegørelsen, at det gældende lovgrundlag om oprettelse af datterselskaber, som LD har udnyttet, ikke giver anledning til problemer i den daglige administration. Jeg har hæftet mig ved, at LD’s bestyrelse også tilkendegiver, at man vil hilse det velkomment, hvis lovgrundlaget præciseres, såfremt det vurderes, at der er tale om uklarheder.

Med hensyn til Statsrevisorernes anmodning om at det overvejes, hvorledes reglerne for LD’s forvaltning og anbringelse af midler kan gøres klarere, herunder også omkring etablering af dattervirksomheder, er det Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at dette fordrer en tilbundsående analyse af det eksisterende regelsæt.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 13/2007

Beskæftigelsesministeriet har således sammen med Finanstilsynet iværksat en gennemgang og analyse af regelsættet, der gælder for LD.

Beskæftigelsesministeriet har endvidere anmodet Kammeradvokaten om en retlig vurdering af de for LD gældende regler, herunder også spørgsmålet om habilitet.

Det har, grundet arbejdets omfang og kompleksitet, ikke været muligt at afslutte arbejdet med en fyldestgørende redegørelse inden for den af Statsrevisorerne fastsatte tidsfrist.

Den endelige redegørelse forventes afsluttet senest 1. februar 2009. Jeg vil herefter tage stilling til, om der er anledning til at gøre reglerne i LD-loven klarere.

Kopi af nærværende foreløbig redegørelse er dags dato sendt til Rigsrevisoren.

Venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 13/2007 om Lønmodtagernes Dyrtidsfond
Beskæftigelsesministerens redegørelse af 1. oktober 2008

4. november 2008

RN A512/08

I. Indledning

1. Beretningen handler om Lønmodtagernes Dyrtidsfonds (LD) virke, særligt efter ændringen af LD-loven i 2004.

II. Redegørelsen fra beskæftigelsesministeren og svaret fra LD's bestyrelse

2. Beskæftigelsesministeren har taget Statsrevisorernes bemærkninger om tilsyn med LD til efterretning og vil fremover foranledige en ekstern benchmarkanalyse af LD's afkast.

Jeg finder dette initiativ tilfredsstillende, idet jeg forventer, at ministeriet herunder også vurderer LD's omkostninger.

3. LD's bestyrelse har fremsendt et svar med en række bemærkninger til beretningen til Beskæftigelsesministeriet.

Beskæftigelsesministeren finder det på den baggrund tilfredsstillende, at LD's bestyrelse fremover vil sende fremskrivninger af formue og antal kontohavere med tilhørende analyser og vurderinger til orientering for ministeriet.

4. Det fremgår af LD's svar til Beskæftigelsesministeriet, at bestyrelsen har taget Rigsrevisionens bemærkning om, at der var en mulig interessekonflikt hos direktionen i forbindelse med etableringen af LD Equity 1 K/S til efterretning. LD's bestyrelse har herefter indrettet forretningsordenen for bestyrelsen og for forretningsudvalget samt bestyrelsens instruks til direktionen på en måde, så man i fremtiden har en skærpet opmærksomhed i sådanne situationer.

5. Beskæftigelsesministeren har videre bemærket, at Statsrevisorernes anmodning om at overveje reglerne for midlernes forvaltning og anbringelse kræver en tilbundsående analyse.

Beskæftigelsesministeriet har således sammen med Finanstilsynet iværksat en gennemgang af regelsættet for LD og har samtidig anmodet Kammeradvokaten om en vurdering af regelsættet, herunder også spørgsmålet om habilitet.

Beskæftigelsesministeriet anfører, at det ikke har været muligt at afslutte arbejdet med en fyldestgørende redegørelse inden for 4 måneder.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 13/2007

2

III. Afslutning

6. Beskæftigelsesministeren forventer at kunne afgive en endelig redegørelse 1. februar 2009.

Jeg vil derfor afgive et nyt notat snarest efter, at Statsrevisorerne har modtaget beskæftigelsesministerens endelige redegørelse.

Henrik Otbo

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2007

Statsrevisoratet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

**ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN**

Eksp.nr. 572282

25 SEP. 2008

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 14 2007 om effekten af erhvervsfremmeindsatsen på innovations- og iværksætterområdet samt ledsagende statsrevisorbemærkning af den 16. juni. 2008 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorerne bemærker, at Økonomi- og Erhvervsministeriet bør arbejde mod, at erhvervsfremmeordningerne i højere grad baseres på viden om effekt til gavn for dansk erhvervsliv.

Den vurdering er jeg helt enig i, og ministeriet arbejder således løbende på, at arbejdet med erhvervsfremmeordningerne baseres på viden om effekt, for at sikre en målrettet og effektiv indsats. Ministeriet har således til styrkelse af evalueringskulturen en evalueringsguide under udarbejdelse med konkrete værktøjer til at lave evalueringer.

Guiden udarbejdes på baggrund af forsøg med at udarbejde konkrete effektivvurderinger på væsentlige ordninger på ministerområdet. Dette er væsentligt for at gøre guiden anvendelig fremadrettet, herunder vil guiden særligt fokusere på, hvorledes der kan stilles relevante data til rådighed for effektivvurderinger. Dette fokus skyldes, at kvaliteten af data generelt har været det tilbagevendende problem for at foretage anvendelig effektivundersøgelse af erhvervsfremmeordninger. Evalueringsguiden vil være færdig primo 2009.

Derudover udgiver Økonomi- og Erhvervsministeriet årligt en redegørelse om omfanget af og udviklingen i dansk erhvervsstøtte. Den seneste redegørelse viser, at for langt de fleste ordninger sker der en løbende evaluering.

Mulighederne for at undersøge den fulde effekt af initiativerne er dog ikke altid til stede. Det afhænger af, om ordningens virkemåde og målgruppe er så specifik, at der kan foretages meningsfulde effektundersøgelser. Endvidere vil ordningens økonomiske omfang og længden af den periode ordningen har virket i spille ind. Dette forhold er Rigsrevisionen også opmærksom på i beretningen.

**ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET**

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50

Fax 33 12 37 78

CVR-nr. 10 09 24 85

oem@oem.dk

www.oem.dk

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2007

2/2

For Økonomi- og Erhvervsministeriet er det desuden afgørende, at effektmålingerne for de deltagende virksomheder bliver enkle at besvare, idet den såkaldte respondentbyrde ikke må blive for belastende for f.eks. små nystartede virksomheder med begrænsede administrative ressourcer.

Statsrevisorerne bemærker endvidere, at det er mindre tilfredsstillende, at Økonomi- og Erhvervsministeriet i en årrække har administreret erhvervsfremmeordningerne på innovations- og iværksætterområdet uden at have fuld klarhed over, hvilken effekt man ønskede at opnå.

Jeg finder denne del af kritikken for generel. Der anføres en lignende kritik i rapporten, men jeg har forstået rapporten således, at denne kritik alene vedrører ordningerne Vækstkaution og Innovationsloven, hvoraf sidstnævnte administreres af Fødevarerministeriet.

Som det fremgår af rapporten er der for andre ordninger opstillet effektmål. Rigsrevisionen fremhæver således effektmålene for Væksthusene som eksempel, ligesom det fremgår, at der er gennemført en række effektmålinger på de øvrige ordninger. Endvidere vil jeg nævne, at det fremgår af aftalen om udmøntning af globaliseringspuljen, at ordningerne som hovedregel skal evalueres i 2009.

Det er i øvrigt med tilfredshed, at jeg noterer, at Rigsrevisionen konkluderer, at virksomheder og iværksættere, som har haft gavn af Vækstkaution, viser en positiv udvikling i beskæftigelse og omsætning.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2007

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

København, den **19 SEP. 2008**
Sagsnr.: 9950

Ministerreddegørelse til beretning nr. 14/2007 om effekten af erhvervsfremmeindsatsen på innovations- og iværksætterområdet

Statsrevisorerne har i brev af 16. juni 2008 anmodet mig om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som statsrevisorernes beretning (14/2008) om effekten af erhvervsfremmeindsatsen på innovations- og iværksætterområdet giver anledning til.

Erhvervsfremmeindsatsen på fødevarerområdet er karakteriseret ved, at den udover erhvervsfremme i en snæver virksomhedsbetragtning skal understøtte udviklingen af fødevarerhvervet og politikken på fødevarerområdet indenfor en række samfundsmæssigt fastslagne rammer f.eks. i forhold til miljø, fødevarer sikkerhed og dyrevelfærd. Der er hermed ofte tale om en indsats, hvis effekt ikke alene kan måles på virksomhedsøkonomiske parametre.

Jeg noterer med tilfredshed, at statsrevisorerne konstaterer, at Fødevareministeriet har undersøgt effekten af erhvervsfremmeordninger på innovations- og iværksætterområdet.

Statsrevisorerne konstaterer samtidig, at metodevalg og datagrundlag har gjort, at der for enkelte erhvervsfremmeordninger, der er blevet effektundersøgt, ikke entydigt har kunnet fastslås en positiv virkning hos de støttede virksomheder. Dette skal ses i lyset af den ovenfor beskrevne kompleksitet i indsatsen, der måske bedst kan beskrives med et eksempel som f.eks. indsatsen mod campylobacter. Fødevareministeriet støtter her udviklingen af forskellige teknologier, som i primærproduktionen kan modvirke, at kyllinger smittes med campylobacter. Effekten af denne indsats kan kun i begrænset omfang aflæses direkte hos den støttede virksomhed, men i højere grad i omfanget af dansk produceret campylobacterinficeret kyllingekød og naturligvis i de resulterende humane infektioner herfra. Jeg er imidlertid enig i, at Fødevareministeriet, i det omfang det er metodemæssigt og ressourcemæssigt muligt, skal tilstræbe at opgøre effekterne af erhvervsfremmeordningerne fuldstændigt, både de umiddelbare virkninger hos de direkte støttede virksomheder og de virkninger, der rækker ud over de direkte modtagere af støtten.

I relation til metode kan det derudover tilføjes, at Fødevareministeriet er i gang med at udvikle metoder til effektvurdering af bl.a. ministeriets forsknings- og innovationsindsats med bistand fra Fødevareøkonomisk Institut. Ministeriet vil i den

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 14/2007

forbindelse afrapportere effekten af innovationsloven i forbindelse med den lovovervågningsrapport, der afgives til Folketinget i løbet af 2009.

Statsrevisorerne anfører, at de finder det mindre tilfredsstillende, at Fødevareministeriet har administreret erhvervsfremmeordninger på innovations- og iværksætteriområdet uden at have fuld klarhed over, hvilken effekt man ønskede at opnå.

Indledningsvis vil jeg pege på, at Fødevareministeriets ordninger inden for den i beretningen anvendte afgrænsning af innovations- og iværksætteriområdet indgår i ministeriets programområder, herunder det EU baserede landdistriktsprogram og fiskeriudviklingsprogrammet. Der er for disse programmer fastlagt både strategiske mål og resultatmål, som giver klarhed over hvilke effekter, man ønsker at opnå af indsatsen inden for programmerne og for de konkrete ordninger. Jeg henviser i den forbindelse til min redegørelse til beretning nr. 10/2007 om tilskud til dansk fiskeri (FIUF-programmet 2000-2006).

Jeg kan endvidere oplyse, at Fødevareministeriet har iværksat et arbejde med at udvikle retningslinier for ministeriets arbejde med effekt. I forbindelse med arbejdet vil de erhvervsfremmeordninger, som ministeriet administrer, blive gennemgået netop for – hvor dette ikke allerede er sket – at fastlægge konkrete og målbare mål for de resultater og virkninger, ordningerne skal have. I det omfang, at fastlæggelse af konkrete mål kræver ændringer i de eksisterende regelgrundlag, er det hensigten at indarbejde målene ved de førstkomende revisioner heraf.

Sammenfattende finder jeg, at Fødevareministeriet arbejder aktivt på at fastlægge et konkret grundlag for vurdering af virkningen og resultaterne af ministeriets ordninger, så ordningerne i højere grad baseres på viden om disses effekt og bidrager til en mere effektiv og målrettet indsats, som aktivt understøtter såvel samfundsmæssige som erhvervsmæssige hensyn.

Med venlig hilsen

Eva-Kjer Hansen

Jette Petersen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 14/2007 om effekten af erhvervsfremmeindsatsen på innovations- og iværksætterområdet**

22. oktober 2008

RN A204/08

**Fødevarerministerens redegørelse af 19. september 2008
Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 25. september 2008****I. Indledning**

1. Beretningen omhandler Fødevarerministeriets og Økonomi- og Erhvervsministeriets arbejde med at tilvejebringe viden om effekten af erhvervsfremmeindsatsen på innovations- og iværksætterområdet, herunder anbefalinger til det videre arbejde med effektundersøgelser.

2. Statsrevisorerne fandt, at ministerierne bør arbejde mod, at erhvervsfremmeordningerne i højere grad baseres på viden om effekt.

Det synspunkt var foranlediget af, at Statsrevisorerne generelt fandt det mindre tilfredsstillende, at Fødevarerministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet i en årrække har administreret erhvervsfremmeordningerne på innovations- og iværksætterområdet uden at have fuld klarhed over, hvilken effekt man ønskede at opnå – dvs. hvilke konkrete resultater og virkninger ordningerne skulle have.

Statsrevisorerne understregede betydningen af, at ministerierne nøje overvejer metodevalg, formål samt krav til data- og styringsgrundlag, når effektundersøgelserne gennemføres.

II. Fødevarerministerens redegørelse

3. Ministeren er enig i Statsrevisorernes bemærkning om, at ministerierne bør arbejde mod, at erhvervsfremmeordningerne i højere grad baseres på viden om effekt. Ministeriet vil, i det omfang det metode- og resursemæssigt er muligt, tilstræbe at opgøre effekterne af erhvervsfremmeordningerne. Det gælder både de umiddelbare virkninger i de støttede virksomheder og virkningerne på fx miljø, fødevarerikkerhed og dyrevelfærd.

4. Til Statsrevisorernes kritik af manglende klarhed om den ønskede effekt af erhvervsfremmeordningerne anfører ministeren, at de erhvervsfremmeordninger, som ministeriet administrerer, vil blive gennemgået for at fastlægge konkrete og målbare mål for de resultater og virkninger, ordningerne skal have. I det omfang fastlæggelse af konkrete mål kræver ændringer i de eksisterende regelgrundlag, er det ministeriets hensigt at indarbejde målene ved de førstkomende revisioner heraf. Som anført i beretningen bør ministeriet opstille mål for Innovationsloven samt styrke opfølgningen på, hvorvidt ordningen lever op til formålet.

5. Til Statsrevisorernes bemærkning om metodevalg anfører ministeren, at Fødevarerministeriet har iværksat et arbejde med at udvikle retningslinjer for ministeriets arbejde med ef-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2007

2

fekt. Ministeriet er endvidere i gang med at udvikle metoder til effektvurdering af bl.a. ministeriets forsknings- og innovationsindsats med bistand fra Fødevarerøkonomisk Institut. Ministeriet vil i den forbindelse afrapportere effekten af Innovationsloven i forbindelse med den lovovervågningsrapport, der afgives til Folketinget i løbet af 2009.

I sammenhæng med Statsrevisorernes bemærkninger om metodevalg fremgik det af beretningen, at Fødevarerministeriet bør opstille klare kriterier for udvælgelse af ordninger til effektundersøgelse og sikre et bedre datagrundlag til brug for disse undersøgelser. Endvidere bør ministeriet overveje, om og hvordan effektundersøgelser skal gennemføres, når nye erhvervsfremmeordninger etableres, eller gældende ordninger justeres.

Ministerens redegørelse indeholder ikke særskilt nogen stillingtagen til disse spørgsmål, men jeg forventer, at de vil indgå i ministeriets videre arbejde med forbedring af effektundersøgelser på erhvervsfremmeområdet.

Jeg vil følge udviklingen i sagen.

III. Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse

6. Ministeren er enig i Statsrevisorernes bemærkning om, at erhvervsfremmeordningerne i højere grad baseres på viden om effekt, og fremhæver, at ministeriet på baggrund af konkrete effektvurderinger er ved at udarbejde en evalueringsguide med værktøjer til at gennemføre evalueringer. Ministeren tilføjer, at der for langt de fleste ordninger allerede gennemføres evalueringer.

7. Ministeren finder Statsrevisorernes kritik af manglende klarhed om den ønskede effekt af erhvervsfremmeordningerne for generel og fremhæver i den forbindelse, at beretningen for så vidt angår Økonomi- og Erhvervsministeriet alene peger på Vækstkautionsordningen, mens der for andre ordninger, herunder "Væksthuse", er opstillet effektmål. Ministeren anfører endvidere, at det fremgår af aftalen om udmøntning af globaliseringspuljen, at ordningerne som hovedregel skal evalueres i 2009.

Jeg skal hertil bemærke, at ministeriets gennemførte effektundersøgelser er baseret på forskellige metoder, som har betydning for resultaternes rækkevidde og anvendelighed. Derudover er der på nuværende tidspunkt kun gennemført effektundersøgelser på en mindre del af ministeriets erhvervsfremmeordninger. Som ministeren anfører, forventes en del af ordningerne dog at blive evalueret i 2009 som led i udmøntning af globaliseringspuljen.

8. I sammenhæng med Statsrevisorernes bemærkninger om metodevalg fremgik det af beretningen, at Økonomi- og Erhvervsministeriet bør have retningslinjer for, hvilke metoder der med fordel kan anvendes ved effektundersøgelser. Endvidere bør der opstilles klare kriterier for udvælgelse af ordninger til effektundersøgelse og sikres et bedre datagrundlag til brug for disse undersøgelser. Endelig bør ministeriet overveje, om og hvordan effektundersøgelser skal gennemføres, når nye erhvervsfremmeordninger etableres, eller gældende ordninger justeres.

Derudover fremgik det af Rigsrevisionens undersøgelse, at der er behov for at præcisere målet for dødvægtstab under Vækstkaution, ligesom procedurerne for opfølgning på målene bør gøres mere klare.

Ministerens redegørelse indeholder ikke særskilt nogen stillingtagen til disse spørgsmål, men jeg forventer, at de vil indgå i ministeriets videre arbejde med forbedring af effektundersøgelser på erhvervsfremmeområdet, herunder den evalueringsguide, som ministeriet har under udarbejdelse.

Jeg vil følge udviklingen i sagen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2007

IV. Sammenfatning

9. Jeg finder samlet set fødevareministerens og økonomi- og erhvervsministerens redegørelser tilfredsstillende. Ministrene har tilkendegivet, at de vil iværksætte en række initiativer på baggrund af spørgsmål, der er behandlet i beretningen. Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

Fødevareministeriet

- Ministeriets initiativer til at få fastlagt klare og målbare mål for ministeriets erhvervsfremmeordninger, herunder for Innovationsloven.
- Ministeriets udvikling af retningslinjer for arbejdet med effekt. Rigsrevisionen finder, at retningslinjerne bør omfatte valg af metoder, klare kriterier for udvælgelse af ordninger til effektundersøgelse og sikring af et tilstrækkeligt datagrundlag.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

- Ministeriets initiativer til at få fastlagt klare og målbare mål for ministeriets erhvervsfremmeordninger, herunder præcisering af målet for dødvægtstab for Vækstkaution.
- Ministeriets udvikling af en guide til at gennemføre evalueringer. Rigsrevisionen finder, at en sådan guide bl.a. bør indeholde retningslinjer for valg af metoder, kriterier for udvælgelse af ordninger, der skal undersøges, og sikring af et tilstrækkeligt datagrundlag.

Kirsten Leth-Nissen
fg.

Velfærdsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2007

VELFÆRDSMINISTERIET

Statsrevisorerne
Sekretariatet
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail vfm@vfm.dk
www.vfm.dk

Redegørelse vedr. beretning nr. 15 2007 om viden om effekter af de sociale indsatser

Statsrevisorerne har i brev af 25. juni 2008 bedt mig om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som Rigsrevisionens beretning nr. 15 2007 om viden om effekter af de sociale indsatser giver anledning til.

23 OKT. 2008

J.nr. 2007-1948

Rigsrevisionens beretning og statsrevisorernes bemærkning til beretningen tager afsæt i, at viden om effekterne af de sociale indsatser er begrænset, men at Velfærdsministeriet i højere grad end tidligere medvirker til, at de sociale indsatser kan baseres på viden om effekt. Statsrevisorerne finder det dog mindre tilfredsstillende, at der stadig er en yderst begrænset viden om effekterne af de sociale indsatser.

Jeg er enig i disse vurderinger og lægger stor vægt på, at vi fremover får mere viden om effekterne, og at denne viden bliver benyttet i udviklingen af politikken på det sociale område, både på centralt niveau og i kommunalbestyrelserne. Jeg lægger ligeledes vægt på, at viden om de mest virksomme metoder bliver anvendt i udførelsedet, så pengene til de sociale serviceydelser bruges mest effektivt til gavn for borgerne og samfundet.

Det kræver imidlertid en vedvarende, systematisk og langsigtet indsats at få udbygget vores viden om effekterne af de sociale indsatser og få viden om effekterne udnyttet i de udførende led. Velfærdsministeriet er - som Rigsrevisionen beskriver i beretningen - godt i gang med et mangesidet arbejde mod dette vigtige mål på en række områder.

Velfærdsministeriet har således siden 2005 formuleret 1-årige strategier, som indeholder konkrete målsætninger og aktiviteter, der understøtter en øget styring efter effekterne af de sociale indsatser. Målsætningerne og aktiviteterne

Velfærdsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2007

retter sig mod ministeriets lovforberedende arbejde, administration af satspuljer, videnopsamling og formidling af viden til kommunerne.

Rigsrevisionen konstaterer, at Velfærdsministeriet som følge af initiativer i effektstrategien medvirker til, at sociallovgivningen fremover kan baseres på viden om effekterne af de sociale indsatser, og at Velfærdsministeriet har taget flere initiativer, der kan gøre det muligt fremover at følge op på lovgivningens virkninger.

Rigsrevisionen konstaterer også, at Velfærdsministeriet sikrer, at der nu er større fokus på effekter i projekter finansieret af penge fra satspuljen. Velfærdsministeriet har således tilrettelagt sine forretningsgange, så det kan sikres, at forslag til projekter tildes penge fra satspuljen på baggrund af klare mål om effekt, klare målgrupper samt tydelige begrundelser for sammenhængen mellem indsats og effekt.

Rigsrevisionen konstaterer endelig, at Velfærdsministeriet samlet set medvirker til, at kommunernes sociale indsatser fremover kan baseres på viden om effekt.

Velfærdsministeriet vil fastholde og udbygge arbejdet med at basere de sociale indsatser på viden om effekter.

Rigsrevisionen anbefaler endvidere, at Velfærdsministeriet udpeger og prioriterer relevante sociale indsatsområder, fx i samarbejde med kommunerne, hvor der kan etableres et grundlag for en systematisk opsamling af data, der kan anvendes til at få viden om effekterne.

Et sådant samarbejde foregår i regi af dokumentationsprojekterne, der er igangsat som samarbejdsprojekter mellem KL, Finansministeriet og Velfærdsministeriet med det formål at blive enige om en række centrale, landsdækkende indikatorer for udviklingen på udvalgte områder. Valget af områder afspejler en prioritering af de områder, parterne finder vigtigst at få belyst. De udvalgte områder er ældreområdet, udsatte børn og unge, dagtilbud og handicappede.

Som led i Velfærdsministeriets indsats for at skabe mere viden om effekter af sociale indsatser og gøre denne viden tilgængelig for politikudformning og social praksis, vil jeg også se nærmere på den vidensproduktion og formidling, der foregår i Velfærdsministeriets koncern, og hvordan vidensproduktion og formidling skal udvikles fremover.

Tilrettelæggelsen af sociale indsatser skal dog også baseres på øvrig viden om de sociale indsatser, herunder viden om målgruppens kendetegn, sociale risikofaktorer og årsager til forskellige sociale problemer. Dermed øges sandsynligheden for, at den sociale indsats får den tilsigtede effekt.

Velfærdsministerens redegørelse til beretning nr. 15/2007

Jeg har derfor taget initiativ til at udarbejde en samlet strategi for produktion og formidling af viden og statistik på ministerområdet. Formålet er at skabe en sammenhængende og effektiv vidensfunktion og en sammenhængende og effektiv statistikproduktion. En sådan vidensstrategi vil også naturligt indeholde prioritering af, hvor det er vigtigst at indsamle, systematisere og formidle viden for at opnå de bedste effekter af socialindsatsen.

Jeg har samtidig med denne redegørelse sendt en genpart af min redegørelse til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Karen Jespersen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 15/2007 om viden om effekter af de sociale indsatser**

21. november 2008

Velfærdsministerens redegørelse af 23. oktober 2008

RN A607/08

I. Indledning

1. Beretningen handler om Velfærdsministeriets arbejde for at basere de sociale indsatser på viden om effekt.

2. Statsrevisorerne har siden 1999 i flere beretninger påpeget, at Socialministeriet (nu Velfærdsministeriet) kun i begrænset omfang kunne vurdere effekten af socialpolitikken. Disse sager blev afsluttet under henvisning til, at ministeriet løbende har udviklet evalueringsmodeller og taget en række passende initiativer.

Statsrevisorerne fandt det i tilknytning til beretningen tilfredsstillende, at Velfærdsministeriet i højere grad end tidligere medvirker til, at de sociale indsatser kan baseres på viden om effekt. Statsrevisorerne fandt det imidlertid mindre tilfredsstillende, at der stadig er begrænset viden om effekterne af de sociale indsatser – selv på områder, hvor det er relevant og målbart.

II. Velfærdsministerens redegørelse

3. Velfærdsministeren er enig i Statsrevisorernes kritik af, at der er begrænset viden om effekterne af de sociale indsatser. Ministeren vil lægge stor vægt på at få mere viden om effekterne fremover og på, at denne viden bliver benyttet i udviklingen af politikken på det sociale område. Ligeledes vil ministeren lægge vægt på, at viden om de mest virksomme metoder bliver anvendt af dem, der udfører de sociale indsatser. Det kræver en vedvarende, systematisk og langsigtet indsats, som Velfærdsministeriet allerede er i gang med.

4. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at en af forudsætningerne for at få mere viden om effekterne af de sociale indsatser bl.a. er, at kommunerne systematisk registrerer de sociale indsatser, fx på CPR-nr. Derfor bør Velfærdsministeriet udpege og prioritere relevante sociale indsatsområder, fx i samarbejde med kommunerne, hvor der kan etableres et grundlag for en systematisk opsamling af data, der kan anvendes til at få viden om effekterne.

5. Velfærdsministeren oplyser, at et sådant samarbejde allerede foregår i regi af dokumentationsprojekterne, der er igangsat som samarbejdsprojekter mellem KL, Finansministeriet og Velfærdsministeriet med det formål at blive enige om en række centrale, landsdækkende indikatorer for udviklingen på udvalgte områder. Valget af områder afspejler en prioritering af de områder, som parterne finder vigtigst at få belyst. De udvalgte områder er ældreområdet, udsatte børn og unge, dagtilbud og handicappede.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 15/2007

2

6. Jeg skal hertil bemærke, at det i beretningen er anført, at vurderingen af effekt i dokumentationsprojekterne fortrinsvis sker på baggrund af brugerundersøgelser og uden registrering af CPR-nr. Det er således kun i begrænset omfang muligt at opgøre effekterne af de sociale indsatser på det foreliggende grundlag. Hvis dokumentationsprojekterne i højere grad skal bruges til at måle effekt af indsatserne, er det nødvendigt, at der sikres data til brug for måling af effekt, bl.a. gennem registreringer på CPR-nr. Det er også i overensstemmelse med Velfærdsministeriets oplysninger i beretningens pkt. 58 om, at en af forudsætningerne for at kunne måle effekt er, at der anvendes registreringer på CPR-nr. over tid.

7. Velfærdsministeren oplyser videre, at Velfærdsministeriet vil se nærmere på den vidensproduktion og -formidling, der foregår i ministeriets koncern, og hvordan den skal udvikles fremover. Dette er et led i ministeriets indsats for at skabe mere viden om effekter af sociale indsatser og at gøre denne viden tilgængelig for politikudformning og social praksis. Ministeriet vil i den sammenhæng udarbejde en samlet strategi for produktion og formidling af viden og statistik på ministerområdet. Formålet er at skabe en sammenhængende og effektiv vidensfunktion og statistikproduktion. Vidensstrategien vil indeholde en prioritering af, hvor det er vigtigst at indsamle, systematisere og formidle viden for at opnå de bedste effekter af de sociale indsatser.

8. Jeg finder det tilfredsstillende, at velfærdsministeren vil udarbejde en samlet vidensstrategi for produktion og formidling af viden og statistik på ministerområdet. Jeg vil følge arbejdet med vidensstrategien og bl.a. vurdere, om den indeholder en prioritering af, på hvilke specifikke sociale indsatsområder der skal etableres et sammenhængende datagrundlag.

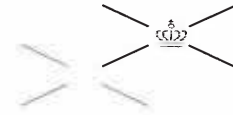
III. Sammenfatning

9. Jeg finder samlet set velfærdsministerens redegørelse tilfredsstillende. De initiativer, som ministeren præsenterer, kan medvirke til, at de sociale indsatser fremover kan baseres på viden om effekt.

10. Jeg vil følge udviklingen i Velfærdsministeriets arbejde med strategien for produktion og formidling af viden og statistik samt implementeringen af strategien for at vurdere, i hvilket omfang det bidrager til, at de sociale indsatser fremover kan baseres på viden om effekt.

Henrik Otbo

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2007

FORSVARSMINISTERIET
DANISH MINISTRY OF DEFENCEStatsrevisorernes
Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

28. oktober 2008

MINISTERREDEGØRELSE - BERETNING NR. 16/2007 OM FORSVARETS ADMINISTRATION AF VEDLIGE-
HOLDELSER-, BYGGE- OG ANLÆGSPROJEKTER

Statsrevisoratet har den 28. august 2008 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 16 2007 om forsvarrets administration af vedligeholdelses-, bygge og anlægsprojekter. Hermed fremsendes min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Det overordnede formål med Rigsrevisionens undersøgelse har været at vurdere, om forsvarret administrerer vedligeholdelses-, bygge- og anlægsprojekter tilfredsstillende. Beretningen er struktureret i 3 afsnit:

- Er forsvarrets sagsbehandling af projekterne tilfredsstillende?
- Styrer forsvarret økonomien på området tilfredsstillende?
- Har Forsvarsministeriet fulgt op på forelagte oplysninger?

Indledningsvist finder jeg, at der ved Rigsrevisionens udarbejdelse af beretningen har været tale om et konstruktivt samarbejde med Rigsrevisionen, som har resulteret i en række analyser og anbefalinger, der vil være til støtte for Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjenestes udvikling af opgavevaretagelsen fremover.

Jeg kan generelt tilslutte mig beretningens konklusioner og anbefalinger, og skal i tilslutning hertil bemærke, at Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste allerede på revisionstidspunktet – som også anført af Rigsrevisionen – havde iværksat flere initiativer til en mere sikker styring af større projekter og mindre vedligeholdelsesprojekter.

Jeg har noteret mig Rigsrevisionens bemærkning i den overordnede konklusion om, at forsvarrets betydelige organisatoriske omlægninger efter forsvarsforliget 2005 – 2009 sammen med den generelle mangel på arbejdskraft har ført til personalemangel på området. Det har vanskeliggjort opgaveløsningen.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2007

Jeg er enig heri, idet det er min vurdering, at den manglende besættelse af chefstillingerne ved Byggestøttecentre har medvirket til, at implementeringen af den nye organisation og de nye interne processer og procedurer ikke er gennemført med den fornødne grad af stabilitet. Bemandingssituationen ved Forsvarets Bygnings- og Etablissemestjeneste er dog blevet bedret i løbet af 2008, hvilket bl.a. betyder, at der p.t. er ansat tre chefer for Byggestøttecentre og de resterende 3 er i opslag. Endvidere er der fremdrift i ansættelser i bl.a. den i 2008 oprettede projektgruppe, der skal behandle det bygningsvedligeholdelsesmæssige efterslæb. Forsvaret vurderer, at denne positive udvikling i bemandingssituationen vil være med til at styrke opgaveløsningen. Det er samtidig fortsat min opfattelse, at samlingen af bygnings- og etablissemestområdet i én organisation vil bevirke, at området får det nødvendige fokus og dermed på sigt den nødvendige professionalisering.

Er forswarets sagsbehandling af projekterne tilfredsstillende?

Jeg har noteret mig, at både Rigsrevisionen og Statsrevisorerne finder, at sagsbehandlingen af de undersøgte større projekter samlet set er tilfredsstillende. Jeg tager dog til efterretning, at Statsrevisorerne fremhæver, at udbudsreglerne ikke har været overholdt i alle tilfælde. Udbudsreglerne skal selvsagt overholdes i alle tilfælde. Jeg forventer, at ansættelse af velkvalificerede chefer for byggestøttecentre samt øget fokus på overholdelsen af Forsvarets Bygnings- og Etablissemestjenestes bygge- og rådgivermanual vil bevirke en strammere styring af større projekter og dermed overholdelse af gældende regler på området.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne finder, at forsvaret fremover må forbedre sin sagsbehandling af de mindre vedligeholdelsesprojekter. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at forsvaret i 2007 har taget initiativer til at sikre, at mindre projekter bliver udført mest økonomisk og har strammet op på interne regler og instruktioner til medarbejdere, der køber vedligeholdelsesydelser. Dette finder Rigsrevisionen tilfredsstillende. Forsvaret har i september 2007 indgået rammeaftaler for 11 håndværk. Rammeaftalerne skal sikre, at de mindre vedligeholdelsesprojekter bliver udført mest økonomisk, og at udbudsregler bliver overholdt. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at rammeaftalerne ikke fuldt ud blev anvendt i 4. kvartal 2007. Forsvarskommandoen har oplyst, at man nøje vil følge, at rammeaftalerne bliver overholdt.

Jeg finder Rigsrevisionens forslag om en tjekliste på området hensigtsmæssigt. Tjeklisten skal sikre, at sagsbehandlingen af projekterne er gennemsigtig, og at der skabes dokumentation for, at projektlederne i de enkelte projekter foretager indkøb mest økonomisk. Tjeklisten skal endvidere sikre, at habilitetsregler bliver fulgt. Forsvaret har i 2007 indført rammeaftaler og et nyt projektstyringsmodul i DeMars og vil i 2008 udarbejde en vedligeholdelsesmanual. Forsvaret finder, at initiativerne tilsammen vil overflødiggøre noget af behovet for tjeklisten. Rigsrevisionen er enig i dette og anbefaler derfor, at tjeklisten anvendes i en overgangsperiode og revideres, når initiativerne er fuldt implementeret.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen anerkender, at de tiltag, som forsvaret allerede har iværksat, herunder opstramning af de interne regler, samt anvendelse af den af Rigsrevisionen foreslåede tjekliste vil være med til at give den fornødne sikkerhed i styring af mindre vedligeholdelsesprojekter.

Når rammeaftalerne og tjeklisten anvendes, vil de ikke alene sikre, at ydelser købes til den mest fordelagtige pris, men også den nødvendige dokumentation herfor. Dette vil således afhjælpe Statsrevisorernes kritik af, at forsvaret ikke altid kan dokumentere, at projekterne er gennemført mest økonomisk.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2007

Statsrevisorerne bemærker, at forsvaret ikke har skabt fuld sikkerhed for, at Nybodersagens problemer med overtrædelse af udbuds- og habilitetsregler ikke gentager sig. Det er min opfattelse, at ovennævnte tiltag vil være med til at sikre, at tilfælde som Nybodersagen ikke vil gentages.

Styrer forsvaret økonomien på området tilfredsstillende?

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne finder, at forsvarets økonomiske styring af de mindre projekter i 2006 og 2007 ikke var tilfredsstillende.

Forsvarskommandoen iværksatte i samarbejde med Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste i 2008 en handleplan, der skal sikre den fornødne sammenhæng mellem aktiviteter, disponeringer og forbrug. En af effekterne af handlingsplanen er, at styringen af bygningsvedligeholdelse nu i større grad sker under anvendelse af DeMars. Det har styrket den økonomiske styring af de enkelte vedligeholdelsesprojekter væsentligt.

Planlægningen af mindre vedligeholdelsesprojekter tager udgangspunkt i en vedligeholdelsesplan omhandlede samtlige forsvarets bygninger. Ud fra planen prioriteres og udvælges projekter, og der afsættes derudover midler til ikke planlagt vedligeholdelse (pludseligt opståede skader m.v.). Budgettet registreres i forsvarets ressourcestyringssystem DeMars, ligesom den reelle opgave registreres. Alle opgaver, planlagt eller ikke planlagt, iværksættes alene gennem DeMars. Der registreres således bl.a. oplysninger om arbejdets karakter, hvem der er ansvarlig og den tilknyttede økonomi. Når opgaven er afsluttet, videreføres oplysningerne til bygningens stamdata, således at det registreres hvilke opgaver, der er udført på den enkelte ejendom. Ved indkøb af eksterne ydelser registreres købet i DeMars og der foretages efterfølgende elektronisk fakturabehandling, hvilket resulterer i en egentlig disposition i DeMars. Dette er med til at sikre det økonomiske overblik over projekterne, såvel enkeltvis som samlet. Der er endvidere gennemført omfattende uddannelse af medarbejderne, ligesom der i Forsvarskommandoen foretages en central controlling af, at de enkelte opgaver løses i DeMars som beskrevet. Effekten af disse tiltag er, at der kan følges op på det enkelte vedligeholdelsesprojekts økonomi såvel som den enkelte bygnings vedligeholdelsesmæssige tilstand.

Har Forsvarsministeriet fulgt op på forelagte oplysninger?

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at ministeriets opfølgning på forbruget på de større projekter samlet set er tilfredsstillende.

Jeg tager til efterretning, at Forsvarsministeriet fremover bør følge mere systematisk op på oplysninger fra vedligeholdelsesområdet.

Jeg kan i denne forbindelse oplyse om, at resultatkontrakten mellem Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet for 2008 er blevet udbygget på dette område. Forsvarskommandoen skal således rapportere omkring bygningsvedligeholdelse, opstillingsfunktionen (kapacitetstilpasning) samt etablisementsdrift. Dette vil danne grundlag for en mere systematisk opfølgning fra Forsvarsministeriets side.

Derudover er Forsvarskommandoens tilsynsforpligtelse i forhold til området blevet understreget. Såfremt tilsynet giver anledning til substantielle bemærkninger, skal departementet orienteres.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2007

Statsrevisorerne anfører, at de forventer, at Forsvarsministeriet følger op på, hvordan forsvarsforliget og de bebudede opstramninger skaber den fornødne professionalisme på området. Jeg kan ud over den ovennævnte mere systematiske opfølgning fra Forsvarsministeriets side nævne, at Forsvarskommandoen har iværksat en undersøgelse (Review) af Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste. Denne undersøgelse har til formål at vurdere, hvordan Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste fungerer internt, Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjenestes effektivitet samt vurdere om modtagerne af Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjenestes ydelser får ydelser i det omfang og den kvalitet, som det forventes.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen og Statsrevisorerne kritiserer Forsvarsministeriet for ikke at have forelagt "Projekt Kongsøre" for Finansudvalget i 2005. Jeg er enig i, at projektet burde have været forelagt som et samlet projekt.

Jeg tager endvidere til efterretning, at Rigsrevisionen har konstateret, at der ikke er afviklet væsentligt efterslæb siden 2006, og Statsrevisorerne finder det på den baggrund optimistisk, at forsvaret forventer at afvikle en væsentlig del af efterslæbet allerede i 2009 og hele efterslæbet i 2013.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at efterslæbet pr. 31. december 2007 er opgjort til en værdi af ca. 700 mio. kr. I 3. kvartal 2007 blev der indgået endelig aftale mellem Forsvarskommandoen og Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste om efterslæbets afvikling med start i 2008. Aftalen indebærer, at der tildeles i alt 350 mio. kr. til opgaven i perioden 2008 - 2010. Forsvaret forventer - på denne baggrund - at have afviklet for ca. 100 mio. kr. af efterslæbet i 2008 og for ca. 100 mio. kr. i 2009, samt for 150 mio. kr. i 2010.

Der er ved Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste etableret en særlig projektgruppe, der fra centralt hold skal styre byggestøttecentrenes indhentelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb samt til stadighed have overblik over det samlede efterslæb.

Det er forsvarets vurdering, at man - bl.a. i kraft af oprettelsen af denne projektgruppe - vil kunne have udført samtlige vedligeholdelsesarbejder omfattet af efterslæbet inden udgangen af 2013. Indsatsen vil i de første år blive fokuseret på, at de vigtigste bygningsvedligeholdelsesmæssige efterslæb - særligt dem, der måtte give følgeskader, såfremt de ikke udbedres - bliver indhentet, således det for den samlede bygningsmasses væsentligste efterslæb vil være indhentet inden udgangen af 2009.

Opmærksomheden skal henledes på, at der i planen er indarbejdet muligheder for, at indhentning af efterslæbet indgår som en integreret del af et andet større byggeprojekt og derfor ud fra en samlet betragtning først bør gennemføres, når der kan findes midler til det større byggeprojekt. Disse større byggeprojekter - og dermed indhentelse af efterslæb - vil evt. først blive gennemført efter 2013.

Indhentelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb, herunder ressourcer hertil, ventes at indgå i såvel Forsvarskommissionens arbejde som i de efterfølgende drøftelser om forsvarsforlig for årene efter 2009.

Endelig skal nævnes, at usikkerhed omkring afhændelse af Flyvestation Værløse og beslutningen om at sætte afhændelsen af Sjølsmark Kaserne i bero kan have indflydelse på indhentelse af efterslæbet, idet

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 16/2007

disse etableringer ikke oprindeligt var indeholdt i opgørelsen. Denne usikkerhed er ikke kvantificeret, men kan få indflydelse på tidspunktet for indhentelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb.

Søren Gade

/Peter Pilgaard

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 16/2007 om forsvarets administration af vedligeholdelses-, bygge- og anlægsprojekter

27. november 2008

RN A515/08

Forsvarsministerens redegørelse af 28. oktober 2008

I. Indledning

1. Beretningen handler om forsvarets administration af både mindre og større vedligeholdelses-, bygge- og anlægsprojekter i 2006 og 2007. Et større projekt er et projekt med en samlet udgift over 3 mio. kr. I beretningen er undersøgt forsvarets sagsbehandling, den økonomiske styring samt Forsvarsministeriets opfølgning på forsvarets oplysninger på området.

2. Forsvarsministeren vil tage Statsrevisorernes bemærkninger og kritikpunkter til efterretning. Ministeren har generelt tilsluttet sig Rigsrevisionens konklusioner og anbefalinger i beretningen og finder, at disse fremover kan støtte Forsvarets Bygnings- og Etablissemments-tjeneste i at varetage sine opgaver. Det finder jeg tilfredsstillende.

3. Forsvarsministeren er enig i Rigsrevisionens overordnede bemærkning om, at forsvarets betydelige organisatoriske omlægninger efter forsvarsforliget 2005-2009 og den generelle mangel på arbejdskraft har ført til personalemangel på området og vanskeliggjort opgaveløsningen. Forsvarsministeren henviser til, at manglende besættelse af chefstillinger ved byggestøttecentre har medvirket til, at implementeringen af den nye organisation og de nye interne processer og interne procedurer ikke er gennemført med den fornødne grad af stabilitet. Ministeren oplyser videre, at halvdelen af chefstillingerne i de 6 byggecentre er besat i 2008, og at der er fremdrift i ansættelsen af medarbejdere til den projektgruppe, der i 2008 blev oprettet for at indhente det vedligeholdelsesmæssige efterslæb, som forsvaret har opsamlet. Jeg vil derfor følge udviklingen med at besætte disse funktioner.

II. Forsvarets sagsbehandling af projekterne

4. Forsvarsministeren har taget til efterretning, at Statsrevisorerne kritiserer, at udbudsreglerne i de *større* projekter ikke har været overholdt i alle tilfælde. Ministeren forventer en strammere styring af området med besættelsen af velkvalificerede chefer i byggestøttecentre og øget fokus på at overholde bygge- og rådgivermanualer. Jeg vil fortsat følge, om forsvaret forbedrer styringen af projekterne.

5. Forsvarsministeren tager Statsrevisorernes kritik af sagsbehandlingen af de *mindre* vedligeholdelsesprojekter til efterretning og vil stramme op på området. Det omfatter, at Forsvarskommandoen nøje skal følge brugen af de rammeaftaler, som forsvaret indgik i september 2007. Rammeaftalerne dækker 11 håndværk og skal bl.a. sikre, at mindre vedligeholdelsesopgaver bliver udført mest økonomisk, og at udbudsregler bliver fulgt. Jeg vil fortsat følge, om Forsvarskommandoen har fulgt tilstrækkeligt op på brugen af de nævnte rammeaftaler.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2007

2

6. Ministeren har anført, at Rigsrevisionens forslag om en tjekliste er hensigtsmæssig i en overgangsperiode. Tjeklisten skal sikre, at sagsbehandlingen af projekterne er gennemsigtig, og at der bliver skabt dokumentation for, at projektlederne i de enkelte projekter indkøber mest økonomisk, og at habilitetsregler bliver fulgt. Forsvarsministeren oplyser i redegørelsen, at forsvaret har taget et nyt projektstyringsmodul i brug i forsvarets it-system, DeMars, og at forsvaret i 2008 vil udarbejde en vedligeholdelsesmanual. Ministeren finder derfor, at tjeklisten efter en overgangsperiode bør revideres, når de nye initiativer er fuldt implementeret.

Jeg finder forsvarets initiativer hensigtsmæssige og vil fortsat følge udviklingen.

III. Forsvarets styring af økonomien på området

7. Til Statsrevisorernes kritik af, at forsvaret ikke har haft et løbende overblik over det økonomiske forbrug på mindre vedligeholdelsesprojekter, henviser forsvarsministeren til, at Forsvarskommandoen og Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste i 2008 har udarbejdet en handleplan, der skal sikre sammenhæng mellem aktiviteter, disponeringer og forbrug. Det er tanken, at styringen af bygningsvedligeholdelsen i større grad skal ske ved brug af DeMars. Det omfatter planlægning ud fra en vedligeholdelsesplan for samtlige af forsvarets bygninger. Forsvaret skal ud fra planen prioritere og vælge projekter, og der vil også blive afsat midler til ikke-planlagt vedligeholdelse (pludseligt opståede skader mv.). Budgettet og den reelle opgave skal ligeledes registreres i forsvarets resursestyringssystem. Princippet er, at alle opgaver, planlagte eller ikke-planlagte, alene sættes i gang gennem DeMars.

Jeg finder det hensigtsmæssigt, at forsvaret vil sikre en bedre økonomisk styring og opfølgning via DeMars. Jeg vil følge, om forsvaret fremadrettet sikrer valide data for planlægning og styring i DeMars, og at forsvaret følger op på den samlede økonomi på området.

IV. Forsvarsministeriets opfølgning på oplysninger

8. Ministeren erklærer sig i sin redegørelse enig i, at projektet Kongsøre burde have været forelagt som et samlet projekt i 2005. Jeg finder ministerens tilkendegivelse tilfredsstillende.

9. Statsrevisorerne konstaterede, at forsvarets efterslæb på vedligeholdelse i 2006 var opgjort til 750-800 mio. kr. Ministeren tager kritikken om den manglende reduktion af efterslæbet til efterretning og oplyser, at efterslæbet pr. 31. december 2007 er opgjort til en værdi af ca. 700 mio. kr. Ministeren forventer at have afviklet for ca. 100 mio. kr. af efterslæbet i 2008 og for ca. 100 mio. kr. i 2009 samt for 150 mio. kr. i 2010.

Forsvarsministeren oplyser, at forsvaret vil have udført samtlige vedligeholdelsesarbejder, der er omfattet af efterslæbet inden udgangen af 2013. Ministeren henviser dog til, at indsatsen i de første år bliver fokuseret på, at de vigtigste bygningsvedligeholdelsesmæssige efterslæb bliver indhentet.

Jeg har noteret mig, at ministeren planlægger, at indhentning af efterslæbet kan integreres som en del af større byggeprojekter, i takt med at der kan findes midler til det enkelte større byggeprojekt. Ministeren oplyser samtidig, at disse større byggeprojekter – og dermed indhentelse af efterslæb – eventuelt først vil blive gennemført efter 2013.

Forsvarsministeren venter, at det vedligeholdelsesmæssige efterslæb og resurser hertil vil indgå i både Forsvarskommissionens arbejde og de efterfølgende drøftelser om forsvarsførlig for årene efter 2009. Endelig henviser ministeren til, at der er usikkerhed om at afhænde Flyvestation Værløse, og det er også besluttet at sætte afhændelsen af Sjølsmark Kaserne i bero. Det kan ifølge ministeren have indflydelse på, om efterslæbet bliver indhentet, da disse etableringer ikke oprindeligt var indeholdt i opgørelsen. Usikkerheden er ikke kvantificeret, men kan få indflydelse på tidspunktet for indhentelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2007

FORSVARSMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

24 NOV. 2008

MINISTERREDEGØRELSE – BERETNING NR. 17/2007 OM FORSVARETS EH-101 HELIKOPTERE

Statsrevisorerne har den 24. september 2008 fremsendt Statsrevisorernes beretning nr. 17/2007 om forsvarets helikoptere. Hermed fremsendes min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig fremsendt til Rigsrevisor.

Det overordnede formål med Rigsrevisionens undersøgelse har været at vurdere, om forsvarets anskaffelse og ibrugtagning af EH-101 helikopterne har været tilfredsstillende, samt om Forsvarsministeriet har orienteret Folketinget om anskaffelsen og ibrugtagningen af EH-101 helikopterne. Beretningen er struktureret i 4 afsnit:

- Var forsvarets forberedelse af typevalget af EH-101 helikopteren tilfredsstillende?
- Har forsvaret håndteret indgåelsen af kontrakten med leverandøren tilfredsstillende?
- Har forsvaret kunnet varetage de planlagte opgaver med EH-101 helikopterne?
- Har Forsvarsministeriet orienteret Folketinget om anskaffelsen og ibrugtagningen af EH-101 helikopterne?

Indledningsvis finder jeg, at der ved Rigsrevisionens udarbejdelse af beretningen har været tale om et konstruktivt samarbejde med Rigsrevisionen, som har resulteret i en række overvejelser, der vil kunne bidrage på hensigtsmæssig vis i relation til forsvarets fremadrettede planlægning og gennemførelse af større materielanskaffelser.

Beslutningen om anskaffelse af EH-101 helikopterne blev som bekendt truffet i starten af oktober 2001 i.f.m., at aktstykket for anskaffelsen blev vedtaget. Jeg kan imidlertid desuagtet generelt tilslutte mig beretningens konklusioner og anbefalinger, og skal i den forbindelse bemærke, at forsvaret – herunder Forsvarets Materieltjeneste – allerede på tidspunktet for revisionen havde iværksat initiativer til at imødegå en række af de kritikpunkter, som er rejst i beretningen. Dette har Rigsrevisionen korrekt anført i beretningen.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2007

Var forsvaret forberedelse af typevalget af EH-101 helikopteren tilfredsstillende?

Jeg har noteret mig Rigsrevisionens konklusion om, at typevalget i 2001 af EH-101 helikopterne ikke var helt tilfredsstillende, og at både Rigsrevisionen og Statsrevisorerne peger på, at udvælgelsesprocessen var præget af mangel på relevant dokumentation og beskrivelse ved de formelle beslutningspunkter, ligesom eventuelle risici ved helikopternes drift og levetidsomkostninger ikke blev vurderet.

Jeg har dog i den forbindelse noteret mig, at Rigsrevisionen korrekt har tilkendegivet i beretningen, at evalueringsprocessen i forbindelse med typevalget fulgte den i 2001 gældende standard i den daværende Flyvematerielkommando.

Jeg kan i relation til de nævnte konklusioner oplyse, at forsvaret siden 2001 har gennemført en omfattende revurdering af de anskaffelsesprocedurer, der ligger til grund for anskaffelsen af større materielprojekter. Heri indgår bl.a. udarbejdelse af detaljerede levetidsomkostninger, fokus på afdækning af risici, personelbehov, vedligeholdelsesbyrde, lagerprocesser og størrelse af reservedelslagre mv.

Der vil endvidere ved fremadrettede materielanskaffelser blive anvendt anerkendte projektledelsesmetodikker, der indeholder en detaljeret risikoanalyse og -styring. Forsvarets Materieltjeneste gennemfører således – så vidt muligt – ensrettet projektledelse for alle materielanskaffelser. Forsvaret har endvidere oplyst, at man fremadrettet, i forbindelse med evalueringen af kommende materielkapaciteter, tillige vil gennemføre egentlige drifts- og levetidsberegninger, der vil indgå i en totalomkostningsbetragtning.

Har forsvaret håndteret indgåelsen af kontrakten med leverandøren tilfredsstillende?

I forholdet vedrørende indgåelsen af kontrakten har jeg noteret mig, at Statsrevisorerne skarpt kritiserer forsvarets uprofessionelle håndtering af forhandlingerne om og indgåelsen af kontrakten med leverandøren. Kritikken går primært på, at forsvaret ved udarbejdelsen af kontrakten for EH-101 helikopterne tog udgangspunkt i en kontrakt, som tidligere var blevet anvendt ved flykøb, ligesom der ikke i kontrakten var indeholdt garantier for helikopternes operative rådighed. Endelig peger både Rigsrevisionen og Statsrevisorerne på, at det viste sig vanskeligt at få gennemført krav over for leverandøren, som følge af den proces der på daværende tidspunkt blev anvendt i relation til offentliggørelse af typevalg og den økonomiske ramme for anskaffelsen.

Jeg skal her henlede opmærksomheden på, at netop dette spørgsmål har været genstand for mange drøftelser, ligesom jeg adskillige gange har orienteret både Forsvarsudvalget, forligskredsens og Rigsrevisionen om de tiltag, som er blevet gennemført på dette område. Det er et område, som både jeg og forsvaret har stor fokus på, og hvor vi forudser, at allerede iværksatte såvel som kommende tiltag vil kunne minimere risikoen for en gentagelse af de forhold, som var til stede i forbindelse med anskaffelsen af helikopterne.

Der er således sket en betydelig udvikling på området siden kontrakten om EH-101 helikopterne blev indgået, og de erfaringer man i forsvaret har indhentet ved tidligere materielindkøb, drages der løbende nytte af. Det gælder i særdeleshed i relation til spørgsmålet om anvendelse af ekstern juridisk bistand ved forhandling af materielanskaffelseskontrakter. Således vil forsvaret fremadrettet ved større anskaffelser inddrage Kammeradvokaten allerede fra vurdering af udbudsmetode, udbudsmateriale, evaluering af tilbud, i forbindelse med kontraktforhandlinger, samt ved eventuelle nødvendige opfølgende aktiviteter.

Anvendelsen af Kammeradvokaten i forbindelse med kommende anskaffelser vil blive iværksat ud fra en helhedsvurdering, hvor Kammeradvokaten indgår som en del af den eksterne kvalitetssikring, der fremad-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2007

rettet bliver en del af anskaffelsesgrundlaget for forsvarets større materielanskaffelsesprojekter. Herudover er der i Forsvarets Materieltjeneste oprettet yderligere tre juridiske specialiststillinger i handelsafdelingen, ligesom Forsvarets Materieltjeneste er blevet pålagt generelt at inddrage ekstern ekspertbistand i forbindelse med projektstyring mv.

Forsvaret fulgte som nævnt i forbindelse med kontraktforhandlingerne om EH-101 helikopterne i 2001 de dagældende procedurer for tilrettelæggelsen af en sådan anskaffelse. Jeg kan dog desuagtet tilslutte mig Rigsrevisionens og Statsrevisorernes konklusion om, at offentliggørelsen af både typevalget og den økonomiske ramme for anskaffelsen gjorde det vanskeligt at få gennemført krav over for leverandøren i forbindelse med kontraktforhandlingerne. Jeg finder i det lys Rigsrevisionens anbefaling om, at forløbet omkring indgåelse af en kontrakt ved større materielanskaffelser fremover bør tilrettelægges med henblik på at sikre forsvarets forhandlingsposition bedst muligt, særdeles hensigtsmæssig.

Jeg kan i den anledning oplyse, at det er forsvarets hensigt fremadrettet at forhandle kontraktudkast til godkendelse, inden der fremsendes bevillingsandragende – altså et aktstykke – til det politiske niveau. Det betyder i praksis, at alle vilkår, herunder præcise og bindende kontraktvilkår og priser, er aftalt inden bevillingsanmodning. Herved stilles forsvaret i en forhandlingssituation mere gunstigt, og der vil være mulighed for at optimere de enkelte leverancers delelementer i en kontrakt. Således kommer anmodningen om godkendelse af et aktstykke tillige så tæt som muligt på anskaffelsestidspunktet, hvilket bør give størst mulig sikkerhed for de oplysninger, herunder priser og kapaciteter mv., der er indeholdt i aktstykkeanmodningen.

Afslutningsvis kan i denne forbindelse oplyses, at det juridiske spor over for leverandøren af EH-101 helikopterne som bekendt forfølges i tæt samarbejde med Kammeradvokaten, herunder såvel i relation til kontraktens garantier som til de reservedelsaftaler, som forsvaret har indgået med leverandøren. Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen finder dette forhold tilfredsstillende.

Har forsvaret kunnet varetage de planlagte opgaver med EH-101 helikopterne?

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen i deres beretning har konkluderet, at forsvaret med EH-101 helikopternes hidtidige faktiske operative rådighed ikke har kunnet varetage de planlagte opgaver i relation til eftersøgnings- og redningsopgaven samt transportopgaven. Rigsrevisionen peger endvidere på, at transportopgaven på grund af overdragelsen af 6 EH-101 helikoptere til det britiske forsvar ikke som planlagt vil blive løst fuldt ud i 2010. Endelig tilkendegiver Rigsrevisionen, at forsvaret forventer, at materieldrifts-omkostningerne for EH-101 helikopterne vil stige i forhold til det i aktstykke 17 af 10. oktober 2001 oplyste niveau.

Spørgsmålet om helikopternes operative rådighedsprocent har, som mange andre forhold i denne sag, været et emne for omfattende drøftelser, og det er korrekt, at de 8 EH-101 helikoptere, som pt. er i anvendelse i Danmark, igennem en længere periode ikke havde en operativ rådighed, som gjorde det muligt at lade helikopterne overtage eftersøgnings- og redningsopgaverne efter S-61 helikopterne som planlagt. En samlet indsats fra leverandørens og forsvarets side har dog medført, at EH-101 helikopterne – som også anført af Rigsrevisionen i beretningen – har haft en operativ rådighed på ca. 50 % i gennemsnit, og det til trods for en dårlig periode i starten af året, hvor helikopternes operative rådighed var helt nede på ca. 30 %. Dette er udtryk for en positiv udvikling, som forsvaret forventer vil fortsætte, og som har medført, at den operative rådighed i perioden fra uge 27 til og med uge 42 i indeværende år uændret har været på ca. 50 %.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 17/2007

Forsvarets og leverandørens konsoliderede vurdering er, at det på sigt er realistisk at kunne fastholde den senest demonstrerede operative rådighed for helikopterne, ligesom der er potentiale for at forbedre rådigheden yderligere til et niveau på ca. 60 % fremover i et tæt samarbejde med leverandøren. Det vil kræve en fokuseret indsats fra både forsvarers og leverandørens side at fastholde og underbygge de gode resultater, men samlet set vurderer forsvarer, at det fremadrettet er muligt at bringe EH-101 helikopterne op på en sådan grad af operativ rådighed, at man vil kunne løse de opgaver, som helikopterne oprindeligt var planlagt at skulle løse. Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen har afspejlet dette forhold i beretningen.

For så vidt angår transportopgaven vil denne, som anført af Rigsrevisionen i beretningen, først blive løst på et senere tidspunkt end oprindeligt planlagt. Danmark har således som bekendt overdraget 6 af de 14 indkøbte EH-101 helikoptere til Storbritannien mod at modtage 6 nye helikoptere i 2009. Jeg skal i den anledning bemærke, at der – som også anført af Statsrevisorerne – var enighed i forligskredsen om overdragelsen af de 6 helikoptere til briterne, der skulle bruge disse til at dække et forøget operativt behov for helikoptere til transportopgaver i missionsområderne. Briterne havde således allerede på overdragelsestidspunktet helikopterbesætninger, der var uddannede og rutinerede i troppetransport, og som derfor umiddelbart ville kunne anvende kapaciteten.

I det lys blev der ved overdragelsen lagt vægt på, at helikopterne på den måde ville kunne komme begge nationers soldater til gode, idet danske og britiske styrker arbejder tæt sammen i Afghanistan og tidligere i Irak. Danske styrker i disse missionsområder ville således også kunne få glæde af den britiske helikopterkapacitet i forbindelse med eksempelvis transport og evakuering af personel m.v. Dertil kommer, at der ved overdragelsen også blev indgået en aftale om at styrke det operative og uddannelsesmæssige samarbejde mellem Danmark og Storbritannien, som betyder, at danske helikopterbesætninger allerede nu uddannes sammen med erfarne britiske besætninger. Derved kan det danske forsvar drage god nytte af de britiske erfaringer.

Afslutningsvis skal jeg i relation til spørgsmålet om driftsomkostningerne ved EH-101 helikopterne bemærke, at der forventeligt – som angivet af Rigsrevisionen – vil komme en stigning heri i forhold til det forventede niveau i aktstykket fra 2001. Dette er dog imidlertid endnu ikke reelt afklaret, og der udestår stadig en række forhold, som skal på plads, inden en endelig afklaring heraf kan finde sted, herunder de igangværende kontraktretlige drøftelser, som forsvarer med Kammeradvokatens assistance har med leverandøren. Forsvarsministeriet vil – når en sådan endelig afklaring af driftsomkostningernes omfang foreligger – sikre, at der om nødvendigt sker den fornødne orientering af bevillingsmyndighederne.

Har Forsvarsministeriet orienteret Folketinget om anskaffelsen og ibrugtagningen af EH-101 helikopterne?

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionens beretning konkluderer, at Forsvarsministeriet løbende har orienteret Folketinget om udviklingen.

Med venlig hilsen

Søren Gade

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 17/2007 om forsvarets EH-101 helikoptere

18. december 2008

Forsvarsministerens redegørelse af 24. november 2008

RN A516/08

I. Indledning

1. Beretningen handler om forsvarets anskaffelse og ibrugtagning af 14 EH-101 helikoptere. Beretningen fokuserer på, om forsvarets anskaffelse og ibrugtagning af EH-101 helikopterne har været tilfredsstillende, samt om Forsvarsministeriet har orienteret Folketinget om anskaffelsen og ibrugtagningen.

Statsrevisorerne kritiserede skarpt forsvarets uprofessionelle håndtering af forhandlingerne om og indgåelsen af kontrakten med leverandøren. Statsrevisorerne noterer sig dog, at det er positivt, at der er taget initiativer til at professionalisere kontraktfunktionen i forsvaret.

2. Forsvarsministeren anfører i sin redegørelse, at ministeren generelt set kan tilslutte sig beretningens konklusioner og anbefalinger, og ministeren skal i den forbindelse bemærke, at forsvaret allerede på tidspunktet for Rigsrevisionens undersøgelse havde iværksat initiativer til at imødegå en række af de kritikpunkter, som er rejst i beretningen.

3. Jeg har igangsat en større undersøgelse af forsvarets større materielanskaffelser, jf. mit notat til Statsrevisorerne af 14. maj 2008. Jeg finder, at en række af ministerens initiativer bedst kan vurderes i en bredere sammenhæng, og vil derfor følge dem i forbindelse med den kommende beretning, jf. nærmere nedenfor.

4. Jeg vil efterfølgende behandle følgende forhold: forsvarets forberedelse af typevalget af EH-101 helikopterne, forsvarets håndtering af indgåelsen af kontrakten med leverandøren og forsvarets varetagelse af de planlagte opgaver for EH-101 helikopterne.

II. Forsvarets forberedelse af typevalget af EH-101 helikopterne

5. Forsvarsministeren noterer sig Rigsrevisionens konklusion om, at typevalget i 2001 af EH-101 helikopterne ikke var helt tilfredsstillende. Ministeren finder, at Rigsrevisionen korrekt har tilkendegivet i beretningen, at evalueringsprocessen i forbindelse med typevalget fulgte den i 2001 gældende standard i den daværende Flyvematerielkommando.

Ministeren oplyser, at der i relation til de nævnte konklusioner er gennemført initiativer i forsvaret for at forbedre anskaffelsesprocedurerne, der ligger til grund for anskaffelsen af større materielprojekter. Ministeren fremfører bl.a., at der i dag udarbejdes detaljerede levetidsomkostninger, og at der er fokus på risici, personalebehovet, vedligeholdelsesbyrde, lagerprocesser og størrelsen af reservedelslagre mv.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2007

2

Endelig fremhæver ministeren, at der fremadrettet vil blive anvendt anerkendte projektledelsesmetodikker, der indeholder en detaljeret risikoanalyse og -styring. Forsvaret har videre oplyst, at forsvaret fremadrettet i forbindelse med evalueringen af kommende materielkapaciteter vil gennemføre egentlige drifts- og levetidsberegninger, der vil indgå i en totalomkostningsbetragtning.

6. Jeg finder det tilfredsstillende, at forsvarsministeren har ændret procedurene for evalueringen og gennemført initiativer i forsvaret for at forbedre grundlaget for materielinvesteringer i de kommende år.

III. Forsvarets håndtering af indgåelsen af kontrakten med leverandøren

7. Forsvarsministeren noterer sig, at Statsrevisorerne skarpt kritiserer forsvarets uprofessionelle håndtering af kontraktforhandlingerne og indgåelsen af kontrakten med leverandøren.

8. Ministeren oplyser, at dette forhold har været genstand for mange drøftelser, og at både forsvaret og ministeren har stort fokus på dette, ligesom ministeren fremhæver, at ministeren løbende har orienteret Forsvarsudvalget, forligskredsen og Rigsrevisionen om de tiltag, ministeriet har igangsat for at minimere risikoen for en gentagelse af de forhold, som var til stede i forbindelse med anskaffelsen af EH-101 helikopterne.

9. Ministeren fremhæver bl.a., at forsvaret i forbindelse med forhandlingen om kontrakter for materielanskaffelser i dag bruger eksternt juridisk ekspertise.

Forsvaret vil endvidere fremadrettet inddrage Kammeradvokaten allerede fra vurderingen af udbudsmetoden, udbudsmateriale, evalueringen af indkomne tilbud, under kontraktforhandlingerne og ved eventuelle nødvendige opfølgende aktiviteter. Ministeren fremhæver hertil, at anvendelsen af Kammeradvokaten vil blive iværksat ud fra en helhedsvurdering, hvor Kammeradvokaten indgår som en del af den eksterne kvalitetssikring, der fremadrettet bliver en del af anskaffelsesgrundlaget for forsvarets større materielanskaffelsesprojekter. Endelig har Forsvarets Materieltjeneste oprettet yderligere 3 juridiske specialiststillinger i handelsafdelingen, ligesom Forsvarets Materieltjeneste er blevet pålagt generelt at inddrage eksternt ekspertbistand i forbindelse med projektstyring mv.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren har iværksat flere forskellige initiativer, som skal sikre forsvaret en bedre forhandlingsposition, håndtering og indgåelse af kontrakter med kommende leverandører.

11. Ministeren oplyser endvidere, at ministeren kan tilslutte sig Rigsrevisionens og Statsrevisorerernes kritik af, at offentliggørelsen af typevalget og den økonomiske ramme for anskaffelsen før forhandlingen med den valgte leverandør gjorde det vanskeligt for forsvaret at få gennemført krav over for leverandøren. Det er ministerens vurdering, at det fremadrettet bør handle om, at forløbet med at indgå en kontrakt med en leverandør bør tilrettelægges med henblik på at sikre forsvarets forhandlingsposition bedst muligt.

Ministeren oplyser, at forsvaret fremadrettet vil forhandle et kontraktudkast klar til godkendelse, inden der sendes et aktstykke til det politiske niveau. Det medfører, at alle vilkår for anskaffelsen, præcise og bindende kontraktvilkår og priser er aftalt inden bevillingsanmodningen. Herved stilles forsvaret mere gunstigt i en forhandlingssituation, og der vil være mulighed for at optimere de enkelte leverancers delelementer i en kontrakt. Derved kommer anmodningen om godkendelsen af et aktstykke tillige så tæt på anskaffelsestidspunktet, hvilket bør give størst mulig sikkerhed for de oplysninger, herunder priser og kapaciteter mv., der er indeholdt i aktstykket.

12. Jeg finder ministerens initiativer tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2007

3

13. Endelig oplyser ministeren, at forsvarets juridiske tiltag over for leverandøren af EH-101 helikopteren fortsat følges i tæt samarbejde med Kammeradvokaten. Det drejer sig om kontraktens garantier og om de reservedelsaftaler, som forsvaret har indgået med leverandøren.

Jeg finder dette tilfredsstillende. Jeg vil ligeledes følge dette arbejde og orientere Statsrevisorerne herom i et senere notat.

IV. Forsvarets varetagelse af planlagte opgaver for EH-101 helikopterne

EH-101 helikopternes operative rådighed

14. Det fremgår af beretningen, at forsvaret ikke har kunnet varetage de planlagte opgaver alene med EH-101 helikopterne. Dette skyldes, at den operative rådighed, bl.a. på grund af forøget vedligeholdelsesomfang og mangel på reservedele, har været på et lavere niveau end det, der har været behov for med henblik på at løse de planlagte opgaver. Varetagelsen af de samlede opgaver fremover forudsætter, at forsvaret kan fastholde EH-101 helikopternes operative rådighed på et højere niveau end hidtil.

15. Forsvarsministeren oplyser, at det er korrekt, at de 8 EH-101 helikoptere, der er blevet anvendt til eftersøgnings- og redningsopgaven igennem en længere periode, ikke havde en operativ rådighed, som gjorde det muligt at lade EH-101 helikopterne overtage opgaven efter S-61 helikopterne (Sikorsky) som planlagt.

16. Ministeren fremfører videre, at en samlet indsats fra leverandørens og forsvarets side har medført, at den operative rådighed for EH-101 helikopterne i gennemsnit i dag er ca. 50 %, som forsvaret forventer vil fortsætte fremover. Det er forsvarets og leverandørens vurdering, at det på sigt er realistisk at kunne hæve den operative rådighed til ca. 60 %, som vil kræve en fokuseret indsats fra både forsvarets og leverandørens side, og at EH-101 helikopterne dermed som planlagt vil kunne varetage de oprindelige opgaver.

Jeg finder det tilfredsstillende, at forsvaret og leverandøren i et tæt samarbejde har fået hævet den operative rådighed for EH-101 helikopterne, og at forsvaret forventer, at EH-101 helikopterne i fremtiden vil kunne løse de oprindelige opgaver.

Jeg vil følge arbejdet og i et kommende notat orientere Statsrevisorerne om udviklingen i EH-101 helikopternes operative rådighed.

Varetagelsen af troppetransportopgaven

17. Ministeren oplyser videre, at der ved overdragelsen af EH-101 helikopterne til Storbritannien blev lagt vægt på, at EH-101 helikopterne ville komme begge nationers soldater til gode, idet britiske og danske soldater arbejder tæt sammen i både Afghanistan og tidligere i Irak. Danske soldater i områderne vil således få glæde af den britiske EH-101 helikopterkapacitet i forbindelse med dels transportopgaven og dels evakuering af soldater mv. Endvidere blev der ved overdragelsen indgået en aftale om at styrke det operative og uddannelsesmæssige samarbejde mellem landene, hvilket medfører, at danske helikopterbesætninger allerede i dag uddannes sammen med erfarne britiske besætninger.

Jeg konstaterer, at ministeren ikke har oplyst, hvornår ministeren regner med, at EH-101 helikopterne kommer til at varetage opgaven. Jeg finder dog ministerens vurdering tilfredsstillende, men jeg vil følge det videre arbejde og orientere Statsrevisorerne i et kommende notat.

Driftsomkostninger til EH-101 helikopterne

18. Ministeren oplyser, at beregningen af EH-101 helikopternes driftsomkostningers størrelse endnu ikke er færdig. Ministeren er dog enig med Rigsrevisionen i, at det er forventeligt, at der vil komme en stigning i driftsomkostningerne i forhold til det forventede niveau i Akt 17 10/10 2001. Der udestår flere forhold, som skal på plads, inden en afklaring af niveauet

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 17/2007

4

kan finde sted, herunder de igangværende kontraktretlige drøftelser med leverandøren, som forsvaret sammen med Kammeradvokaten i øjeblikket gennemfører. Ministeren nævner hertil, at Forsvarsministeriet vil orientere bevillingsmyndighederne om driftsomkostningernes størrelse, når disse forhold er afklaret.

Jeg kan konstatere, at forsvaret endnu ikke har en vurdering af driftsomkostningernes størrelse for EH-101 helikopterne. Jeg vil følge det videre arbejde og orientere Statsrevisorerne herom i et kommende notat.

V. Sammenfatning

19. Jeg finder sammenfattende forsvarsministerens redegørelse tilfredsstillende. Jeg vil fortsat følge forsvarets arbejde med at forbedre forsvarets materielanskaffelsesproces mv., som vil indgå i den kommende undersøgelse af forsvarets større materielanskaffelser. Det drejer sig om grundlaget for forsvarets beslutninger om større materielanskaffelser og om forsvarets indgåelse af og opfølgning på kontrakter.

Jeg vil i et senere notat orientere Statsrevisorerne om:

- resultatet af de juridiske tiltag over for leverandøren vedrørende kontraktens garantier mv., som forsvaret i øjeblikket gennemfører sammen med Kammeradvokaten
- EH-101 helikopternes operative rådighed
- forsvarets arbejde med at løse bl.a. troppetransportopgaven med EH-101 helikopterne
- vurderingen af driftsomkostningernes størrelse for EH-101 helikopterne.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 17/2007 om forsvarets EH-101-helikoptere

Statsrevisorerne konstaterer med tilfredshed, at forsvarsministeren på baggrund af forløbet omkring forsvarets anskaffelse og ibrugtagning af EH-101 helikopterne har iværksat en række initiativer for at forbedre procedurerne for anskaffelse af materiel fremover. Der vil blive fulgt op på forsvarets nye procedurer for større materielanskaffelser i en ny beretning, som forventes afgivet i 2009.

Statsrevisorerne vil fortsat følge op på, hvordan det går med EH-101 helikopternes operative rådighed, helikopternes varetagelse af troppetransportopgaven, helikopternes driftsomkostninger samt de juridiske tiltag over for leverandøren.

Statsrevisorerne, den 28. januar 2009

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 18/2007

Statsrevisoratet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

20 JAN. 2009

J.nr. 2008-0004203

Under henvisning til statsrevisoratets brev af 24. september 2008, hvor statsrevisorernes beretning nr. 18/2007 om udbetaling af uhævede feriepenge til efterlønsmodtagere var vedlagt, skal jeg hermed i overensstemmelse med lov om revision af statens regnskaber redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Rigsrevisionens beretning indeholder kritik af, at Beskæftigelsesministeriet ikke håndterede ændringen af ferieloven tilfredsstillende. Ændringen skabte mulighed for dobbeltforsørgelse, og ministeriet burde derfor have foretaget en grundigere undersøgelse af konsekvenserne, herunder hvem der ville blive berørt af lovændringen.

Denne kritik har jeg taget til efterretning. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Økonomistyrelsen i foråret 2007 har udsendt en vejledning om risikostyring i staten, og at sagen om feriepenge og efterløn har været medvirkende til, at det lovforberedende arbejde er blevet udpeget som et af de første områder for systematisk risikovurdering på Beskæftigelsesministeriets område. Dette påregnes indført som obligatorisk for alle lovforslag, der skal fremsættes i andet halvår af 2009 og senere.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen i beretningen konstaterer, at ministeriet med virkning fra april 2006 bragte efterlønsmodtageres adgang til dobbeltforsørgelse til ophør med en ændring af bekendtgørelsen om efterløn. Rigsrevisionen konstaterer endvidere, at ministeriet ændrede bekendtgørelsen på baggrund af en forventning om, at efterlønsmodtagernes adfærd ville ændre sig som følge af mediernes eksponering af muligheden for dobbeltforsørgelse i marts 2006, og at ændringen dermed blev gennemført, inden et større antal efterlønsmodtagere i forlængelse af medieeksponeringen kunne ændre adfærd og undlade at holde ferie.

Jeg noterer desuden med tilfredshed, at Rigsrevisionen konstaterer, at ferieloven var klart formuleret, at reglerne om efterløn (fastsat i medfør af lov om arbejdsløshedsforsikring) ligeledes beskrev klart, hvornår der skulle ske fradrag i efterlønnen ved udbetaling af feriepenge. Jeg noterer mig, at det er Rigsrevisionens opfattelse, at der ikke har været tilstrækkeligt fokus hverken i ministeriet eller i arbejdsløshedskasserne på samspillet mellem disse regelsæt.

Jeg noterer mig yderligere, at det er Rigsrevisionens anbefaling, at ministeriets vurdering af, hvornår kasserne skal informeres om regelændringer på ministeriets område, som udgangspunkt bør bero på, om regelændringen får indflydelse på kassernes administration af ydelser, der hører under lov om arbejdsløshedsforsikring.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 18/2007

Jeg er tilfreds med, at Rigsrevisionen samtidig konstaterer, at dette ikke fritager kasserne fra at holde sig orienteret om og administrere efter gældende regler.

Jeg skal i forlængelse heraf bemærke, at ministeriet vil være opmærksomt på Rigsrevisionens anbefaling.

Beretningen indeholder også et afsnit om afviklingen af sagerne om ferie- og efterløn. Hertil kan jeg oplyse, at der samlet er 48.862 medlemmer, der har været berørt af problemstillingen. Ved udgangen af 2008 har a-kasserne oplyst, at 47.989 af disse sager er afsluttet, hvilket svarer til 98,2 % af alle sagerne.

Der er indtil 30. december 2008 udbetalt refusion for efterbetalt efterløn på 398.980.461 kr. og 131.532.242 kr. i renter. Alt i alt 530.512.703 kr. Jeg forventer derfor, at den totale omkostning for staten holder sig inden for skønnet på 450-600 mio. kr.

Arbejdsdirektoratet har ført tilsyn med a-kassernes sagsbehandling og har som minimum gennemgået 30 sager fra hver a-kasse. Løsningen af opgaven har været tilrettelagt i tæt dialog mellem Arbejdsdirektoratet og a-kasserne, og direktoratet har oplyst, at det har medvirket til, at sagsbehandlingen generelt har været god og ensartet.

Venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 18/2007 om udbetaling af uhævede feriepenge til efterlønsmodtagere**

9. februar 2009

RN A101/09

Beskæftigelsesministerens redegørelse af 20. januar 2009**I. Indledning**

1. Beretningen handler om Beskæftigelsesministeriets ændring af ferieloven pr. 1. januar 2004, der gav efterlønsmodtagere mulighed for at blive dobbeltforsørget, dvs. få uhævede feriepenge udbetalt samtidig med modtagelse af efterløn, uden der skete enten modregning i feriepengene eller fradrag i efterlønnen. Denne mulighed blev stoppet med en bekendtgørelsesændring af Beskæftigelsesministeriet i marts 2006. Efterfølgende fulgte en lang række klager over a-kassernes vejledning, og en afgørelse fra Ankenævnet betød, at efterlønsmodtagere, der havde afholdt ferie, skulle have mulighed for at omgøre deres valg. Beskæftigelsesministeriet fik i december 2007 Finansudvalgets tilslutning til et aktstykke på 450-600 mio. kr., der skulle dække omkostningerne ved sagen. I beretningen har Rigsrevisionen på baggrund af 4 konkrete spørgsmål undersøgt forløbet fra det lovforberedende arbejde i 2002 til sagens afslutning i 2008.

2. Beskæftigelsesministeren har i sin redegørelse tilkendegivet at have noteret sig en lang række af Rigsrevisionens konstateringer og konklusioner i beretningen.

II. Ministeriets lovforberedende arbejde

3. Statsrevisorerne påtalte i deres bemærkninger til beretningen, at Beskæftigelsesministeriets lovforberedende arbejde med ændring af ferieloven var præget af manglende grundighed og forudseenhed.

4. Rigsrevisionen fandt, at Beskæftigelsesministeriet ikke havde håndteret ændringen af ferieloven tilfredsstillende, og at ministeriet burde have foretaget en grundigere undersøgelse af, hvilke konsekvenser ændringen af loven ville få. Ligeledes fandt Rigsrevisionen, at det ville have været hensigtsmæssigt, hvis ministeriet havde sikret, at a-kasserne var opmærksomme på, at det med ændringen af ferieloven blev muligt for efterlønsmodtagere at få udbetalt feriepenge uden fradrag i efterlønnen. Ministeriet var selv bekendt med dette.

5. Beskæftigelsesministeren har i sin redegørelse oplyst, at Rigsrevisionens kritik af det lovforberedende arbejde er taget til efterretning. Ministeren oplyser, at ministeriet har påbegyndt systematiske risikovurderinger på baggrund af Økonomistyrelsens vejledning om risikostyring i staten fra 2007. Ministeriet har udvalgt det lovforberedende arbejde som et af de første områder for systematiske risikovurderinger. Ministeren oplyser, at det påregnes indført obligatorisk for alle lovforslag, der fremsættes i 2. halvår 2009 og senere.

6. Jeg vil følge ministeriets erfaringer med at udarbejde systematiske risikovurderinger af det lovforberedende arbejde.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2007

2

III. Afvikling af sagerne

7. Beskæftigelsesministeriet fik i december 2007 Finansudvalgets tiltrædelse til et aktstykke på 450-600 mio. kr. Aktstykket skulle dække ministeriets omkostninger til refusion af a-kassernes udgifter til efterlønsmodtagere.

8. Beskæftigelsesministeren oplyser, at der ved udgangen af 2008 er afviklet 98,2 % af de 48.862 sager, som problemstillingen har vedrørt. Der er udbetalt refusion og renter for i alt 530.512.703 kr. Ministeren forventer, at den totale omkostning for staten holder sig inden for de 450-600 mio. kr., der er skønnet i aktstykket.

9. Ministeren oplyser desuden i sin redegørelse, at Arbejdsdirektoratet har ført tilsyn med a-kassernes sagsbehandling og har gennemgået 30 sager fra hver a-kasse. Arbejdsdirektoratet har oplyst, at der har været en tæt dialog med a-kasserne, og at sagsbehandlingen generelt har været god og ensartet.

10. Jeg har noteret mig, at ministeren oplyser, at næsten samtlige sager er afviklet, og at ministeren forventer, at skønnet for de samlede statslige omkostninger kan fastholdes. Samtidig noterer jeg mig, at resultatet af tilsynet med a-kassernes sagsbehandling er positivt. I beretningen er omtalt nogle nye sagstyper, der er opstået i relation til problemstillingen om a-kassernes vejledningspligt. Statusafklaringen af, om de nye sagstyper fører til yderligere omkostninger, er ikke omtalt i ministerens redegørelse. Dette har jeg ikke bemærkninger til. Jeg har noteret mig, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at afgøre, hvorvidt de relaterede problemstillinger vil føre til yderligere udgifter for ministeriet, og jeg vil derfor følge alle typer sager.

IV. Afslutning

11. Jeg finder beskæftigelsesministerens redegørelse tilfredsstillende.

12. Jeg vil fortsat følge sagen for så vidt angår afviklingen af samtlige sager, de samlede omkostninger for staten samt afklaringen af, om de nye sagstyper fører til yderligere omkostninger for Beskæftigelsesministeriet. Desuden vil jeg også følge ministeriets erfaringer med at udarbejde systematiske risikovurderinger af det lovforberedende arbejde.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

7. Opfølgning på beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007

INDHOLD

§ 5	Statsministeriet	
	Statsministerens redegørelse.....	155
§ 6	Udenrigsministeriet	
	Udenrigsministerens redegørelse.....	156
	Udviklingsministerens redegørelse	158
§ 7	Finansministeriet	
	Finansministerens redegørelse	160
§ 8	Økonomi- og Erhvervsministeriet	
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	166
§ 9	Skatteministeriet	
	Skatteministerens redegørelse	168
§ 11	Justitsministeriet	
	Justitsministerens redegørelse.....	176
§ 12	Forsvarsministeriet	
	Forsvarsministerens redegørelse	178
§ 15	Velfærdsministeriet	
	Velfærdsministerens redegørelse.....	185
§ 16	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse	
	Sundhedsministerens redegørelse.....	188
§ 17	Beskæftigelsesministeriet	
	Beskæftigelsesministerens redegørelse.....	189
§ 18	Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	
	Integrationsministerens redegørelse.....	191
§ 19	Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	
	Videnskabsministerens redegørelse.....	193
§ 20	Undervisningsministeriet	
	Undervisningsministerens redegørelse	196
§ 21	Kulturministeriet	
	Kulturministerens redegørelse.....	200
§ 22	Kirkeministeriet	
	Kirkeministerens redegørelse.....	201

§ 23	Miljøministeriet	
	Miljøministerens redegørelse	202
§ 24	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	
	Fødevareministerens redegørelse	205
§ 28	Transportministeriet	
	Transportministerens redegørelse	206
§ 29	Klima- og Energiministeriet	
	Klima- og energiministerens redegørelse	211
	Rigsrevisors notat	212
	Statsrevisorbemærkning	223

Statsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

København, den **09 JAN. 2008**

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K.

ministersvar@ft.dk

Statsrevisoratet har med skrivelse af 3. december 2008 fremsendt beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007. Statsrevisoratet anmoder i samme skrivelse om en redegørelse til statsrevisorerne vedrørende beretningen.

Jeg har ingen bemærkninger til beretningen for Statsministeriets område.

Kopi af dette brev fremsendes til Rigsrevisionen til orientering.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anders Fogh Rasmussen'.

Anders Fogh Rasmussen

Udenrigsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

UDENRIGSMINISTERIET

Statsrevisorernes sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
	102.G.31.a	Økonomikontoret	3. februar 2009

Med henvisning til brev af 3. december 2008 fra Statsrevisorernes sekretariat, hvormed beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007 blev fremsendt, redegøres herved for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til. For udviklingsbistandens område henvises til særskilt redegørelse fra udviklingsministeren.

Jeg har igen i år med tilfredshed noteret mig Rigsrevisionens positive vurdering af regnskabsaflæggelsen og regnskabsforvaltningen på Udenrigsministeriets område, herunder at Rigsrevisionen har lagt vægt på, at tilskudsforvaltningen er vurderet som tilfredsstillende.

Det er i den forbindelse meget tilfredsstillende, at Rigsrevisionen ikke har bemærkninger i tilknytning til bevillingskontrollen på Udenrigsministeriets område.

Det er ligeledes tilfredsstillende at konstatere, at Statsrevisorerne ikke har fundet anledning til at afgive bemærkninger om Udenrigsministeriet. Dette forhold understreger lige som sidste år, at kvaliteten af Udenrigsministeriets økonomiforvaltning og regnskabsaflæggelse generelt fortsat forbedres og styrkes.

For så vidt angår de områder, hvor Rigsrevisionen konstaterede forhold, som gav anledning til bemærkninger enten i hjemmetjenesten eller på repræsentationerne i udetjenesten, har jeg med glæde konstateret, at Rigsrevisionen finder ministeriets initiativer tilfredsstillende. Dette drejer sig særligt om ministeriets centrale opfølgning på rejseområdet samt ministeriets initiativer vedrørende intern godkendelse af økonomiansvarlige enheders delregnskaber.

Vedrørende revision i årets løb ved den selvejende institution *Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (DCISM)* har jeg noteret mig, at DCISM efterfølgende har fulgt op på Rigsrevisionens bemærkninger vedrørende udarbejdelse af projekthåndbog samt en model for værdiansættelse af igangværende arbejder. I øvrigt fremgår det også af

Udenrigsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

2

beretningen, at ministeriet over for Rigsrevisionen har oplyst, at ministeriet følger udviklingen i DCISM nøje.

Kopi af denne skrivelse er samtidig fremsendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Per Stig Møller

Udviklingsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

UDENRIGSMINISTERIET

Statsrevisorernes sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
	102.G.31.a	Økonomikontoret	2. februar 2009

Med henvisning til brev af 3. december 2008 fra Statsrevisorernes sekretariat, hvormed beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007 blev fremsendt, redegøres herved for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til på udviklingsbistandens område. For Udenrigsministeriets områder i øvrigt henvises til udenrigsministerens redegørelse.

Jeg har igen i år med tilfredshed noteret mig Rigsrevisionens positive vurdering af regnskabsaflæggelsen og regnskabsforvaltningen på Udenrigsministeriets område, herunder at Rigsrevisionen har lagt vægt på, at tilskudsforvaltningen er vurderet som tilfredsstillende.

Det er i den forbindelse meget tilfredsstillende, at Rigsrevisionen ikke har bemærkninger i tilknytning til bevillingskontrollen på udviklingsbistandens område.

Det er ligeledes tilfredsstillende at konstatere, at Statsrevisorerne ikke har fundet anledning til at afgive bemærkninger om Udenrigsministeriet, herunder om ministeriets forvaltning af udviklingsbistand. Dette forhold understreger lige som sidste år, at kvaliteten af Udenrigsministeriets økonomiforvaltning og regnskabsaflæggelse generelt fortsat forbedres og styrkes.

Jeg finder endvidere Rigsrevisionens positive konklusioner vedrørende Udenrigsministeriets tilrettelæggelse og gennemførelse af forvaltningen af generel budgetstøtte til Mozambique for tilfredsstillende. Jeg hæfter mig her især ved Rigsrevisionens konklusioner om, at Udenrigsministeriet har fastlagt de nødvendige retningslinjer og kriterier for at yde generel budgetstøtte, og at reglerne herfor er efterlevet forud for godkendelsen af det seneste budgetstøtteprogram i 2007 til Mozambique.

For så vidt angår de områder, hvor Rigsrevisionen konstaterede forhold, som gav anledning til bemærkninger vedrørende tilskudsforvaltningen i hjemmetjenesten eller på repræsentationer i udetjenesten, har jeg med

Udviklingsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

glæde konstateret, at Rigsrevisionen finder ministeriets initiativer tilfredsstillende. Det drejer sig dels om ministeriets initiativer til, via ministeriets intranet, at støtte de repræsentationer, som forvalter multilateral bistand. Det drejer sig desuden om ministeriets initiativer rettet mod at forbedre rapportering og information om status for tilbagebetaling af lån, herunder på finansloven. Endelig drejer det sig om ministeriets fortsatte monitorering af udviklingen i antallet af udstående regnskaber og opfølgning herpå.

Kopi af denne skrivelse er samtidig fremsendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Ulla Tørmæs

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Finansministeren

03/02-2009

Finansministerens redegørelse for beretning om revision af statsregnskabet for 2007 – 19/2007

I det følgende redegøres for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning til statsrevisorerne giver mig anledning til.

Mine bemærkninger er for det første knyttet til den almindelige revision på Finansministeriets område. Mine bemærkninger vil både knytte sig til Statsrevisorernes bemærkning og Rigsrevisionens vurdering. Rigsrevisionen vurderer, at Finansministeriets regnskab samlet set er rigtigt.

For det andet er mine bemærkninger knyttet til beretningens kapitel om virksomhedernes administration af likviditetsordningen. Mine bemærkninger vil både knytte sig til Statsrevisorernes bemærkning og Rigsrevisionens vurdering.

Afsnit III.C. § 7. Pensionsrevision ved Økonomistyrelsen

Det fremgår af beretningen for 2007, at Rigsrevisionens pensionsrevision ved Økonomistyrelsen har vist, at de gennemgæede forretningsgange og interne kontroller på tjenstemandsområdet ikke var helt tilfredsstillende og ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning på området.

Revisionen i 2004, 2005 og 2006 viste bl.a., at pensionssagerne i flere tilfælde ikke indeholdt fyldestgørende dokumentation for beregning og udbetaling. Revisionen konstaterede i 2007, at pensionssagerne i flere tilfælde fortsat var mangelfuldt dokumenteret. Det var derfor ikke muligt for Rigsrevisionen at efterprøve rigtigheden af pensionsalder og skalatrin for de sager, hvor pensionsberegningen ikke var fyldestgørende dokumenteret. Revisionen viste dog, at dokumentationen var forbedret i forhold til tidligere år, og at pensionsinstruksen var opdateret siden sidste revisionsbesøg.

I den forbindelse har jeg noteret mig Statsrevisorernes kritik af, at det for 4. år i træk må konstateres, at Økonomistyrelsens dokumentation i sager om tjenstemandspensioner er mangelfuld.

Jeg tager Rigsrevisorerne og Statsrevisorernes kritik til efterretning. Økonomistyrelsen iværksatte bl.a. i opfølgning på Rigsrevisionens anbefalinger en række gen-

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

2

nemgribende tiltag, der spænder fra udarbejdelse af en forbedret dokumentationsvejledning til omorganisering og omlægning af centrale arbejdsgange på området.

Rigsrevisionen finder Økonomistyrelsens initiativer tilfredsstillende. Jeg glæder mig samtidig over, at Rigsrevisionen på baggrund af sin seneste revision i november 2008 af Økonomistyrelsens administration konkluderer, at de gennemgåede forretningsgange og de interne kontroller på tjenestemandsområdet er tilfredsstillende og generelt opfylder de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning på området.

Afsnit III.C. § 7. Revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisions vurdering af Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab er, at regnskabet samlet set rigtigt. I den sammenhæng har jeg desuden noteret mig, at Rigsrevisionen har konstateret fejl og usikkerhed for flere poster, især vedrørende status, hvilket Rigsrevisionen dog ikke betragter som væsentlige i forhold til det samlede regnskab.

Rigsrevisionen vurderer, at Slots- og Ejendomsstyrelsen har fået rettet op på de områder, der var omtalt i ledelsens påtegning på årsrapporten for 2006, samt de forhold, som Rigsrevisionen fremhævede i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006.

Rigsrevisionen bemærker i beretningen, at usikkerheden vedrørende flere poster i Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab skyldtes, at regnskabet ikke blev afsluttet på en hensigtsmæssig måde, idet processen var foregået under stort tidspres. Det havde derfor ikke i alle tilfælde været muligt at foretage kontrol af afstemninger og at rette fejl, inden regnskabet blev afsluttet i SKS. Rigsrevisionen vurderer derfor regnskabsforvaltningen som ikke helt tilfredsstillende.

Rigsrevisionen finder dog, at Slots- og Ejendomsstyrelsen er inde i en positiv udvikling med hensyn til genopretningen af regnskabsforvaltningen, herunder implementeringen af den nye huslejeordning og fastlæggelse af forretningsgange, der skal sikre aflæggelse af et rigtigt regnskab.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at regnskabet ikke blev afsluttet på en hensigtsmæssig måde og under stort tidspres. Slots- og Ejendomsstyrelsen er nu inde i en positiv udvikling med hensyn til genopretningen af regnskabsforvaltningen, og jeg kan i den sammenhæng bemærke, at der er et stort fokus på at fortsætte denne udvikling. Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at de mangler og fejl, der blev konstateret vedrørende regnskabet for 2006, og som blev omtalt i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006, er rettet og ikke er gentaget i regnskabet for 2007.

Ved efterfølgende handelsværdivurdering af ejendommene administreret under den nye huslejeordning er der konstateret fejl i værdifastsættelsen af fire ejendomme. Slots- og Ejendomsstyrelsen vil i årsregnskabet for 2008, i forbindelse med implementering af en ny regnskabspraksis for værdiregulering af SEA-

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

3

ejendommene, rette disse fejl. Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder styrelsens initiativer tilfredsstillende.

Afsnit III.C. § 7. Revision af Statsgældsforvaltningen og 4 fonde

Rigsrevisionen har revideret Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Finansieringsfonden til øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond, som er omfattet af § 9-aftaler om intern revision.

Jeg har noteret mig, at det er Rigsrevisionens vurdering, at Statsgældsforvaltnings og fondenes regnskaber er rigtige, og at regnskabsforvaltningen har været *meget* tilfredsstillende tilrettelagt og dermed har medvirket til, at regnskaberne for 2007 er rigtige. Rigsrevisionen fandt den løbende kontrol med regnskabsafleggelsen tilfredsstillende og medvirkende til at sikre rigtige regnskaber.

Afsnit III.C. § 7. Deling af nettoformuen i amterne mfl. som følge af strukturreformen

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionens udførte revision ikke har givet anledning til bemærkninger. Med undtagelse af spørgsmålet om, hvorvidt skatterestancer og -bøder skal indregnes eller ej, er der ikke flere udeståender mellem parterne i forbindelse med delingen af nettoformuen.

Jeg kan i den sammenhæng oplyse, at Finansministeriet fortsat overvejer den videre håndtering af spørgsmålet om indregning af skatterestancer og -bøder i opgørelsen af nettoformuen.

Afsnit V.B. Virksomhedernes administration af likviditetsordningen

c. Overholder virksomhederne kravene til administrationen af likviditetsordningen? samt f. Er regelsættet for likviditetsordningen tilstrækkeligt klart?

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne i beretningen bemærker, at de finder det utilfredsstillende, at 20 pct. af virksomhederne i 2007 ikke overholdt kravene til administration af likviditetsordningen.

Jeg har ligeledes noteret mig, at Rigsrevisionen tillige ikke finder det tilfredsstillende, at 20 pct. af de undersøgte virksomheder ikke overholdt kravene til administration af likviditetsordningen, da det bl.a. er en forudsætning for, at virksomhederne kan følge op på overholdelsen af lånerammen.

Jeg har noteret mig, at Statsrevisorerne og Rigsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at regelsættet for likviditetsordningen ikke er tilstrækkeligt klart og mener der er behov for en opdatering af cirkulæret samt en tydeliggørelse af regelsættet og vejledninger på en række områder samt en tydeliggørelse af reglerne omkring donationer.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

4

Som opfølgning på Rigsrevisionens bemærkninger, kan jeg nævne, at lånerammen i FL2007 var fastsat som et låneloft, og derfor i cirkulærer og vejledninger blev defineret som en dag til dag regel. Der var ved fastsættelsen af lånerammen ikke taget hensyn til midlertidige udsving hen over året, herunder bl.a. forsinkede betalinger fra EU-projekter, hvorfor Finansministeriet gennem 2007 udstedte en række dispensationer omkring opfølgning på lånerammen.

Virksomhedernes administration af lånerammen indgik i den evaluering af hele likvidetsordningen, der blev gennemført i udvalgsarbejdet i foråret 2008, og som har ført til, at der fra 1. januar 2009 er gennemført en række forenklinger i likvidetsordningen.

Forenklingerne vedrører følgende områder:

1. Forenkling af reglerne for selve opgørelsen af lånerammen
2. Forenkling af reglerne for opfølgning på lånerammen
3. Forenkling af reglerne for disponering af den uforrentede konto
4. Forenkling af reglerne for afdrag på den langfristede gældskonto

Ændringerne er udmeldt i Økonomistyrelsens cirkulære nr. 86 af 10. december 2008 og er nærmere uddybet i den tilknyttede vejledning. Jeg kan oplyse, at reglerne for håndtering af donationer og uklarheder mellem cirkulærer og vejledninger desuden er blevet præciseret i forbindelse med udsendelsen af det nye cirkulære. Desuden er Økonomistyrelsens vejledninger på området samlet i én for at lette overblikket over området.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet har taget initiativ til at gennemføre dette udvalgsarbejde i 2008 sammen med en række institutioner.

d. Bogfører virksomhederne resultatdisponering/bevillingsafregning korrekt i de lokale økonomisystemer?

Jeg har noteret mig, at statsrevisorerne finder det *utilfredsstillende*, at hovedparten af virksomhederne ikke bogførte årets resultatdisponering/bevillingsafregning korrekt.

Jeg har desuden noteret mig, at Rigsrevisionen anbefaler virksomhederne at øge fokus på at bogføre resultatdisponeringen korrekt, så der er overensstemmelse mellem statsregnskabets bevillingsafregning for virksomhederne og for virksomhedernes lokale økonomisystem/SKS.

For at sikre at bevillingsafregningen for 2007 bliver bogført på plads i de lokale økonomisystemer, pointerer Finansministeriet i vejledningen om bevillingsafregning for 2008, at eventuelle uoverensstemmelser vedrørende tidligere år skal være bogført på plads, inden ministerierne påbegynder bevillingsafregningen for 2008.

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

5

For at hjælpe ministerierne til en korrekt bogføring af bevillingsafregningen for 2008 i de lokale økonomisystemer har Finansministeriet præciseret beskrivelserne omkring bogføringen i vejledningen om bevillingsafregning for 2008.

Derudover vil Økonomistyrelsen foretage en tæt opfølgning på bogføringen af bevillingsafregningen for 2008 i de lokale økonomisystemer i løbet af foråret 2009.

Endelig er det Finansministeriets hensigt, at der på sigt skal sikres overensstemmelse mellem bevillingsafregningen i Statens Budgetsystem og bogføringen i det lokale økonomisystem, ved at data kun indtastes i et af systemerne, og efterfølgende overføres automatisk til det andet system.

e. Er det muligt at kontrollere virksomhedernes overholdelse af lånerammen ultimo året?

Jeg noterer mig, at Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at det er omstændeligt at kontrollere virksomhedernes overholdelse af lånerammen.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen i beretningen konstaterer, at der ikke er overensstemmelse mellem statsregnskabets fortegnelse over de statslige virksomheders udnyttelse af lånerammen ultimo 2007 og den reelle udnyttelsesgrad for de 16 virksomheder, der blev undersøgt efter regnskabsaflæggelsen 2007.

Rigsrevisionen anbefaler, at alle virksomheder fremover i årsrapporterne angiver den beløbsmæssige størrelse på differencerne mellem anlægsaktiver og de modsvarende saldi på FF4- og FF6-kontiene samt oplyser, hvilke statusposter der er påvirket af differencen.

Jeg noterer mig i den sammenhæng, at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Finansministeriets vil drage omsorg for, at det vil fremgå af Økonomistyrelsens vejledning for udarbejdelse af årsrapporter.

Jeg kan i øvrigt bemærke, at Finansministeriet har iværksat initiativer for at afhjælpe ovenstående problemstillinger.

Med virkning fra finansåret 2009 er reglerne for opgørelsen af lånerammen ændret. Opgørelsen vil udelukkende blive baseret på saldoen på henholdsvis den langfristede gældskonto (FF4-kontoen) og bygge og it-kreditten (FF6-kontoen), jf. Økonomistyrelsens cirkulære nr. 86 af 10. december 2008. Herved kan der foretages en mere enkel og entydig opgørelse af lånerammen.

Samtidig ændrer Økonomistyrelsen allerede fra 2008 fortegnelsen over udnyttelsen af lånerammen i statsregnskabet, således at der i denne fortegnelse indarbejdes korrektion for hændelser i supplementsperioden, der likviditetsmæssigt først gennemføres i det nye år (fx ændring i aktiver eller afskrivninger). Opgørelsen i stats-

Finansministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

6

regnskabet vil således komme til at svare til opgørelsen i virksomhedernes årsrapporter.

Det er blevet præciseret overfor virksomhederne, at de i årsrapporten for 2008 skal angive den beløbsmæssige størrelse på eventuelle differencer mellem saldoen på FF4 og FF6 kontiene og værdien af aktiverne, herunder oplyse, hvilke statusposter der er påvirket af eventuelle differencer, jf. Økonomistyrelsens vejledning om udarbejdelse af årsrapport fra december 2008.

Jeg kan bemærke, at Finansministeriet vil se på, hvilke muligheder der er for at hjælpe virksomhederne med den interne styring af lånerammen. Økonomistyrelsen har allerede i 2008 gjort det nemmere at følge op på lånerammen i SKB-systemet. Det er nu muligt for virksomhederne at dele lånerammen ud på de enkelte regnskabsførende institutioner.

Jeg fremsender endvidere et eksemplar af min redegørelse til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Lars Lokke Rasmussen

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

Eksp.nr. 601946

20 JAN. 2009

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at det er Rigsrevisionens vurdering, at Økonomi- og Erhvervsministeriets regnskab samlet set er rigtigt.

Patent- og Varemærkestyrelsens gebyrfastsættelse

Patent og Varemærkestyrelsen har fastsat visse gebyrer så højt, at de overstiger de medgående omkostninger på gebyrområdet, mens andre er sat lavere end de medgående omkostninger. Samlet set er gebyrområdet i balance. Patent og Varemærkestyrelsen var af den opfattelse, at den valgte praksis havde den fornødne hjemmel, fordi det af de særlige bevillingsregler i anmærkningerne til finansloven fremgår, at gebyrerne kan fastsættes, så indtægterne ikke fuldt ud modsvarer de hermed medgåede omkostninger.

Formuleringen på finansloven giver efter Rigsrevisionens opfattelse ikke tilstrækkelig klar hjemmel til at opkræve gebyrer, som giver overdækning i forhold til de medgåede omkostninger.

Sagen har været forelagt Finansministeriet, som har henvist Patent- og Varemærkestyrelsen til at drøfte sagen med Justitsministeriet for at få afklaret, hvorvidt der er behov for ændringer i styrelsens hjemmelsbestemmelser for gebyropkrævning. Patent- og Varemærkestyrelsen afventer p.t. en tilbagemelding fra Justitsministeriet.

Når Patent- og Varemærkestyrelsen har modtaget en vurdering af sagen fra Justitsministeriet, vil styrelsen orientere Rigsrevisionen herom.

Udvidet gennemgang af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens årsrapport

Gennemgangen af sammenhængen mellem årsrapporten og mål- og resultatstyring viste, at styrelsen ikke løbende fulgte op på resultatkontraktens mål og resultater.

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

2/2

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har taget bemærkningerne til efterretning og vil følge dem. Rigsrevisionen har fundet dette initiativ tilfredsstillende, og der er derfor ikke yderligere bemærkninger til dette punkt.

Lønrevision ved Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

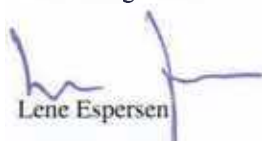
Rigsrevisionen fandt, at det lønforbrug, der er registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens lønsystem var rigtigt. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller på løn- og personaleområdet var tilfredsstillende og blev efterlevet.

Rigsrevisionen anbefalede, at de ændrede pensionsforhold for tjenstemandsansatte på Ny Løn blev implementeret, og at såvel regnskabsinstruksen som serviceaftalen blev godkendt af ledelsen. Rigsrevisionen anbefalede videre, at styrelsen overvejede, hvordan lønudgifterne på sigt kunne tilpasses de faldende bevillinger, idet en simpel fremskrivning viste betydelige underskud i de kommende år.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har taget bemærkningerne til efterretning og vil følge dem. Rigsrevisionen har fundet dette initiativ tilfredsstillende, og der er derfor ikke yderligere bemærkninger til dette punkt.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisionen, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

SKATTEMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K.

Skatteministeren

Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

Telefon 3392 3392
Fax 3314 9105

CVR-nr. 17146815
EAN-nr. 5798000033757

www.skm.dk

J nr. 2008-038-0027

Skatteministerens redegørelse vedr. beretning 19 2007 om revision af statsregnskabet for 2007

Hermed min redegørelse vedrørende beretning 19/07 om revision af statsregnskabet for 2007.

Redegørelsen er ligeledes sendt til Rigsrevisionen i 1 eksemplar.

Først og fremmest har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen fremhæver, at Skatteministeriets departements forretningsgange og interne kontroller fungerer meget tilfredsstillende. De anbefalinger Rigsrevisionen havde i forbindelse med den udførte lønrevision i departement er taget til efterretning.

Dernæst må jeg også konstatere, at der er arbejdsområder under Skatteministeriets koncern, som har givet anledning til bemærkninger af varierende karakter fra Rigsrevisionen og Statsrevisorerne. Disse områder er:

- I. Revision af SKAT
- II. IT-revision af SKAT
- III. Revision af SKAT's målopfyldelse for restanceinddrivelsen i 2007.
- IV. Bevillingskontrollen af vægtafgift under Justitsministeriet
- V. Erklæring om revisionen af EU-midler i Danmark

Nedenfor redegør jeg for de foranstaltninger og overvejelser, som Rigsrevisionens beretning har givet anledning til.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Ad I. Revision af SKAT

Rigsrevisionen fandt i forbindelse med bevillingskontrollen for 2007 fejl i følgende konti: §9.22.21. Misligholdt studielån, §9.22.22. Eftergivelse og tilskud afvikling af studiegæld, §9.22.23. Afdrag og tab på misligholdt studiegæld og 09.22.24. Inkassoomkostninger vedrørende misligholdt studiegæld

Rigsrevisionen konkluderede, at det *ikke var helt tilfredsstillende*, at udgifterne på de 4 hovedkonti i statsregnskabet for 2007 ikke er korrekt angivet som følge af bogføringsfejl i SKAT.

SKAT har på et tidligere tidspunkt oplyst, at de vil ændre bogføringspraksis, så lignende fejl ikke kan ske for fremtiden. Dette fandt Rigsrevisionen tilfredsstillende.

Jeg vil derfor ikke kommentere yderligere på denne sag.

Ad II. IT-revision af SKAT

It-revisionen ved SKAT viste, at it-styringen og den generelle it-sikkerhed på de reviderede områder samlet set *ikke var helt tilfredsstillende*.

Revisionen konstaterede, at de eksisterende forhold kunne medføre problemer ved driften af de væsentligste systemer på grund af brister i den generelle it-sikkerhed. Rigsrevisionen var bekendt med de meget betydelige systemændringer, som SKAT har gennemført.

Rigsrevisionen fandt det ikke helt tilfredsstillende,

- at SKAT manglede at ajourføre sin it-sikkerhedspolitik,
- at SKAT manglede at følge op på, om de væsentligste it-leverandører efterlevede det aftalte sikkerhedsniveau,
- at SKAT manglede at følge op på anvendelse af udvidede adgangsrettigheder i flere systemer og
- at SKAT manglede at udarbejde dokumentation af driftovervågning.

Efterfølgende har SKAT

- ajourført sin it-sikkerhedspolitik,
- fulgt op på væsentlige it-leverandøres efterlevelse af de aftalte sikkerhedsniveauer,
- indført nye regler for adgangen til udvidede rettigheder, der imødekommer kritikken fra revisionen og
- igangsat arbejdet med at udarbejde dokumentation af driftovervågningen.

Rigsrevisionen har udtrykt tilfredshed hermed, og jeg vil derfor ikke kommentere yderligere på sagen.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Ad III. Revision af SKAT's målopfyldelse for restanceinddrivelsen i 2007

Revisionen af SKAT's målopfyldelse for restanceinddrivelsen i 2007 viste, at opgørelsen pr. 31. december 2007 af inddrivelige skatter og afgifter hvilede på et usikkert grundlag, hvilket *ikke var tilfredsstillende*. SKAT har taget revisionens kritik til efterretning.

Jeg skal indledningsvis gøre opmærksom på, at det er vigtigt at holde sig for øje, at de konstaterede fejl handler om forkerte opgørelser og bogholderimæssige konteringer af restancerne – det handler derimod ikke om selve opgaveløsningen indenfor inddrivelsesarbejdet i SKAT.

Når dette er sagt, er det naturligvis bekymrende, at resultatopgørelsen pr. 31. december 2007 hviler på et usikkert grundlag. Jeg har bedt om, at inddrivelsesområdet rent ledelsesmæssigt skal have skærpet bevågenhed. Der skal være en klar ansvarsplacering i SKAT's direktion, og jeg følger inddrivelsesopgaven tæt.

Ansvar for inddrivelsesopgaven koordineres i SKAT's produktionsdirektion. Dette skal fremadrettet bidrage til bedre relationer mellem forretningsområderne, herunder særligt inddrivelse og indsats, som i højere grad skal spille sammen i SKAT's nye struktur.

Med virkning fra 1. januar 2009 er der indført en helt ny struktur i SKAT. På inddrivelsesområdet betyder strukturændringen, at opgaver, der ikke er afhængig af geografien, samles i videst muligt omfang. Hovedsigtet er, at der i 2010 er sket en samling på færre enheder og i stærkere faglige miljøer. Det er derfor helt afgørende for opgaveløsningen, at den nye struktur kommer godt fra start og får ordentligt fodfæste.

I det følgende knyttes bemærkninger til de enkelte punkter i **Rigsrevisionens beretning**.

De af SKAT's interne revision konstaterede fejl vedrørende inddrivelige restancer var baseret på en intern revision ved 7 ud af i alt 30 skattecentre. SKAT har efterfølgende estimeret den samlede fejl på landsplan til 0,961 mia. kr. for lidt i opgørelsen af inddrivelige restancer.

De inddrivelige restancer burde derfor have været opgjort til 9,956 mia. kr. i opgørelsen pr. 31. december 2007. En del af de for lidt opgjorte inddrivelige restancer på skatte- og afgiftsområdet vedrørte inddrivelige restancer af moms fra udenlandske virksomheder på 0,347 mia. kr.

SKAT's interne revision konkluderer, at der i de foretagne stikprøver ses en tendens til at overføre restancerne til ikke-inddrivelige på et tidligere tidspunkt i inddrivelsesforløbet end anført i retningslinierne.

Det er imidlertid centralt at have for øje, at formålet med at kode restancer som ikke-inddrivelige og foretage tekniske tilretninger af restancemassen er at udvise et så retvisende billede af restancemassen som muligt.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

SKAT har oplyst, at man som følge heraf har udsendt to nye interne meddelelser, som præciserer retningslinierne for kodning af restancer som ikke-inddrivelige og herudover præciserer, hvorledes den tekniske tilretning af restancebeholdningen skal ske.

Revisionen har også vist, at SKAT ved målfastsættelsen og opgørelse af målopfyldelsen for 2007 ikke havde medregnet inddrivelige restancer vedrørende særlige skatter og afgifter som royaltyskat, forskerskat, kulbrinteskat, tinglysningsafgift og pensionsafkastskat (dekoncentrerede opgaver). Restancer fra disse opgaver havde heller ikke tidligere været indregnet ved målfastsættelsen eller ved opgørelsen af restancer, men denne praksis var ikke beskrevet eller understøttet af finanslovstekster eller budgetanalyser.

Pr. 31. december 2007 udgjorde de systemoptalte inddrivelige restancer vedrørende disse dekoncentrerede opgaver i alt 1,37 mia. kr. Tillagt disse restancer ville de samlede inddrivelige restancer udgøre 11,3 mia. kr.

Revisionen lagde ved sin vurdering især vægt på, at måltal vedrørende inddrivelige skatter og afgifter ikke var klart og entydigt defineret, og at der ikke i tilstrækkelig grad forelå vejledninger, procesbeskrivelser mv. for, hvorledes inddrivelige restancer skal opgøres. Endvidere lagde revisionen vægt på, at der ikke var etableret forretningsgange og interne kontroller, som sikrede en korrekt opgørelse, og at der ikke var en tydelig ansvarsfordeling på området. Endelig blev der lagt væk på, at der var konstateret mange fejl i opgørelserne, samt at der ikke blev gennemført en sandsynlighedskontrol af restancernes størrelse og en kvalitetskontrol af skattecentrenes reguleringer.

SKAT har etableret en analysefunktion, der skal medvirke til, at der fremover bliver et bredere og mere fagligt miljø i forhold til kvalitetssikring af de data, der indgår i restanceopgørelserne.

SKAT har oplyst, at der er nedsat arbejdsgrupper, hvis formål er at sikre en klar og entydig definition på måltal for inddrivelige skatter og afgifter. Arbejdsgrupperne skal eksempelvis se nærmere på, om restancer vedrørende de såkaldte dekoncentrerede opgaver fremadrettet skal medregnes i måltallet og dermed restanceopgørelsen. Hvis dekoncentrerede restancer fremadrettet skal indgå i måltallet, vil fastsættelsen af dette ske i forbindelse med de årlige drøftelser med Finansministeriet om SKATs måltal, samt at måltallet for skatter og afgifter skal sættes tilsvarende op i overensstemmelse hermed.

Endvidere skal arbejdsgrupperne vurdere behovet for en gennemgang af restancemassen, med henblik på at få endeligt afskrevet de restancer, der allerede opfylder betingelserne.

Arbejdsgrupperne har endelig igangsat et arbejde angående redegørelse for momsrestancer for udenlandske virksomheder og en analyse af restancer vedrørende selskabs- og fondsskatter for skatteår før 1999.

Der foregår i arbejdsgrupperne også et analysearbejde med de "øvrige restancer", hvor SKAT er fordringshaver.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

SKAT har oplyst, at arbejdsgrupperne vil komme med deres rapporter inden udgangen af 1. kvartal 2009.

Statsrevisorerne bemærker, at SKAT har fastsat og opgjort opfyldelsen af målet for restanceinddrivelsen på et usikkert grundlag. SKAT har således opgjort en bedre målopfyldelse end den faktiske, hvilket bl.a. har udløst en for høj resultatløn til chefer i SKAT. Jeg har taget Statsrevisorernes kritik til efterretning.

De for meget udbetalte beløb udgør samlet kr. 41.572,00 fordelt på 36 direktører, planlægningsdirektører og skattedirektører i SKAT. Ændringen i de opgjorte restancer har ingen betydning for Told- og Skattedirektøren, da der i kontrakten opereres med en opgørelse, der dækker intervaller for restancer på såvel skatter og afgifter som for øvrige restancer, og som udmøntes i en samlet pointtildeling for de to restancearter. For målopfyldelsen på restanceinddrivelsen gælder som for øvrige mål, at de hver især er ét blandt flere mål.

Jeg kan naturligvis ikke finde det tilfredsstillende, hvis der udbetales resultatløn på et forkert grundlag.

I den forbindelse skal jeg dog understrege, at SKATs Intern Revision har oplyst, at der i forbindelse med den stikprøvevise gennemgang ikke er konstateret indikationer på ledelsesmæssig manipulation med henblik på uretmæssigt at opnå en større grad af kontraktsopfyldelse.

Resultatkontrakterne for direktionen i SKAT er bl.a. baseret på opgørelsen af restancer. Skatteministeriet har rettet henvendelse til Personalestyrelsen med henblik på at drøfte eventuelle konsekvenser af en ændret opgørelse.

Personalestyrelsen vurderer, at det er afgørende for, at der kan kræves tilbagebetaling, er, at modtageren ikke har været i god tro, hvilket betyder, at den pågældende enten vidste, at der er udbetalt for meget, eller var uvidende herom på grund af grov uagtsomhed.

Blandt de momenter, der tillægges vægt ved afgørelsen af, om der foreligger grov uagtsomhed, er, om regelgrundlaget for udbetaling af ydelsen er klart og enkelt, samt at beløbet er af en sådan størrelse, at det i sig selv måtte give modtageren anledning til at nære tvivl om rigtigheden.

Personalestyrelsen vurderer, at ingen af disse momenter synes i den konkrete sag at tale for at statuere, at de pågældende ikke var i god tro.

Jeg har således ingen planer om at kræve de for meget udbetalte beløb tilbage.

Ad IV. Bevillingskontrollen af vægtafgift under Justitsministeriet

Skatteministeriet overtog pr. 1. januar 2008 opkrævningen af vægtafgift fra Rigspolitiet. I 2007 stod Justitsministeriet for opkrævning, administration og

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

regnskabsaflæggelse af vægtafgift og var i den forbindelse regnskabsførende institution for Skatteministeriet, under hvis område vægtafgift hørte. Rigspolitiet bogføring af vægtafgift har medført fejl i Statsregnskabet, hvorved Rigspolitiet har foretaget afskrivninger på et ufuldstændigt grundlag.

Da området er overgået til SKAT, vil jeg kort redegøre for de initiativer Skatteministeriet har igangsat for at udrede sammensætningen af beholdningerne vedr. vægtafgift.

Skatteministeriet oplyste i efteråret 2008 overfor Rigsrevisionen, at Skatteministeriet ville analysere udtræk over posteringer i opkrævningssystemet og fastlægge en ændret bogføringsprocedure med henblik på at få dels dokumenteret den korrekte saldo og dels etableret fuld regnskabsaflæggelse af systemet.

SKAT vil inden udgangen af januar måned være færdig med analysen, og derefter vil der blive bestilt en ændring af vægtafgiftssystemet, således at der dagligt/periodisk kan udtrækkes de relevante regnskabsdata. Hvornår denne ændring kan implementeres er usikkert, da SKAT endnu ikke har fået estimeret og tidsfastsat opgaven.

SKAT vil fremsende en redegørelse til Rigsrevisionen, når bogføringen er fastlagt.

Ad V. Erklæring om revision af EU-midler i Danmark

Vedrørende revision af Skatteministeriets departements opgørelse og afregning af afgifter og bidrag til EU's egne indtægter samt SKAT's opgørelse af momsindtægter konkluderede Rigsrevisionen,

- at Skatteministeriet samlet set har opgjort og afregnet afgifter og bidrag korrekt,
- at afregningen af afgifter og bidrag er optaget korrekt i departementets regnskab, og
- at der for såvel departementets opgørelse over og afregning af afgifter og bidrag til EU's egne indtægter samt SKAT's opgørelse af momsindtægter er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang har sikret korrekt afregning.

Det samme var ikke gældende for revisionen af SKAT's opgørelser af told- og landbrugsafgifter. Rigsrevisionen fandt det således *ikke tilfredsstillende*, at der ikke har været sikkerhed for, at oprydningrutinerne i importsystemet fungerer tilfredsstillende, ligesom det *ikke er tilfredsstillende*, at oprydningen af ufærdige angivelser for 2005-2006 og efterfølgende år ikke er afsluttet.

Rigsrevisionen opfordrede SKAT til at sikre, at skattecentre løbende har klare retningslinjer, så skattecentre kan udføre deres kontrol.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Rigsrevisionens kritik skyldes, at der i Importsystemet findes et data-areal, hvor virksomhederne kan udarbejde en kladder som forberedelse af deres toldangivelser.

I kladden indtastes oplysningerne, efterhånden som virksomheden får kendskab til disse. Først når alle oplysninger er inddateret, kan kladden indsendes til SKAT og antages som en angivelse. Data-arealet er oprettet som en hjælp til virksomhederne. Samtidig giver disse kladder SKAT adgang til oplysninger, som kan være relevante for kontrollen.

En undersøgelse i 2005 og 2006 viste, at der bag disse kladder i visse tilfælde kunne ligge angivelser, der ikke var indsendt til SKAT, til trods for at varerne reelt var importeret.

SKAT har oplyst mig om, at de dagligt udskriver lister fra Importsystemet over virksomhedernes kladder. Listerne skal undergå en faglig vurdering af, om der skal foretages yderligere kontrol af kladderne.

I 2008 har SKAT præciseret reglerne for gennemgang af de daglige lister. Det er således SKAT's opfattelse, at opfølgingsrutinen i Importsystemet fungerer tilfredsstillende.

SKAT har oplyst, at SKAT fortsat vil have fokus på virksomhedernes kladder i 2009, og på om opfølgingsrutinerne fungerer tilfredsstillende. Dette finder jeg tilfredsstillende.

Vedrørende **SKAT's opgørelser af told- og landbrugsafgifter** fandt Rigsrevisionen det *ikke tilfredsstillende*, at den endelige undersøgelse af stikprøven på 300 vareposter viste et meget stort antal fejl i virksomhedernes angivelser, og at der for finansåret 2007 fortsat var mange fejl i de afgivne toldangivelser. Rigsrevisionen måtte også konstatere, at der fortsat var et højt fejlniveau.

I 2006 blev der ved en stikprøve på 300 vareposter fundet fejl, som havde beløbsmæssige konsekvenser. I 2007 blev der foretaget en tilsvarende undersøgelse af SKAT som led i indsatsprojektet "Kvalitet i fortoldningen." Her viste det sig ligeledes, at der var fejl i virksomhedernes angivelser.

Efter den Europæiske Revisionsrets opfattelse bør de danske myndigheder gøre en større indsats for at reducere antallet af fejl i virksomhedernes angivelser.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen i december 2008 i brev til Revisionsretten har givet udtryk for, at Revisionsrettens bemærkninger i stort omfang vedrører formelle forhold omkring grundlaget for toldangivelserne, og at der er tale om beløbsmæssigt små fejl.

EU's toldregler er komplicerede, og det kan være svært for virksomhederne helt at undgå fejl. Det vil derfor til stadighed være nødvendigt at vejlede virksomhederne for at undgå fejl og for at opklare eventuelle misforståelser.

Skatteministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

SKAT har i 2007 og 2008 gennemført landsdækkende tiltag i form af "Kvalitet i fortoldning" og "Operation efterrettelighed". SKAT har blandt andet kontaktet virksomhederne og gennemført en kampagne over for professionelle aktører (speditører, kurerer mv.) med vejledning og kontrol.

Evalueringen af "Kvalitet i fortoldning" og afslutningen af "Operation efterrettelighed" viser dog, at der fortsat er fejl i virksomhedernes angivelser.

Jeg er enig i, at der skal gøres noget for at nedbringe antallet af fejl i virksomhedernes angivelser.

Fra SKAT har jeg fået oplyst, at der i 2009 vil blive igangsat følgende initiativer i den forbindelse:

- SKAT vil som led i Produktionsplanen for 2009 gennemføre et compliance projekt "TOLD". SKAT vil gennemgå et større antal virksomheders ind- og udførsel af varer. Med projektet tages temperaturen på, hvor gode virksomhederne er til at håndtere tolden korrekt. Formålet med projektet er at skaffe mere viden for at kunne målrette indsatsen og finde ud af, hvor der skal følges op med ekstra hjælp, overvågning og om nødvendigt ekstra kontrol. Den viden vil give mulighed for at måle effekten og hjælpe til med at målrette indsatsen mod de samlet set største risici.
- Store virksomheder: De 100 største virksomheder i Danmark betaler 75 % af den samlede told. Systemfejl eller misforståelser her kan derfor få betydelige konsekvenser for toldindtægterne. Der vil som led i Produktionsplanen for 2009 blive taget initiativer til et styrket samarbejde med en række store virksomheder for at begrænse risici og afklare tvivl på forhånd, inden angivelsen afsendes.
- Fokus på efterrettelighed: SKAT vil i 2009 prioritere ressourcer til en særlig indsats overfor virksomhedernes angivelser for at nedbringe antallet af fejl. Ved hjælp af løbende stikprøver vil virksomheders angivelser blive gennemgået for at sikre at de opfylder reglerne. Der vil her indgå erfaringer fra oprydningrutinerne og erfaringerne fra de forskellige tidligere undersøgelser fra perioden 2004 til 2007.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

Jens Madsen

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisoratet
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

12 FEB. 2009

Dato:
Sagsnr.: 2007-024-0076
Dok.: JRH40604

Kære statsrevisorer

Jeg kan med tilfredshed konstatere, at Rigsrevisionen i Beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007 har konkluderet, at Justitsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er endvidere Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det fremgår af beretningen, at 20 områder blev bedømt som tilfredsstillende, mens 2 områder blev bedømt som ikke helt tilfredsstillende. Bevillingskontrollen gav anledning til 1 bemærkning, som var så væsentlig, at den er omtalt i beretningen.

Den omtalte bemærkning vedrører, at der på kontoen for kontering af vægtafgift var afskrevet en væsentlig større beholdning end bevillingens størrelse. Afskrivningen blev foretaget i forbindelse med, at ansvaret for opkrævning af vægtafgift er overgået fra Rigspolitiet til SKAT den 1. januar 2008. I beretningen oplyser Rigsrevisionen, at der er tale om en regnskabsmæssig afskrivning, som har medført fejl i statsregnskabet, men som hverken har haft betydning for opkrævningen af vægtafgifter eller registreringen af indberetningerne. Staten har således ikke lidt et økonomisk tab ved den urigtige regnskabspraksis.

Jeg tager Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og skal beklage de nævnte forhold. På grundlag af en udtalelse fra Rigspolitiet kan det oplyses, at Rigspolitiet i samarbejde med SKAT og Økonomistyrelsen har iværksat en udredning af de tilbageværende registreringer i politiets regnskab efter ressortomlægningen. Der er fortsat visse udeståender, men

Slotsholmsgade 10
1216 København K.Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

disse forventes i videst muligt omfang afklaret og regnskabsført inden for regnskabsåret 2008.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger til beretningen for Justitsministeriets område.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Rigsrevisionen, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

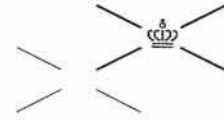
Med venlig hilsen

Brian Mikkelsen

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

FORSVARSMINISTERIET

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

FORSVARSMINISTEREN

3. februar 2009

MINISTERREDEGØRELSE TIL BERETNING 19/07 OM STATSREGNSKABET 2007

Jeg fremsender hermed min redegørelse til beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2007 (19/07), som statsrevisorerne offentliggjorde den 24. november 2008. Redegørelsen omhandler de foranstaltninger og overvejelser, beretningen har givet anledning til på Forsvarsministeriets område. Redegørelsen er samtidig sendt til Rigsrevisionen.

Jeg tager til efterretning, at Forsvarsministeriets driftsregnskab samlet set er rigtigt, men at der er usikkerhed om statusposterne for Forsvarskommandoen, og at Statsrevisorerne har bemærket det tagne forbehold. De udeståender, som Rigsrevisionen nævner, er kendte og omfattet af en flerårig handleplan. Rigsrevisionen anerkender, at der er udført et betydeligt arbejde for at løse forholdene. Uagtet den betydelige indsats, er handleplanen ikke afsluttet, idet implementeringen har været mere omfattende og kompleks end forventet. Når arbejdet endeligt er afsluttet og valideret, vil de omtalte udeståender være løst. Området har naturligvis fortsat min opmærksomhed, og Forsvarskommandoen vil hurtigst muligt få de sidste udeståender på plads, således at ministerområdet samlet set kan aflægge et retvisende regnskab på alle områder.

Jeg noterer, at der har været en betydelig fremgang i regnskabsforvaltningen i både 2006, 2007 og 2008, samt at Rigsrevisionen bemærker, at den styrkede regnskabsforvaltning og det fortsatte ledelsesmæssige fokus har bidraget til at forbedre regnskabskvaliteten for hele ministerområdet.

Revision af Forsvarskommandoens årsregnskab

Rigsrevisionens forbehold vedrørende status skyldes usikkerhed om poster på i alt 48,9 mia. kr. ud af Forsvarskommandoens samlede balancesum på 51,9 mia. kr. Jeg tager Rigsrevisionens forbehold til efterretning. Forsvarskommandoen understreger, at beløbet på 48,9 mia. kr. ikke er et udtryk for fejlenes størrelse, men alene et udtryk for den samlede sum af de hovedkonti på balancen, hvori usikkerhederne er placeret.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Forsvarskommandoen iværksatte medio 2006 en handleplan, som bl.a. havde til formål at kontrollere registreringer og bogføringer vedrørende varelageret, således at der kunne skabes overensstemmelse mellem de fysiske og de registrerede lagermængder. Ligeledes har Forsvarskommandoen iværksat en validering af priserne på varelageret. Lokale anlæg, som har været bogført på varelageret, er nu blevet identificeret og vil fremadrettet indgå som materielle anlægsaktiver. Registreringen af ejendomme er i 2008 afstemt med SKAT's oplysninger. Derudover er definitionen af ibrugtagningstidspunktet for overførslen af "Anlæg under udførelse" til "Endelige Anlæg" ændret og den nye definition vil blive anvendt fremover.

Forsvarskommandoen bemærker, at det ledelsesmæssige fokus på regnskabsområdet har været fastholdt i 2008, og at der fremadrettet fortsat vil være stort fokus på regnskabsområdet.

Endvidere tager Rigsrevisionen forbehold for regnskabsposten i resultatopgørelsen "Andre ordinære driftsomkostninger" på 4,9 mia. kr. som følge af en fejlpostering vedrørende forskudsbetalinger på 616 mio. kr. Jeg tager forbeholdet til efterretning.

Afsluttende revision af Forsvarskommandoen

Revisionen viste, at Forsvarskommandoen – bortset fra lagerområdet og visse områder under anlægsaktiver, hvor Rigsrevisionen tog en række forbehold – på en tilfredsstillende måde havde sikret, at der var foretaget de basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet pr. 31. december 2007. Efter gennemgangen af afstemninger og dokumentationer fandt revisionen, at der fortsat var en positiv udvikling i regnskabsmaterialets kvalitet i forhold til tidligere. Jeg noterer, at der er sket fremskridt på området.

Rigsrevisionen vurderer, at årsagerne til forbeholdene bl.a. har været uklare, upræcise og ikke altid entydige regnskabsprincipper vedrørende anlægsaktiver og varebeholdninger. Revisionen anbefaler, at Forsvarskommandoen sikrer, at definitionen og formuleringen af anvendt regnskabspraksis på anlægsaktiver og varebeholdninger gøres klar, præcis og entydig.

Forsvarskommandoen har iværksat en gennemgang af definitioner og formuleringer af anvendt regnskabspraksis på anlægsaktiver og varebeholdninger.

I forhold til Rigsrevisionens forbehold for regnskabsposten "Materielle anlægsaktiver" på 32,6 mia. kr. gennemgås i det følgende Rigsrevisionens uddybninger heraf.

Rigsrevisionen tog endvidere forbehold for regnskabsposten "Grunde, arealer og bygninger" på 6.981 mio. kr. Forbeholdet skyldtes, at betydelige beløb burde være overført fra "Igangværende arbejder for egen regning" til endelige anlæg, så der kunne påbegyndes afskrivninger på de afsluttede projekter på det tidspunkt, hvor aktiverne var klar til ibrugtagning. Dette medførte fejl i såvel regnskabsposten "Grunde, arealer og bygninger", "Produktionsanlæg og maskiner" og "Transportmateriel" som regnskabsposten "Igangværende arbejder for egen regning". Effekten på resultatopgørelsen af de manglende afskrivninger var dog lille.

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste har i samarbejde med Forsvarets Regnskabstjeneste ændret fortolkning af ibrugtagningstidspunktet. Ibrugtagningstidspunktet er det tidspunkt, på hvilket overførsel fra regnskabsposten "Anlæg under udførelse" til "Endelige anlæg" skal ske. Den nye fortolkning er sket i koordinat med Forsvarsministeriets Interne Revision. Ændringen vil medføre, at anlæg aktive-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

res efter Økonomistyrelsens bestemmelser. Ændringen er implementeret i 2008 og omfatter alle bygningsmæssige anlæg under udførelse. Der er desuden tilført ressourcer til Forsvarets Materieltjeneste, således at igangværende arbejder for egen regning ("Anlæg under udførelse") løbende overføres til endelige anlæg.

For regnskabsposten "Produktionsanlæg og maskiner" på 3.686 mio. kr. tog Rigsrevisionen forbehold for værdiansættelse og fuldstændighed.

Forsvarskommandoen har oplyst, at lokale anlæg, som har været bogført på varelageret, nu er identificeret. De vil indgå som materielle anlægsaktiver i regnskabet for 2008.

For regnskabsposten "Igangværende arbejder for egen regning" på 9.050 mio. kr. tog Rigsrevisionen forbehold for værdiansættelsen. Dette skyldtes, at forskudsbetalinger vedrørende serviceydelser skulle have været nedskrevet med 616 mio. kr. pr. 31. december 2007. Forsvarskommandoen oplyser, at man er i dialog med Økonomistyrelsen for at løse denne problematik.

I opgørelsen af forudbetalingerne indgik ligeledes en regulering af forskudsbetalinger for anlæg fra 2006 på 407 mio. kr. Forsvarskommandoen har anført, at Økonomistyrelsen er blevet kontaktet med henblik på at regulere beløbet inden udgangen af regnskabsåret 2008. På baggrund af revisionsbemærkningen har Forsvarskommandoen igangsat en analyse af den anvendte værdiansættelsesmetode.

Som tidligere nævnt, tog Rigsrevisionen forbehold for regnskabsposten "Varebeholdninger" på 16.353 mio. kr.

Forsvarskommandoen har haft igangsat et omfattende arbejde med at skabe overensstemmelse mellem de fysiske lagermængder og de registrerede lagermængder. I 2008 har der desuden været en gennemgang og opdatering af standardpriser.

Rigsrevisionen anfører, at det er uheldigt, at der er registreret anlægsaktiver under "Varebeholdninger", herunder bl.a. værksteder og visse bygninger på flyvestationer, entreprenørmaskiner, ambulancer mv. for i alt ca. 400 mio. kr.

Jeg tager dette til efterretning. Forsvarskommandoen vil sikre, at de identificerede aktiver omkonteres fra varebeholdninger til anlægsaktiver.

Revision af Forsvarskommandoens regnskabsforvaltning

Revisionen viste, at der havde været en ikke helt tilfredsstillende regnskabsforvaltning i Forsvarskommandoen, og at Forsvarskommandoens forretningsgange og interne kontroller ikke på alle områder medvirkede til at sikre rigtigheden i regnskabet.

Statsrevisorerne bemærker endvidere, at regnskabsforvaltningen - trods forbedringer - for 3. år i træk ikke er helt tilfredsstillende i Forsvarskommandoen.

Jeg tager Rigsrevisionens kritik og Statsrevisorernes bemærkning alvorligt. Jeg finder det væsentligt, at Forsvarskommandoen vil fastholde og styrke det ledelsesmæssige fokus på regnskabsområdet. I den forbindelse kan det anføres, at der i 2008 er etableret en særskilt økonomistab i Forsvarskommandoen, hvil-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

ket yderligere har forstærket fokus på økonomi- og regnskabsområdet. Forsvarskommandoen har for regnskabsåret 2008 ydermere indført en såkaldt controlling matrix til sikring af, at alle regnskabsområder gennemgås, afstemmes og dokumenteres.

Revision i årets løb af regnskabsforvaltningen i Forsvarets Regnskabstjeneste

Revisionen vurderede, at forretningsgangene og de interne kontroller ved godkendelse af månedsregnskaber og andre løbende afstemninger mv. ikke var helt tilfredsstillende i 2007.

Jeg tager vurderingen til efterretning. Som anført ovenfor er der for 2008 indført en controlling matrix til sikring af, at alle regnskabsområder gennemgås, afstemmes og dokumenteres. Forsvarets Regnskabstjeneste har fået tilført de nødvendige faglige kompetencer og har i 2008 opnået fuld bemanning. Det ledelsesmæssige fokus på regnskabsområdet fortsætter og er styrket i 2008.

Revision i årets løb af regnskabsforvaltningen i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste

Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsforvaltningen i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste ikke var helt tilfredsstillende. Statsrevisorerne bemærkede også, at regnskabsforvaltningen i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste ikke var helt tilfredsstillende.

Jeg tager dette til efterretning. Forsvarskommandoen har oplyst, at man har gennemgået de organisatoriske forudsætninger for etableringen af Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste. På baggrund heraf har ledelsen taget initiativ til at styrke den økonomiske forvaltning og har etableret et økonomisk sekretariat ved Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste. I 2007 og 2008 er en række chefstillinger under økonomiområdet blevet besat, og i 2009 forventes en nyoprettet stilling som økonomichef besat.

Endvidere er der udarbejdet relevante forretningsgange og arbejdsfordelinger mellem Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste og Forsvarets Regnskabstjeneste til sikring af interne kontroller og afstemninger på det regnskabsmæssige område. Disse er under implementering.

Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste har desuden styrket anvendelsen af DeMars indkøbsmodulet. Dette skal medvirke til at forbedre registrering og opfølgning på indgåede aftaler og forpligtelser af økonomisk art.

Endelig er der nedsat en projektgruppe med det formål at sikre et samlet og opdateret bestemmelsesgrundlag for Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste.

Revision i årets løb af regnskabsforvaltningen i Forsvarets Materieltjeneste

Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsforvaltningen i Forsvarets Materieltjeneste ikke var helt tilfredsstillende. Statsrevisorerne bemærkede også, at regnskabsforvaltningen i Forsvarets Materieltjeneste ikke var helt tilfredsstillende.

Jeg tager dette til efterretning. Forsvarskommandoen har oplyst, at der i 2008 har været gennemført et review af Forsvarets Materieltjeneste, hvilket har ført til, at man har iværksat en styrkelse af kommercielle, juridiske og økonomiske kompetencer og ressourcer på området. Der er endvidere blevet oprettet og besat en stilling som finansdirektør. Sammenholdt med en fokuseret indsats i samarbejde med Forsvarets Regnskabstjeneste særligt gennem den sidste halvdel af 2008 forventer Forsvarskommandoen, at den overvejende del af fejl i registrering af anlæg vil være korrigeret i regnskabet for 2008. Forsvarets Materi-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

eltjeneste har endvidere iværksat opdatering af vejledninger, forretningsgange mv., der implementeres primo 2009.

Udvalgte forretningsområder Materielinvesteringsprojekter

Revisionen viste, at væsentlige materielinvesteringsprojekter under Forsvarskommandoen ikke var varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Rigsrevisionen tog forbehold herfor og vil derfor foretage en tværgående revisionsundersøgelse af Forsvarskommandoens forvaltning af større materielanskaffelsesprojekter.

Jeg hæfter mig ved Rigsrevisionens forbehold og kan oplyse, at Forsvarsministeriet har gennemført en række tiltag med henblik på at forbedre tilsynet på materielområdet. Forsvarsministeriet har således foretaget en evaluering af form og indhold af forsvarets kvartalsvise statusrapportering på materielanskaffelser. Som opfølgning herpå er der foretaget en række justeringer af ordningen, således at denne fremadrettet i højere grad tilgodeser departementets behov for informationer i forbindelse med departementets tilsyn på materielområdet.

Forsvarsministeriet har som supplement hertil i løbet af efteråret iværksat udarbejdelsen af et tilsvarende rapporteringsregime for materieldriftsområdet, som forventes implementeret i efteråret 2009.

Forsvarsministeriet har endvidere pålagt forsvaret at gennemføre ekstern kvalitetssikring i forbindelse med materielanskaffelsesprojekter. Den eksterne kvalitetssikring skal sikre, at forsvarets egne processer m.m. leder frem til anskaffelse af det rigtige materiel i den ønskede kvalitet. I 2009 gennemføres indledningsvist to pilotprojekter for anvendelse af ekstern kvalitetssikring. Efter evaluering af pilotprojekterne forventes en generel ordning vedrørende ekstern kvalitetssikring.

Endelig har Forsvarsministeriet styrket sine interne ressourcer på området ved ansættelse af yderligere medarbejdere.

Forsvarskommandoen har iværksat en række tiltag på området. For blandt andet at styrke materielinvesteringsområdet har der i 2008 som tidligere nævnt været gennemført et review af Forsvarets Materiel-tjeneste.

Forsvaret har endvidere i 2007/2008 revurderet de anskaffelsesprocedurer, der ligger til grund for anskaffelsen af alle større materielkapaciteter. Heri indgår blandt andet udarbejdelse af detaljerede levetidsomkostninger, fokus på afdækning af risici, personelbehov, vedligeholdelsesbyrde, lagerprocesser, størrelse af reservedelslager mv. Forsvaret vil fremadrettet i forbindelse med evalueringen af kommende materielkapaciteter gennemføre udførlige beregninger af levetidsomkostninger. En model for disse er opstillet og eksternt kvalitetssikret og vil blive benyttet for fremtidige materielinvesteringsprojekter. Levetidsomkostningerne vil indgå i en totalomkostningsbetragtning, således at flest mulige økonomiske parametre afdækkes i kapacitetens levetid. I beregningerne vil tillige indgå personelbehov, uddannelse, simulationsudstyr, vedligeholdelse, lagerbeholdning mv.

Fremtidige materielanskaffelser vil blive styret gennem projektstyringsmodellen PRINCE2, der blandt andet indeholder en detaljeret risikoanalyse og -styring samt al relevant dokumentation. Forsvarets Materiel-tjeneste gennemfører således ensartet projektledelse for alle materielanskaffelser. Fremtidige større an-

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

skaffelser evalueres endvidere af en detaljeret evalueringsmodel, som tilpasses den enkelte anskaffelse. Evalueringsmodellen kvalitetssikres via eksterne partnere.

For alle større anskaffelser vil Kammeradvokaten indgå som et element i vurdering af udbudsmetode og -materiale, evaluering af tilbud, i forbindelse med kontraktforhandlinger, samt eventuelle nødvendige opfølgende aktiviteter i aftaleforløbet.

Det er min forventning, at ovennævnte tiltag vil medføre en væsentlig forbedret styring af materielinvesteringsprojekter.

Status på handleplan for Forsvarskommandoen

Rigsrevisionen konstaterer, at Forsvarskommandoen har udført et betydeligt stykke arbejde i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen. På flere områder er det Rigsrevisionens opfattelse, at der har været en klar forbedring i forhold til tidligere. Rigsrevisionen kan imidlertid konstatere, at de mål, der var sat i den handleplan, som Forsvarskommandoen udarbejdede i 2006, endnu ikke er nået. Dette finder Rigsrevisionen ikke helt tilfredsstillende.

Forsvarskommandoen har oplyst, at arbejdet med handleplanen har taget længere tid end forventet, hvilket skyldes, at arbejdet har været mere omfangsrigt og komplekst end forventet. Jeg ved, at Forsvarskommandoen har stort ledelsesmæssigt fokus på handleplanen, men at man har måttet foretage en prioritering af opgaverne i forhold til risiko og væsentlighed. Forsvarskommandoen har først og fremmest haft fokus på at få valideret forsvarrets lagre, således der ikke længere er usikkerhed om statusposterne. Når dette arbejde er tilendebragt, vil arbejdet omkring revidering af anvendt regnskabspraksis ligeledes blive færdiggjort.

Området har naturligvis fortsat min store opmærksomhed, og Forsvarskommandoen vil hurtigst muligt få de sidste udeståender på plads, således at ministerområdet samlet set kan aflægge et retvisende regnskab på alle områder.

Revision af anskaffelsen af det ubemandede overvågningsfly Tårnfalken

Det er Rigsrevisionens samlede opfattelse, at projektreghnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler. Rigsrevisionen og Statsrevisorerne finder det dog ikke helt tilfredsstillende, at forsaret ikke har været i stand til at fremskaffe al dokumentation, som er registreret i regnskabet. Jeg tager dette til efterretning.

Forsvarskommandoen har oplyst, at man i december 2007 overgik til elektronisk fakturering i DeMars. Derved vil al grunddokumentation fremadrettet være tilgængelig i DeMars.

Forsvarsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Med venlig hilsen

Søren Gade
/Peter Pilgaard

Kopi
Ministersvar@ft.dk
Rigsrevisor, Landgreven 4, postboks 9009, 1022 København K

Velfærdsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail vfm@vfm.dk
www.vfm.dk

Redegørelse fra Velfærdsministeriet om Beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007

Statsrevisorerne har ved brev den 3. december 2008 (ref. 08-001124-3) anmodet Velfærdsministeriet om bemærkninger til Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

J.nr. 2008-8892

10 FEB. 2009

Velfærdsministeriet skal i den anledning bemærke følgende:

Ad. 286-293 Revision i årets løb og lønrevision ved Servicestyrelsen

Servicestyrelsen har på baggrund af Rigsrevisionens vurderinger udarbejdet en samarbejdsaftale med Velfærdsministeriets Løn- og Regnskabscenter, som præciserer ansvars- og opgavefordelingen for styrelsens løn- og regnskabsopgaver, herunder ansvaret for afstemninger. Servicestyrelsen har desuden indarbejdet Rigsrevisionens anbefalinger i forretningsgange m.v., så regelsættet i styrelsen er blevet ensartet fuldt ud efter fusionen.

Ad. 294 It-revision ved Servicestyrelsen

Servicestyrelsen har taget initiativer til de kontroller af sikkerhedsmæssig karakter, som Rigsrevisionen har peget på.

Ad. 312-315 Partistøtte

På baggrund af Rigsrevisionens bemærkninger vil Velfærdsministeriet sammen med Justitsministeriet, hvorunder partiregnskabsloven henhører, overveje, om der bør indføres en ordning, som indebærer regnskabspligt for de partier, som ikke genopstiller til eller vælges ind i Folketinget, og som har modtaget partistøtte i den forudgående valgperiode.

Ad. 330-333 Afsluttende revision af regional statsforvaltning

Arbejdet med afstemninger og gennemgang af åbenstående poster i statsforvaltningernes regnskaber har været drøftet ved regelmæssige møder mellem Velfærdsministeriet, statsforvaltningerne og Velfærdsministeriets Løn- og

Velfærdsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Regnskabscenter. Dette arbejde er stort set afsluttet med regnskab 2008, men en enkelt statsforvaltning er beklageligvis ikke blevet færdig som forventet. Der er derfor skærpet fokus på, at de manglende afstemninger nu afsluttes hurtigst muligt. Herudover vil Velfærdsministeriet tage initiativ til en tættere og hyppigere opfølgning på afstemninger og lukning af åbentstående balanceposter i statsforvaltningerne.

Ad D. 6 kommuners administration af førtidspensionsområdet

Det fremgår af beretningen og statsrevisorernes bemærkninger til beretningen, at Rigsrevisionen og statsrevisorerne vurderer, at kommunernes administration af førtidspensionsområdet har gennemgået en udvikling, så intentionerne i førtidspensionsreformen fra 2003 generelt efterleves, men at antallet af tilkendelser af førtidspension ikke er faldet så meget som forventet.

Dette forhold er blandt andet et af de emner, som forligskredsen bag førtidspensionsreformen drøfter ved de møder, hvor der ses nærmere på udviklingen siden 2003.

Det fremgår ligeledes af statsrevisorernes bemærkninger, at der er behov for, at Velfærdsministeriet mere tydeligt kommunikerer muligheden for, at kommunerne kan tilkende førtidspension med krav om efterfølgende revurdering. Baggrunden er, at Rigsrevisionen konkluderer, at kommunerne har forskellig praksis for at bruge bestemmelsen.

Velfærdsministeriet er enig i, at det er et problem, at kommunerne fortolker bestemmelsens anvendelsesmuligheder forskelligt.

Efter lovens forarbejder har bestemmelsen dog et afgrænset anvendelsesområde. Førtidspension kan således kun tilkendes, hvis arbejdsevnen er varigt nedsat. I ganske særlige tilfælde og efter en konkret vurdering kan der dog tilkendes førtidspension, selv om det ikke helt kan udelukkes, at der på længere sigt kan opnås en vis forbedring af arbejdsevnen ved yderligere forsøg på behandling.

Ankestyrelsen har som praksiskoordinerende myndighed på området truffet to principafgørelser om anvendelse af bestemmelsen, som dermed udgør et vejledningsgrundlag for kommunerne. Ankestyrelsen har ligeledes haft fokus på anvendelse af bestemmelsen i praksisundersøgelsen "Førtidspension til personer med en psykisk lidelse" fra december 2007. Ankestyrelsen var i øvrigt enig i, at der ikke var grundlag for at fastsætte kontrol i nogen af de sager, hvor styrelsen var enig i, at der skulle tilkendes pension.

Rigsrevisionens og statsrevisorernes konklusioner vil blive taget med i de samlede overvejelser om kommende tiltag på området, når der i forligskredsen senere på året skal drøftes konkrete tiltag på førtidspensionsområdet og det rummelige arbejdsmarked.

Velfærdsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Velfærdsministeriet har i øvrigt ikke bemærkninger til beretningen.

Der er samtidig med denne redegørelse sendt en genpart til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Karen Jespersen

Jens Kristian Poulsen

Sundhedsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorerne

- 3 FEB. 2009

Slotsolmsgade 10-12
DK-1216 København K
Tlf. +45 7226 9000
Fax. +45 7226 9001
E-mail sum@sum.dk
Hjemmeside www.sum.dkDato:
Kontor: Sekretariatet
J.nr.:Sagsbeh.: kt
Fil-navn: Dokument 2**Redegørelse til Statsrevisorerne vedr. beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007**

I brev af 3. december 2008 har Statsrevisorerne anmodet om bemærkningerne til beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007.

I den anledning skal Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse oplyse, at ministeriet ikke har yderligere bemærkningerne til beretningen udover de til Rigsrevisionen tidligere fremsendte bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ved Stranden 8
1061 København K
Tlf. 72 20 50 00
Fax 33 12 13 78
bm@bm.dk
www.bm.dk
SE-nr. 10 17 27 48

- 2 FEB. 2009

Beskæftigelsesministerens redegørelse til Beretning om revision af statsregnskabet for 2007

Med skrivelse af 6. december 2007 har statsrevisoratet fremsendt beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007. I henhold til lov om revision af statens regnskaber § 18, stk. 2, skal jeg bemærke følgende om de overvejelser og bemærkninger, som beretningen giver anledning til.

Ad. 341-346 Revision af kommunal afregning ved Beskæftigelsesministeriet

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger til revision af kommunal afregning har jeg med tilfredshed noteret, at Rigsrevisionen vurderer, at den samlede administration af statsrefusioner til kommunerne var tilfredsstillende.

Ad. 347-351 Afsluttende revision og bevillingskontrol af Arbejdsskadestyrelsen samt statsrevisorernes bemærkninger hertil

I relation til Statsrevisorernes bemærkninger om, at Arbejdsskadestyrelsens regnskab ikke var rigtigt og at styrelsen ikke overholdt bevillingerne på grund af ukorrekt opgørelse af gebyrindtægterne skal jeg beklage, at dette har været tilfældet.

Jeg har samtidigt noteret mig, at Rigsrevisionen finder de iværksatte tiltag tilfredsstillende og afventer resultatet af forhandlingerne mellem Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet.

Jeg kan oplyse, at der er sket en justering af Arbejdsskadestyrelsens finansieringsmodel for at sikre, at den er i overensstemmelse med regnskabsreglerne.

Der er derfor på finansloven for 2009 indarbejdet en særlig bevillingsbestemmelse, der giver Arbejdsskadestyrelsen adgang til ved årets udgang at optage en hensættelse til at løse uafsluttede sager på grundlag af indeværende års takster. Samtidig har Styrelsen fået adgang til at placere hensættelsen på en særskilt forrentet konto.

Tilsvarende særlige bevillingsbestemmelse er indarbejdet på lov om tillægsbevilling for 2008 med henblik på, at styrelsen kan aflægge et korrekt regnskab for 2008 inklusiv korrektioner afledt af regnskabet for 2007.

Ad. 352-353 Tilskudsrevision ved Arbejdsdirektoratet

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger til tilskudsrevision ved Arbejdsdirektoratet har jeg med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at tilskudsforvaltningen samlet set var tilfredsstillende.

Beskæftigelsesministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Ad. 354-356 Revision og bevillingskontrol af Beskæftigelsesindsats i statslige jobcentre

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger til den interne revisions arbejde og bevillingskontrollen af Beskæftigelsesindsatsen i de statslige jobcentre har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at regnskabsforvaltningen er tilfredsstillende.

Ad. 357-359 Revision af bevillingskontrol af Beskæftigelsesindsats i statslige jobcentre samt statsrevisorernes bemærkninger hertil

I relation til Statsrevisorernes bemærkninger om, at Arbejdsmarkedsstyrelsen har overskredet bevillingen vedrørende voksenlærlingeordningen, som er en del af beskæftigelsesindsatsen i de statslige jobcentre, skal jeg beklage at dette har været tilfældet.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at Beskæftigelsesministeriets tiltag til at styrke styringen på området er tilfredsstillende.

Tiltagene omfatter, at der er foretaget ændringer af den økonomiske styring og bekendtgørelsen om tilskud til virksomheder, der indgår uddannelsesaftale med voksne. De nye regler er desuden blevet indskærpet overfor Beskæftigessystemet. For at styrke bevillingsstyringen er disponeringen af bevillingen fremover samlet på regionalt niveau. Den samme skærpede styring er anvendt i forbindelse med videreførelsen af ordningen i 2009.

Ad. 559 - 564 Revision af kommunale afregninger ved Ministeriet for Familie- og forbrugeranliggender

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger til revision af kommunal afregning for ordninger, der er overført til Beskæftigelsesministeriet ved nedlæggelsen af Ministeriet for Familie- og forbrugeranliggender, henviser jeg til, at ministeriet har taget bemærkningerne til efterretning og at Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Rigsrevisionens beretning har ikke givet anledning til yderligere foranstaltninger og overvejelser i Beskæftigelsesministeriet, udover hvad der fremgår af de indarbejdede bemærkninger i beretningen. I forlængelse heraf har jeg med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen vurderer, at Beskæftigelsesministeriets regnskab samlet set er rigtigt.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

/Mikkel Dirks

Kopi af dette brev er sendt til Rigsrevisionen

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorerne
Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren
- 9 FEB. 2009
Dato: 6 februar 2009
J nr.: 2008-1041/2007-1
Fil-navn: Ministerbrev til
statsrevisorerne og
rigsrevisor

Vedr. Statsrevisorernes beretning nr. 19 om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Under henvisning til § 18, stk. 2, i lov om revisionen af statens regnskaber, redegøres for de foranstaltninger og overvejelser som beretning 16/2006 giver anledning til.

Statsrevisorerne behandlede beretning nr. 19 om revisionen af statsregnskabet for 2007 og fandt ikke anledning til at give bemærkninger på Integrationsministeriets ressortområder.

Rigsrevisionens bedømmer samtlige reviderede områder som værende *tilfredsstillende*, med undtagelse af et enkelt område, der bedømmes *ikke helt tilfredsstillende*.

Området bedømt som værende ikke helt tilfredsstillende vedrører *forretningsgange og interne kontroller på regnskabsområdet*. Rigsrevisionen bemærker her, at:

"De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller fungerede ikke helt tilfredsstillende og opfyldte generelt ikke de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed ikke fuldt ud til at sikre regnskabet's rigtighed."

Rigsrevisionen begrunder dette med følgende forhold:

"Revisionen viste, at departementet ikke var tilstrækkeligt ajour med den regnskabsmæssige registrering. Endvidere viste revisionen, at departementet ikke havde foretaget en tilstrækkelig planlægning af ændringer i it-driften af departementets regnskabsystemer, i forbindelse med flytningen af Koncerncenter for Lønadministration og Regnskab i marts 2007. Derudover viste gennemgangen af en række afstemninger af statuskonti, at der ikke havde været fulgt op på udligningen af en række ældre åbentstående poster."

Departementet havde før tidspunktet for revisionen udarbejdet og iværksat en handlingsplan for at sikre genopretningen af regnskabet."

Ministeriet tager Statsrevisorernes/Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning.

I forhold til de omtalte forretningsgange og interne kontroller på regnskabsområdet skal jeg bemærke, at der allerede før Rigsrevisionens bemærkninger var opmærksomhed på de omtalte problemer internt i ministeriet, og at en handlingsplan var udarbejdet og iværksat. Hand-

Integrationsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

lingsplanen har bevirket, at problemerne vedr. forretningsgang og interne kontroller på regnskabsområdet efter ministeriets vurdering nu er blevet udbedret.

Et eksemplar af dette brev er sendt til Rigsrevisor, Landegreven 4, Postboks 9009, 1022 København K. Brevet er ligeledes fremsendt elektronisk til ministersvar@ft.dk.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Ministry of Science
Technology and Innovation

30 JAN. 2009

Til Statsrevisorerne

Jeg har modtaget Statsrevisorernes beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007 d. 3. december 2008. Jeg har følgende bemærkninger:

Revision af Videnskabsministeriets departement:

Jeg har noteret mig, at der mangler generel ajourføring af instrukser som følge af nye tiltag, samt mere udførlig beskrivelse af anvendelsen af betalingskort. Disse forhold er der rettet op på i 2008.

Jeg har ingen øvrige bemærkninger til Rigsrevisionens fremstilling.

Revision af Universitets- og Bygningsstyrelsen:

Jeg har ingen bemærkninger til Rigsrevisionens fremstilling.

Revision af universiteterne:

Jeg har ingen bemærkninger til Rigsrevisionens fremstilling.

Universiteternes årsrapporter:

Jeg har noteret mig, at der er udpeget områder, hvor der kan ske forbedringer, og at dette er formidlet til de respektive ledelser på de pågældende universiteter.

Risikostyring på forsikringsområdet:

Rigsrevisionen har fremsat anbefalinger til universiteterne vedrørende forsikringsområdet. Endvidere har jeg noteret mig, at der er fremsat anbefalinger til universiteterne og Videnskabsministeriet vedrørende gennemgang og risikovurdering af bygning og inventar som grundlag for forebyggelsesindsatsen. Jeg har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning.

Tilrettelæggelse af indkøb:

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen har fremsat anbefalinger vedr. antallet af decentrale indkøbere. Endvidere at Rigsrevisionens stikprøver har vist, at der i enkelte tilfælde har været vanskeligheder med at overholde EU's udbudsregler. Forholdene er meddelt universiteternes ledelse.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vt@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 816188

Side 1/3

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Revision af Danmarks Miljøundersøgelser:

Rigsrevisionen finder, at forretningsgange og interne kontroller ikke var helt tilfredsstillende. Det fremgår, at DMU har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem. Endvidere fremgår det, at DMU vil styrke de regnskabsmæssige forretningsgange fremover. Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen finder disse tiltag tilfredsstillende.

Revision i årets løb af Danmarks Rumcenter:

Forretningsgange og interne kontroller var ikke helt tilfredsstillende. Det fremgår, at følgende forhold ikke var tilfredsstillende:

- Manglende ajourføring af virksomhedsinstruksen og regnskabsinstruksen.
- Manglende godkendelse af rejsebilag inden udbetaling.
- Manglende procedurer for beregning af overhead, samt manglende rettidighed i overførslen.
- Forsinkelser i afstemning af statuskonti, der blev fremsendt til Rigsrevisionen efterfølgende revisionen.

Jeg har noteret mig, at Danmarks Rumcenter har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og vil følge dem. Og at Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Rigsrevisionens revision af CIRIUS:

Rigsrevisionen finder CIRIUS' regnskabsaflæggelse for 2007 ikke tilfredsstillende. Dette skyldes primært, at der ikke er gennemført afstemninger af de relevante statuskonti inden afslutningen af regnskabet for 2007. Endvidere er der fortsat behov for opstramning af rykkerprocedurer og hurtigere bogføring af bilag til tilskudsregnskabet.

Jeg har noteret mig, at CIRIUS efter Rigsrevisionens bemærkninger til årsregnskabet for 2006 har iværksat en række tiltag til forbedring af regnskabsaflæggelsen. Herunder har CIRIUS fået assistance af et eksternt konsulentfirma, der har medvirket til, at der er sket en forbedring af regnskabsaflæggelsen samt efterfølgelse af principperne for omkostningsbaseret regnskabsaflæggelse. CIRIUS har benyttet sig af ekstern assistance for at sikre en opløsning af gamle poster på statuskonti for årsregnskabet for 2007. I et samarbejde med Videnskabsministeriets departement er der sket en række forbedringer vedrørende driftsområdet.

På baggrund af Rigsrevisionens bemærkninger til regnskabet for 2006 samt mindre fremdrift i opretningen af regnskabsførelsen end det kunne være ønskeligt, besluttede jeg i august, at den regnskabsmæssige behandling med virkning fra oktober 2008 overføres til departementet for yderligere at styrke regnskabsaflæggelsen.

Jeg kan oplyse, at afstemninger og opløsning af gamle poster færdiggøres i forbindelse med afslutningen af regnskabet for 2008.

Videnskabsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Jeg er enig i Rigsrevisionens vurderinger og noterer mig, at Rigsrevisionen finder disse initiativer hensigtsmæssige.

Projekttilskud fra EU til Statslige virksomheder:

Jeg har i øvrigt noteret mig, at Rigsrevisionen ved en undersøgelse af projekttilskud fra EU til statslige virksomheder har konstateret en stor fejlmængde i regnskaberne. Det anbefales, at virksomhederne i højere grad bruger EuroCenter som rådgivningsorgan. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at EuroCenters rådgivnings- og informationsaktiviteter er stigende og forventer, at dette vil medvirke til at nedbringe fejlmængden i regnskaberne fremover.

Ligeledes anbefaler Rigsrevisionen, at kendskabet til EuroCenters ERFA-gruppe udbredes til alle offentlige virksomheder. Jeg kan oplyse, at EuroCenter forventer at skrive til samtlige offentlige virksomheder i starten af dette år for at gøre opmærksom på såvel dette tilbud som centres informations- og rådgivningsservices.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger til Statsrevisorernes beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Dette brev er ligeledes fremsendt til Rigsrevisionen.

Side 3/3

Med venlig hilsen

Helge Sander

Undervisningsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk

Statsrevisorernes beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007.

U 4 FEB. 2009

Statsrevisorerne har den 3. december 2008 sendt beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007 med henblik på mine bemærkninger til beretningen og til statsrevisorernes udtalelser.

For Undervisningsministeriets område udtaler Statsrevisorerne kritik af, at der var fejl i regnskabet for *Lokaleforsyning til overførte amtslige uddannelsesinstitutioner*. Desuden omtaler Statsrevisorerne i beretningen *styring og administration af lønforhold ved erhvervsskolerne*.

Rigsrevisionens omtale af revisionen af CIRIUS regnskab og Statsrevisorernes bemærkninger hertil hører efter ressortændringen af 23. november 2007 under Videnskabsministeriet.

Endelig omtaler Rigsrevisionen nogle udvalgte sager, som revisionen har afdækket. Sagerne omhandler:

- Tilskudsrevision ved departementet
- Revision af brugersystemet CØSA
- Afsluttende revision og bevillingskontrol af Lokaleforsyningen til overførte amtslige uddannelsesinstitutioner
- Afsluttende revision af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa (Europanævnet)
- Revision af 286 almene gymnasier, voksenuddannelsescentre, erhvervsskoler og CVU'er mv.
- Den økonomiske styring af gymnasierne.

Jeg vil her give mine bemærkninger til de ovennævnte sager.

Statsrevisorernes kritik af, at der var fejl i regnskabet for Lokaleforsyning til overførte amtslige uddannelsesinstitutioner

Jeg er enig med Statsrevisorerne i, at der ikke har været tilstrækkeligt fokus på regnskabsforvaltningen af Lokaleforsyning til overførte amtslige uddannelsesinstitutioner i 2007, og at regnskabsforvaltningen derfor ikke har været tilfredsstillende.

Undervisningsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

2

Som det fremgår af Rigsrevisionens beretning om revision af statsregnskabet for 2007, har Undervisningsministeriet iværksat en række tiltag med henblik på at opnå en mærkbar forbedring af regnskabsforvaltningen af kontoen, og ministeriet har i 2008 løbende fulgt op på udgiftsforbruget på kontoen. Det er som følge heraf min vurdering, at ministeriet vil være i stand til at aflægge et korrekt regnskab for 2008.

Statsrevisorernes bemærker til det udvalgte emne vedrørende styring og administration af lønforhold ved erhvervsskolerne,

- at der siden Statsrevisorernes tidligere beretninger nr. 11/92 og nr. 13/97 er sket forbedringer af styringen og administrationen af løn- og ansættelsesforhold ved erhvervsskolerne.
- at Undervisningsministeriet foretager det fornødne tilsyn med erhvervsskolerne på løn- og ansættelsesområdet.

Jeg finder det tilfredsstillende, at der siden Statsrevisorernes beretninger i 1992 og 1997 er sket forbedringer af styringen og administrationen på området. Det er samtidig glædeligt, at Rigsrevisionen finder, at Undervisningsministeriet har etableret procedurer, som kan sikre et tilstrækkeligt tilsyn med løn- og ansættelsesområdet.

Rigsrevisionens udvalgte sager, som jeg vil give mine bemærkninger til, omfatter:

- Tilskudsrevision ved departementet
- Revision af brugersystemet CØSA
- Afsluttende revision af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa (Europeanævnet)
- Revision af 286 almene gymnasier, voksenuddannelsescentre, erhvervsskoler og CVU'er mv.
- Den økonomiske styring af gymnasierne.

Tilskudsrevision ved departementet

Jeg kan oplyse, at Undervisningsministeriets departement har iværksat en gennemgang af administrationen af puljerne til forsøgs- og udviklingsarbejdet. Gennemgangen har resulteret i, at man har indhentet manglende regnskaber fra tilskudsmodtagere på grundskoleområdet. I de tilfælde, hvor forudsætningerne for at yde tilskud ikke har været opfyldt, har departementet krævet tilskud tilbagebetalt. Departementet har endvidere fulgt Rigsrevisionens anbefalinger og har udarbejdet en procedurebeskrivelse for nødlidende skoler med risiko for lukning.

Jeg har noteret mig, at departementets regnskabsaflæggelse samlet set er rigtig og tilfredsstillende, og at departementet har foretaget præciseringer af procedurerne, hvor det har været påkrævet.

Undervisningsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

3

Revision af brugersystemet CØSA ved departementet

Jeg kan oplyse, at en applikation til dannelse af transaktionsspor nu er færdigudviklet og vil blive testet i Undervisningsministeriets applikationsmiljø i løbet af april 2009. Herefter idriftsættes transaktionssporet.

Vedrørende anvendelse af upersonlige systemadministratorkonti og tilstrækkelig funktionsadskillelse er der i CØSA oprettet roller, således at leverandørens og Undervisningsministeriets medarbejdere ikke forudsættes at anvende en upersonlig brugerkonto til udførelse af almindeligt forekommende administrative opgaver.

Afsluttende revision af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa (Europa-Nævnet)

Jeg kan oplyse, at Europa-Nævnets sekretariat (Undervisningsministeriets departement) efterfølgende har rettet posteringer i bogføringen for tidligere år, ligesom sekretariatet har gennemgået procedurer for registrering af tilsagn og efterfølgende sagsbehandling med henblik på at sikre, at der ikke fremover optræder fejl i bogføringen.

Det er således min opfattelse, at Europa-Nævnets sekretariat har imødekommet Rigsrevisionens kritik og sikret sig, at regnskabsaflæggelsen fremover vil foregå i overensstemmelse med statens regler for regnskabsaflæggelse for tilskud med tilsagnsordninger.

Jeg skal beklage overskridelsen af fristen for aflæggelse af Europa-Nævnets regnskab for 2007.

Revision af 286 almene gymnasier, voksenuddannelsescentre, erhvervsskoler og CVU'er.

Rigsrevisionen har revideret 286 selvejende uddannelsesinstitutioner, som er omfattet af en §9-aftale om intern revision. Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen finder, at regnskabsforvaltningen er tilfredsstillende og årsrapporterne retvisende. Jeg har ikke yderligere at tilføje til dette.

Den økonomiske styring af gymnasierne

Rigsrevisionen finder, at det er mere hensigtsmæssigt, at gymnasierne overgår til de statslige regnskabsregler for at styrke styringsrelevante oplysninger om kapacitet, aktivitet og resultater i regnskaberne.

Jeg kan oplyse, at Undervisningsministeriet har aftalt med Rigsrevisionen, at gymnasierne skal overgå til statens regnskabsregler, idet man forudsætter visse fravigelser på enkelte områder. Disse fravigelser er nødvendige for at tilgodese de styringsbehov, som de selvejende institutioners bestyrelser har. Der skal i den forbindelse påbegyndes drøftelser på embedsmandsniveau mellem Undervisningsministeriet, Finansministeriet og Rigsrevisionen.

Undervisningsministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

4

Vedrørende de konstaterede forskelle med hensyn til de gennemsnitlige omkostninger pr. gymnasieelev pr. år har Undervisningsministeriets undersøgelser peget på to forhold, der kan forklare forskellene. Den ene er forskelle i standarder i de tidligere amtskommuner, og den anden er stordriftsfordele i forhold til bygninger og administration.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger til dette.

Vedrørende Rigsrevisionens omtale af den afsluttende revision og bevilningskontrol af Lokaleforsyning til overførte amtslige uddannelsesinstitutioner henviser til jeg mine bemærkninger til Statsrevisorerne om samme sag.

Kopi af denne redegørelse er samtidigt sendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Kulturministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

AFSENDT MED

E-post 29/1-09 kl. 16:39

Statsrevisoratet
Prins Jørgens Gård 2
Christiansborg
1240 København KKulturministeren
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København KTlf. : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : min@kum.dk
Web : www.kum.dk

29 JAN. 2009

Redegørelse i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 19 2007 om revision af statsregnskabet for 2007

Under henvisning til Statsrevisoratets brev af 3. december 2008 skal jeg herved redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 19/07 om revisionen af statsregnskabet for 2007 giver anledning til:

§ 21. Kulturministeriet, jf. pkt. 472-504

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen har vurderet, at Kulturministeriets regnskab samlet set har været rigtigt, og at de dispositioner, som har været omfattet af regnskabsafleggelsen, har været i overensstemmelse med de meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Jeg har med tilfredshed notet mig, at Rigsrevisionen har fundet anledning til at fremhæve Det Kongelige Bibliotek, Statens Arkiver og Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum for meget tilfredsstillende revisionsresultater.

For så vidt angår de øvrige punkter vedrørende Kulturministeriet i beretningen, har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen betegner de tiltag, som er gennemført for at imødekomme kritikken rejst i forbindelse med revisionen som tilfredsstillende. Jeg finder ingen anledning til at kommentere disse punkter yderligere.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

Kirkeministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Statsrevisorerne
Statsrevisorerne Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Kirkeministeren
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dokument nr. 392241

Dato: **18 DEC. 2008**

Til statsrevisorerne

Jeg har modtaget Statsrevisorerne beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007, og statsrevisorerne bemærkninger til beretningen.

Jeg har ingen bemærkninger til beretningens indhold eller statsrevisorerne bemærkninger.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

MILJØMINISTERIET

Departementet

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 0404-00081

Den 30 JAN. 2009

Vedrørende beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007

Jeg har med Statsrevisoratets skrivelse af 3. december 2008 modtaget Statsrevisorernes beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007.

I henhold til § 18, stk. 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.v. skal jeg bemærke følgende:

Det er på baggrund af den udførte revision Rigsrevisionens vurdering, at Miljøministeriets regnskab samlet set er rigtigt, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har ud over den løbende bevillingskontrol gennemført 19 særlige revisioner. Resultatet heraf bedømmes af Rigsrevisionen i 18 tilfælde som *tilfredsstillende* og i 1 tilfælde som *ikke helt tilfredsstillende*. Sidstnævnte revision drejer sig om afsluttende revision af Skov- og Naturstyrelsen.

Rigsrevisionen har kommenteret fire udvalgte sager:

- Lønrevision af Center for Koncernforvaltning,
- It-revision ved De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland,
- Afsluttende revision af Skov- og Naturstyrelsen,
- Tilskudsrevision ved Miljøstyrelsen.

Lønrevision ved center for Koncernforvaltning

Rigsrevisionen betegner generelt resultatet af revisionen som *tilfredsstillende*, men anbefaler, at den funktionsadskilte kontrol af lønindplaceringer dokumenteres. Center for Koncernforvaltning har taget Rigsrevisionens bemærkning til efterretning og har fulgt den. Dette har Rigsrevisionen fundet tilfredsstillende.

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Center for Koncernforvaltning er fra november 2008 nedlagt i forbindelse med etableringen af fælles administrative servicecentre i staten, jf. kongelige resolutioner af 3. oktober 2008 og 12. november 2008. Den del af centerets opgaver, der ikke overføres til det fælles økonomiske servicecenter i 2009, er på finansloven for 2009 overført til Miljøministeriets departement og institutioner.

It-revision ved De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) er ved kongelig resolution af 23. november 2007 overført til Klima- og Energiministeriet. Redegørelse til Statsrevisorerne vedrørende it-revisionen ved GEUS afgives af klima- og energiministeren.

Afsluttende revision af Skov- og Naturstyrelsen

Rigsrevisionen konstaterede ikke ved revisionen væsentlige fejl og mangler i styrelsens regnskab.

Rigsrevisionen peger på risikoen for, at aktiver og passiver ikke er opgjort korrekt. Rigsrevisionen har således konstateret, at værdien af de af styrelsen forvaltede skovarealer fortsat stod bogført i den omkostningsbaserede bogføringskreds i stedet for i den udgiftsbaserede bogføringskreds. Endvidere har Rigsrevisionen konstateret, at der var en forskel på ca. 9 mio. kr. vedrørende egenkapitalen mellem bogføringen og statsregnskabet på den ene side og årsrapporten på den anden side.

Statusposter vedrørende værdien af de af styrelsen forvaltede skovarealer (på ca. 1,7 mia. kr.) som var bogført i den omkostningsbaserede bogføringskreds, men som skulle være bogført i den udgiftsbaserede bogføringskreds er blevet ompostet til den udgiftsbaserede bogføringskreds.

Trods omfattende undersøgelser, herunder ved inddragelse af Økonomistyrelsen, har forskellen vedr. egenkapitalen på ca. 9 mio. kr. ikke umiddelbart kunnet forklares. Problemstillingen undersøges fortsat i samarbejde med Økonomistyrelsen. Skov- og Naturstyrelsen vil fremsende en redegørelse for undersøgelserne til Rigsrevisionen, så snart disse er afsluttede.

Tilskudsrevision ved Miljøstyrelsen

Revisionen har vist, at Miljøstyrelsens regnskabsflæggelse på tilskudsområdet har været rigtig, og at styrelsens dispositioner er i overensstemmelse med bevillinger, love m.v. Revisionen har endvidere vist, at Miljøstyrelsen fører tilsyn med at tilskudsmodtagerne anvender midlerne i overensstemmelse med forudsætningerne, og at interne kontroller og forretningsgange er styrket samt at godkendelsesprocedurer, opfølgingsprocedurer m.v. følges som foreskrevet. Rigsrevisionen finder, at Miljøstyrelsens tilskudsforvaltning samlet set er *tilfredsstillende*.

Miljøministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Beretningen giver mig ikke herudover anledning til bemærkninger eller særlige foranstaltninger.

Nærværende redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Troels Lund Poulsen

Fødevareministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K

Den **03 FFR, 2009**
Sagsnr.: 10380

Fødevareministerens redegørelse om revisionen af statsregnskabet for 2007

Statsrevisoratet har i brev af 3. december 2008 fremsendt beretning nr. 19/2007 om revision af statsregnskabet for 2007.

Under henvisning til lov om revision af statens regnskaber m.m. § 18, stk. 2, skal jeg herved afgive følgende redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

Jeg har med tilfredshed konstateret, at Rigsrevisionen samlet vurderer, at § 24, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris regnskabsaflæggelse for 2007 er korrekt og at forvaltningen er tilfredsstillende.

Under afsnittet om revision af EU-midler i Danmark er det Rigsrevisionens opfattelse, at FødevareErhvervs administration af EU-tilskud som helhed betragtet er korrekt i henhold til gældende regler. Vedrørende revision af direktoratets tilskudsadministration har jeg noteret mig med tilfredshed, at direktoratet har korrigeret de beskrevne fejl og mangler, herunder de enkelte fejl som Den Europæiske Revisionsret havde påvist.

Endvidere har jeg orienteret mig om revisionen af Fødevarestyrelsen, som indtil ressortmægningen i november 2007 hørte under § 27, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes ressort. Jeg har med tilfredshed bemærket, at Rigsrevisionens revision af Fødevarestyrelsen ikke har givet anledninger til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Jette Petersen

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

MINISTEREN

Dato 4. februar 2008
Dok.id
J. nr. 013-000082
Deres ref.Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Statsrevisoratet
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K**Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af statsrevisorernes beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007**

Statsrevisorerne har ved brev af 3. december 2007 fremsendt ovenfor anførte beretning og har anmodet om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Den ønskede redegørelse følger nedenfor.

Rigsrevisionens bedømmelse af Transportministeriets institutioner

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen har fundet, at Transportministeriets regnskab samlet set er rigtigt og at der er etableret de fornødne forretningsgange og interne kontroller, som sikrer, at regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love mv.

Jeg tager generelt Rigsrevisionens bemærkninger i beretningen til efterretning.

Rigsrevisionen har taget forbehold vedr. Banedanmarks infrastrukturbalance og påpeger fejl i Vejdirektoratets infrastrukturbalance. Hertil skal jeg bemærke, at der ifølge de statslige regler ikke er krav om opstilling af en åbningsbalance for infrastruktur.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. afsluttende revision af departementet

Revisionen har vist, at departementet ikke havde foretaget de nødvendige afstemninger og kontroller i 2007-regnskabet og at ældre tilgodehavender ikke var søgt inddrevet. Det samlede regnskab blev dog vurderet rigtigt.

Departementet har nu igangsat initiativer til at følge op på dette, herunder rette fejl i regnskabet og styrke de interne forretningsgange.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. afsluttende revision og bevillingskontrol af Statens Luftfartsvæsen

Revisionen har vist, at Statens Luftfartsvæsen ikke havde sikret basale afstemninger, bl.a. på visse statuskonti, inden regnskabet blev godkendt. Ligeledes var

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

der en difference mellem statsregnskabet og Statens Luftfartsvæsenes årsrapport vedr. egenkapitalen. Det samlede regnskab blev dog vurderet rigtigt.

Side 2/5

Revisionen har også vist, at Statens Luftfartsvæsen ikke havde tilvejebragt den fornødne hjemmel til regnskabsmæssigt at kunne disponere efter overdragelsen af Vagar Lufthavn til Færøernes landsstyre pr. 1. maj 2007.

Statens Luftfartsvæsen vil foretage en regnskabsmæssig oprydning af åbentstående poster i forbindelse med statuskonti. I forhold til differencen på egenkapitalen, søges en løsning i øjeblikket mellem Statens Luftfartsvæsen, departementet og Økonomistyrelsen.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. Vejdirektoratets afsluttende revision og gennemgang af årsrapport

Revisionen har vist, at der har været differencer mellem Vejdirektoratets interne regnskab (SAP) og statsregnskabet (SKS). Ligeledes har Rigsrevisionen fundet statuskonti, der ikke har været afstemt.

Differencerne mellem SAP og SKS, samt differencerne mellem det omkostningsbaserede og udgiftsbaserede regnskab pr. 31.12.2007 er identificeret og vil blive rettet og bogført pr. 31.12.2008.

Vejdirektoratet oplyser, at der i 2008 ikke har været differencer mellem SAP og SKS, hvilket skyldes, at Vejdirektoratet i 2. kvartal implementerede en maskinel løsning til transmission af data fra SAP til SKS.

Herudover er der siden medio 2008 blevet foretaget månedlige afstemninger af alle statuskonti samt udarbejdet forretningsbeskrivelser for hovedparten af alle opgaver i regnskabsafdelingen.

Vejdirektoratet vil også have særlig fokus på periodisering i forbindelse med årsafslutningen.

I forhold til Rigsrevisionens bemærkninger til gennemgangen af Vejdirektoratets årsrapport, har Vejdirektoratet igangsat en række tværgående kvalitetssikringstiltag af målopfyldelsen og dokumentationen heraf.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. Naviairs brug af privat revisor

Rigsrevisionen har i forbindelse med bevillingskontrollen for 2007 konstateret, at Naviair havde indgået aftale med et privat revisionselskab om revision af Naviairs regnskab for 2007, hvilket Rigsrevisionen fandt i strid med rigsrevisorloven.

Jeg er enig heri og beklager stærkt Naviairs brug af et privat revisionselskab.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Aftalen med det private revisionselskab blev omgående opsagt af Naviair, efter at Rigsrevisionen havde gjort departementet bekendt med forholdet i juni 2008. Det er ministeriets vurdering, at sagen har givet anledning til et øget fokus i Naviair på de statslige regnskabs- og revisionsforhold.

Side 3/5

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. Naviairs afsluttende revision

Rigsrevisionen har vurderet, at Naviairs regnskab for 2007 indeholder fejl, og vurderer derfor regnskabet som ikke rigtigt. Nedenfor gennemgås de væsentligste revisionsresultater.

CASIMO-programmet

Revisionen har vist, at Naviairs aktiveringstidspunkt, og dermed starttidspunktet for beregningerne af afskrivningerne, for anlæg under CASIMO-programmet ikke blev vurderet i overensstemmelse med de gældende regler. CASIMO-programmet omfatter de flykontrollsystemer, der anvendes til styring af flytrafikken i Danmark.

Efter fælles drøftelser mellem Transportministeriet, Rigsrevisionen og Økonomistyrelsen er der opnået enighed om et aktiveringstidspunkt, og Naviair har tilbageført de afskrivninger, der blev foretaget på anlæggene og reguleret anlægsaktiverne tilsvarende.

Der vil blive korrigeret for dette i Naviairs regnskab for 2008 samt i forhold til fastsættelsen af de takster, som luftfartsselskaberne betaler.

Hensættelse

Revisionen har vist, at et mindreforbrug i forhold til bevillingen skulle have været optaget i regnskabet som et disponeret bortfald og ikke som en hensættelse.

I overensstemmelse med fælles drøftelser mellem Transportministeriet, Rigsrevisionen og Økonomistyrelsen, vil der blive korrigeret for dette i Naviairs regnskab for 2008 samt i forhold til fastsættelsen af de takster, som luftfartsselskaberne betaler.

Fremadrettet vil Naviair følge Økonomistyrelsens anbefaling vedr. håndtering af over/-underdækning på den brugerfinansierede bevilling.

Øvrige forhold

Rigsrevisionen har desuden konstateret, at der var differencer mellem statsregnskabet og Naviairs interne regnskab, at der manglede afstemninger og var åbne poster på drifts- og balancekonti samt at regnskabsinstruksen ikke var fuldt opdateret.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Side 4/5

I forhold til differencerne mellem statsregnskabet og Naviairs interne regnskab har Naviair efterfølgende fundet årsagerne til disse fejl, og Naviair oplyser, at alle differencer er blevet rettet i 2008. Desuden har Naviair indført udvidede interne kontroller, der skal sikre, at ovenstående årsager til differencer ikke længere kan opstå.

I forhold til manglende afstemninger og åbne poster oplyser Naviair, at Naviair har gennemgået samtlige konti i løbet af 2008. Der er blevet foretaget de nødvendige omposterings, og alle konti er senest opgjort pr. 30. november. Der vil blive udarbejdet afstemningsark i forbindelse med 2008-regnskabets aflæggelse. Desuden er der opsat nye afstemningsrutiner og interne kontroller, der skal sikre, at alle konti bliver afstemt i passende intervaller.

I forhold til den manglende opdatering af regnskabsinstruksen kan oplyses, at store dele af regnskabsinstruksen er blevet erstattet af en økonomihåndbog og brugervejledninger til økonomisystemet. Til brug for 2008-regnskabet har Naviair, efter aftale med Rigsrevisionen, udarbejdet en regnskabsinstruks i simplificeret udgave.

Jeg noterer mig i øvrigt, at Rigsrevisionen finder Naviairs initiativer tilfredsstillende.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. afsluttende revision af Færdselsstyrelsen

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen har fundet, at Færdselsstyrelsens regnskab er rigtigt, og initiativer til styrkelse af regnskabsforvaltningen er implementeret tilfredsstillende.

Revision af Banedanmark

Rigsrevisionen og Banedanmarks interne revision har udført en række revisioner i Banedanmark, bl.a. revision i årets løb, anlægsrevision, it-revision, lønrevision og udvidet gennemgang af årsrapport.

Banedanmark har afgivet bemærkninger til Rigsrevisionens revisionsprotokol, og Rigsrevisionen har fundet bemærkningerne tilfredsstillende.

Statsrevisorernes bemærkninger til beretning 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007

Nærværende redegørelse adresserer de initiativer, som allerede er taget og vil blive taget for at imødekomme både Rigsrevisionens og Statsrevisorernes bemærkninger.

Transportministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

Mit svar fremsendes i 15 eksemplarer og der fremsendes samtidig en kopi til
rigsrevisor, Landgreven 4, 1022 København K.

Side 5/5

Med venlig hilsen

Lars Barfoed

Klima- og energiministerens redegørelse til beretning nr. 19/2007

**KLIMA- OG
ENERGIMINISTERIET**

Statsrevisorernes Sekretariat
Christiansborg
1240 København K

Dato 5. februar 2009
J. nr.
Deres ref.

Kære Statsrevisorer

Statsrevisoratet har ved skrivelse af 3. december 2008 fremsendt beretning nr. 19 2007 om revision af statsregnskabet for 2007.

Klima- og Energiministeriet blev som bekendt etableret ved kongelig resolution af 23. november 2007 og optræder ikke på statsregnskabet for 2007. Enkelte af ministeriets virksomheder omtales dog i beretningen.

Omtalen giver imidlertid ikke anledning til bemærkninger.

Kopi af dette brev er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Lars Barfoed
Fungerende Klima- og Energiminister

KLIMA- OG ENERGIMINISTERIET
Stormgade 2-6
1470 København K

Tlf 33 92 28 00
Fax 33 92 28 01
E-mail: kemin@kemin.dk
www.kemin.dk

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

**RIGSREVISORS NOTAT TIL STATSREVISORERNE
I HENHOLD TIL RIGSREVISORLOVENS § 18, STK. 4**

1

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007

11. marts 2009

RN C601/09

Indledning

1. Dette notat er opbygget efter samme struktur som beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007. Det blev ved kongelig resolution af 23. november 2007 besluttet at foretage en række ændringer i ministeriernes ressortansvar, ligesom enkelte ministerier blev nedlagt, og nye ministerier oprettet. Dette medfører, at der for de berørte ministerområder er flere eller nye ministre, der har redegjort for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

III.A. § 5. Statsministeriet, jf. beretningens pkt. 28-38*Statsministerens redegørelse af 9. januar 2009*

2. Jeg finder statsministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.B. § 6. Udenrigsministeriet, jf. beretningens pkt. 39-75*Udviklingsministerens redegørelse af 2. februar 2009**Udenrigsministerens redegørelse af 3. februar 2009*

3. Udenrigsministeren har i sin redegørelse til pkt. 61-64 oplyst, at Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (DCISM) har fulgt op på Rigsrevisionens bemærkninger vedrørende udarbejdelse af projekthåndbog samt en model for værdiansættelse af igangværende arbejder.

Jeg finder dette tilfredsstillende og vil følge realiseringen af handlingsplanen for DCISM's forvaltningsmæssige udviklingsopgaver.

III.C. § 7. Finansministeriet, jf. beretningens pkt. 76-118*Finansministerens redegørelse af 3. februar 2009*

4. Finansministeren har i sin redegørelse til pkt. 84-88 oplyst, at han tager Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik til efterretning. Økonomistyrelsen har iværksat en række gennemgribende tiltag, der spænder fra udarbejdelse af en forbedret dokumentationsvejledning til omorganisering af centrale arbejds gange vedrørende pensioner til tjenestemænd.

Jeg finder dette tilfredsstillende og vil følge Økonomistyrelsens implementering af initiativerne.

5. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 89-107 oplyst, at han er enig med Rigsrevisionen i, at Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab for 2007 blev afsluttet på en uhensigtsmæssig måde og under stort tidspres. Styrelsen er nu inde i en positiv udvikling med hensyn til genopretning af regnskabsforvaltningen og vil fortsat have fokus på denne udvikling.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

2

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskabsforvaltning.

6. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 112-118 om delingen af nettoformuen i de tidligere amter mfl. som følge af strukturreformen oplyst, at Finansministeriet fortsat overvejer den videre håndtering af spørgsmålet om indregning af skatterestancer og -bøder i opgørelsen af nettoformuen i amterne mfl.

Jeg vil følge Finansministeriets endelige afklaring af spørgsmålet.

III.D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet, jf. beretningens pkt. 119-137

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 20. januar 2009

7. Økonomi- og erhvervsministeren har i sin redegørelse til pkt. 127-129 om Patent- og Varemærkestyrelsens gebyrfastsættelse oplyst, at sagen har været forelagt Finansministeriet. Finansministeriet henviste Patent- og Varemærkestyrelsen til at drøfte sagen med Justitsministeriet for at få afklaret, hvorvidt der er behov for ændringer i styrelsens hjemmelsbestemmelser for opkrævning af gebyrer. Patent- og Varemærkestyrelsen afventer herefter en tilbagemelding fra Justitsministeriet og vil orientere Rigsrevisionen, når Justitsministeriets vurdering af sagen er modtaget.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende og vil følge afklaringen af spørgsmålet om hjemmel for opkrævningen af gebyrer.

III.E. § 9. Skatteministeriet, jf. beretningens pkt. 138-158

Skatteministerens redegørelse af 2. februar 2009

8. Jeg finder skatteministerens redegørelse til pkt. 138-152 tilfredsstillende.

For så vidt angår ministerens redegørelse til pkt. 153-158 henviser jeg til pkt. 59-62 i dette notat.

III.F. § 11. Justitsministeriet, jf. beretningens pkt. 159-197

Justitsministerens redegørelse af 12. februar 2009

Skatteministerens redegørelse af 2. februar 2009

9. Justitsministeren har i sin redegørelse til pkt. 175-184 vedrørende bevillingskontrol af vægtafgift oplyst, at Rigspolitiet i samarbejde med SKAT og Økonomistyrelsen har iværksat en udredning af de tilbageværende registreringer i politiets regnskab efter ressortomlægningen. Ministeren oplyser, at der fortsat er visse udeståender, men disse forventes i videst muligt omfang afklaret og ført ind i regnskabet 2008.

På baggrund af at Rigspolitiets administration af vægtafgift ikke har været helt tilfredsstillende, forventer jeg nu, at Rigspolitiet vil søge de resterende udeståender afklaret snarest muligt. Jeg vil følge afklaringen og registreringerne i Rigspolitiets regnskab.

10. Skatteministeren har i sin redegørelse til samme sag oplyst, at SKAT har foretaget en analyse af posteringer i opkrævningssystemet og vil fastlægge en ny procedure for bogføring.

Jeg har noteret mig SKATs initiativer, og jeg vil følge den nye tilrettelæggelse af bogføringen samt undersøge, om vægtafgiften er korrekt opført i regnskabet.

III.G. § 12. Forsvarsministeriet, jf. beretningens pkt. 198-265

Forsvarsministerens redegørelse af 3. februar 2009

11. Forsvarsministeren har i sin redegørelse til pkt. 250-253 oplyst, at de udeståender, som Rigsrevisionen nævner, er kendte og omfattet af en flerårig handleplan. Forsvarskommandoen har først og fremmest haft fokus på at få valideret forsvarets lagre, så der ikke længe-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

re er usikkerhed vedrørende denne statuspost. Når dette arbejde er tilendebragt, vil arbejdet omkring revidering af anvendt regnskabspraksis ligeledes blive færdiggjort, så ministerområdet samlet set kan aflægge et retvisende regnskab på alle områder.

Jeg vil følge den endelige implementering af handleplanen.

12. I sin redegørelse til pkt. 220-227 om afsluttende revision ved Forsvarskommandoen har ministeren oplyst, at Forsvarskommandoen har iværksat en gennemgang af definitioner vedrørende anlægsaktiver og varebeholdninger. Formålet er at gøre den anvendte regnskabspraksis klar, præcis og entydig. Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste har i samarbejde med Forsvarets Regnskabstjeneste ændret fortolkningen af tidspunktet for ibrugtagning i regnskabet, så den er i overensstemmelse med Økonomistyrelsens bestemmelser. Lokale anlæg, som har været registreret på varebeholdninger, vil indgå som materielle anlægsaktiver i regnskabet for 2008. Forsvarskommandoen har også kontaktet Økonomistyrelsen for at få reguleret forskudsbetalinger for anlæg fra 2006 inden udgangen af regnskabsåret 2008 og har sat en analyse i gang af den anvendte metode til værdiansættelse. Forsvarskommandoen arbejder desuden på at skabe overensstemmelse mellem de fysiske og de registrerede lagermængder, ligesom de i 2008 har opdateret standardpriser.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge udviklingen.

13. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 233-237 oplyst, at Forsvarets Regnskabstjeneste har fået tilført de nødvendige faglige kompetencer. Forsvarskommandoen har desuden etableret en særskilt økonomistab i 2008.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende.

14. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 239-241 oplyst, at Forsvarskommandoen har gennemgået de organisatoriske forudsætninger for etableringen af Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste. På den baggrund har ledelsen taget initiativ til at etablere et økonomisk sekretariat ved Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge regnskabsforvaltningen i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste.

15. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 242-246 oplyst, at Forsvarskommandoen i 2008 har gennemført et review af Forsvarets Materieltjeneste. Dette har ført til, at man har iværksat en styrkelse af kommercielle, juridiske og økonomiske kompetencer og resurser på området. Forsvarskommandoen forventer, at den overvejende del af fejl i registrering af anlæg vil være korrigeret i regnskabet for 2008.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge regnskabsforvaltningen i Forsvarets Materieltjeneste.

16. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 249 bl.a. oplyst, at Forsvarsministeriet har gennemført en række tiltag med henblik på at forbedre tilsynet på materielområdet.

Som oplyst i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007, pkt. 249, har jeg planlagt en tværgående revisionsundersøgelse af Forsvarskommandoens forvaltning vedrørende større materielanskaffelsesprojekter, herunder om Forsvarets Materieltjeneste med den påbegyndte reorganisering kan håndtere de risici, der er konstateret i forbindelse med tidligere anskaffelser. Jeg vil også undersøge, om den fremtidige tilrettelæggelse af forsvarets større anskaffelsesprojekter er i overensstemmelse med bedste praksis, jf. mit notat til Statsrevisorerne af 14. maj 2008 om tilrettelæggelsen af en eventuel større undersøgelse af forsvarets materielanskaffelser.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

4

17. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 255-265 oplyst, at Forsvarskommandoen i december 2007 overgik til elektronisk fakturering i DeMars. Derved vil al grunddokumentation fremadrettet være tilgængelig i DeMars.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

III.H. § 15. Socialministeriet, jf. beretningens pkt. 266-299

Velfærdsministerens redegørelse af 10. februar 2009

18. Velfærdsministeren har i sin redegørelse til pkt. 286-293 oplyst, at Servicestyrelsen har udarbejdet en samarbejdsaftale med Velfærdsministeriets Løn- og Regnskabscenter, som præciserer ansvars- og opgavefordelingen for styrelsens løn- og regnskabsopgaver, herunder ansvaret for afstemninger. Servicestyrelsen har desuden indarbejdet Rigsrevisionens øvrige anbefalinger.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

19. Velfærdsministeren har i sin redegørelse til pkt. 294 om it-revision oplyst, at Servicestyrelsen har taget initiativ til at indføre de kontroller af sikkerhedsmæssig karakter, som Rigsrevisionen har peget på.

III.I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet, jf. beretningens pkt. 300-333

Ministeren for sundhed og forebyggelses redegørelse af 3. februar 2009

Velfærdsministerens redegørelse af 10. februar 2009

20. Ministeren for sundhed og forebyggelses redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

21. Velfærdsministeren har i sin redegørelse til pkt. 312-315 oplyst, at Velfærdsministeriet sammen med Justitsministeriet, hvorunder partiregnskabsloven henhører, vil overveje, om der bør indføres en ordning, som indebærer regnskabspligt for de partier, som ikke genopstiller til eller vælges ind i Folketinget, og som har modtaget partistøtte i den forudgående valgperiode.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

22. Velfærdsministeren oplyser i sin redegørelse til pkt. 330-333, at arbejdet med afstemninger og gennemgang af åbentstående poster i en enkelt statsforvaltning beklageligvis ikke er blevet færdig som forventet. Der er derfor skærpet fokus på, at de manglende afstemninger nu afsluttes hurtigst muligt. Herudover vil Velfærdsministeriet tage initiativ til en tættere og hyppigere opfølgning på afstemninger og lukning af åbentstående balanceposter i statsforvaltningerne.

Jeg finder ministerens initiativer tilfredsstillende.

III.J. § 17. Beskæftigelsesministeriet, jf. beretningens pkt. 334-359

Beskæftigelsesministerens redegørelse af 2. februar 2009

23. Beskæftigelsesministeren har i sin redegørelse til pkt. 347-351 beklaget, at Arbejdsskadestyrelsens regnskab for 2007 ikke var rigtigt, og at styrelsen ikke overholdt bevillingerne på grund af ukorrekt opgørelse af gebyrindtægterne. Ministeren har desuden oplyst, at styrelsens finansieringsmodel er blevet justeret for at sikre overensstemmelse med regnskabsreglerne. Justeringen er sket ved indarbejdelse af særlige bevillingsbestemmelser på finansloven for 2009 og lov om tillægsbevilling for 2008.

Jeg vil følge sagen og vurdere den praktiske udmøntning af de særlige bevillingsregler og betydningen heraf for Arbejdsskadestyrelsens regnskabsaflæggelse.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

24. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 357-359 beklaget, at Arbejdsmarkedsstyrelsen har overskredet bevillingen vedrørende ordningen for voksenlærlinge, der er en del af beskæftigelsesindsatsen i de statslige jobcentre. Ministeren har oplyst, at den skærpede styring, der blev indført af ordningen i 2008, er videreført i 2009.

Ministeriet har ansøgt om Finansudvalgets tilslutning til at udligne det videreførte merforbrug på 41,3 mio. kr. fra 2007 ved en overførsel fra de generelle reserver. Finansudvalget har ved Akt 184 18/6 2008 tiltrådt ministeriets ansøgning. Merbevillingen indebar, at der ikke skete en reduktion i indsatsen i 2008 som følge af merforbruget i 2007.

Jeg finder ministerens initiativer tilfredsstillende.

III.K. § 18. Ministeriet for Flytninge, Indvandrere og Integration, jf. beretningens pkt. 360-377

Ministeren for flytninge, indvandrere og integrations redegørelse af 9. februar 2009

25. Jeg finder ministeren for flytninge, indvandrere og integrations redegørelse tilfredsstillende.

III.L. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, jf. beretningens pkt. 378-424

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 30. januar 2009

26. Jeg finder ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse tilfredsstillende.

III.M. § 20. Undervisningsministeriet, jf. beretningens pkt. 425-471

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 30. januar 2009

Undervisningsministerens redegørelse af 4. februar 2009

27. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har i sin redegørelse til pkt. 446-451 erklæret sig enig i Rigsrevisionens vurdering af CIRIUS' regnskab. Ministeren har noteret sig, at CIRIUS som følge af Rigsrevisionens bemærkninger til årsregnskabet for 2006 har iværksat en række tiltag til forbedring af regnskabsafleggelsen. Bl.a. har CIRIUS indhentet assistance hos et eksternt konsulentfirma til at forbedre regnskabsafleggelsen og sikre en opløsning af gamle poster på statuskonti i regnskabet for 2007. Desuden har CIRIUS i samarbejde med departementet foretaget en række forbedringer på driftsområdet.

Ministeren har oplyst, at han har overført regnskabsafleggelsen for CIRIUS til departementet pr. 1. oktober 2008 på grund af mindre fremdrift i opretningen af regnskabet end forventet. Ministeren har endvidere oplyst, at afstemninger og opløsninger af gamle poster færdiggøres i forbindelse med afslutningen af regnskabet for 2008.

Jeg finder det tilfredsstillende, at regnskabsafleggelsen er overført til departementet, og vil følge sagen.

28. Undervisningsministeren har i sin redegørelse til pkt. 436-439 om brugersystemet CØSA oplyst, at ministeriet generelt har taget Rigsrevisionens anbefalinger til efterretning og vil implementere dem. Dog kommenterer ministeren ikke problemet med manglende dokumentation for systemet, som gør, at ministeriet er afhængig af en ekstern konsulent. Jeg finder, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis ministeren havde kommenteret problemet i sin redegørelse.

Jeg vil følge departementets implementering af brugersystemet samt den videre håndtering af problemet med mangelfuld dokumentation.

29. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 440-445 erklæret sig enig med Statsrevisorerne i, at regnskabsforvaltningen af Lokaleforsyning til overførte amtslige uddannelsesinstitutioner ikke var tilfredsstillende. Departementet har iværksat en række tiltag med henblik på at

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

6

opnå en mærkbar forbedring af regnskabsforvaltningen og herunder rette fejl i regnskabet for 2007. Det er ministerens vurdering, at ministeriet vil være i stand til at aflægge et korrekt regnskab for 2008.

Jeg finder, at ministerens initiativer til forbedring af regnskabsaflæggelsen er tilfredsstillende, og vil følge sagen.

30. Det fremgår af undervisningsministerens redegørelse til pkt. 452-455, at Europanævnets sekretariat nu har rettet fejlene i nævnets bogføring for tidligere år. Sekretariatet har desuden gennemgået sine procedurer for registrering af tilsagn og efterfølgende sagsbehandling med henblik på at sikre, at der ikke fremover sker fejl i bogføringen.

Jeg vil følge sagen.

31. I redegørelsen til pkt. 465-471 har ministeren oplyst, at gymnasierne i fremtiden skal anvende statens regnskabsregler med de tilpasninger, der er nødvendige for at tilgodese de styringsbehov, som de selvejende institutioners bestyrelser har.

Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren har besluttet, at gymnasierne fremover vil følge de statslige regnskabsregler.

III.N. § 21. Kulturministeriet, jf. beretningens pkt. 472-504

Kulturministerens redegørelse af 29. januar 2009

32. Jeg finder kulturministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.O. § 22. Kirkeministeriet, jf. beretningens pkt. 505-516

Kirkeministerens redegørelse af 18. december 2008

33. Jeg finder kirkeministerens redegørelse tilfredsstillende.

§ 23. Miljøministeriet, jf. beretningens pkt. 517-538

Miljøministerens redegørelse af 30. januar 2009

Klima- og energiministerens redegørelse af 5. februar 2009

34. Jeg finder klima- og energiministerens redegørelse til pkt. 529-531 tilfredsstillende.

35. Miljøministeren har i sin redegørelse til pkt. 532-535 oplyst, at det trods omfattende undersøgelser ikke umiddelbart har været muligt at udrede den forskel på 9 mio. kr. vedrørende Skov- og Naturstyrelsens egenkapital, som forekommer mellem statsregnskabet og årsrapporten. Problemstillingen undersøges fortsat i samarbejde med Økonomistyrelsen, og Rigsrevisionen vil få en redegørelse, når undersøgelsen er afsluttet.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende og vil følge afklaringen.

III. Q. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, jf. beretningens pkt. 539-552

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse af 3. februar 2009

36. Jeg finder ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse tilfredsstillende.

III.R. § 27. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, jf. beretningens pkt. 553-564

Beskæftigelsesministerens redegørelse af 2. februar 2009

Velfærdsministerens redegørelse af 10. februar 2009

37. Jeg finder ministrenes redegørelser tilfredsstillende.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

III.S. § 28. Transport- og Energiministeriet, jf. beretningens pkt. 565-624

Transportministerens redegørelse af 4. februar 2009

Klima- og energiministerens redegørelse af 5. februar 2009

38. Jeg finder klima- og energiministerens redegørelse til pkt. 584-587 tilfredsstillende.

39. Transportministeren har i sin redegørelse oplyst, at Rigsrevisionens bemærkninger generelt er taget til efterretning. Angående Rigsrevisionens forbehold for Banedanmarks infrastrukturbalance og de påpegede fejl i Vejdirektoratets infrastrukturbalance bemærker ministeren, at der ifølge de statslige regler ikke er krav om opstilling af en åbningsbalance for infrastruktur.

Dette er jeg enig i, men når Banedanmark og Vejdirektoratet har valgt at medtage værdien af infrastruktur i årsrapporten for 2007, bør denne være opgjort uden væsentlige fejl og mangler. Transportministeriets departement har i øvrigt oplyst, at de i samarbejde med Økonomistyrelsen arbejder på at opstille ensartede regnskabsprincipper for statslig infrastruktur. Som følge af dette arbejde udgår infrastrukturbalancerne af årsrapporterne for 2008.

Jeg vil følge udviklingen.

40. Transportministeren har i sin redegørelse til pkt. 576-579 oplyst, at Vejdirektoratet har identificeret differencerne mellem SAP og SKS for henholdsvis det omkostningsbaserede og udgiftsbaserede regnskab pr. 31. december 2007. Differencerne vil blive rettet og bogført pr. 31. december 2008. Herudover er der siden medio 2008 foretaget månedlige afstemninger af alle statuskonti og udarbejdet forretningsbeskrivelser for hovedparten af alle opgaver i regnskabsafdelingen. Vejdirektoratet vil også have særligt fokus på periodisering i forbindelse med årsafslutningen.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Vejdirektoratets arbejde med at få overensstemmelse mellem SAP og SKS.

41. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 580-583 oplyst, at Vejdirektoratet har igangsat en række tværgående kvalitetssikringstiltag af målopfyldelsen og dokumentationen heraf.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende.

42. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 588-591 oplyst, at Statens Luftfartsvæsen vil foretage en regnskabsmæssig oprydning af åbentstående poster. Statens Luftfartsvæsen samarbejder med departementet og Økonomistyrelsen om at finde en løsning i forhold til den konstaterede difference mellem årsrapporten og statsregnskabet vedrørende egenkapitalen.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge sagen.

43. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 592-596 stærkt beklaget Naviairs brug af et privat revisionsselskab og oplyst, at aftalen er blevet opsagt, samt at sagen har givet anledning til øget fokus i Naviair på de statslige regnskabs- og revisionsforhold.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

44. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 597-607 oplyst, at Naviair har tilbageført de afskrivninger, der blev foretaget før aktiveringstidspunktet for anlæg under CASIMO-programmet, og reguleret anlægsaktiverne tilsvarende. Der vil blive korrigeret for dette i Naviairs regnskab for 2008 og i forhold til fastsættelsen af de takster, som luftfartsselskaberne betaler. Ministeren har desuden oplyst, at der i regnskabet for 2008 samt i de takster, luftfartsselskaberne betaler, vil blive korrigeret for Naviairs hensættelse til korrektion af den bru-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

8

gerfinansierede bevilling i 2007. Naviair vil fremover følge Økonomistyrelsens anbefaling vedrørende håndtering af over- og underdækning på den brugerfinansierede bevilling.

Ministeren har oplyst i forhold til differencerne mellem statsregnskabet og Naviairs interne regnskab, at Naviair har fundet årsagerne til differencerne, og at disse alle er blevet rettet i 2008.

Ministeren har oplyst om de manglende afstemninger og åbne poster, at der er indført nye afstemningsrutiner og interne kontroller, der skal sikre, at alle konti bliver afstemt i passende intervaller. Desuden er alle åbne poster gennemgået, og de nødvendige omposteringer er foretaget i løbet af 2008. Naviair vil udarbejde afstemningsark i forbindelse med aflæggelsen af regnskabet for 2008.

Ministeren har oplyst om den manglende opdatering af Naviairs regnskabsinstruks, at der til brug for aflæggelse af regnskabet for 2008 er udarbejdet en regnskabsinstruks i simplificeret udgave.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende og forventer, at Naviair snarest udarbejder en fuldstændig regnskabsinstruks i overensstemmelse med reglerne i statsregnskabsbekendtgørelsen.

Jeg vil følge Naviairs regnskabsforvaltning.

IV. Erklæring om revisionen af EU-midler i Danmark, jf. beretningens pkt. 625-647

Skatteministerens redegørelse af 2. februar 2009

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse af 3. februar 2009

45. Skatteministeren har i sin redegørelse til pkt. 631 om SKATs oprydning og opfølgningsrutiner i Importsystemet af ufærdige angivelser oplyst, at opfølgningsrutinen i Importsystemet nu fungerer tilfredsstillende. SKAT har i 2008 præciseret reglerne for gennemgangen af de lister over ufærdige angivelser, der dagligt udskrives fra Importsystemet. I 2009 vil SKAT fortsat have fokus på virksomhedernes ufærdige angivelser og på, om opfølgningsrutinerne fungerer tilfredsstillende.

46. Jeg finder det positivt, at SKAT har præciseret reglerne for gennemgangen af lister over ufærdige angivelser, og at SKAT i 2009 fortsat vil have fokus på opfølgningsrutinen i Importsystemet.

47. Jeg har dog noteret mig, at skatteministeren ikke har redegjort for, om oprydningen af ufærdige angivelser for 2005-2006 og senere år er afsluttet. Jeg vil følge sagen.

48. Skatteministeren har i sin redegørelse til pkt. 632 om fejl i virksomhedernes angivelser oplyst, at han er enig i, at antallet af fejl i angivelserne må nedbringes, idet evalueringen af kampagnen "Kvalitet i fortoldningen" og afslutningen af indsatsen "Operation efterrettelighed" har vist, at der fortsat er fejl i virksomhedernes angivelser.

"Kvalitet i fortoldningen" og "Operation efterrettelighed" er landsdækkende tiltag, som SKAT har gennemført i 2007 og 2008. SKAT har bl.a. kontaktet virksomhederne og gennemført en kampagne over for de professionelle aktører (speditører mv.) med vejledning og kontrol.

SKAT vil i 2009 sætte 3 initiativer i gang for at nedbringe antallet af fejl i virksomhedernes angivelser. Som led i produktionsplanen for 2009 vil SKAT gennemføre et projekt om overholdelse af reglerne under titlen "TOLD". SKAT vil her gennemgå et større antal virksomheders ind- og udførsel af varer med det formål at indsamle viden, så indsatsen kan målrettes mod de samlet set største risici. Desuden vil SKAT tage initiativer til at styrke samarbejdet med en række store virksomheder, idet de 100 største virksomheder i Danmark betaler 75 % af den samlede told. Det medfører, at systemfejl eller misforståelser hos dis-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

se virksomheder kan få betydelige konsekvenser for toldindtægterne. Endelig vil SKAT i 2009 prioritere resurser til en særlig indsats for at nedbringe antallet af fejl ved hjælp af løbende stikprøver af virksomhedernes angivelser for derved at sikre, at reglerne bliver overholdt. SKAT vil i den forbindelse lade erfaringerne fra de forskellige tidligere undersøgelser fra perioden 2004-2007 samt erfaringerne fra oprydningrutinerne indgå.

49. Jeg finder det positivt, at Skatteministeriet vil iværksætte en række nye initiativer for at nedbringe antallet af fejl i virksomhedernes angivelser samt afsætte resurser hertil. Jeg vil følge disse initiativer.

50. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har i sin redegørelse til pkt. 643-647 med tilfredshed konstateret, at FødevarerErhverv har korrigeret de beskrevne fejl og mangler, herunder de enkelte fejl, som Den Europæiske Revisionsret havde påvist.

V.A. Projekttilskud fra EU til statslige virksomheder, jf. beretningens pkt. 648-689

Ministerens redegørelse af 30. januar 2009

51. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har i sin redegørelse oplyst, at Eurocenter i starten af 2009 vil skrive ud til alle statslige virksomheder for at gøre opmærksom på muligheden for bl.a. rådgivning og deltagelse i netværk om projekthåndtering i forbindelse med EU's rammeprogrammer. Herved forventer ministeren, at antallet af fejl i projektrengskaberne kan nedbringes.

V.B. Virksomhedernes administration af likviditetsordningen, jf. beretningens pkt. 690-725

Finansministerens redegørelse af 3. februar 2009

52. Finansministeren har i sin redegørelse oplyst, at han har noteret sig Statsrevisorernes kritik af virksomhedernes administration af likviditetsordningen, herunder virksomhedernes mangelfulde bogføring af resultatdisponering/bevillingsafregning for 2007, de dårlige muligheder for kontrol af, om lånerammen er overholdt, og at regelsættet ikke var tilstrækkeligt klart.

Finansministeren har desuden taget til efterretning, at Rigsrevisionen konstaterede, at der ikke var overensstemmelse mellem statsregnskabet for 2007 og de statslige virksomheders udnyttelse af lånerammen og oplysningerne i årsrapporterne.

53. Finansministeren har oplyst, at likviditetsordningen er blevet forenklet, og regelsættet er blevet gjort tydeligere for at lette virksomhedernes administration. Forenklingerne er udmøntet i et cirkulære, som trådte i kraft den 1. januar 2009. Det omfatter bl.a. forenkling af reglerne for opgørelse af og opfølgning på lånerammen, disponering af den uforrentede konto samt afdrag på den langfristede gældskonto. Cirkulæret er udbygget i en tilhørende vejledning, ligesom Økonomyrådgivningens vejledninger på området er samlet i én for at lette overblikket.

Finansministeren har videre oplyst, at det i vejledningen om bevillingsafregning for 2008 er pointeret, at eventuelle uoverensstemmelser vedrørende tidligere år skal være bogført på plads inden bevillingsafregningen for 2008. Finansministeriet har ligeledes præciseret beskrivelserne omkring bogføringen af bevillingsafregningen i vejledningen og vil foretage en tæt opfølgning i foråret 2009.

For så vidt angår mulighederne for at kontrollere overholdelsen af lånerammen har finansministeren oplyst, at reglerne for opgørelsen af lånerammen er forenklet, jf. ovenfor. Økonomyrådgivningens har med virkning fra 2008 ændret fortegnelsen over udnyttelsen af lånerammen i statsregnskabet, så den vil svare til opgørelsen i virksomhedernes årsrapporter. Ligeledes er vejledningen for udarbejdelse af årsrapporter ændret, så virksomhederne skal angive den beløbsmæssige størrelse på eventuelle differencer mellem værdien af virksomhedernes anlægsaktiver og de modsvarende saldi på den langfristede gældskonto (FF4) og

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

10

bygge- og it-kreditten (FF6). Finansministeren har endelig oplyst, at Finansministeriet vil se på, hvilke muligheder der er for at hjælpe virksomhederne med den interne styring af lånerammen.

Jeg finder disse initiativer tilfredsstillende.

V.C. Styring og administration af lønforhold ved erhvervsskolerne, jf. beretningens pkt. 726-768

Undervisningsministerens redegørelse af 5. februar 2009

54. Jeg finder undervisningsministerens redegørelse tilfredsstillende.

V.D. 6 Kommuners administration af førtidspensionsområdet, jf. beretningens pkt. 769-810

Velfærdsministerens redegørelse af 10. februar 2009

55. Velfærdsministeren erklærer sig i redegørelsen enig i Rigsrevisionens bemærkning om, at kommunerne har forskellig praksis for at bruge bestemmelsen om revurdering af førtidspensionssager. Ministeren oplyser, at lovens forarbejder giver bestemmelsen et afgrænset anvendelsesområde, og at Ankestyrelsens 2 principafgørelser på området udgør et vejledningsgrundlag for kommunerne.

56. Statsrevisorerne bemærker, at der er behov for, at Velfærdsministeriet mere tydeligt kommunikerer muligheden for at tilkende førtidspension med krav om efterfølgende revurdering.

Velfærdsministeren oplyser, at Statsrevisorernes og Rigsrevisionens bemærkninger vil blive inddraget i de samlede overvejelser om kommende tiltag på lovområdet, når der senere på året i forligskredsen sker politiske drøftelser af konkrete tiltag på førtidspensionsområdet og det rummelige arbejdsmarked.

Jeg vil følge ministeriets arbejde.

Afslutning

57. Det er min generelle vurdering, at de afgivne ministerredgørelser er fyldestgørende og tilfredsstillende.

58. Jeg vil følge sagerne omtalt i notatets pkt. 3-7, 9-12, 14, 15, 23, 27-30, 35, 39, 40, 42, 44, 47, 49 og 56.

Jeg betragter de øvrige sager som afsluttet.

Henrik Otbo
rigsrevisor

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 19/2007

Vedrørende skatteministerens redegørelse til beretningens pkt. 153-158

59. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 1. juni 2007 i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling erklæret sig personligt inhabil i forhold til nogle konkrete sager vedrørende SKATs regnskab under statsregnskabet § 9. Skatteministeriet. Sagerne er omtalt i beretningens pkt. 153-158. Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 25. juni 2007 udpeget mig som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil.

Jeg har derfor behandlet skatteministerens redegørelse af 2. februar 2009 for så vidt angår de foranstaltninger og overvejelser, der vedrører SKAT under § 9. Skatteministeriet.

60. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 157 vedrørende it-revision ved SKAT oplyst, at SKAT efterfølgende har ajourført sin it-sikkerhedspolitik og har fulgt op på væsentlige it-leverandørers efterlevelse af de aftalte sikkerhedsniveauer. SKAT har endvidere indført nye regler for adgangen til udvidede rettigheder og har igangsat arbejdet med at udarbejde dokumentation for driftsovervågningen.

Jeg finder ministeriets redegørelse tilfredsstillende og vil følge udviklingen på området.

61. Ministeren har i sin redegørelse til pkt. 158 vedrørende SKATs opfyldelse af mål for inddrivelse af restancer i 2007 oplyst, at SKAT har etableret en analysefunktion, der fremover skal medvirke til en bedre kvalitetssikring af de data, der indgår i restanceopgørelserne. Herudover er der igangsat et arbejde med at sikre en klar og entydig definition på måltal for inddrivelige skatter og afgifter. Herunder skal det vurderes, i hvilket omfang restancer vedrørende dekoncentrerede opgaver fremadrettet skal indgå i måltallene, og i hvilket omfang registrerede restancer opfylder betingelserne for endelig afskrivning. Endelig er der iværksat et arbejde angående en redegørelse for momsrestancer for udenlandske virksomheder samt en analyse af restancer vedrørende selskabs- og fondsskatter for skatteår før 1999. SKAT forventer at afslutte arbejdet inden udgangen af 1. kvartal 2009.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge, at der fremadrettet etableres klare retningslinjer for fastsættelse og opgørelse af SKATs måltal.

62. Ministeren har videre oplyst, at den fejlagtige opgørelse af målopfyldelsen har medført, at 36 direktører tilsammen har fået udbetalt 41.572 kr. for meget i resultatløn. Skatteministeriet har i samråd med Personalestyrelsen vurderet, at der ikke er grundlag for at kræve de for meget udbetalte beløb tilbage, idet der ikke er basis for at statuere, at de pågældende har været i ond tro. Ministeren vil ikke kræve tilbagebetaling.

Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu er foretaget en konkret vurdering af konsekvenserne af den fejlagtige opgørelse af målopfyldelsen.

Jørgen Mohr
sætterigsrevisor

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 19/2007 om revisionen af statsregnskabet for 2007

Statsrevisorerne har i dag fulgt op på udviklingen i 5 beretninger om Revisionen af statsregnskabet – nemlig vedrørende statsregnskaberne for årene 2002, 2004, 2005, 2006 og 2007.

Statsrevisorerne har på baggrund af gennemgangen fundet anledning til at gøre opmærksom på, at der på mange ministerområder findes institutioner, hvis regnskabsaflæggelse ikke er i orden – og at det i mange tilfælde tager alt for lang tid, før tingene er bragt i orden.

Statsrevisorerne henstiller derfor generelt, at ministrene sørger for fokus på disse områder – som Rigsrevisionen år for år kritiserer – med henblik på, at regnskabsaflæggelsen snarest forbedres og bringes i orden.

Statsrevisorerne, 25. marts 2009

8. Opfølgning på fortsatte beretninger vedrørende tidligere år

INDHOLD

Fortsatte beretninger vedrørende 2002

Beretning nr. 2/2002 om statsamtens produktivitet og effektivitet

Flere ministerier

Rigsrevisors fortsatte notat.....	228
Statsrevisorbemærkning.....	232

Beretning nr. 10/2002 om folkekirkens Fællesfond

§ 22 *Kirkeministeriet*

Rigsrevisors fortsatte notat.....	233
Statsrevisorbemærkning.....	238

Beretning nr. 18/2002 om revisionen af statsregnskabet for 2002

Alle ministerier

Rigsrevisors fortsatte notat.....	239
-----------------------------------	-----

Fortsatte beretninger vedrørende 2003

Beretning nr. 3/2003 om skattemyndighedernes information og vejledning af virksomheder

§ 9 *Skatteministeriet*

Rigsrevisors fortsatte notat.....	241
-----------------------------------	-----

Beretning nr. 10/2003 om Bygnings- og Boligregistret

§ 8 *Økonomi- og Erhvervsministeriet*

Rigsrevisors fortsatte notat.....	243
Statsrevisorbemærkning.....	247

Fortsatte beretninger vedrørende 2004

Beretning nr. 4/2004 om grænsekontrollen

Flere ministerier

Rigsrevisors fortsatte notat.....	248
Rigsrevisors fortsatte notat (2).....	253

Beretning nr. 18/2004 om revisionen af statsregnskabet for 2004

Alle ministerier

Rigsrevisors fortsatte notat.....	255
-----------------------------------	-----

Fortsatte beretninger vedrørende 2005

Beretning nr. 7/2005 om pulje til socialt udsatte grupper

§ 15 *Socialministeriet*

Rigsrevisors fortsatte notat.....	257
Statsrevisorbemærkning.....	258

Beretning nr. 9/2005 om harmonisering og tilpasning af Danmarks bilaterale bistand til programsamarbejdslandene

§ 6	Udenrigsministeriet	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	259
	Statsrevisorbemærkning	263

Beretning nr. 11/2005 om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn

	Flere ministerier	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	264
	Statsrevisorbemærkning	275

Beretning nr 12/2005 om AF's inddragelse af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen

§ 17	Beskæftigelsesministeriet	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	276

Beretning nr. 14/2005 om Videnskabsministeriets innovationsindsats - med særlig fokus på samspillet mellem videninstitutioner og erhvervsliv

§ 19	Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	281

Beretning nr. 18/2005 om revisionen af statsregnskabet for 2005

	Alle ministerier	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	288

Fortsatte beretninger vedrørende 2006

Beretning nr. 1/2006 om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet

	Flere ministerier	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	289

Beretning nr. 3/2006 om anskaffelsen af IC4-tog

§ 28	Transportministeriet	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	294
	Rigsrevisors supplerende notat	296
	Statsrevisorbemærkning	299

Beretning nr. 4/2006 om fødevarekontrollen

§ 27	Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	300
	Statsrevisorbemærkning	304

Beretning nr. 10/2006 om statens køb af konsulentytelser

	Flere ministerier	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	305

Beretning nr. 14/2006 om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker

§ 8	Økonomi- og Erhvervsministeriet	
	Rigsrevisors fortsatte notat.....	308

Beretning nr. 16/2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

Alle ministerier

Rigsrevisors fortsatte notat..... 310

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

**Opfølgning i sagen om statsamternes produktivitet og effektivitet
(beretning nr. 2/02)**

29. september 2008

RN A511/08

I. Indledning

1. Jeg oplyste i mit notat til Statsrevisorerne af 1. marts 2006, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2004, s. 22 ff., at jeg fortsat ville følge det daværende Indenrigs- og Sundhedsministeriums, i dag Velfærdsministeriets, initiativer vedrørende arbejdet med at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på det sociale nævns område til højst 13 uger.

2. Statsrevisorerne fandt det væsentligt for en god borgerservice, at der fortsat måles og følges op på produktivitet, sagsbehandlingstider og brugertilfredshed – også efter, at statsamternes opgaver overgår til de nye statsforvaltninger.

3. Dette notat er baseret på møder med og redegørelser fra Velfærdsministeriet om sagsbehandlingstider, resultatmål og ministeriets initiativer. Endvidere har Rigsrevisionen holdt et møde med Statsforvaltning Sjælland, Nykøbing Falster, om statsforvaltningens sagsbehandlingstider for det sociale nævn og beskæftigelsesankenævnet.

4. Notatet har i udkast været forelagt Velfærdsministeriet, og ministeriets bemærkninger er indarbejdet i notatet.

II. Kommunalreformen og styringen af statsforvaltningerne

5. Kommunalreformen pr. 1. januar 2007 medførte flere større ændringer for statsamterne. Disse blev lagt sammen til 5 regionale statsforvaltninger, og flere statsforvaltninger blev samlet i nye hovedsæder.

Endvidere medførte ændringen, at nævnsområdets opgaver blev opdelt på det sociale nævn og et nyt beskæftigelsesankenævn. Klagesager vedrørende Beskæftigelsesministeriets område, herunder klagesager om jobtilbud, blev overført fra det sociale nævn til beskæftigelsesankenævnet.

6. Velfærdsministeriet indgår hvert år en resultatkontrakt med de enkelte statsforvaltninger. Endvidere indgår ministeriet en direktørkontrakt med hver enkelt statsforvaltningsdirektør.

7. Resultatkontrakten er et styringsredskab, som skal udmønte statsforvaltningernes mission og vision.

Kontrakten indeholder en række mål og resultatkrav for året. Mål for sagsbehandlingstiderne indeholder bl.a. måltallet vedrørende den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på 13 uger for det sociale nævn og beskæftigelsesankenævnet under ét. Måltallet på 13 uger har været gældende siden 2004.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

2

8. Velfærdsministeriet har oplyst, at ministeriet løbende drøfter udviklingen i sagsbehandlingstiderne på ministeriets koordinationsmøder med direktørerne for statsforvaltningerne, der afholdes ca. hver 2. måned.

III. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid for det sociale nævn og beskæftigelsesankenævnet

9. Tabel 1 nedenfor viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for statsforvaltningernes 2 nævn i 2007 og i 1. halvår 2008.

Tabel 1. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for statsforvaltningernes 2 nævn i 2007 og i 1. halvår 2008 (Antal uger)

	2007	1. halvår 2008
Hele landet	14,0	14,6
Statsforvaltning Nordjylland	11,5	13,0
Statsforvaltning Midtjylland	18,8	24,5
Statsforvaltning Syddanmark	12,8	11,1
Statsforvaltning Sjælland	17,1	16,2
Statsforvaltning Hovedstaden	11,7	10,8

Kilde: Velfærdsministeriets oversigter af 21. januar 2008 og 15. august 2008.

Det fremgår af tabel 1, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 2 nævn for hele landet var 14 uger i 2007. Dette er 1 uge over resultatkravet på 13 uger. 3 af de 5 statsforvaltninger havde en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på under 13 uger, mens 2 havde en gennemsnitlig sagsbehandlingstid, der lå betydeligt over 13 uger. I 1. halvår 2008 steg den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for hele landet yderligere til ca. 15 uger. Særligt for Statsforvaltning Midtjylland er situationen forværret, idet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid her udgjorde over 24 uger i 1. halvår 2008.

10. Velfærdsministeriet har oplyst, at problemerne med sagsbehandlingstiden hos Statsforvaltning Midtjylland overordnet set skyldes, at antal verserende sager på det sociale område i de første måneder af 2008 er steget med 15 % i forhold til de samme måneder i 2007. Endvidere har statsforvaltningen i 2007 og i 1. halvår 2008 haft mange vakante stillinger, ligesom flere medarbejdere har været langtidssygemeldt eller på barsel. Endvidere har flere erfarne medarbejdere forladt statsforvaltningen eller har ikke ønsket at flytte fra Århus til Ringkøbing.

11. Statsforvaltning Midtjylland har oplyst, at det på nuværende tidspunkt er særligt påkrævet at igangsætte flere initiativer for at kunne øge produktiviteten og nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Derfor har statsforvaltningen etableret en resultatlønsordning for medarbejderne for at færdigbehandle gamle sager fra bl.a. det tidligere Statsamt Århus. Statsamtet havde pr. 1. januar 2007 en samlet pukkel på ca. 1.500 sager, hvilket må anses for en udløber af de meget betydelige omlægninger i nævnssstrukturen og placeringen af sekretariatsarbejdspladserne i Region Midtjylland.

Endvidere har statsforvaltningen besluttet, at i 2008 skal de ældste sager behandles først, så nævnet ved udgangen af året kun har verserende sager, der er under 5 måneder gamle. Statsforvaltningen har på nuværende tidspunkt ca. 200 sager, der er mere end 6 måneder gamle.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

Endelig har statsforvaltningen igangsat et LEAN-projekt, hvor arbejdsgangene analyseres med henblik på at nedsætte sagsbehandlingstiden.

12. Jeg konstaterer, at der i Statsforvaltning Midtjylland er igangsat initiativer, som skal sikre, at statsforvaltningen kan realisere en gennemsnitlig sagsbehandlingstid for nævnsområdet på 13 uger. Jeg forventer, at Velfærdsministeriet følger op på initiativerne og sikrer sig, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid snarest bliver 13 uger.

13. Tabel 2 viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for henholdsvis de sociale nævn og beskæftigelsesankenævne i 2007.

Tabel 2. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sociale nævn og beskæftigelsesankenævne i 2007 (Antal uger)

	Sociale nævn	Beskæftigelses- ankenævn
Hele landet	13,3	14,7
Statsforvaltning Nordjylland	10,8	12,4
Statsforvaltning Midtjylland	19,1	18,5
Statsforvaltning Syddanmark	13,3	12,3
Statsforvaltning Sjælland	13,9	21,3
Statsforvaltning Hovedstaden	10,6	12,9

Kilde: Velfærdsministeriets oversigter af 21. januar 2008 og 15. august 2008.

Det fremgår af tabel 2, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 2 nævn varierer ganske betydeligt. Fx er sagsbehandlingstiden i beskæftigelsesankenævnet meget lang både i Statsforvaltning Midtjylland og Statsforvaltning Sjælland.

Velfærdsministeriet har videre meddelt, at for Statsforvaltning Midtjylland er sagsbehandlingstiden i 1. halvår 2008 yderligere forøget.

14. Velfærdsministeriet har oplyst, at den høje sagsbehandlingstid for beskæftigelsesankenævnet i Statsforvaltning Sjælland skyldes en betydelig stigning i antal sager for beskæftigelsesankenævnet siden dets oprettelse. Statsforvaltningen har igangsat flere initiativer, bl.a. et pukkelaufviklingsprojekt samt et LEAN-projekt, der skal få nedbragt sagsbehandlingstiden for beskæftigelsesankenævnet. Ministeriet vurderer, at effekten heraf formentlig først vil kunne måles i 2009.

15. Velfærdsministeriet har oplyst, at strukturreformen pr. 1. januar 2007 har ført til væsentlige ændringer på nævnsområderne og på placeringen af arbejdspladserne for sekretariatsmedarbejderne. Erfaringsmæssigt tager det en vis tid, inden organisationer, som berøres af fusioner, kommer i en normal driftssituation. Statsforvaltningsområdet, herunder Statsforvaltning Midtjylland og Statsforvaltning Sjælland, har i særlig grad været berørt af fusionerne inden for statsamtsområdet.

Velfærdsministeriet har videre oplyst, at ministeriet vil igangsætte en analyse af statsforvaltningernes resurseforbrug, aktivitetsniveau og effektivitet.

16. Jeg konstaterer, at der er markante udsving i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid mellem de enkelte statsforvaltningers nævn, og at særligt Statsforvaltning Midtjyllands og

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 2/2002

4

Statsforvaltning Sjællands beskæftigelsesankenævn har betydelige vanskeligheder med at behandle sagerne inden for rimelig tid.

17. Jeg konstaterer dog, at Statsforvaltning Sjælland og Statsforvaltning Midtjylland har iværksat initiativer, der skal sikre, at de 2 statsforvaltninger kan realisere en gennemsnitlig sagsbehandlingstid for nævnsområderne under ét på 13 uger. Jeg forventer, at Velfærdsministeriet følger op på initiativerne og sikrer sig, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid snarest bliver 13 uger.

IV. Sammenfatning

18. Jeg finder det mindre tilfredsstillende, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sociale nævn og beskæftigelsesankenævne samlet set for hele landet i både 2007 og pr. 30. juni 2008 fortsat ligger over resultatkravet om 13 uger for de 2 nævnsområder under ét.

Jeg konstaterer, at Statsforvaltning Sjælland og Statsforvaltning Midtjylland har iværksat initiativer, der skal sikre, at de 2 statsforvaltninger kan realisere en gennemsnitlig sagsbehandlingstid for de sociale nævn og beskæftigelsesankenævne under ét på 13 uger.

19. Jeg finder, at Velfærdsministeriet i samarbejde med de enkelte statsforvaltningers direktører bør følge op på initiativerne og sikre sig, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for nævnsområderne snarest bliver 13 uger.

Jeg vil derfor i et kommende notat orientere Statsrevisorerne om udviklingen i statsforvaltningernes sagsbehandlingstider for nævnsområderne og virkningerne af de initiativer, som er igangsat i Statsforvaltning Sjælland og Statsforvaltning Midtjylland.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 2/2002 om statsamternes produktivitet og effektivitet

Statsrevisorerne skal gentage, at man finder det væsentligt for en god borgerservice, at der også i de nye statsforvaltninger måles og følges op på produktivitet, sagsbehandlingstider og brugertilfredshed.

Derfor finder Statsrevisorerne, at Velfærdsministeriet bør følge op på de enkelte statsforvaltningers initiativer og herunder sikre sig, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for nævnsområderne opfylder de fastsatte mål.

Statsrevisorerne, den 10. oktober 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2002

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om folkekirkens Fællesfond (beretning nr. 10/02)

25. april 2008

RN A201/08

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 14. marts 2006 om den fortsatte udvikling i sagen om folkekirkens Fællesfond (beretning nr. 10/02) fandt jeg, at der fortsat udestod et arbejde med en række af initiativerne vedrørende genopretningen af fællesfondens økonomi og forbedringen af ministeriets økonomistyring af fællesfonden, og jeg vil i dette notat orientere Statsrevisorerne om følgende forhold:

- vedtagelsen af det ændrede regelgrundlag for fællesfonden
- genopretningen af fællesfondens økonomi og forbedring af Kirkeministeriets økonomistyring af fællesfonden
- udvikling i fællesfondens budgetter, likviditet og finansiering
- udviklingen i fællesfondens regnskabsrapportering og årsrapport.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på brevveksling og møder med Kirkeministeriet. Desuden har ministeriet udarbejdet 2 redegørelser: en redegørelse om "Status for Finansministeriets rapport om udvikling af økonomistyring på Kirkeministeriets område" og en redegørelse om "Status for opfølgning på Rigsrevisionens beretning nr. 10/02". Rigsrevisionen har gennemgået redegørelserne og efterfølgende drøftet dem med ministeriet. Endelig har Rigsrevisionen gennemgået ændringerne i lovgrundlaget for folkekirkens økonomi.

II. Vedtagelsen af det ændrede regelgrundlag for fællesfonden

3. Ved lov nr. 210 af 20. marts 2006, lov nr. 1566 og nr. 1567 af 20. december 2006 samt lov nr. 561 af 6. juni 2007 blev der gennemført en række ændringer af økonomiloven, der udgør regelgrundlaget for fællesfondens økonomi. Det er hensigten med lovændringerne at etablere grundlaget for en forenklet og bedre styring af folkekirkens fællesfond. Lovændringerne indebærer en hjemmel til at etablere et administrativt fællesskab, der skal fungere som en fællesadministration for stifterne på en række områder. Det administrative fællesskab er nu etableret og varetager en række opgaver, herunder administration af indtægter fra landskirkeskatten og fællesfondens bevillingsudbetalinger. Derudover er der foretaget en række ændringer vedrørende administrationen af de midler, som det administrative fællesskab varetager. En væsentlig ændring er, at der fremover ikke kan budgetteres med samlede udgifter, der er større end landskirkeskatten, andre indtægter samt eventuelt videreførte overskud fra tidligere år.

4. Jeg finder det tilfredsstillende, at der med gennemførelsen af lovændringerne nu er skabt et bedre fundament for den fremtidige løsning af de fælles opgaver i folkekirken.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2002

2

III. Genopretningen af fællesfondens økonomi og forbedring af Kirkeministeriets økonomistyring af fællesfonden

5. Det fremgik af mit notat af 14. marts 2006, at Finansministeriet i december 2003 afgav rapporten "Udvikling af økonomistyringen på Kirkeministeriets område" med en række anbefalinger til Kirkeministeriet. Rapporten var foranlediget af en anmodning fra kirkeministeren om assistance fra Finansministeriet til håndtering af de økonomiske og styringsmæssige problemer, som Rigsrevisionen havde påpeget i undersøgelsen af fællesfonden. Rapporten indeholdt oprindeligt 69 anbefalinger til præcisering af økonomiloven og forbedring af fællesfondens styring, regnskabsrapportering mv. Der resterede endnu 26 anbefalinger ved afgivelse af mit seneste notat. Heraf har ministeriet nu gennemført 15 anbefalinger. De gennemførte anbefalinger vedrører hovedsageligt vedtagelsen af ændringerne i økonomiloven, men også andre tiltag, fx decentralisering af betalingen for forsikringsordningen.

Der resterer stadig 8 anbefalinger, som endnu ikke er gennemført. Anbefalingerne vedrører mål- og resultatstyring af fællesfonden. Endelig er der 3 af de 26 anbefalinger, som ministeriet har valgt ikke at følge.

6. Kirkeministeriet iværksatte på baggrund af Finansministeriets rapport 4 projekter i relation til at udvikle økonomistyringen af fællesfonden.

Det første projekt om indførelse af statslige regnskabs- og disponeringsregler er nu overgået til driftsfasen.

Det andet projekt vedrørende benchmarking og målstyring af stiftsadministrationerne arbejdes der stadig på. Projektet har sammenhæng med de 8 ovennævnte anbefalinger, som endnu ikke er gennemført. Anbefalingerne omhandler indførelse af mål- og resultatstyring i stifterne, kontraktstyring af folkekirkens institutioner og indførelse af en budgetmodel, der kan skabe sammenhæng mellem aktiviteter og budgetrammen for stifterne. Der er i 2007 som et led i projektet udarbejdet forslag til, at stifterne etablerer redskaber til måling af og opfølgning på centrale nøgletal, herunder nøgletal for stifternes tidsanvendelse. Styregruppen for projektet tog stilling til projektgruppens indstillinger den 20. december 2007, hvor det blev vedtaget at indføre måling af sagsbehandlingstider og at indføre tidsregistrering i stifterne. Med de nye tiltag, som styregruppen for projektet har vedtaget, vil det i løbet af 2008 blive muligt at få et bedre overblik over sagsbehandlingstiderne og antallet af sager pr. stift, og der vil derfor være et bedre grundlag for at indføre mål- og resultatstyring. Ministeriet har imidlertid oplyst, at der endnu ikke er taget en endelig beslutning om at indføre mål- og resultatstyring.

Det tredje projekt vedrørende samling af indtægter og udgifter i det administrative fællesskab er gennemført og er overgået til driftsfasen med udgangen af 2007, jf. ovenfor.

Det fjerde projekt om udarbejdelse af en normeringsmodel for præstestillinger er endnu ikke tilendebragt. Emnet er blevet berørt i både Kirkeministeriets betænkning nr. 1477 om opgaver i sogn, provsti og stift og i betænkning nr. 1491 om Folkekirkens lokale økonomi. I betænkning nr. 1491 gives der eksempler på mulige normeringsmodeller, hvor det måtte konstateres, at en fordeling af præstestillingerne forudsætter, at der foretages nogle grundlæggende prioriteringer omkring folkekirkens opgaver. Ministeriet har oplyst, at spørgsmålet vil blive taget op med biskopperne, men at der allerede nu i fællesfondens budget 2008 for budgetoverslagsårene 2010 og 2011 er afsat en pulje på henholdsvis 4,2 mio. kr. og 8,4 mio. kr. med henblik på en eventuel justering af lønmidlerne mellem stifterne.

7. Ministeriet har, som nævnt ovenfor, i 3 tilfælde valgt ikke at gennemføre Finansministeriets anbefalinger og givet begrundelser herfor.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2002

3

Anbefalingen om at ophæve den lokale selvrisiko for tingskadeforsikringen er ikke blevet fulgt. Ministeriet har i stedet valgt at udarbejde en ny vejledning om opbevaring af udstyr og har indført en ordning, hvorefter sogne med mange skader får tilbudt et særligt besøg, hvor der foretages en gennemgang af sikringen af sognets værdier.

Anbefalingen om, at lånesagsadministration ved genudlån skal varetages af Kirkeministeriets økonomikontor, følges ikke, da den ikke er aktuel, efter at stiftsudvalgene vedrørende økonomi er blevet oprettet. Genudlånene sker netop til lokale projekter, som stiftsudvalgene ifølge Kirkeministeriet har bedst mulighed for at vurdere.

Anbefalingen om at øge brugerbetalingen på kirkemusikskolerne, der er uddannelsesinstitutioner for bl.a. organister og kirkesangere, følges ikke, fordi dette ville medføre, at det blev vanskeligere at rekruttere nye organister og kirkesangere, da de derved selv skulle afholde en større del af udgifterne til deres uddannelse.

8. Jeg finder, at Kirkeministeriet nu har implementeret hovedparten af de anbefalinger og forbedringer af økonomistyringen af fællesfonden, som er foreslået af Finansministeriet.

For så vidt angår de tilfælde, hvor ministeriet har valgt ikke at gennemføre Finansministeriets anbefalinger, finder jeg, at ministeriet på fyldestgørende måde har begrundet disse valg.

Jeg kan konstatere, at Kirkeministeriet har analyseret mulighederne for at udarbejde en normeringsmodel for fordeling af præster mellem stifterne. Jeg har noteret mig, at analyserne viser, at en fordeling af præstestillingerne forudsætter nogle grundlæggende prioriteringer vedrørende folkekirkens opgaver, og at ministeriet vil tage dette spørgsmål op med biskopperne. Jeg vil fortsat følge dette arbejde.

Jeg kan også konstatere, at der med indførelsen af tidsregistrering og måling af sagsbehandlingstider nu endelig bliver skabt et bedre grundlag for at etablere mål- og resultatstyring for stifter og institutioner i fællesfonden. Jeg finder dog, at der stadig, her mere end 4 år efter, at Finansministeriet udgav deres rapport, udestår et arbejde med at implementere ministeriets 8 anbefalinger vedrørende mål- og resultatstyring i stifter og institutioner, og jeg vil derfor fortsat følge dette arbejde.

IV. Udvikling i fællesfondens budgetter, likviditet og finansiering

9. Rigsrevisionen har gennemført en revision af fællesfondens årsregnskaber for 2005 og 2006. Rigsrevisionen konstaterede ved revisionen, at stifterne fortolkede kontoplanen forskelligt, hvilket har medført, at der ikke fuldt ud var konsistens i stifternes regnskabsmæssige behandling af ensartede regnskabsposter. Rigsrevisionen vurderede til trods herfor, at det samlede grundlag for fællesfondens konsoliderede årsregnskab var uden væsentlige fejl og mangler.

Med udgangspunkt i fællesfondens regnskaber har Rigsrevisionen opgjort udviklingen i fællesfondens økonomi i 2005 og 2006. Fællesfonden havde i løbet af 2005 og 2006 samlet et underskud på sine driftsposter på 1 mio. kr. Kassebeholdningen faldt fra primo 2005 til ultimo 2006 fra 56 mio. kr. til 35 mio. kr. Den langfristede gæld udviklede sig fra 152 mio. kr. til 86 mio. kr., og egenkapitalen udviklede sig fra +4 mio. kr. til +49 mio. kr.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2002

4

Tabel 1. Udviklingen fra primo 2005 til ultimo 2006 i fællesfondens egenkapital (Mio. kr.)

Primo 2005	+4
Regulering ved ændret regnskabspraksis	+62
Regulering af fællesfondens ejendomme	18
Periodens resultat	+1
Ultimo 2006	+49

Tabel 1 viser, at egenkapitalen er påvirket af, at fællesfonden fra og med 2005 overgik til omkostningsbaseret regnskab, hvilket i 2005 har påvirket egenkapitalen negativt med 62 mio. kr. primært grundet hensættelser til skyldige feriepenge til præster.

Kirkeministeriet har desuden oplyst, at fællesfonden ved årsskiftet 2006 som følge af lovændringerne har afregnet endeligt for stiftsmidlerne og har udskilt dem fra fællesfondens økonomi. Grundet fald i obligationskurser i løbet af 2006 har fællesfonden måttet refundere forskellen mellem den bogførte værdi og markedsværdien til kirkerne og præsteembederne. Resultatet af dette blev, at fællesfonden ekstraordinært måtte konstatere et tab på 18,7 mio. kr. imod et forventet overskud på 28,4 mio. kr.

Tabet modsvares dog til dels af et mindreforbrug på 30,5 mio. kr., som vedrørte folkekirkens forsikringsordning.

Når der tages hensyn til ovennævnte forhold, har fællesfondens økonomi således samlet set været stabil.

Kirkeministeriet har supplerende oplyst, at ministeriets foreløbige skøn over driftsresultatet før ekstraordinære poster for 2007 viser et overskud på ca. 14 mio. kr. efter fradrag af reserveret bevilling på ca. 17 mio. kr. for stifter og it-kontoret. Ministeriet understreger, at dette skøn er foretaget på baggrund af foreløbige regnskabstal, der endnu ikke er reviderede.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at fællesfondens økonomi samlet set er blevet stabil, hvilket yderligere understreges af det forventede driftsresultat for 2007 på ca. 14 mio. kr. I forbindelse med Rigsrevisionens løbende revision vil jeg fortsat følge udviklingen i fællesfondens budgetter, likviditet og finansiering.

V. Udviklingen i fællesfondens regnskabsrapportering og årsrapport

11. Det er Rigsrevisionens vurdering, at den anvendte regnskabspraksis for det konsoliderede årsregnskab i videst mulige omfang er tilnærmet de statslige regnskaber, og at det konsoliderede regnskab på denne baggrund er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

12. Jeg finder det tilfredsstillende, at fællesfondens konsoliderede regnskab nu i videst muligt omfang er tilnærmet de statslige regnskaber. I forbindelse med Rigsrevisionens løbende revision vil jeg fortsat følge fællesfondens regnskabsrapportering.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2002

5

VI. Afslutning

13. Det er min vurdering, at Kirkeministeriet i de seneste år har arbejdet på at genoprette fællesfondens økonomi, men at ministeriet har været længe om at gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige til imødegåelse af den kritik, der blev fremsat i Statsrevisorernes beretning om folkekirkens Fællesfond. I forbindelse med Rigsrevisionens løbende revision vil jeg fortsat følge udviklingen i fællesfondens budgetter, likviditet og finansiering samt udviklingen i fællesfondens regnskabsrapportering.

Jeg har noteret mig, at Kirkeministeriet vil tage spørgsmålet om en normeringsmodel for fordeling af præster mellem stifterne op med biskopperne, og jeg vil fortsat følge dette arbejde.

Jeg finder, at der, på trods af at der er gået mere end 4 år, siden Finansministeriet udgav sin rapport, fortsat udestår et arbejde med at implementere anbefalingerne vedrørende mål- og resultatstyring i stifter og institutioner.

Jeg vil derfor fortsat følge Kirkeministeriets arbejde med disse 2 områder og informere Statsrevisorerne herom i et nyt notat.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 10/2002 om folkekirkens Fællesfond

Statsrevisorerne er tilfredse med Kirkeministeriets indsats for at genoprette fællesfondens økonomi og indsatsen for at forbedre økonomistyringen og regnskabsrapporteringen. Statsrevisorerne finder det dog ikke tilfredsstillende, at Kirkeministeriet efter mere end fire år stadig ikke har fulgt op på alle anbefalinger om forbedring af fællesfondens styring, regnskabsrapportering mv. i Finansministeriets rapport fra 2003. Det gælder særligt anbefalingerne vedrørende mål- og resultatstyringen i stifter og institutioner.

Statsrevisorerne, den 21. maj 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2002

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2002 (beretning nr. 18/02)

13. marts 2009

RN C602/09

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 7. februar 2007, pkt. 1, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge Beskæftigelsesministeriets implementering af et nyt it-system, der skulle styrke den regnskabsmæssige håndtering af administrationen af sygedagpengelovens forsikringsordninger, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 22.

Ad beretningens afsnit III.K. § 17. Beskæftigelsesministeriet, pkt. 217

2. Ved revisionen af Arbejdsdirektoratet i 2002 konstaterede Rigsrevisionen, at de interne kontroller i it-systemet SORDA, som direktoratet anvendte til administration af sygedagpengelovens forsikringsordninger, var utilstrækkelige. Der manglede således kontrol med udbetalingerne fra systemet, ligesom systemet ikke kunne afstemmes med Navision Stat. Ministeren lovede i sin redegørelse til Statsrevisorerne af 17. februar 2004 at styrke den regnskabsmæssige håndtering af ordningen ved at overføre opgaven til Beskæftigelsesministeriets AdministrationsCenter (BAC) og iværksætte udvikling af et nyt it-system til erstatning for SORDA, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2002, s. 308.

Som nævnt i notatet af 7. februar 2007 fik BAC i december 2006 leveret den del af it-systemet, som vedrørte forsikringsordningen for selvstændige erhvervsdrivende (F-ordningen). Det fremgik videre, at BAC primo 2007 forventede, at den resterende del af it-systemet, der vedrører forsikringsordningen for mindre private arbejdsgivere (A-ordningen), ville blive leveret og være klar til drift medio 2007.

3. BAC har i december 2008 oplyst, at it-projektet nu er afsluttet. Rigsrevisionen har konstateret, at den sidste del af systemet blev sat i drift i 2008. Det er min opfattelse, at der hermed er sket en styrkelse af den regnskabsmæssige håndtering af forsikringsordningerne.

De væsentligste årsager til det langvarige forløb af projektet er ifølge BAC, at der er tale om et kompliceret system med mange relationer. Systemet skal kunne udveksle data med CPR-/CVR-registrene, SKAT samt sygedagpengesystemet. BAC har ved udvikling af systemets integration til disse områder været udsat for uforudsete forsinkelser med at få tilpasset forsikringsordningernes funktionalitet. Hertil kommer problemer med at tilpasse ud-data til systemets kunder, idet systemet skal kunne håndtere et stort antal variationer i sagerne. BAC har i forlængelse heraf måttet erkende, at de forretningsmæssige områder, som it-systemet skal betjene, ikke på forhånd har været tilstrækkeligt afdækket, og at de nødvendige testforløb har vist sig at være mere tidskrævende end først antaget. Endelig har BAC's ledelse i spidsbelastningsperioder i den daglige drift valgt at udskyde testforløb af hensyn til BAC's øvrige kunder og opgaver.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2002

2

4. BAC har oplyst, at udgifterne til systemanskaffelsen er 9,9 mio. kr., hvilket er en mindre overskridelse på 0,4 mio. kr. i forhold til det i foranalysen estimerede maksimale beløb. De samlede projektudgifter har andraget 18,5 mio. kr. efter modregning af i alt 0,2 mio. kr., som leverandøren har betalt som bod for forsinkelse og kompensation for manglende overholdelse af visse tekniske krav til systemet.

5. I forbindelse med lukning af SORDA har BAC på vegne af Arbejdsdirektoratet afskrevet et nettobeløb på 1,7 mio. kr., som er en afstemningsdifference mellem SORDA og Arbejdsdirektoratets regnskab. BAC har med hjælp fra eksterne konsulenter forsøgt at forklare differencen, som efter BAC's vurdering primært skyldes fejl i registrering af indtægter i SORDA. På grund af manglende systembeskrivelser samt manglende faciliteter i SORDA til udskrift af rapporter har det ikke været muligt for BAC at specificere differencen nærmere.

Jeg har tidligere orienteret Statsrevisorerne om afskrivning af andre differencer mellem SORDA og Den Sociale Ankestyrelses regnskab. Disse differencer blev konstateret i forbindelse med overdragelsen af SORDA fra Socialministeriet til Beskæftigelsesministeriet ved ressortændringen i november 2001, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 42.

6. Jeg har forståelse for det nyudviklede it-systems kompleksitet, men finder dog, at denne sag har haft et meget langstrakt forløb. Det finder jeg uheldigt. Som nævnt er det min opfattelse, at der efter ibrugtagningen af det nye system er sket en styrkelse af den regnskabsmæssige håndtering af forsikringsordningerne.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2003

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om skattemyndighedernes information og vejledning af virksomheder (beretning nr. 3/03)

5. marts 2009

RN A301/09

I. Indledning

1. Jeg har tidligere i notater af 1. april 2004 og 30. januar 2008 orienteret Statsrevisorerne om udviklingen i Skatteministeriets initiativer til forbedring af målopfyldelsen for sager om bindende svar.

Bindende svar er de sager, hvor virksomheder har anmodet om svar hos SKAT og/eller Skatterådet om skattemæssige konsekvenser af dispositioner, som virksomheden påtænker at foretage, og hvor virksomheden vurderer, at det er væsentligt at have sikkerhed for de skattemæssige virkninger. I disse sager er svaret bindende for den skattemyndighed, som efterfølgende skal foretage skatteansættelsen.

2. SKATs målsætning er, at 90 % af sagerne om bindende svar skal være afsluttet inden 90 dage. Det fremgik af mit notat til Statsrevisorerne af 30. januar 2008, at andelen af sager om bindende svar afsluttet inden 90 dage havde ligget på mellem 21 % og 51 % i perioden 2000-2005. Det var på den baggrund min vurdering, at målopfyldelsen havde ligget på et utilfredsstillende lavt niveau. En målrettet indsats i 2007 havde dog givet forbedringer i målopfyldelsen. Jeg anførte på den baggrund, at jeg fortsat ville følge SKATs initiativer vedrørende bindende svar og orientere Statsrevisorerne igen, når initiativerne havde virket i yderligere en periode.

II. SKATs initiativer til forbedring af målopfyldelse og nedbringelse af sagsbehandlingstiden for sager om bindende svar

3. Det fremgik af mit notat af 30. januar 2008, at SKAT i 2007 havde iværksat en række initiativer for at forbedre målopfyldelsen og nedsætte sagsbehandlingstiden for sager om bindende svar. SKAT havde således fra 1. halvår 2007 bl.a. overført flere resurser til området samt indført et nyt sagsstyringssystem, som omfattede sagsbehandlingsplaner med tidsfrister for sagerne. Systemet gav mulighed for at overvåge sagsbehandlingstiderne og herigennem skabe større fokus på overholdelse af tidsfrister.

4. Skatteministeriet har i forbindelse med den seneste opfølgning i sagen oplyst, at SKAT herudover i februar 2008 har idriftsat en landsdækkende elektronisk sagspulje opdelt geografisk efter de 5 skattesamarbejder, der nu pr. 1. januar 2009 betegnes skatteregioner. Sagerne, som omfatter ikke-principielle sager, fordeles efter fagområde, sagernes kompleksitet og efter, om sagerne er fuldt oplyst. SKAT har oplyst, at den elektroniske sagspulje har medført, at sagerne lettere og hurtigere kan fordeles efter medarbejdernes kompetencer. Herved reduceres den tid, sagerne ligger, inden sagsbehandling påbegyndes, ligesom en mere målrettet tildeling af resurser og kompetencer til den enkelte sag reducerer sagsbehandlingstiden.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 3/2003

2

5. SKAT er endvidere på baggrund af en analyse af sagerne fra sagspuljen i færd med at etablere en bedste praksis for kvaliteten og ensartetheden i sagsbehandlingen. SKAT forventer at være klar med dette arbejde primo 2009.

6. Skatteministeriet har videre oplyst, at SKAT på Rigsrevisionens anbefaling fremover i til-læg til oplysninger om målopfyldelse for bindende svar vil oplyse om antallet af verserende sager i årsrapporten. SKAT vil i forlængelse heraf undersøge mulighederne for at etablere et statistiksystem, der kan generere en aldersfordeling for disse sager. Hermed vil SKAT kunne give et mere fyldestgørende billede af sagsbehandlingstiden for sager om bindende svar.

III. Udviklingen i andelen af sager afsluttet inden 90 dage og målopfyldelse for sager om bindende svar

7. SKAT har fastsat en målsætning om, at 90 % af sagerne om bindende svar skal være afsluttet inden 90 dage. Herudover har SKAT siden 2008 haft en målsætning om, at 94 % af de ukomplicerede og fuldt oplyste sager skal være afsluttet inden 30 dage.

Skatteministeriet har oplyst, at der løbende er en række sager, der, hvis disse skal behandles korrekt, vil række ud over 30- og 90-dages fristen. Årsagerne til overskridelse af fristerne kan fx være sagernes kompleksitet, ferie, sygdom, forsinkelse af postforsendelsen mv. SKAT har derfor hidtil valgt ikke at fastsætte et mål om, at alle sager skal behandles inden for de nævnte tidsfrister. Ministeriet er dog indstillet på at justere målsætningerne, hvis der på baggrund af en planlagt brugerundersøgelse kan konstateres et brugerønske om, at flere sager afsluttes inden for de nævnte frister, samt hvis justeringerne ikke strider mod retsikkerhedsmæssige hensyn.

8. Tabel 1 viser udviklingen i andelen af sager, som afsluttes inden 90 dage.

Tabel 1. Udviklingen i andelen af sager afsluttet inden 90 dage og målopfyldelse fra 2003-2008 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Andel af sager afsluttet under 90 dage	21	31	51	71	83	92

Kilde: SKATs Hovedcenter.

Det fremgår af tabel 1, at andelen af sager afsluttet inden for 90 dage har været stigende i hele perioden 2003-2008. I 2008 afsluttede SKAT 92 % af sagerne inden for 90 dage og opfyldte dermed sagsbehandlingsmålet.

9. Skatteministeriet har derudover oplyst, at ca. 97 % af de ukomplicerede sager fra 1. januar til 30. november i 2008 blev afsluttet inden for 30 dage. Målet er dermed opfyldt for de første 11 måneder af 2008.

IV. Afslutning

10. På baggrund af en tilfredsstillende udvikling i målopfyldelsen for sager om bindende svar, herunder ikke mindst udviklingen i 2008, og de gennemførte og planlagte initiativer for yderligere forbedringer af sagsbehandlingen samt SKATs overvejelser om justering af målsætningerne betragter jeg denne beretningssag som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2003

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om Bygnings- og Boligregistret (beretning nr. 10/03)

29. september 2008

RN A510/08

I. Indledning

1. Jeg anførte i mit notat til Statsrevisorerne af 7. oktober 2004, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2003, at jeg ville følge Økonomi- og Erhvervsministeriets arbejde med Bygnings- og Boligregistret (BBR) og rapportere til Statsrevisorerne, om den vifte af tiltag, som ministeriet havde iværksat, har ført til bedre datakvalitet inden for en kortere årrække.

2. Det fremgik af mit notat af 7. oktober 2004, at ministeren havde taget initiativ til at udarbejde en samlet handlingsplan til forbedring af datakvaliteten i BBR. Handlingsplanen udkom i juni 2005 og består overordnet af 5 indsatsområder, der bl.a. behandler ajourføring af BBR, samlet skøn over antallet af fejl i BBR og bedre kontrol og tilsyn.

3. I dette notat vil jeg behandle:

- ny lov om BBR
- overblik over fejl og mangler i BBR
- ministerens tilsyn med kommunerne.

Rigsrevisionen har i forbindelse med opfølgningen afholdt et møde og brevvekslet med Erhvervs- og Byggestyrelsen vedrørende de udestående forhold samt gennemgået det materiale, Erhvervs- og Byggestyrelsen har sendt som dokumentation for forbedringer på de enkelte områder.

Notatudkastet har været forelagt Økonomi- og Erhvervsministeriet, og ministeriets bemærkninger er indarbejdet i notatet.

II. Ny lov om BBR

4. Handlingsplanen indeholdt et forslag om et landsdækkende centralt register. En arbejdsgruppe med repræsentanter fra Økonomi- og Erhvervsministeriets departement, Finansministeriet, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Erhvervs- og Byggestyrelsen undersøgte forslaget. Arbejdsgruppen fandt, at der var behov for etablering af ét centralt, landsdækkende BBR. Et sådant register krævede imidlertid en ændring af det daværende lovgrundlag.

5. Økonomi- og erhvervsministeren fremsatte 12. oktober 2005 et lovforslag om etablering af et landsdækkende bygnings- og boligregister. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at hovedformålet med lovændringen var at skabe grundlag for en forbedring af datakvaliteten i BBR, herunder at effektivisere driften, så registret kunne drives både billigere

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2003

2

og bedre. Lovforslaget blev vedtaget i december 2005, jf. lov nr. 1429 af 21. december 2005.

6. Det fremgår af loven, at økonomi- og erhvervsministeren er bemyndiget til at etablere og drive et landsdækkende register med oplysninger om bygnings- og boligforhold samt tekniske anlæg mv. Ministeren fastsætter regler for kommunerne vedrørende føring af registret samt regler om fordelingen af udgifterne mellem de enkelte kommuner. Ministeren kan bemyndige en anden offentlig myndighed eller et privat selskab til at etablere, drive og udvikle registret.

Det fremgår videre af loven, at kommunerne mod forevisning af behørig legitimation har adgang til enhver ejendom med henblik på udvendig besigtigelse og opmåling for derigennem at sikre datakvaliteten i BBR.

Loven fastslår også, at Økonomi- og Erhvervsministeriet fører tilsyn med kommunernes føring af BBR samt med kommunernes indsats med rettidig indberetning og opfølgning på oplysningerne i BBR.

7. Det fremgik af mit notat af 7. oktober 2004, at ministeren udsatte udstedelsen af en ny bekendtgørelse om regelsættet for BBR, til den samlede handlingsplan var færdig. Dette skyldtes, at Økonomi- og Erhvervsministeriet ville vurdere, om nogle af de forhold, der blev påpeget i Rigsrevisionens beretning, burde indarbejdes i bekendtgørelsen. Yderligere pegede ministeren på, at det ikke ville være hensigtsmæssigt at udstede bekendtgørelsen, der bl.a. skulle pålægge kommunerne en større omstrukturering af BBR, før disse forhold var nærmere afklaret i forbindelse med udarbejdelsen af omtalte handlingsplan. Denne bekendtgørelse er ikke længere aktuell efter lovændringen vedrørende BBR, hvor det centrale landsdækkende BBR skal drives af staten og ikke af kommunerne.

8. Erhvervs- og Byggestyrelsen har oplyst, at Nyt BBR endnu ikke er sat i drift. I henhold til kontrakten skulle Nyt BBR være sat i drift 1. juli 2007, men blev udskudt på grund af yderligere ønsker fra kommunerne. Herefter har projektet været udskudt flere gange. Fra 1. december 2007 til 15. januar 2008 og dernæst til 15. april 2008. Leverandøren af Nyt BBR (KMD A/S) meddelte via Kommune Holding A/S umiddelbart før planlagt idriftsættelse 15. april 2008, at man ikke kunne levere det nye system til aftalt tid. Som opfølgning herpå indkaldte Erhvervs- og Byggestyrelsen parterne bag Nyt BBR til møde. Her tilkendegav Kommune Holding A/S, at Nyt BBR formentlig ville kunne være i drift i løbet af efteråret 2008. I juli 2008 afleverede leverandøren forslag til tidsplan, som senere er blevet korrigeret. I henhold til det seneste forslag kan idriftsættelse af Nyt BBR først finde sted i efteråret 2009. På denne baggrund er parterne i gang med at undersøge konsekvenserne af den yderligere forsinkelse, herunder de juridiske forhold.

Erhvervs- og Byggestyrelsen har videre oplyst, at parterne bag Nyt BBR har sikret, at det eksisterende BBR kører videre. Det er herunder aftalt, at det eksisterende BBR tilrettes, så kommunerne kan bruge systemet til at varetage nye lovbundne opgaver, som omfatter pligt til registrering af en række datoer til måling af sagsbehandlingstider for byggesager, ajourføring af oplysninger om byggeskadeforsikring mv.

Styrelsen har tillige oplyst, at bekendtgørelsen, der knytter sig til Nyt BBR, om struktur og ajourføring af BBR vil følge idriftsættelsen af Nyt BBR og er derfor endnu ikke udstedt.

9. Folketinget har som nævnt ovenfor vedtaget en ny lov om BBR i 2005, der indebærer, at staten har ansvaret for BBR. Jeg konstaterer, at Nyt BBR endnu ikke er sat i drift, ligesom den tilhørende bekendtgørelse ikke er udstedt.

Jeg vil fortsat følge idriftsættelsen af Nyt BBR, herunder udstedelsen af bekendtgørelsen om ajourføring af BBR.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2003

3

III. Overblik over fejl og mangler i BBR

10. Det fremgik af mit notat af 7. oktober 2004, at jeg var enig med ministeren i, at det ville være tilstrækkeligt at gennemføre en stikprøveundersøgelse for at afdække viden om arten, antallet og betydningen af fejl i BBR. Endvidere fandt jeg det tilfredsstillende, at ministeren ville iværksætte en interessentanalyse, der skulle afdække de økonomiske konsekvenser af fejl i de enkelte registreringer.

11. Rapporten "Overblik over fejl og mangler i BBR" fra maj 2007 indeholder konklusionerne af de iværksatte undersøgelser, heriblandt 3 rapporter:

- "Kvalitetssikring i kommunernes BBR-arbejde"
- "En rundspørge til alle kommuner" fra december 2005
- "Interessentanalyse af BBR registret" fra december 2004.

12. Rapporten fra maj 2007 konkluderede, at den fejl, der havde den største økonomiske betydning, vedrørte arealet af enfamiliehuse. Det blev vurderet, at der på landsplan kunne være fejl i arealoplysningerne ved 20-25 % af alle enfamiliehuse. Ca. 4 % rummede afvigelser, der oversteg 25 m². Samlet set vurderedes den samlede byggemasse af enfamiliehuse at være omkring 5 % mindre i BBR end det virkelige areal.

Der forekom tillige fejl i oplysningerne om afløb, forsyningsforhold, varmeinstallationer, bad- og toiletforhold, tagdækningsmateriale mv. i op til 10 % af alle bygninger.

Rapporten fra december 2005 indeholdt bl.a. en beregning af provenutabet på ejendomsværdiskatten, som skyldes, at arealangivelserne er fejlbehæftede. På baggrund af en stikprøve fra 24 kommuner blev der lavet et skøn, som viste, at kommunerne på landsplan kunne få yderligere ca. 150 mio. kr. ind i ejendomsværdiskatter, hvis arealangivelserne var korrekte.

Interessentanalysen fra december 2004 belyser aktørernes roller og ansvar i forhold til BBR. Analysen afdækker ligeledes de pengestrømme, der reguleres af BBR. Staten bruger oplysningerne i BBR, bl.a. i forbindelse med den kommunale udlicning og bloktilskud.

13. Jeg betragter hermed denne del af sagen som afsluttet.

IV. Ministerens tilsyn med kommunerne

14. Det fremgik i mit notat af 7. oktober 2004, at jeg fandt det tilfredsstillende, at ministeren ville søge at udøve et mere aktivt tilsyn.

Jeg konstaterer, at der i henhold til ovennævnte rapport fra 2005 skønnedes at være et provenutab på ca. 150 mio. kr. i ejendomsværdiskat.

Med lov nr. 514 af 6. juli 2006 om ændring af personskatteloven og andre skattelove skete en ændring af ejendomsværdiskatten, hvorefter provenuet fra og med 2007 fuldt ud tilfalder staten i stedet for kommunerne.

15. Styrelsen har oplyst, at styrelsen løbende fører et landsdækkende tilsyn med datakvaliteten ved en række maskinelle rutiner. Disse analyser kombineret med andre data danner baggrund for et uddybede tilsyn på stedet hos ca. 10 kommuner årligt, hvor der gennemføres dybtgående dataanalyser, og hvor sagsbehandlingsrutiner mv. tjekkes. Efter styrelsens opfattelse er tilsynet med kommunerne tilrettelagt efter risiko og væsentlighed.

16. Erhvervs- og Byggestyrelsen har gennemført 5 kontrolbesøg i 2007 og indtil nu 7 kontrolbesøg i 2008. Rigsrevisionen har modtaget de 5 rapporter fra 2007. Styrelsen har bl.a. vurderet datakvaliteten i BBR. Det fremgår af rapporterne, at 2 kommuner ligger over lands-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2003

4

gennemsnittet, mens 2 kommuner ligger under landsgennemsnittet. Rigsrevisionen har til lige modtaget 2 rapporter fra 2008, hvor begge kommuner ligger over landsgennemsnittet.

Jeg konstaterer, at styrelsen hidtil overvejende har besøgt kommuner, hvor der kun er få mangler. Jeg konstaterer videre, at rapporterne indeholder en række bemærkninger til kommunerne om, hvorledes fx datakvaliteten kan forbedres. Styrelsen har endnu ikke tilrettelagt opfølgningen på rapporterne.

Efter min opfattelse bør styrelsen i højere grad tilrettelægge tilsynet efter væsentlighed og risiko. Endvidere finder jeg, at styrelsen bør følge op på bemærkningerne i rapporterne.

17. Jeg vil følge Økonomi- og Erhvervsministeriets tilsyn med kommunerne.

V. Sammenfatning

18. Jeg konstaterer, at der vil gå meget lang tid mellem ændringen af BBR-loven i 2005 og idriftsættelsen af Nyt BBR, som nu er lovet til efteråret 2009. Det er ikke tilfredsstillende, at det skal tage 4 år at udvikle et nyt it-system til denne opgave.

Jeg finder, at Økonomi- og Erhvervsministeriet bør tage initiativ til at sikre en snarlig idriftsættelse.

Jeg finder, at Erhvervs- og Byggestyrelsen i højere grad bør tilrettelægge tilsynet efter væsentlighed og risiko, ligesom styrelsen over for kommunerne bør følge op på bemærkningerne i tilsynsrapporterne.

Jeg vil i et senere notat til Statsrevisorerne orientere om:

- idriftsættelsen af Nyt BBR
- tilsynet med kommunerne.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 10/2003 om Bygnings- og Boligregistret

Folketinget vedtog i 2005 en ny lov om Bygge- og Boligregisteret (BBR), der betød, at staten har ansvaret for BBR.

Statsrevisorerne finder det kritisabelt, at den tilhørende bekendtgørelse endnu ikke er udstedt, og at det ny it-system Nyt BBR først forventes sat drift i 2009, dvs. 4 år efter lovændringen.

Statsrevisorene, den 10. oktober 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2004

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om grænsekontrollen (beretning nr. 4/04)

28. april 2008

RN A307/08

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 21. april 2005 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, jf. Endelig betænkning 2004, vurderede jeg de initiativer, som Statsrevisorernes beretning nr. 4/04 om grænsekontrollen havde givet anledning til. Da flere af initiativerne endnu var på planlægningsstadiet, anførte jeg, at jeg fortsat ville følge initiativerne.

2. Initiativerne, der skal effektivisere person- og varekontrollen samt styrke samarbejdet mellem myndighederne, vedrører følgende:

- fastlæggelse og præcisering af forsvarets udøvelse af politimyndigheden på søen og i luften
- styrkelse af samarbejdet mellem SKAT (tidligere ToldSkat) og de ressortmyndigheder, der er ansvarlige for at udstede regler og tilladelser vedrørende import og eksport
- fælles tiltag og justeringer af samarbejdsaftalen mellem SKATs Hovedcenter (tidligere Told- og Skattestyrelsen) og Rigspolitiet vedrørende en fælles indsats mod smugleri, økonomisk kriminalitet mv.
- udarbejdelse af en samlet strategi for varekontrollen
- adgang for politiet til flyselskabernes bookingsystemer
- anvendelse af mål- og resultatstyring for politiets kontrol vedrørende grænseoverskridende kriminalitet
- overordnede risikoanalyser samt styrkelse af samarbejdet mellem Rigspolitiet og politikredsene vedrørende personkontrollen.

3. Da der har været tale om en række spørgsmål, som har krævet et større udredningsarbejde, er der gået nogen tid, siden beretningen blev afgivet. Rigsrevisionen har i 2007 afholdt møder med SKAT, Forsvarsministeriet og Justitsministeriet om afklaringen af spørgsmålene.

II. Fastlæggelse og præcisering af forsvarets udøvelse af politimyndigheden på søen og i luften

4. Forsvaret er i forsvarsloven tillagt bemyndigelse til at udøve politimyndighed på havet og i luften bl.a. med det formål at afsløre grænseoverskridende kriminalitet. Forsvarets politimyndighed på søen og i luften er en naturlig konsekvens af, at politiet ikke råder over skibe og fly, samt at forsvaret i forbindelse med sin almindelige opgaveløsning er til stede på søen og i luften.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2004

2

5. Rigsrevisionens undersøgelse viste, jf. pkt. 4 i beretningen, at forsvarets udøvelse af politimyndigheden på havet og i luften ikke var klarlagt og nærmere præciseret, hvilket Rigsrevisionen fandt mindre tilfredsstillende. Forsvaret og politiet havde allerede i 1998 indledt et arbejde, der nærmere skulle klarlægge og præcisere forsvarets myndighed.

Statsrevisorerne fandt endvidere, at det ikke var tilfredsstillende, at forsvarets udøvelse af politimyndigheden på søen og i luften endnu ikke var nærmere klarlagt og præciseret.

6. Forsvarsministeriet har oplyst, at en bekendtgørelse, som fastlægger forsvarets udøvelse af politimæssige opgaver til søs, er udstedt, jf. bekendtgørelse nr. 178 af 10. marts 2008. Bekendtgørelsen, der træder i kraft 1. juni 2008, beskriver, hvilke politimæssige opgaver bemyndigelsen omfatter samt de proceduremæssige krav til opgavevaretagelsen.

Spørgsmålet vedrørende forsvarets udøvelse af politimyndigheden i luften er blevet drøftet mellem Forsvarsministeriet og Justitsministeriet. Konklusionen er, at der ikke i praksis ses at være behov for en selvstændig bemyndigelse for forsvaret til at udøve politimyndighed i luften. Dette skyldes, at der ikke har kunnet konstateres konkrete tilfælde, hvor forsvaret har udnyttet forsvarslovens bemyndigelse. Som konsekvens heraf ophæves forsvarets bemyndigelse til at udøve politimyndighed i luften, jf. bekendtgørelse nr. 178 af 10. marts 2008.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at spørgsmålet vedrørende forsvarets politimyndighed på havet og i luften nu er afklaret. Jeg må dog samtidig konstatere, at det har taget Justitsministeriet og Forsvarsministeriet ca. 10 år at afklare dette spørgsmål, hvilket jeg ikke finder tilfredsstillende. Jeg anser med afklaringen af spørgsmålet punktet for afsluttet.

III. Styrkelse af samarbejdet mellem SKAT og de ressortmyndigheder, der er ansvarlige for at udstede regler og tilladelser vedrørende import og eksport

8. Rigsrevisionens undersøgelse viste, jf. pkt. 5 i beretningen, at der var et velfungerende samarbejde mellem SKAT, politi, forsvar og relevante ressortmyndigheder vedrørende grænsekontrollen, men at samarbejdet kunne styrkes på en række områder. Bl.a. kunne samarbejdet mellem SKAT, som udfører kontrollen, og de ressortmyndigheder, der er ansvarlige for at udstede regler samt import- og eksporttilladelser, styrkes ved, at myndighederne indgik aftaler om, i hvilket omfang særligt risikofyldte varegrupper skal kontrolleres, samt hvordan kontrollen løbende kan målrettes mod disse varegrupper.

9. Der er nu på 5 af de områder, som var nævnt i beretningens pkt. 22, indgået aftaler mellem SKAT og den relevante ressortmyndighed vedrørende kontrollen. Det drejer sig om kontrollen på følgende områder:

- eksport af produkter med dobbelt anvendelse (Dual-use)
- indførsel af udryddelsestruede dyr og planter (Cites)
- EU's landbrugsordninger
- indførsel af frugt og grønt
- import og eksport af friske fisk og fiskeprodukter.

10. Herudover har SKAT indgået aftaler vedrørende kontrol med indførsel af varemærkeforfalskede og piratkopierede produkter samt produktsikkerhed. Disse områder var ikke nævnt i beretningen.

Aftalerne beskriver bl.a. ansvars- og opgavefordelingen mellem myndighederne, udveksling af oplysninger mellem myndighederne samt krav til resurser og evaluering af samarbejdet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2004

11. På 4 af de områder, som var nævnt i beretningen, er der dog stadig ikke indgået aftale om kontrollen. Det drejer sig om kontrollen på følgende områder:

- ind- og udførsel af våben og sprængstoffer
- ind- og udførsel af lægemidler
- import og eksport af affald og gifte
- indførsel af smitsomme dyresygdomme mv.

De ansvarlige myndigheder har oplyst, at der på alle disse områder er indledt forhandlinger om aftaler, som snarest forventes indgået.

12. Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu på alle de områder, som var nævnt i beretningen, er indgået eller snarest forventes indgået aftaler mellem SKAT og de relevante ressortmyndigheder vedrørende kontrollen.

Jeg vil fortsat følge indgåelsen af aftaler vedrørende kontrollen, og jeg vil orientere Statsrevisorerne, når alle aftaler foreligger.

IV. Fælles tiltag og justeringer af samarbejdsaftalen mellem SKATs Hovedcenter og Rigspolitiet vedrørende en fælles indsats mod smugleri, økonomisk kriminalitet mv.

13. Det fremgik af beretningen, jf. pkt. 5, at SKATs Hovedcenter (tidligere Told- og Skattestyrelsen) og Rigspolitiet ikke fuldt ud opfyldte den samarbejdsaftale, myndighederne havde indgået vedrørende en fælles indsats mod smugleri, økonomisk kriminalitet mv. Myndighederne havde bl.a. ikke udarbejdet fælles risikovurderinger som grundlag for en koordineret indsats.

14. Skatteministeriet har oplyst, at det daglige samarbejde mellem Rigspolitiet (Rigspolitiets Nationale Efterforskningsstøttecenter) og SKATs Hovedcenter, som bl.a. har ansvaret for kontrol af økonomisk kriminalitet og grænseoverskridende varebevægelser, nu sker i henhold til et nyt aftaleudkast, der skal styrke og formalisere samarbejdet og informationsudvekslingen mellem de 2 myndigheder. Udkastet sætter bl.a. fokus på intensivering af informationsudveksling, samkøring og vurdering af risikofaktorer, fælles tilrettelæggelse af efterforskningsoplæg og fælles kontrolaktioner.

Skatteministeriet har oplyst, at man herudover har indledt forhandlinger om en overordnet central myndighedsaftale på området, og at ovennævnte aftale mellem Rigspolitiet og SKATs Hovedcenter bliver endeligt indgået, når disse forhandlinger er afsluttet.

15. Jeg konstaterer, at der nu foreligger et nyt udkast til aftale, der skal sikre, at indsatsen i højere grad samordnes mellem Rigspolitiet og SKAT vedrørende grænseoverskridende kriminalitet, hvilket jeg finder tilfredsstillende. Jeg vil fortsat følge indgåelsen af en samarbejdsaftale mellem Rigspolitiet og SKATs Hovedcenter.

V. Udarbejdelse af en samlet strategi for varekontrollen

16. Rigsrevisionens undersøgelse viste, jf. pkt. 7 i beretningen, at SKAT havde udarbejdet særskilte strategier for eksport-, import- og smuglerikontrollen. Rigsrevisionen fandt, at der var behov for én strategi for kontrollen, der muliggjorde en samlet prioritering af ressourcerne vedrørende varekontrollen.

17. Skatteministeriet har oplyst, at varekontrollen nu er en integreret del af SKATs samlede Indsatsstrategi, der dækker alle SKATs opgaver. På grundlag af årlige risikovurderinger foretages en samlet prioritering af kontrollen i den såkaldte indsatsplan, og det fastlægges, hvorledes indsatsen skal prioriteres mellem kontrol og service.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2004

4

18. Rigsrevisionen har, jf. beretning nr. 2/05 om ToldSkats indsats mod sort økonomi, tidligere belyst SKATs Indsatsstrategi. Rigsrevisionen fandt, at SKATs Indsatsstrategi på en række punkter fulgte god praksis, bl.a. fordi indsatsen er afpasset efter virksomhedernes og borgernes vilje og evne til at betale skat og afgifter.

19. Jeg finder det tilfredsstillende, at varekontrollen nu er indpasset i SKATs samlede Indsatsstrategi. Dette giver mulighed for at gennemføre en varekontrol integreret og tilpasset SKATs øvrige kontrol ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed. Jeg anser hermed punktet for afsluttet.

VI. Adgang for politiet til flyselskabernes bookingsystemer

20. Det fremgik videre af beretningen, jf. pkt. 8, at politiet generelt ikke havde adgang til personoplysninger fra flyselskabernes vedrørende passagerer og besætning forud for flys ankomst. Politikredsene gav udtryk for, at en generel adgang til oplysninger ville muliggøre en mere målrettet udvælgelse af personer til kontrol.

21. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har oplyst, at der nu er tilvejebragt hjemmel til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler for politiets adgang til flyselskabernes bookingsystemer, jf. lovbekendtgørelse nr. 945 af 1. september 2006 med senere ændringer.

22. Da ministeren nu har mulighed for at fastsætte nærmere regler for politiets adgang til flyselskabernes bookingsystemer, betragter jeg punktet for afsluttet.

VII. Anvendelse af mål- og resultatstyring for politiets kontrol vedrørende grænseoverskridende kriminalitet

23. Det fremgik af beretningen, jf. pkt. 9, at politiet ikke havde opstillet mål for resultaterne af kontrollen samt anvendelsen af resurserne, og at politiet ikke fulgte systematisk op på kontrollen.

24. Rigspolitiet har som led i udmøntningen af flerårsaftalen 2004-2006 indført en opfølgingsmodel, "Politiets resultatevalueringssystem", som udpeger en række indsatsområder og målepunkter, der dækker centrale dele af politikredsenes indsats vedrørende grænseoverskridende kriminalitet. I forbindelse med den årlige evaluering af politikredsenes indsats og resultater bliver der opgjort et pointtal, som sammenholdes med mål for de forskellige indsatsområder.

25. Ministeriet har videre oplyst, at der årligt opstilles mål for de 2 grænsepolitiafdelingers kontrol i henholdsvis Sønderjylland og på Lolland-Falster for afdelingernes resurseforbrug og omfanget af kontrol. Målene for kontrol fastsættes på 5 kontrolniveauer, der styrer omfanget af kontrollen og antallet af deltagende myndigheder. Målene baseres på overordnede risikoanalyser, så resurserne anvendes der, hvor risikoen er størst. Rigspolitiet følger løbende op på, hvor mange kontroller der gennemføres på de 5 kontrolniveauer.

26. Det er min vurdering, at forudsætningerne for styring og opfølgning på politikredsenes og grænsepolitiafdelingernes indsats og resultater er blevet forbedret med de iværksatte initiativer. Jeg anser hermed punktet for afsluttet.

VIII. Overordnede risikoanalyser samt styrkelse af samarbejdet mellem Rigspolitiet og politikredsene vedrørende personkontrollen

27. Det fremgik af beretningen, jf. pkt. 9, at der ikke blev udarbejdet overordnede analyser vedrørende grænseoverskridende kriminalitet til brug for politiets prioritering af kontrollen. Sådanne analyser kunne bl.a. støtte politiets indsats mod menneskesmugling og styrke kontrollen vedrørende personer, der opholder sig illegalt i Danmark. Endvidere viste under-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2004

søgelsen, at informationsudvekslingen mellem Rigspolitiet og politikredsene kunne forbedres, så den i højere grad understøttede kredsenes behov.

28. Justitsministeriet har oplyst, at politidirektørerne i deres resultatlønskontrakter er forpligtede til årligt at udarbejde overordnede analyser og risikovurderinger, der kan danne grundlag for indsatsen, herunder prioriteringen af politiets kontroller. Formålet hermed er at sikre den mest hensigtsmæssige resurseanvendelse.

Endvidere har Justitsministeriet oplyst, at Rigspolitiet jævnligt holder møder med ledelserne i de 2 grænsepolitiafdelinger om indsatsen på udlændingeområdet i de grænsenære områder, ligesom Rigspolitiet løbende drøfter politikredsenes indsats på udlændingekontrolområdet med kredsene. De løbende møder er med til at understøtte samarbejdet og informationsudvekslingen mellem Rigspolitiet og kredsene vedrørende indsatsen på udlændingeområdet.

29. Jeg finder, at de ovennævnte initiativer kan styrke tilrettelæggelsen af en effektiv kontrolindsats såvel som samarbejdet og informationsudvekslingen mellem Rigspolitiet og kredsene. Jeg anser derfor punktet for afsluttet.

IX. Afslutning

30. Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu på alle områder er gennemført tiltag, som efter min vurdering vil medvirke til at effektivisere person- og varekontrollen samt styrke samarbejdet mellem myndighederne.

Jeg vil fortsat følge indgåelsen af samarbejdsaftaler vedrørende kontrollen, og jeg vil orientere Statsrevisorerne, når alle aftaler foreligger.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2004

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om grænsekontrollen (beretning nr. 4/04)

18. marts 2009

RN A305/09

I. Indledning

1. Jeg har tidligere i notater af 21. april 2005 og 28. april 2008 orienteret Statsrevisorerne om udviklingen i en række initiativer vedrørende effektivisering af person- og varekontrollen, herunder en styrkelse af myndighedssamarbejdet på området.

2. Det drejede sig bl.a. om indgåelse af aftaler vedrørende kontrollen mellem SKAT (tidligere ToldSkat) og de ressortmyndigheder, der er ansvarlige for at udstede regler og tilladelser vedrørende import og eksport. Endvidere drejede det sig om fælles tiltag og justeringer af samarbejdsaftalen mellem SKATs Hovedcenter (tidligere Told- og Skattestyrelsen) og Rigspolitiet vedrørende en fælles indsats mod smugleri og grænseoverskridende økonomisk kriminalitet.

3. Det fremgik af mit notat af 28. april 2008, at jeg fortsat ville følge indgåelsen af aftaler mellem myndighederne, og at jeg ville orientere Statsrevisorerne igen, når alle aftaler forelå.

II. Styrkelse af samarbejdet mellem SKAT og en række ressortmyndigheder

4. Rigsrevisionens undersøgelse havde vist, at SKAT, politi, forsvar og relevante ressortmyndigheder samarbejdede på en række områder vedrørende grænsekontrollen. Rammebetingelserne for samarbejdet kunne dog bl.a. styrkes ved, at de ressortmyndigheder, som er ansvarlige for at udstede regler samt import- og eksporttilladelser, og SKAT, der udfører kontrollen, indgik aftaler om, i hvilket omfang særligt risikofyldte varegrupper skulle kontrolleres, samt hvordan kontrollen løbende kunne målrettes mod disse varegrupper.

5. Det fremgik af mit notat af 28. april 2008, at der på 5 af de 9 områder, som var nævnt i beretningen, var indgået aftaler om samarbejdet mellem SKAT og den relevante ressortmyndighed vedrørende kontrollen. 4 aftaler var dog stadig ikke indgået. Det drejede sig om kontrollen vedrørende:

- ind- og udførsel af våben og sprængstoffer
- ind- og udførsel af lægemidler
- import og eksport af affald og giftstoffer
- indførsel af smitsomme dyresygdomme mv.

6. De ansvarlige myndigheder har i forbindelse med Rigsrevisionens opfølgning oplyst, at der nu også på de 4 resterende områder er indgået aftaler om kontrollen. Aftalerne beskriver rammebetingelserne for samarbejdet, herunder ansvars- og opgavefordelingen mellem myndighederne, udveksling af oplysninger mellem myndighederne samt krav til resurser og evaluering af samarbejdet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2004

2

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu på alle områder, som var nævnt i beretningen, er indgået aftaler mellem SKAT og de relevante ressortmyndigheder vedrørende kontrollen.

III. Fælles tiltag og justeringer af samarbejdsaftalen vedrørende en fælles indsats mod smugleri og økonomisk kriminalitet

8. Rigsrevisionens undersøgelse havde vist, at rammerne for samarbejdet mellem SKATs Hovedcenter og Rigspolitiet vedrørende en fælles indsats mod smugleri og grænseoverskridende økonomisk kriminalitet ikke fuldt ud var på plads.

9. Det fremgik af mit notat af 28. april 2008, at det daglige samarbejde mellem Rigspolitiet (Rigspolitiets Nationale Efterforskningsstøttecenter) og SKATs Hovedcenter på daværende tidspunkt skete i henhold til et nyt aftaleudkast, der bl.a. satte fokus på intensivering af informationsudveksling, samkøring og vurdering af risikoanalyser samt fælles tilrettelæggelse af efterforskningsoplæg og fælles kontrolaktioner. Den endelige indgåelse af aftalen afventede dog indgåelse af en ny overordnet central myndighedsaftale mellem Rigspolitiet og SKAT.

10. Aftalen vedrørende det daglige samarbejde, som i dag varetages af Rigspolitiet og den Landsdækkende Toldenhed under SKAT København, er nu endeligt på plads. Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu foreligger et nyt aftalegrundlag, der skal sikre, at indsatsen i endnu højere grad samordnes mellem Rigspolitiet og SKAT vedrørende grænseoverskridende kriminalitet.

IV. Afslutning

11. Jeg finder det tilfredsstillende, at alle punkter i sagen nu er afklaret, omend der har været tale om et noget langstrakt tidsforløb. Det er min vurdering, at de gennemførte tiltag vil medvirke til at effektivisere person- og varekontrollen samt styrke samarbejdet mellem myndighederne. Jeg betragter hermed beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2004

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2004 (beretning nr. 18/04)

13. marts 2009

RN C603/09

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 4. marts 2008, pkt. 11, tilkendegav jeg, at jeg fortsat vil følge Energitilsynets gennemgang af fjernvarmeværkernes fejlbehæftede budgetter og regnskaber, herunder Energitilsynets arbejde med at sikre varmeprisernes korrekthed, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 51-52.

Ad beretningens afsnit III.E. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet, pkt. 100

Fjernvarmeværkernes budgetter og regnskaber

2. Energitilsynet fører efter varmforsyningsloven tilsyn med fjernvarmeværkernes varmepriser. Tilsynet udføres i forbindelse med konkrete klager over prisfastsættelser og ved sager, som Energitilsynet selv tager op.

3. På baggrund af en stikprøveanalyse i 2006 gennemførte Energitilsynet i 2007 en screening af fjernvarmeværkernes grundlag for fastsættelse af varmepriser. Undersøgelsen viste mangler ved 97 % af fjernvarmeværkernes budget- og regnskabsanmeldelser til Energitilsynet. På den baggrund besluttede Energitilsynet i december 2007 at foretage en gennemgang af fjernvarmeværkernes budgetter og regnskaber.

4. Energitilsynet oplyste, at 437 fjernvarmeværker blev udtaget til en nærmere gennemgang. Ifølge Energitilsynets oplysninger var status ved udgangen af december 2008, at der var modtaget 7 rapporter fra det konsulentfirma, som gennemgår en del af sagerne, mens Energitilsynet selv havde gennemgået 29 sager. Af de gennemgåede sager var 3 sager endeligt afsluttet med en myndighedsafgørelse. I 2 af sagerne blev der konstateret for høj prisfastsættelse. Denne merbetaling vil blive modregnet i de fremtidige priser.

5. Energitilsynet forventer ved udgangen af 2009 at have færdiggjort gennemgangen af de første 134 fjernvarmeværkers budgetter og regnskaber. På baggrund af erfaringerne herfra vil den videre proces blive planlagt. Tidspunktet for afslutningen af den samlede gennemgang kendes ikke.

6. Jeg finder, at der har været tale om et langstrakt forløb, og jeg lægger derfor vægt på, at gennemgangen af fjernvarmeværkernes budgetter og regnskaber fremover prioriteres højt. Jeg vil fortsat følge Energitilsynets arbejde hermed.

Sikring af varmeprisernes korrekthed

7. Folketinget vedtog i sommeren 2008 en ændring af varmforsyningsloven. Energitilsynets anmeldelsesbekendtgørelse skal ændres i overensstemmelse hermed. Energitilsynet forventer at udstede en ny anmeldelsesbekendtgørelse i foråret/sommeren 2009.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2004

2

Ændringen af varmforsyningsloven og den nye anmeldelsesbekendtgørelse er bl.a. en følge af Energitilsynets regnskabsundersøgelse i 2006-2007. Ifølge udkast til den nye anmeldelsesbekendtgørelse, "Bekendtgørelse om anmeldelse af priser, omkostningsfordeling og andre betingelser for transport og levering af fjernvarme samt produktionsomkostninger til brug for fastsættelse af prislofter", skal fjernvarmeværkernes prisetfervisning, dvs. fjernvarmeværkernes indmeldelse af priser, fremover forsynes med en revisorerklæring om regnskabs overensstemmelse med varmforsyningsloven. Energitilsynet forventer, at revisorerklæringen vil afhjælpe de mangler, som Energitilsynets regnskabsundersøgelse afdækkede, og dermed medvirke til at sikre varmeprisernes korrekthed.

Jeg betragter hermed denne del af sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 7/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om pulje til socialt udsatte grupper (beretning nr. 7/05)

9. juni 2008

RN A509/08

1. I mit notat af 26. april 2006 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om pulje til socialt udsatte grupper og orientere Statsrevisorerne om 6 udestående punkter i sagen.

2. Rigsrevisionen har i beretning til Statsrevisorerne om viden om effekter af de sociale indsatser undersøgt Velfærdsministeriets opfølgning på de 6 punkter. Punkterne er:

Øget fokus på effekter:

- Ministeriets tiltag for at prioritere effektmålinger højere
- Ministeriets bestræbelser på at operationalisere målsætninger for lignende puljer.

Administration af puljer og opfølgning på økonomi og effekter:

- Udviklingen af det puljeadministrative it-system, så det fungerer som en tjekliste i forhold til koblingen mellem puljens målsætninger og vurderingskriterier
- Ministeriets overvejelser vedrørende tilrettelæggelsen af den økonomiske og faglige opfølgning.

Andre spørgsmål:

- Ministeriets overvejelser vedrørende modeller til registrering af de udsatte grupper
- Ministeriets arbejde med at måle tilvækst.

Velfærdsministeriet har redegjort for sine initiativer på de 6 områder og udleveret materiale, der dokumenterer Velfærdsministeriets opfølgning. Rigsrevisionen finder Velfærdsministeriets tiltag tilfredsstillende.

3. Med afgivelsen af beretningen om viden om effekter af de sociale indsatser betragter jeg beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 7/2005 om pulje til socialt udsatte grupper

Statsrevisorerne afslutter sagen under henvisning til den nye beretning nr. 15/2007 om viden om effekter af de sociale indsatser. Heraf fremgår, at Velfærdsministeriets initiativer på de 6 udestående områder har været tilfredsstillende.

Statsrevisorerne kan således konkludere, at Velfærdsministeriet fra 2007 har større fokus på effekter i projekter finansieret af satspuljen. Man har bl.a. indført en fast procedure for at vurdere projekterne på baggrund af klare formål om effekt, klare målgrupper og klare sammenhænge mellem indsats og effekt. Efterfølgende indsamler man oplysninger om indsatserne og de opnåede effekter.

Statsrevisorerne, den 16. juni 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om harmonisering og tilpasning af Danmarks bilaterale bistand til programsamarbejdslandene (beretning nr. 9/05)

17. november 2008

RN A514/08

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 30. maj 2006 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, tilkendegav jeg, at jeg ville følge op på 2 forhold vedrørende harmonisering og tilpasning af Danmarks bilaterale bistand til programsamarbejdslandene.

Jeg ville konkret følge op på:

- om Udenrigsministeriets format til repræsentationernes rapportering om initiativer til harmonisering og tilpasning sikrer ensartede og præcise rapporteringer
- om Udenrigsministeriet er i stand til at opgøre præcise tal for omfanget af de forskellige støtteformer.

2. Rigsrevisionen har i forbindelse med opfølgningen afholdt møde og brevvekslet med Udenrigsministeriet vedrørende de udestående forhold samt gennemgået det materiale, ministeriet har sendt som dokumentation for udviklingen på de enkelte områder.

Notatudkastet har været forelagt Udenrigsministeriet, og ministeriets bemærkninger er indarbejdet i notatet.

I. Mere ensartet og præcis rapportering om harmonisering og tilpasning

3. Udenrigsministeriet reviderede i sommeren 2006 det format, som ambassaderne årligt benytter til rapportering om udviklingen i landeprogrammet (landevurdering – "Assessment of Country Programme"), herunder rapporteringen om fremskridt inden for harmonisering og tilpasning. Formatet for landevurdering er blevet yderligere justeret i 2008. Omdrejningspunktet er fortsat at rapportere om fremskridt i initiativer til harmonisering af donorenes indsatser samt fremskridt i initiativer til tilpasning af bistanden til modtagerlandenes strategier, systemer og procedurer i de enkelte programsamarbejdslande.

Ambassadernes årlige rapportering anvendes i Udenrigsministeriets dialog med ambassaderne, men indgår desuden i offentliggørelse af indsatsen inden for harmonisering og tilpasning. Til og med 2006 blev dette materiale indeholdt i den såkaldte "Annual Performance Report". Da denne publikation havde et meget lille antal læsere, er det efterfølgende blevet besluttet ikke at fortsætte med udgivelsen. I stedet indgår informationerne på Udenrigsministeriets hjemmeside samt i et vist omfang i Danidas årsberetning. Desuden udgav Udenrigsministeriet i september 2008 publikationen "Fra mål til resultater i dansk udviklingsbistand", som kort forklarer Udenrigsministeriets arbejde med resultatmåling i udviklingsbistanden, herunder indsatsen inden for harmonisering og tilpasning.

4. Rapporteringen vedrørende harmonisering og tilpasning i landevurderingerne falder i 2 dele. Den første del vedrører den overordnede landevurdering. Her vurderes fremskridt i forhold til de overordnede målsætninger, der er anført i landestrategien for det pågælden-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2005

2

de programsamarbejdsland vedrørende harmonisering og tilpasning. I den overordnede landevurdering vurderer ambassaderne også modtagerlandets og andre donorers villighed til at fremme harmonisering og tilpasning. Endelig skal ambassaderne kommentere deres bestræbelser på at fokusere landeprogrammet, dvs. bestræbelser på, at den danske bistand ikke spredes på for mange sektorer, samt at antallet af delformål begrænses i sektorprogrammerne.

Den anden del af rapporteringen vedrører specifikke tiltag til harmonisering og tilpasning i de enkelte sektorprogrammer, fx arbejdsdeling mellem donorer, brug af modtagerlandets økonomistyringssystemer mv.

Da indsatserne for harmonisering og tilpasning er afhængige af forholdene i de enkelte programsamarbejdslande, finder Udenrigsministeriet det ikke hensigtsmæssigt at sammenligne indsatserne på tværs af programsamarbejdslande. Niveauet for harmonisering og tilpasning sammenlignes derfor ikke på tværs. Landevurderingerne er i stedet udformet, så der er fokus på fremskridt i indsatserne. Fremskridtene vurderes på en skala fra A-C, hvor A er tilfredsstillende, B er mindre tilfredsstillende, og C er utilfredsstillende. Karaktergivningen giver mulighed for at sætte fokus på de programsamarbejdslande, hvor tiltag til harmonisering og tilpasning ikke går som planlagt. Hvis fremskridt ikke går efter planen, drøftes dette mellem Udenrigsministeriet og ambassaden, bl.a. i forbindelse med kvalitetssikringen af landevurderingerne.

5. Rapporteringen for 2006 omfattede også en statusrapportering på en række indikatorer, som gennemførelsen af Paris-erklæringen om bistandseffektivitet også vurderes ud fra. En indikator for harmonisering af donorenes indsatser var fx andelen af fælles donormissioner i forbindelse med fx evalueringer eller tekniske gennemgange af sektorprogrammer. En indikator for tilpasning til modtagerlandenes politikker og systemer var fx andelen af den danske bistand, der var integreret i partnerlandets nationale budget. Formålet med rapporteringen på disse indikatorer var at analysere niveauet for tilpasning og harmonisering for de danske programsamarbejdslande, som fremskridt kunne måles op imod. Oplysninger fra landevurderingerne fra 2006 dannede baggrund for et afsnit om bistandseffektivitet i Udenrigsministeriets "Annual Performance Report 2006", der samler op på resultaterne af udviklingsbistanden.

Gennemførelsen af Paris-erklæringen følges løbende af OECD's udviklingskomité DAC. DAC har undersøgt gennemførelsen af Paris-erklæringen om bistandseffektivitet i 2005 og 2007. Udenrigsministeriet vurderede derfor, at der ikke var behov for at indhente særskilte data vedrørende indikatorerne i landevurderingerne for 2007. Den seneste undersøgelse, som DAC gennemførte, viste, at Danmark siden 2005 har haft en pæn fremgang i harmonisering og tilpasning. Danmark har allerede i 2007 nået 4 af de 10 mål, som donorerne skal nå senest i 2010, hvis Paris-erklæringens samlede mål om øget bistandseffektivitet skal nås.

6. Ud over at DAC løbende følger Paris-erklæringens gennemførelse, er der også igangsat en evaluering af Paris-erklæringen. Evalueringen gennemføres i 2 etaper. Evalueringens første del ser på, i hvilket omfang modtagerlande og donorer har ændret praksis for at fremme principperne i Paris-erklæringen. Den første del af evalueringen er et supplement til den løbende overvågning, som DAC gennemfører, og skal bidrage med en kvalitativ vurdering af fremgangen i Paris-erklæringens gennemførelse og påpege barrierer for gennemførelsen. I 2011 vil anden del af evalueringen vurdere Paris-erklæringens bidrag til bistandseffektivitet og dens effekt på resultaterne af udviklingssamarbejdet. Første del af evalueringen er netop offentliggjort.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at Udenrigsministeriet har sikret en mere ensartet og præcis rapportering om initiativer til harmonisering og tilpasning, både på landeniveau og på sektorniveau i de enkelte programsamarbejdslande. Jeg finder, at rapporteringerne er et godt supplement til DAC's undersøgelser og evalueringen af Paris-erklæringens gennem-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2005

3

førelse, som samlet kan bidrage til Udenrigsministeriets fortsatte arbejde med harmonisering og tilpasning af bistanden.

II. Udenrigsministeriets opgørelse af bistandens fordeling på forskellige støtteformer

8. Statsrevisorerne anførte i bemærkningerne til beretningen, at det var utilfredsstillende, at Udenrigsministeriet ikke kunne opgøre præcise tal for omfanget af de forskellige støtteformer. Det fremgik af beretningen, at budgetstøtte og sektorprogramstøtte indgår som centrale parametre i de internationale erklæringer om bistandseffektivitet (Rom-erklæringen og Paris-erklæringen). Det er derfor relevant, at Udenrigsministeriet ved, hvor stor en andel disse støtteformer udgør af den samlede bistand, for at kunne følge udviklingen i brugen af disse. Udenrigsministeriet var enig i dette synspunkt og har derfor udarbejdet et rapporteringsværktøj, så ministeriet kan rapportere andelen af bistanden, der ydes som budgetstøtte, herunder sektorbudgetstøtte, samt fordelingen af bistanden på tværgående hensyn. Det er dog endnu ikke muligt yderligere at specificere andelen af bistand udbetalt i form af andre støtteformer end generel budgetstøtte og sektorbudgetstøtte, fx andelen af projekter og sektorprogrammer. Det skyldes, at ministeriet ikke har udarbejdet endelige definitioner herpå.

Arbejdet med at fastlægge, hvad der definerer et sektorprogram eller et projekt, afventer international konsensus. Der er endnu ikke enighed blandt donorerne om definitionen af disse støtteformer, men arbejdet med at udarbejde klare definitioner er i gang, bl.a. foranlediget af DAC's undersøgelse i 2005 om Paris-erklæringens gennemførelse. Udenrigsministeriet gik i 2007 i gang med at revidere retningslinjerne vedrørende støtteformer, så det seneste års internationale overvejelser på det område bliver afspejlet i disse. Dette arbejde er endnu ikke afsluttet.

Ministeriets opgørelse af fordelingen af bistanden i 2006 og 2007 fremgår af tabel 1.

Tabel 1 Udbetalinger af budgetstøtte i 2006 og 2007 (Kr.)

Aktiviteter pr. land	Udbetalinger 2006	Udbetalinger 2007
Generel budgetstøtte:		
Benin	28.500.000	-
Burkina Faso	40.000.000	40.000.000
Ghana	33.750.000	35.000.000
Mozambique	15.000.000	105.000.273
Tanzania	90.001.267	68.741.691
Vietnam	91.000.000	115.000.000
Generel budgetstøtte i alt	298.251.267	363.741.964
Sektorbudgetstøtte:		
Benin	10.931.460	9.161.458
Bhutan	27.487.288	10.634.858
Nepal	45.743.000	55.930.255
Uganda	52.699.749	82.286.073
Vietnam	10.000.000	34.197.897
Sektorbudgetstøtte i alt	146.861.497	192.210.541
Budgetstøtte i alt	445.112.764	555.952.505
Bilateral bistand i alt (efter DAC's definition)	8.700.028.000	8.983.125.000
Budgetstøttens andel af samlet bilateral bistand	5 %	6 %

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 9/2005

4

9. Ministeriets opgørelse over bistandens fordeling på budgetstøtte har vist, at der i 2006 blev udbetalt i alt ca. 445 mio. kr. som budgetstøtte. Af disse blev ca. 298 mio. kr. ydet som generel budgetstøtte og ca. 147 mio. kr. som sektorbudgetstøtte. Budgetstøtte i bred forstand udgjorde dermed ca. 5 % af den samlede bilaterale bistand i 2006.

I 2007 blev der udbetalt i alt ca. 555 mio. kr. som budgetstøtte. Af disse blev ca. 364 mio. kr. ydet som generel budgetstøtte og ca. 192 mio. kr. som sektorbudgetstøtte. Budgetstøtte udgjorde dermed ca. 6 % af den samlede danske bilaterale bistand i 2007.

10. Der blev i 2006 udbetalt generel budgetstøtte til 6 lande og sektorbudgetstøtte til 5 lande. I 2007 blev der udbetalt generel budgetstøtte til 5 lande og sektorbudgetstøtte til 5 lande.

11. Foruden ministeriets arbejde med at opgøre andelen af bistand, der ydes som budgetstøtte, har ministeriet også udarbejdet en metode, så der kan foretages et skøn over den samlede budgetallokering i den danske bistand til tværgående indsatsområder – ligestilling, miljø, demokrati og menneskerettigheder samt hiv/aids.

En foreløbig opgørelse for 2007 viser, at allokeringen for ligestilling, miljø samt demokrati og menneskerettigheder udgør mellem 15 og 20 % af den samlede udviklingsbistand, mens allokeringen til hiv/aids-indsatser er noget lavere.

12. Jeg finder det tilfredsstillende, at Udenrigsministeriet nu kan opgøre præcist, hvor stor en andel af bistanden der ydes som henholdsvis generel budgetstøtte og sektorbudgetstøtte. Jeg finder det desuden positivt, at ministeriet også har valgt at udvikle en metode, der kan bidrage til at skabe klarhed om, hvordan Danmark prioriterer sin samlede bistand på de tværgående hensyn. Sådanne redskaber giver ministeriet et bedre grundlag for at vurdere, om indsatsen er i overensstemmelse med de opsatte mål, og giver samtidig offentligheden en indsigt i, hvordan den danske bistand prioriteres.

III. Afslutning

13. Det er min samlede vurdering, at Udenrigsministeriet har arbejdet tilfredsstillende med de områder, som blev fremhævet i beretningen og i Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen.

Udenrigsministeriet har gjort rapporteringen om initiativer til harmonisering og tilpasning mere ensartet og præcis. Desuden har ministeriet nu sikret, at det kan opgøres præcist, hvor stor en andel af den danske bistand der ydes som budgetstøtte.

Med dette notat betragter jeg beretnings sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 9/2005 om harmonisering og tilpasning af Danmarks bilaterale bistand til programsamarbejdslandene

Statsrevisorerne afslutter denne beretning, men finder det fortsat utilfredsstillende, at det ikke er muligt at opgøre præcise tal for omfanget af de forskellige støtteformer. Statsrevisorerne forventer – og finder det positivt – at Udenrigsministeriet fortsætter arbejdet med at opgøre den samlede bilaterale udviklingsbistand fordelt på støtteformer.

Statsrevisorerne, den 25. november 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

**Opfølgning i sagen om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn
(beretning nr. 11/05)**

11. november 2008

RN A513/08

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 20. juli 2006 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn omfattet af Statsrevisorernes beretning nr. 11/05 og orientere Statsrevisorerne om effekten af de tiltag, som ministerierne har iværksat for at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

2. Statsrevisorernes beretning nr. 11/05 omfattede *Landsskatteretten* under Skatteministeriet, *Ankestyrelsen* under Velfærdsministeriet (dengang Socialministeriet), *Naturklagenævnet* under Miljøministeriet, *Flygtningenævnet* under Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, *Patienteskadeankenævnet* under Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (dengang Indenrigs- og Sundhedsministeriet), *Erstatningsnævnet* under Justitsministeriet samt *Arbejdsskadestyrelsen* under Beskæftigelsesministeriet. Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling blev inddraget i beretningen, idet flere nævn er afhængige af informationer fra styrelsen. I dette notat vil jeg følge op på ministeriernes initiativer til at reducere sagsbehandlingstiderne i disse nævn.

3. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på møder med en række af de berørte ministerier og gennemgang af redegørelser og materiale tilvejebragt af ministerierne, herunder gennemgang af årsrapporter og resultatkontrakter.

4. En række af de nævn, som er omfattet af dette notat, har indført LEAN-værktøjer til at optimere, forenkle og effektivisere løsningen af opgaver og dermed reducere sagsbehandlingstiderne. De nævn, der mere specifikt har indført LEAN, fremgår af behandlingen af de konkrete nævn.

5. I tabel 1 er vist de seneste års udvikling i de gennemsnitlige sagsbehandlingstider i samtlige 6 nævn. Sagsbehandlingsprocessen varierer fra nævn til nævn, og sagsbehandlingstiden inden for samme nævn kan variere betydeligt mellem forskellige sagstyper. Det giver derfor ikke mening at sammenligne nævnene på tværs. I tabel 2-7 er vist de seneste års udvikling i de gennemsnitlige sagsbehandlingstider for de enkelte nævn. Tabellerne omfatter nævnenes sagsbehandlingstider for 2004, som de fremgår af beretningen, og sagsbehandlingstider for perioden 2005-2007, i det omfang tallene har været tilgængelige.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

2

**Tabel 1. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn
(Måneder)**

	2004	2005	2006	2007
	-	12,8	10,7	11,8
	6,2	6,4	5,8	5,0
	6,3	6,3	5,5	7,0
	8,7	4,9	4,2	4,6
	7,9	7,5	7,1	7,6
	-	-	4,5	2,5

II. Landsskatteretten under Skatteministeriet

6. I forhold til Landsskatteretten har jeg fulgt op på forhold vedrørende:

- sagsbehandlingstider
- Skatteministeriets målsætning om nedbringelse af Landsskatterettens gennemsnitlige sagsbehandlingstid
- koncernprojekt i Landsskatteretten.

Sagsbehandlingstider

**Tabel 2. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i Landsskatteretten
(Måneder)**

	2005	2006	2007
	12,8	10,7	11,8

7. Det har ikke været muligt at foretage en direkte sammenligning af sagsbehandlingstiderne i perioden dækket af beretningen og perioden herefter, der fremgår af tabel 2. Ministeriet har oplyst, at sagsbehandlingstiderne for 2005-2007 er korrigeret for berostillelser og derfor ikke er sammenlignelige med sagsbehandlingstiden for 2004, som fremgår af beretningen. Ministeriet har samtidig oplyst, at der ikke foreligger et sammenligneligt tal for 2004.

Sagsbehandlingstiden i Landsskatteretten var 12,8 måneder i 2005 og 10,7 måneder i 2006 for herefter at stige til 11,8 måneder i 2007, jf. tabel 2.

Skatteministeriets målsætning om nedbringelse af Landsskatterettens gennemsnitlige sagsbehandlingstid

8. I 2007 var målet for den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 9 måneder. Landsskatteretten har med en sagsbehandlingstid på 11,8 måneder i 2007 således ikke nået dette mål. Dette skyldes bl.a. nedbringelsen af en sagspukkel af ældre sager. Når en institution afvikler en sådan pukkel, vil den gennemsnitlige sagsbehandlingstid altid stige i en periode.

9. Det fremgik af mit notat af 20. juli 2006, at Skatteministeriet havde en målsætning om at få Landsskatterettens gennemsnitlige sagsbehandlingstid ned på 8 måneder ved udgangen af perioden dækket af resultatkontrakten for 2005-2008. Det fremgår af Landsskatterettens resultatkontrakt for 2008, at målet for alle sager er en sagsbehandlingstid på 9 måneder. Der er dermed sket en justering på 1 måned i forhold til den målsætning, som ministeriet tilkendegav i forbindelse med mit notat af 20. juli 2006. Ministeriet har oplyst, at justeringen

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

skal ses i lyset af, at der i 2008 skal afsluttes et større antal ældre sager. Der er opstillet et mål om, at sager, som er registreret efter 1. januar 2008, skal behandles inden for 7 måneder. Ministeriet har oplyst, at dette er mere ambitiøst end den målsætning, der var omtalt i ministerens redegørelse til mit notat af 20. juli 2006.

Koncernprojekt i Landsskatteretten

10. Som opfølgning på beretningen færdiggjorde Landsskatteretten medio 2007 et koncernprojekt, som skulle undersøge mulighederne for nedbringelse af sagsbehandlingstider. Undersøgelsen blev tilrettelagt i samarbejde med bl.a. departementet og et privat konsulentfirma.

11. Koncernprojektet bestod bl.a. af et LEAN-projekt, som siden hen er udbredt til hele Landsskatterettens område. Projektet resulterede i initiativer, hvoraf hovedparten skal implementeres ved hjælp af en strategiplan for perioden 2008-2012. Der er ligeledes udarbejdet en tillægskontrakt til resultatkontrakten for perioden 2005-2008. Formålet med tillægget var allerede i 2008 at indarbejde de første forventninger til nedsat sagsbehandlingstid og introducere nye styringsværktøjer og målinger for sagsbehandlingstiden på baggrund af koncernprojektet. Der opstilledes endvidere målet om, at alle sager, som er modtaget efter den 1. januar 2008, skal behandles på gennemsnitligt 7 måneder. En række yderligere værktøjer til forbedring af sagsbehandlingen blev udviklet. Der blev bl.a. indført en vejledning i sagsbehandling samt resultatkontrakter for de enkelte kontorchefer.

12. Det fremgik af beretningen, at der i Landsskatteretten forekom lange liggetider både før og efter igangsættelse af sagsbehandlingen. Med henblik på at nedsætte liggetider er der i forbindelse med koncernprojektet iværksat en række tiltag, bl.a. udarbejdelse af relevante retningslinjer og frister for, hvor længe sager må ligge hos medarbejdere og kontorchefer, inden sagsbehandlingen påbegyndes. Ministeriet har oplyst, at Landsskatteretten nu måler på disse perioder, hvor der ikke sker sagsbehandling, og at der er opstillet mål for enkelte sagsintervaller.

Vurdering

13. Sagsbehandlingstiden i Landsskatteretten faldt fra 2005 til 2006 for derefter at stige i 2007 på grund af afviklingen af ældre sager. Målet for sagsbehandlingstiden er blevet justeret, så det er mindre ambitiøst. Ministeriet har dog fastsat et mål for nye sager i Landsskatteretten, som er strammere end målet for den gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Landsskatteretten har indført LEAN-værktøjer med henblik på at forbedre sagsbehandlingstiden. Jeg finder det mindre tilfredsstillende, at sagsbehandlingstiden er steget, og at sagsbehandlingstiden stadig ikke lever op til målet, selv om målet blev justeret. Jeg vil fortsat følge sagen.

III. Ankestyrelsen under Velfærdsministeriet

14. I forhold til Ankestyrelsen har jeg fulgt op på forhold vedrørende:

- sagsbehandlingstider
- indførelse af LEAN
- ukomplicerede sager.

Sagsbehandlingstider

Tabel 3. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i Ankestyrelsen (Måneder)

	2004	2005	2006	2007
	6,2	6,4	5,8	5,0

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

4

15. Beretningen omfattede Ankestyrelsens behandling af sager efter arbejdsskadelovgivningen, som udgør hovedparten af Ankestyrelsens sager.

16. Sagsbehandlingstiden er siden beretningen faldet årligt i perioden 2004-2007 fra 6,2 måneder til 5 måneder med undtagelse af i 2005, hvor den steg til 6,4 måneder, jf. tabel 3.

17. Af Ankestyrelsens resultatkontrakt for 2007-2010 fremgår det, at målet for den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for arbejdsskadesager i 2007 var 5 måneder. Ankestyrelsen har med den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for arbejdsskadesager således nået det opstillede mål for 2007.

18. Det fremgår endvidere af Ankestyrelsens resultatkontrakt for 2007-2010, at Ankestyrelsens målsætninger for sagsbehandlingstider var at nedbringe sagsbehandlingstiden til maks. 4 måneder i 2008 og til 3,5 måneder i 2009 og 2010. Af resultatkontrakten for Ankestyrelsen for perioden 2008-2011 er målene dog justeret, så målet for 2008 nu er på 4,5 måneder, og målet for de enkelte år i perioden 2009-2011 er 4 måneder. Dette er en opjustering på 0,5 måneder for 2008 og årene frem. Målene er herved blevet mindre ambitiøse til trods for den positive udvikling i Ankestyrelsens sagsbehandlingstid. Ministeriet har oplyst, at justeringen af målet for sagsbehandlingstiden for 2008 skyldes tilgang af sager i 2007. Ministeriet har samtidig oplyst, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for 2008 forventes at stige sammenholdt med 2007. Slutteligt har ministeriet oplyst, at Ankestyrelsen pr. 1. januar 2009 udvider sin kapacitet med endnu et kontor for bl.a. at kunne nedbringe sagsbehandlingstiden.

Indførelse af LEAN

19. I februar 2006 indførte Ankestyrelsen LEAN ved behandlingen af arbejdsskadesager. Dette har bl.a. medført en indledende screening af de modtagne sager. Det fremgår af Ankestyrelsens årsrapport for 2007, at Ankestyrelsen vil fortsætte arbejdet med LEAN i 2008, og at det omfatter alle enheder i Ankestyrelsen.

Ukomplerede sager

20. Pr. 1. juni 2006 forventede Ankestyrelsen, at sagsbehandlingstiden for ukomplicerede sager ville blive nedsat til 2 måneder. Sagsbehandlingstiden for ukomplicerede sager var 1,6 måneder i 2006 og 1,95 måneder i 2007. Målet om en nedbringelse af sagsbehandlingstiden for ukomplicerede sager til 2 måneder er således nået i både 2006 og 2007.

Vurdering

21. Sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen er faldet årligt, med undtagelse af i 2005, siden beretningen, og Ankestyrelsen nåede sit mål for sagsbehandlingstiden for arbejdsskadesager i 2007. Ankestyrelsens mål er opjusteret som følge af tilgang af sager, og Ankestyrelsen forventer, at sagsbehandlingstiden i 2008 stiger som følge af tilgangen. Ankestyrelsen udvider sin kapacitet med henblik på bl.a. at nedbringe sagsbehandlingstiden. Styrelsen vil fortsat arbejde med at forbedre sagsbehandlingen ved hjælp af LEAN og har nået målene for 2006 og 2007 for behandling af ukomplicerede sager. Jeg finder dette tilfredsstillende og betragter beretningssagen for afsluttet, hvad angår Ankestyrelsen.

IV. Naturklagenævnet under Miljøministeriet

22. I forhold til Naturklagenævnet har jeg fulgt op på forhold vedrørende:

- sagsbehandlingstider
- indgåelse af resultatkontrakt
- arbejdstilrettelæggelsen i Naturklagenævnet
- it-understøttelse af sagsbehandlingen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

Sagsbehandlingstider

Tabel 4. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i Naturklagenævnet (Måneder)

	2004	2005	2006	2007
	6,3	6,3	5,5	7,0

23. Sagsbehandlingstiden er siden beretningen stagneret i perioden 2004-2005. I 2006 var sagsbehandlingstiden 5,5 måneder for herefter at stige til 7 måneder i 2007, jf. tabel 4. Det fremgår af Naturklagenævnets årsrapport for 2007, at stigningen i sagsbehandlingstiden i 2007 skyldes økonomiske og resurse-mæssige udfordringer. Bl.a. er en 1-årig forhøjelse af bevillingen i 2006 med 2 mio. kr. bortfaldet, samtidig med at Naturklagenævnet har brugt resurser på gennemførelsen af et LEAN-projekt.

24. Det fremgår ligeledes af Naturklagenævnets årsrapport for 2007, at tilgangen af sager i 2007 var stagnerende i forhold til 2006, og at antallet af nye sager, som nævnet modtog i 2007, lå på nogenlunde samme niveau som i 2006.

25. Af finansloven for 2008 fremgår det, at Naturklagenævnet har fået forhøjet sin bevilling i perioden 2008-2011 med i alt 10 mio. kr. med henblik på bl.a. nedbringelse af sagsbehandlingstider i Naturklagenævnet. Bevillingen forhøjes med 4 mio. kr. i 2008, 2,5 mio. kr. i 2009, 2 mio. kr. i 2010 og 1,5 mio. kr. i 2011.

Indgåelse af resultatkontrakt

26. I juni 2008 indgik Miljøministeriet og Naturklagenævnet en resultatkontrakt for perioden 2008-2010. Indholdet af resultatkontrakten baserer sig bl.a. på erfaringer fra et projekt omkring LEAN i Naturklagenævnet. I modsætning til resultatkontrakten for 2007-2010 opstilles der for 2008-2010 en række konkrete mål for bl.a. sagsbehandlingstider, hvoraf hovedparten suppleres af aktiviteter, der skal gennemføres i forbindelse med opnåelse af målene. Det fremgår, at de konkrete mål kun gælder for 2008, fordi igangværende aktiviteter med henblik på forbedring af Naturklagenævnets arbejdsrutiner forventes at få indflydelse på flere af målene eller kan give anledning til indførelse af nye mål.

I forhold til sagsbehandlingstider omfatter resultatkontrakten for 2008-2010 et nyt centralt mål om, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid skal være reduceret med 3 % i 2008, 7 % i 2009 og 10 % i 2010. Udgangspunktet er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i perioden 2005-2007, som er 6,4 måneder. Resultatkontrakten indeholder også mål om nedbringelse af verserende sager, som er ældre end 8 måneder, med henblik på at tilskynde en så vidt mulig ensartet udvikling i sagsbehandlingstiden.

Arbejdstilrettelæggelsen i Naturklagenævnet

27. Efter aftale med Miljøministeriet blev der i 2007 taget skridt til indførelse af LEAN i Naturklagenævnet. LEAN-processerne indføres samtidig i Miljøklagenævnet og finder sted i samarbejde med et privat konsulentfirma. Der er gennemført et pilotprojekt rettet mod det største sagsområde i Naturklagenævnet. Pilotprojektet er afsluttet og afløst af et implementeringsprojekt, som er startet op primo 2008.

28. Det fremgår af beretningen, at mange af de generelle problemstillinger forbundet med at effektivisere sagsbehandlingstider med fordel vil kunne løses inden for større organisatoriske enheder. Miljøministeriet undersøger lige nu mulighederne for en sammenlægning af Naturklagenævnet og Miljøklagenævnet. Ministeriet vurderer, at dette vil være i god overensstemmelse med det nuværende regeringsgrundlag.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

6

It-understøttelse af sagsbehandlingen

29. Naturklagenævnet indførte i 2006 et ESDH-system med henblik på forbedring af it-understøttelsen af sagsbehandling og sagsstyring. Miljøministeriet har oplyst, at Naturklagenævnet i forbindelse med implementeringen og brugen af systemet har konstateret forskellige mangler, som bl.a. knytter sig til funktionalitet og hastighed. Ministeriet har oplyst, at der er iværksat opgradering af det tekniske udstyr, samt at funktionaliteten løbende søges forbedret.

Vurdering

30. Naturklagenævnets sagsbehandlingstid i 2007 er steget siden beretningen. Miljøministeriet og Naturklagenævnet har indgået resultatkontrakt bl.a. med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden. Af resultatkontrakten fremgår et nyt mål for sagsbehandlingstiden og mål for sagsbehandling af ældre sager. Samtidig søges it-understøttelsen af sagsbehandlingen og arbejdstilrettelæggelsen i nævnet forbedret. Jeg finder stigningen i Naturklagenævnets sagsbehandlingstid mindre tilfredsstillende, og jeg vil fortsat følge arbejdet med at nedbringe sagsbehandlingstiden i Naturklagenævnet.

V. Flygtningenævnet under Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

31. I forhold til Flygtningenævnet har jeg fulgt op på forhold vedrørende:

- sagsbehandlingstider
- 3 målsætninger vedrørende sagsbehandlingstider
- indgåelse af resultatkontrakt.

Sagsbehandlingstider

Tabel 5. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i Flygtningenævnet (Måneder)

	2004	2005	2006	2007
	8,7	4,9	4,2	4,6

32. Det har ikke været muligt at foretage en direkte sammenligning af sagsbehandlingstiderne i perioden dækket af beretningen og perioden herefter, der fremgår af tabel 5. Derfor tages der udgangspunkt i Flygtningenævnets udregning af gennemsnittet for de oftest forekommende sagstyper. Sagsbehandlingstiden for disse faldt fra 8,7 måneder i 2004 til 4,9 måneder i 2005 og 4,2 måneder i 2006. I 2007 steg sagsbehandlingstiden til 4,6 måneder, jf. tabel 5.

33. I 2007 skærpede Flygtningenævnet målet for sagsbehandlingstiden fra 5 måneder til 4,3 måneder, og nævnet har således ikke helt nået sit mål i 2007. Jeg finder det dog positivt, at målet er blevet skærpet.

34. Flygtningenævnet modtog i 2007 færre sager end forudsat på finansloven. Det fremgår af Flygtningenævnets årsberetning for 2007, at Flygtningenævnets sagsbeholdning således var lavere ultimo 2007 end primo 2007 og derfor er på et operationelt minimum.

3 målsætninger vedrørende sagsbehandlingstider

35. Af resultatkontrakten for 2007 fremgik 3 målsætninger for sagsbehandlingstiden i 2007. For alle 3 målsætninger gælder, at disse ikke helt blev nået i 2007, idet der var mindre overskridelser.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

Indgåelse af resultatkontrakt

36. Det fremgik af beretningen, at Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration ikke havde indgået resultatkontrakt med Flygtningenævnet, men i stedet løbende havde vurderet nævnets stigende sagsbehandlingstider og fundet disse rimelige.

37. Ministeriet indgik resultatkontrakt for 2007 med Flygtningenævnet den 31. maj 2007. Der er ligeledes indgået resultatkontrakt for 2008. Hvad angår sagsbehandlingstider, er der i resultatkontrakterne opstillet mål for 2 af nævnets sagstyper. Der er tale om de oftest forekommende sagstyper, som er spontane asylsager og anmodninger om genoptagelse af spontansager. Ministeriet har oplyst, at der for de resterende sagstyper alene er fastsat indtænkne målsætninger, idet der er tale om et meget lavt antal sager.

38. I resultatkontrakten for 2008 er der opstillet 3 mål for Flygtningenævnets sagsbehandlingstid, som er identiske med målsætningerne for 2007. Det fremgår af resultatkontrakten, at det for genoptagelsessager er hensigten, at sagsbehandlingstiden i 2009 skal nedbringes til 3,3 måneder, men at målsætningen for 2008 på 6,7 måneder er fastsat på baggrund af, at nævnet fortsat har en beholdning af sager med anmodning om genoptagelse med en forholdsvis lang liggetid.

Vurdering

39. Det fremgår af tallene for perioden 2004-2007, at sagsbehandlingstiden for Flygtningenævnets største sagsområde faldt fra 8,7 måneder i 2004 til 4,9 måneder i 2005 og herefter har været nogenlunde stabil. Målet for 2007 er ikke nået, men jeg finder det positivt, at målet er blevet skærpet. Målene for spontansager er næsten nået. Hertil kommer, at der er indgået resultatkontrakt mellem ministeriet og Flygtningenævnet. Jeg finder dette tilfredsstillende og betragter beretningssagen for afsluttet, hvad angår Flygtningenævnet.

VI. Patientskadeankenævnet under Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

40. I forhold til Patientskadeankenævnet har jeg fulgt op på forhold vedrørende:

- sagsbehandlingstider
- oversendelse af sagsakter fra Patientforsikringen til Patientskadeankenævnet
- opgørelse af sagsbehandlingstiden.

Sagsbehandlingstider

Tabel 6. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i Patientskadeankenævnet (Måneder)

	2004	2005	2006	2007
	7,9	7,5	7,1	7,6

41. Sagsbehandlingstiden har siden beretningen været nogenlunde stabil i perioden 2005-2007. Sagsbehandlingstiden var således 7,5 måneder i 2005, 7,1 måneder i 2006 og 7,6 måneder i 2007, jf. tabel 6. Målet for sagsbehandlingstiden i Patientskadeankenævnet var på 7 måneder i 2007. Med en sagsbehandlingstid på 7,6 måneder i 2007 blev målet således ikke nået. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har oplyst, at den manglende mål-opfyldelse for 2007 bl.a. skyldes en meget stor udskiftning af medarbejderne i Patientskadeankenævnet med dertil hørende behov for oplæring.

42. Målet for sagsbehandlingstiden i Patientskadeankenævnet i 2008 er 7,5 måneder. Målet er således blevet opjusteret med 0,5 måneder i forhold til 2007.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

8

Oversendelse af sagsakter fra Patientforsikringen til Patientskadeankenævnet

43. Ministeriet har oplyst, at endnu et forhold, som har medført manglende målopfyldelse for 2007, er, at Patientforsikringen har anvendt længere tid til at afgive ankeudtalelse og oversende sagens akter end forudsat i resultatkontraktens mål for både 2006 og 2007. Det fremgik af beretningen, at Patientforsikringen i et betydeligt antal sager brugte mere end 2 måneder på at sende det nødvendige sagsmateriale med en udtalelse til Patientskadeankenævnet.

Til brug for dette notat har ministeriet oplyst, at ud af den samlede sagsbehandlingstid i Patientskadeankenævnet på 7,5 måneder i 2005 udgjorde Patientforsikringens sagsbehandlingstid 1,8 måneder af denne. I 2006 steg den til 1,9 ud af 7,1 måneder for herefter at falde til 1,8 ud af 7,6 måneder i 2007.

44. Forudsætningen i resultatkontrakterne for 2006 og 2007 var en sagsbehandlingstid på 1 måned for Patientforsikringens behandling af sager, som angik Patientskadeankenævnet. Ministeriet har hertil oplyst, at Patientforsikringen fra 1. februar 2008 har omlagt behandlingen af udtalelser til Patientskadeankenævnet samt tilført opgaven yderligere resurser med henblik på at nå en målsætning om en gennemsnitlig sagsbehandlingstid i forhold til Patientskadeankenævnet på maks. 1 måned. Dermed vil den samlede sagsbehandlingstid kunne nedbringes til under de 7 måneder, som tidligere var målet.

Opgørelse af sagsbehandlingstiden

45. Det fremgik af beretningen, at sagsbehandlingstiden i Patientskadeankenævnet blev opgjort fra sagens oprettelsesdato til datoen for nævnsmødet, hvor der blev truffet beslutning i sagen. Ministeriet har oplyst, at sagsbehandlingstiden i resultatkontrakten for 2006 blev fastlagt som tiden, fra anken modtages i Patientskadeankenævnet, til afgørelsen sendes til klager, og at samme opgørelsesmetode er benyttet i 2007.

Vurdering

46. Sagsbehandlingstiden er faldet i Patientskadeankenævnet siden beretningen, og Patientforsikringen har iværksat initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden til 1 måned i de sager, som angår Patientskadeankenævnet. Patientskadeankenævnets opgørelse af sagsbehandlingstiden omfatter nu hele den tid, der går fra modtagelse af klagen, til afgørelse sendes til klageren. Patientskadeankenævnet nåede ikke sit mål for sagsbehandlingstiden i 2007, hvilket delvist skyldes Patientforsikringens behandling af sager, som vedrører Patientskadeankenævnet. Jeg finder det mindre tilfredsstillende, at sagsbehandlingstiden er steget i 2007 og ikke lever op til målet. Jeg vil fortsat følge sagen.

VII. Erstatningsnævnet under Justitsministeriet

47. I forhold til Erstatningsnævnet har jeg fulgt op på forhold vedrørende:

- sagsbehandlingstider
- opgørelse af sagsbehandlingstiden
- implementering af nye it-værktøjer
- antallet af ikke-ekspederede sager i Erstatningsnævnet.

Sagsbehandlingstider

Tabel 7. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i Erstatningsnævnet (Måneder)

	2004	2005	2006	2007
	-	-	4,5	2,5

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

48. Justitsministeriet har oplyst, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Erstatningsnævnet var 4,5 måneder i 2006. I 2007 var sagsbehandlingstiden faldet til 2,5 måneder, jf. tabel 7. For 2007 var målet for sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet, at 80 % af sagerne skulle være afgjort på maks. 4 måneder ekskl. tid, der eventuelt medgik til høring af Arbejdsskadestyrelsen. Erstatningsnævnet har nået dette mål, da 80 % af sagerne blev afgjort på 3 måneder. Samtidig var det et mål, at beholdningen af uafgjorte sager maks. måtte udgøre 1.125 sager. Dette mål blev ligeledes nået, da sagsbeholdningen ved udgangen af 2007 var på 956 sager.

49. Det fremgik af beretningen, at Justitsministeriet ikke havde indgået resultatkontrakt med Erstatningsnævnet. For 2008 er der indgået resultatkontrakt mellem Justitsministeriet og Civilstyrelsen, som også omfatter Erstatningsnævnet. Af resultatkontrakten fremgår det, at målene for sagsbehandlingstiden er strammet, fra at 80 % af sagerne i 2007 skulle være afgjort på 4 måneder til 3,7 måneder i 2008. Endvidere fastsættes det, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid maks. må udgøre 3 måneder, samt at den samlede sagsbeholdning ved årets udgang maks. må udgøre 1.100 sager. Disse mål for 2008 er således strammet i forhold til i 2007, men er mindre krævende, end Erstatningsnævnet præsterede i 2007, jf. ovenfor.

Opgørelsen af sagsbehandlingstiden

50. Det fremgik af beretningen, at Erstatningsnævnet ikke kunne fremlægge oplysninger om den samlede sagsbehandlingstid og dermed ikke levede op til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 73 af 4. juni 1997 om mål for hurtig sagsbehandling mv. Nævnet baserede sin vurdering af udviklingen på, om sagsbehandlingstiden voksede eller faldt og på nævnets skøn. Erstatningsnævnet har opgjort sin samlede sagsbehandlingstid i nævnet siden den 1. januar 2006.

Implementering af nye it-værktøjer

51. Erstatningsnævnets sekretariat har siden den 15. oktober 2004 været placeret under Civilstyrelsen, som er en styrelse under Justitsministeriet. Civilstyrelsen indførte den 1. januar 2006 et nyt journal- og sagsbehandlingssystem. Justitsministeriet har oplyst, at systemet danner grundlag for en ny og forbedret sagsbehandlingsstatistik for Erstatningsnævnet, og at sagsbehandlingstiden nu omfatter den samlede sagsbehandlingstid.

Antallet af ikke-ekspederede sager i Erstatningsnævnet

52. Det fremgik af mit notat af 20. juli 2006, at justitsministeren forventede, at antallet af ikke-ekspederede sager kunne nedbringes til under 450 sager ved udgangen af 2006. Dette blev nået, idet der var 173 sager ultimo 2006 og 202 sager ultimo 2007.

Vurdering

53. Sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet i 2007 er faldet i forhold til 2006, og samtidig er Erstatningsnævnet nu omfattet af en resultatkontrakt med Justitsministeriet, hvori der opstilles mål for sagsbehandlingstiden. Erstatningsnævnets sagsbehandlingstid overholder målene. Sagsbehandlingstiden er opgjort siden 2006. Hertil kommer, at målet omkring ikke-ekspederede sager ligeledes er nået. Jeg finder dette tilfredsstillende og betragter beretningssagen for afsluttet, hvad angår Erstatningsnævnet.

VIII. Arbejdsskadestyrelsen under Beskæftigelsesministeriet

54. I forhold til Arbejdsskadestyrelsen har jeg fulgt op på forhold vedrørende:

- 3 mål for sagsbehandlingstiden i 2006
- forbedring af produktiviteten i forlængelse af indføringen af LEAN
- indledende screening af sager.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

10

55. Arbejdsskadestyrelsen var i nogen grad omfattet af beretningen. Det fremgik af beretningen, at sagsbehandlingen i Arbejdsskadestyrelsen i visse tilfælde øvede indflydelse på andre nævns sagsbehandling. Der blev ikke foretaget en sammenligning over tid af Arbejdsskadestyrelsens gennemsnitlige sagsbehandlingstid i beretningen.

3 mål for sagsbehandlingstiden i 2006

56. Arbejdsskadesager udgør langt hovedparten af sagerne i Arbejdsskadestyrelsen. Disse sager var ikke direkte omfattet af beretningen. Beskæftigelsesministeriet har gjort opmærksom på, at ministeriet ikke finder styrelsens behandling af arbejdsskadesager relevant for sagsbehandlingen i de 6 nævn omfattet af beretningen. Det fremgik dog af mit notat af 20. juli 2006, at jeg ville orientere Statsrevisorerne, om det lykkes at opfylde 3 mål for Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling af arbejdsskadesager. I sagerne på arbejdsskadeområdet var det et mål i 2006, at 90 % af anmeldte nye sager skulle være afsluttet inden for 1 år. Ydermere var det et mål, at højst 5 % af de sager, der ikke skal forelægges Erhvervs-sygdomsudvalget, måtte have en sagsalder på over 1½ år. Slutteligt var det et mål, at ingen sager ved udgangen af 2006 måtte have en sagsalder på over 2 år i forhold til anmeldetidspunkt eller det tidspunkt, hvor sagen var taget op til revision, genoptagelse eller hjemvisning.

Ud over sager på arbejdsskadeområdet har Arbejdsskadestyrelsen sager, hvor der gives udtalelse efter erstatningsansvarsloven. Disse var direkte omfattet af beretningen. For disse sager var der i 2006 opstillet mål nogenlunde identiske med målene for arbejdsskadesagerne.

57. I 2006 blev ingen af ovenstående mål nået. I det omfang målene indgik i resultatkontrakten for 2007, blev disse heller ikke nået dette år. For begge sagstyper gælder dog, at der er sket en positiv udvikling, så styrelsen er tæt på at nå målene i 2007. Ministeriet har oplyst, at styrelsen forventer de opstillede mål for 2008 opfyldt, herunder et mål om reducere på 5 % af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for erstatningssager.

58. Ministeriet har oplyst, at en række forhold, herunder mængden af gamle sager og en betydelig tilgang af sager i 2006, er årsag til den manglende målopfyldelse, hvad angår ovennævnte mål. Ministeriet har hertil oplyst, at afviklingen af mange ældre sager ligeledes er årsagen til, at målet for den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i styrelsen, efter at have været overholdt i 2006, ikke blev overholdt i 2007.

59. Arbejdsskadestyrelsen har i resultatkontrakten for 2008 opstillet mål for sagsbehandlingstiden for de 2 typer sager. Således gælder for arbejdsskadesager, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid skal være 5 % kortere i 2008 end i 2007, at 90 % af arbejdsskadesagerne skal være afsluttet inden for 1 år, og at ingen sager må have en sagsalder på over 2 år ved udgangen af 2008. For sager vedrørende udtalelse efter erstatningsansvarsloven gælder det i resultatkontrakten for 2008, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid skal være 5 % kortere i 2008 end i 2007, samt at ingen sager må være mere end 2 år gamle ved udgangen af 2008.

Forbedring af produktiviteten i forlængelse af indføringen af LEAN

60. Arbejdsskadestyrelsen indførte den 1. juli 2006 LEAN i kontoret for private erstatningssager, som omfattede ca. 10 % af styrelsens afsluttede sager i 2007. Ministeriet har oplyst, at produktiviteten steg i kontoret for private erstatningssager med 20 % i 2006, og at produktiviteten herefter faldt med 6 %. Ministeriet oplyser, at faldet skyldes bevidst fokus på afvikling af gamle sager, som ikke er omfattet af LEAN-processerne, og at produktiviteten i 2007 derfor ikke fuldt ud afspejler de produktivetsforbedringer, som indførelsen af LEAN har medført.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 11/2005

Indledende screening af sager

61. Det fremgik af beretningen, at der i gennemsnit går 28 dage, fra klager over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse modtages i Arbejdsskadestyrelsen, til de videresendes til Ankestyrelsen. Samtidig fremgik det, at Arbejdsskadestyrelsens egen statistik viste, at ca. 30 % af klagerne blev oversendt mere end 28 dage efter modtagelsen af klagen.

62. Arbejdsskadestyrelsen iværksatte på baggrund af beretningen en række tiltag med henblik på at opnå rettidig oversendelse af klager til Ankestyrelsen, bl.a. screening af sager samt undervisning i behandling af ankesager. Samtidig blev bekendtgørelse om Arbejdsskadestyrelsens behandling af klager over styrelsens afgørelser ændret. Ministeriet oplyser, at reglerne nu er blevet mere hensigtsmæssige.

63. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at ca. 30 % af klagerne fortsat oversendes mere end 28 dage efter klagen, samt at antallet er 21 %, hvis man undtager sager, hvor yderligere oplysninger skal indhentes med henblik på genvurdering. Ministeriet oplyser samtidig, at Arbejdsskadestyrelsen må konstatere, at der er behov for at forstærke indsatsen for en tidligere oversendelse af anker til Ankestyrelsen. Ministeriet har oplyst, at der er iværksat yderligere tiltag med henblik på at forstærke indsatsen.

Vurdering

64. De 3 mål for hvert af sagsområderne i Arbejdsskadestyrelsen blev ikke nået i 2006 og 2007. Dette skyldes bl.a. afvikling af ældre sager. Jeg vil derfor følge, om målene for 2008 nås. Styrelsen vil, bl.a. ved hjælp af LEAN, fortsat søge at forbedre sagsbehandlingstiden, herunder forbedre produktiviteten, og der er indført screening af indkomne sager. Jeg finder det mindre tilfredsstillende, at ca. 30 % af klagerne til Ankestyrelsen fortsat oversendes mere end 28 dage efter klagen. Jeg vil følge indsatsen omkring en tidligere oversendelse af sager til Ankestyrelsen.

IX. Afslutning

65. Opfølgningen har vist, at udviklingen ikke har været fuldt tilfredsstillende for Landskatteretten, Naturklagenævnet, Patientskadeankenævnet og Arbejdsskadestyrelsen, og jeg vil derfor fortsat følge udviklingen i sagsbehandlingstiden samt initiativerne, der er sat i værk i den forbindelse.

For de øvrige nævns vedkommende betragter jeg beretningssagen som afsluttet.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om den fortsatte udvikling i et notat.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 11/2005 om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn

Statsrevisorerne finder det positivt, at Ankestyrelsen under Velfærdsministeriet, Flygtningenævnet under Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration samt Erstatningsnævnet under Justitsministeriet har reduceret sagsbehandlingstiderne gennem optimering og effektivisering af opgaveløsningen. Beretningssagen afsluttes således for disse tre nævns vedkommende.

Der har ikke været en helt tilfredsstillende udvikling i sagsbehandlingstiderne i Landskatteretten under Skatteministeriet, Naturklagenævnet under Miljøministeriet, Patientskadeankenævnet under Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse samt Arbejdsskadestyrelsen under Beskæftigelsesministeriet. Statsrevisorerne vil derfor fortsat følge sagen.

Statsrevisorerne, den 25. november 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om AF's inddragelse af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen (beretning nr. 12/05)

28. oktober 2008

RN A105/08

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 20. juli 2006 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om AF's inddragelse af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen og orientere Statsrevisorerne om udviklingen i Beskæftigelsesministeriets, herunder særligt Arbejdsmarkedsstyrelsens, tiltag.

2. Da AF er nedlagt siden afgivelsen af beretningen, vil jeg følge op på, hvordan den statslige del af jobcentrene bruger andre aktører i beskæftigelsesindsatsen.

Jeg vil konkret følge op på:

- om staten i jobcentrene bruger andre aktører i forhold til beskæftigelsesindsatsen over for særlige målgrupper af ledige
- om staten i jobcentrene anvender den nye betalingsmodel i nye statslige udbud af beskæftigelsesindsatsen og modellens virkninger
- om staten i jobcentrene følger op på andre aktørers beskæftigelsesindsats, herunder om den skærpede model for de nye jobcentres tilsyn med andre aktører er indført, og om resultaterne af de enkelte aktørers indsats bliver offentliggjort på Jobindsats.dk.

3. Siden Rigsrevisionens beretning er der kun gennemført 3 statslige landsdækkende udbud vedrørende beskæftigelsesindsatsen, som har ført til indgåelse af kontrakter med andre aktører. Se de 3 udbud i boks 1.

BOKS 1. STATSLIGE UDBUD SIDEN 2006

Udbud af kontakt- og aktiveringsforløb (Serviceudbuddet), Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Udbud af kontakt- og aktiveringsforløb for ledige med lange videregående uddannelser (LVU-udbuddet), Beskæftigelsesregionerne.

Udbud af en tidlig og intensiv beskæftigelsesindsats – Hurtigt i gang – for nyledige (Hurtigt i gang-udbuddet), Beskæftigelsesregionerne.

4. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på møder med Beskæftigelsesministeriet samt gennemgang af udbudsmateriale, administrative forskrifter, Jobindsats.dk samt ministeriets redegørelse om udviklingen på området.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2005

2

A. Udlicitering af særlige målgrupper til andre aktører

5. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at Beskæftigelsesministeriet og AF ikke tilstrækkeligt målrettet havde anvendt andre aktører til at få særlige målgrupper af ledige i ordinær beskæftigelse.

6. Beskæftigelsesministeriet har opstillet en række principper for jobcentrenes inddragelse af andre aktører, som den statslige del af jobcentrene skal følge. Her specificeres det bl.a., at udbud på beskæftigelsesområdet skal tage udgangspunkt i konkrete arbejdsmarkedspolitiske problemstillinger og være en målrettet indsats for at få den ledige i beskæftigelse. Målgrupperne skal derfor være veldefinerede.

7. I de 3 udbud af beskæftigelsesindsatsen indgår der i udbudsmaterialet en beskrivelse af målgrupperne og den særlige arbejdsmarkedspolitiske problemstilling, der kendetegner de lediges beskæftigelsesmæssige situation. Særligt Serviceudbuddet og LVU-udbuddet har meget uddybende beskrivelser af målgrupperne.

8. I forbindelse med Rigsrevisionens beretning tilkendegav beskæftigelsesministeren, at AF fremover ikke ville kunne bruge andre aktører alene til minimumskontaktforløbet, dvs. til at afholde kontaktsamtaler hver 3. måned. Dette er også angivet i ministeriets principper for inddragelse af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen. Jobcentrene kan derfor i dag først henvise ledige til andre aktører efter 6 måneders ledighed – *medmindre* intensive kontaktforløb anvendes tidligt i ledighedsperioden over for en gruppe af ledige, der har behov for en sådan indsats.

9. For Serviceudbuddet og LVU-udbuddet gælder det, at andre aktører skal varetage hele beskæftigelsesindsatsen over for den enkelte ledige, dvs. at andre aktører skal stå for kontaktsamtaler, CV, jobplan og aktivering. Hurtigt i gang-udbuddet indeholder derimod 4 forskellige indsatsforløb for de nyledige, som andre aktører skal varetage. Fælles for disse indsatsforløb er, at de alle omfatter intensive kontaktforløb. Derudover indbefatter 2 af indsatsene aktivering.

10. For en del af de målgrupper, som LVU-udbuddet og Hurtigt i gang-udbuddet retter sig mod, er der tale om en intensiv indsats hos den anden aktør inden 6 måneders ledighed. I begge udbud er det nærmere beskrevet, hvorfor netop disse grupper af ledige skal have et særligt forløb, der kræver en tidlig indsats af andre aktører. Derved lever udbuddene op til kravene om, at henvisninger til anden aktør kan ske inden 6 måneders ledighed, hvis der er en særlig begrundelse herfor.

11. Jeg finder det tilfredsstillende, at Beskæftigelsesministeriet har præciseret, at jobcentrene kun kan bruge andre aktører i beskæftigelsesindsatsen, når der er tale om særlige målgrupper af ledige. Jeg kan konstatere, at de 3 udbud af beskæftigelsesindsatsen indeholder beskrivelser af målgrupperne, der er knyttet sammen med den særlige beskæftigelsesindsats, som disse grupper kræver. Jeg finder det også positivt, at ingen af udbuddene alene omfatter minimumskontaktforløb, ligesom det tydeligt fremgår af udbudsmaterialet, hvorfor nogle grupper af ledige har brug for en særlig indsats tidligt i ledighedsforløbet.

B. Andre aktørers incitamenter til at få de ledige i job

12. Rigsrevisionen vurderede i beretningen, at AF ikke havde givet andre aktører et tilstrækkeligt stærkt økonomisk incitament til at få de ledige i varig, ordinær beskæftigelse så hurtigt og direkte som muligt. Anvendelsen af andre aktører skal som hovedregel baseres på resultatafhængig betaling, og konkret viste undersøgelsen, at AF altid gav resultatafhængig betaling for ordinær beskæftigelse, men også at AF meget ofte gav resultatafhængig betaling for andre resultater.

13. Beskæftigelsesministeriet udarbejdede i slutningen af 2005 én fælles betalingsmodel, som skal anvendes i alle udbud. Dette fremgår også af ministeriets principper for inddra-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2005

gelse af andre aktører. I den fælles betalingsmodel består betalingen af andre aktører af et driftstilskud på 25 % og en resultatafhængig betaling på 75 %. Den resultatafhængige betaling udløses, når den ledige har været i den bonusgivende aktivitet i 13 ud af 26 uger. Ordinær beskæftigelse udløser fuld bonus, men Beskæftigelsesministeriet oplyser, at afhængigt af målgruppen er det muligt at lade andre aktiviteter end ordinær beskæftigelse udløse bonus.

14. Andre aktører bliver på baggrund af de 3 statslige udbud aflønnet efter den fælles betalingsmodel. For målgrupperne i Serviceudbuddet og Hurtigt i gang-udbuddet udløser ordinær beskæftigelse og ansættelse som voksenlærlinge fuld bonus til anden aktør, mens privat løntilskud kun udløser halv bonus. For målgruppen for LVU-udbuddet er det alene ordinær beskæftigelse, der udløser fuld bonus til anden aktør, mens privat løntilskud på tilsvarende vis udløser halv bonus.

15. Beskæftigelsesministeriet vurderer, at den fælles resultatafhængige betalingsmodel har givet andre aktører incitament til at få de ledige i job samt forbedret jobcentrenes mulighed for at følge op på andre aktørers beskæftigelsesindsats. Ministeriet oplyser også, at flere jobcentre har bemærket, at betalingsmodellen giver aktørerne mere incitament til i højere grad at satse på virksomhedsnær aktivering, såsom løntilskudsjob, frem for uddannelsesaktivering.

16. Jeg finder det tilfredsstillende, at betalingsmodellen bruges i alle udbud, og at betalingen af andre aktører dermed er blevet mere gennemsigtig og ensartet. Konstruktionen af betalingsmodellen retter sig tydeligt mod, at andre aktører skal have et stærkt incitament til at få de ledige i ordinær beskæftigelse eller tættere på arbejdsmarkedet. Endvidere finder jeg det positivt, at der er sammenhæng mellem målgruppen og de resultater, der udløser bonus.

C. Opfølgningen på andre aktørers beskæftigelsesindsats

17. Beretningen viste, at AF's opfølgning på andre aktørers beskæftigelsesindsats på centrale områder ikke var tilfredsstillende. Bl.a. opgjorde AF ikke, i hvilket omfang aktørerne fik de ledige i ordinær beskæftigelse.

18. Ministeren tilkendegav, at opfølgningen på andre aktørers beskæftigelsesindsats – især i starten – havde været meget uensartet og til tider utilstrækkelig. Ministeren stillede i den forbindelse i udsigt, at der ville blive tilvejebragt en skærpet tilsynsmodel for brugen af andre aktører. Tilsynsmodellen skulle sikre et systematisk tilsyn og opfølgning med brugen af andre aktører, bl.a. i jobcentret. Tilsynsmodellen skulle være klar til brug for de nye jobcentre den 1. januar 2007. Derudover oplyste ministeren, at man i 2007 på Jobindsats.dk ville kunne sammenligne bl.a. effekterne af de enkelte aktørers indsats og derved måle og sammenligne andre aktører på en ensartet måde. Fx skulle det her fremgå, om andre aktører har fået udbetalt bonus for ordinær beskæftigelse, ordinær uddannelse, voksenlærlingeforløb eller private løntilskud.

19. Disse tiltag følger i dag af Beskæftigelsesministeriets principper for inddragelse af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen. Her fremgår det nemlig, at en skærpet tilsynsmodel skal anvendes i tilsynet med de andre aktører, ligesom der skal ske en systematisk og ensartet opfølgning på resultater og effekter af indsatsen på baggrund af et ensartet dokumentationsgrundlag for de enkelte jobcentre via en enkel resultatopfølgningsmodel i Jobindsats.dk.

a. Den skærpede tilsynsmodel

20. Jobcentrene har pligt til at føre tilsyn med de opgaver, som andre aktører udfører efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats, jf. bekendtgørelse nr. 1150 af 4. oktober 2007 om andre aktører m.fl. Jobcentrene kan vælge at gennemføre tilsynet i samarbejde med andre jobcentre.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2005

4

21. I forbindelse med omorganiseringen af beskæftigelsesområdet har staten i jobcentrene skullet varetage tilsynet med andre aktørers beskæftigelsesindsats siden 1. januar 2007. I den forbindelse udarbejdede Beskæftigelsesministeriet en tilsynsmodel og en dertil knyttet tilsynsmanual, der regulerer det tilsyn, som staten i jobcentrene skal føre med andre aktører. Tilsynet er blevet forenklet på en række punkter i 2008.

22. Af skema 1 fremgår det, hvilke aktiviteter der skal indgå i jobcentrenes tilsyn med andre aktører:

Skema 1. Overblik over de obligatoriske tilsynsaktiviteter for staten i jobcentrene

Tilsynsmanualen omfatter:	Hyppighed
Minimumsrettigheder	Månedsvist
Aktiveringsgrad	Kvartalsvist
Bonusandele	Kvartalsvist
Andre aktørers afgørelser og sagsbehandling	Løbende
Deltagertilfredshed	Årligt
Jobplaner	Årligt
Løntilskudsansættelser	Årligt

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsens manual: "Tilsyn med andre aktører".

23. Skemaet viser, at jobcentrenes tilsyn har flere helt faste elementer, som jobcentrene skal gennemgå i deres tilsyn med andre aktører. Jobcentrene skal tilse forskellige dele af selve den beskæftigelsesindsats, som den anden aktør leverer i form af minimumsrettigheder (fx kontaktsamtaler), samt myndighedsopgaver, der er overladt til anden aktør som afgørelser og sagsbehandling. I den forbindelse undersøges også, hvorvidt jobplaner og løntilskudsansættelser lever op til myndighedskravene. Endelig indeholder tilsynet også en borgervinkel, hvor deltagernes tilfredshed med forløbet hos anden aktør undersøges.

24. Staten i jobcentrene har som en del af deres årsstatus for 2007 rapporteret til Beskæftigelsesministeriet om deres tilsyn med andre aktører. Jobcentrenes indberetninger har indgået som en del af Beskæftigelsesministeriets overordnede tilsyn med brugen af andre aktører for 2007, ligesom ministeriet løbende har fulgt resultaterne af andre aktørers indsats. Fælles for jobcentrenes tilsynsindberetninger gælder, at de giver indtryk af at være kommet godt i gang med tilsynsvirksomheden med andre aktører. Dog har jobcentrene i deres tilsyn med andre aktører i 2007 generelt været begrænset af ikke at have haft opgørelser over effekter og resultater af anden aktørs beskæftigelsesindsats før 1. december 2007. Beskæftigelsesministeriet oplyser, at jobcentrene rapporterer om skærpet opfølgning på andre aktører med utilfredsstillende resultater, ligesom enkelte jobcentre har afbrudt samarbejdet med aktører, der ikke har rettet op på deres indsats.

b. Andre aktørers beskæftigelsesindsats på Jobindsats.dk

25. Som en del af deres tilsyn med andre aktørers beskæftigelsesindsats skal jobcentrene kontrollere effekter og resultater. Oplysninger vedrørende de andre aktørers resultater og effekter fra og med 2007 er nu tilgængelige på Jobindsats.dk. Det drejer sig mere specifikt om:

- andelen af ledige, der er i forløb hos andre aktører, og omfanget af aktivering i forløbet
- hvor mange ledige der ikke får jobsamtaler og/eller aktiveringstilbud til tiden hos andre aktører

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 12/2005

- hvilke typer aktivering de ledige er i hos andre aktører
- antal procent af lediges forløb, der har udløst bonus til anden aktør.

26. Oplysningerne om antal procent af lediges forløb, der har udløst bonus til anden aktør, er først blevet offentliggjort på Jobindsats.dk i sommeren 2008. Her opgøres det, hvor mange forløb der er påbegyndt inden for en given periode, og herefter hvor mange procent af forløbene der har udløst bonus til anden aktør henholdsvis 4, 6, 9, 12 og 15 måneder efter forløbets start. Det fremgår dog ikke af opgørelsen på Jobindsats.dk, hvorvidt andre aktører har fået betaling for at få ledige i ordinær beskæftigelse, ordinær uddannelse, voksenlærlingeforløb eller private løntilskud.

27. Det skærpede tilsyn og offentliggørelsen af andre aktørers resultater mv. på Jobindsats.dk har medvirket til, at jobcentrene mere ensartet og systematisk kan følge op på andre aktørers beskæftigelsesindsats. Jeg finder dette tilfredsstillende, herunder at det efter flere år nu er muligt på Jobindsats.dk at følge effekter og resultater af andre aktørers beskæftigelsesindsats tæt. Jeg vil dog opfordre til, at Beskæftigelsesministeriet genovervejer, om ikke det ville være hensigtsmæssigt, at det fremgår af Jobindsats.dk, hvilke aktiviteter der har udløst bonus til anden aktør. Dette for at skabe et så gennemsigtigt og oplyst grundlag som muligt at vurdere de enkelte aktørers indsats på.

D. Afslutning

28. Sammenfattende finder jeg Beskæftigelsesministeriets initiativer til at skabe en målrettet og effektiv brug af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen tilfredsstillende. Det er positivt, at ministeriet har formuleret principper for inddragelsen af andre aktører i beskæftigelsesindsatsen. Med principperne er der skabt klarhed over væsentlige punkter om brugen af andre aktører i forhold til indsatsen over for særlige grupper af ledige, den resultatafhængige betaling og opfølgningen på andre aktørers beskæftigelsesindsats. Alle forhold, som Rigsrevisionen ikke fandt tilfredsstillende i beretningen. Gennemgang af udbuddene samt tilsynsmateriale og Jobindsats.dk viser, at principperne efterleves, og dermed at staten i jobcentrene bruger andre aktører målrettet i beskæftigelsesindsatsen.

29. Jeg betragter hermed denne beretnings sag som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

**Opfølgning i sagen om Videnskabsministeriets innovationsindsats
(beretning nr. 14/05)**

30. september 2008

RN A104/08

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 2. oktober 2006 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2005, vurderede jeg de initiativer, som Statsrevisorernes beretning nr. 14/05 om Videnskabsministeriets innovationsindsats havde givet anledning til. Da flere af initiativerne stadig var på udviklingsstadiet, tilkendegav jeg, at jeg ville følge op på, om Videnskabsministeriet:

- opstiller klare og målbare mål for effekterne af de innovationsfremmende initiativer
- løbende måler og vurderer effekten af innovationsindsatsen i forhold til de problemer, som søges løst.

I forbindelse med opfølgningen har Rigsrevisionen indsamlet og gennemgået dokumenter om innovationsindsatsen (redegørelser, handlingsplaner, evalueringer mv.) og holdt møde med Videnskabsministeriet.

Kort om innovationsindsatsen

2. Videnskabsministeriets innovationsindsats tager i dag udgangspunkt i handlingsplanen "InnovationDanmark 2007-2010". Handlingsplanen samler alle nuværende og planlagte initiativer på innovationsområdet og er en konkret opfølgning på regeringens globaliseringsstrategi. InnovationDanmark afløser samspilshandlingsplanen, som var den strategiske ramme for Videnskabsministeriets innovationsindsats i 2005, dvs. i den periode, som beretningen undersøgte. InnovationDanmark tager i store træk udgangspunkt i de samme udfordringer og problemområder på innovationsområdet, som blev konstateret i samspilsindekset fra 2003: At viden spredes for dårligt mellem videninstitutioner og virksomheder, og at danske virksomheder ikke i tilstrækkeligt omfang udnytter og bidrager til den teknologiske udvikling.

3. Handlingsplanen peger på følgende hovedproblemer:

- Der er for lidt samarbejde mellem offentlige videninstitutioner og private virksomheder om forskning og udvikling.
- Der er for få højtuddannede i erhvervslivet.
- Der er for lidt udnyttelse af den teknologiske service til virksomheder og for lidt samarbejde mellem Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS-institutter) og forskningsinstitutionerne.
- Forskningsresultater udnyttes ikke i tilstrækkelig grad kommercielt.

4. Innovationsindsatsen er i dag koncentreret om 4 indsatsområder. Under hvert indsatsområde ligger en række konkrete initiativer. Fra 2007 er disse initiativer for overskuelighedens skyld samlet i 7 programmer.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2005

2

Innovationskonsortier er en ramme for samarbejde mellem virksomheder, forskningsinstitutioner og teknologiske servicepartnere om et konkret projekt med fokus på forskning og innovation. Gennem samarbejdet skal parterne udvikle og modne nye teknologier, som kan danne grundlag for danske virksomheders produkt- og serviceudvikling. Samarbejdet skal have en varighed på 3-4 år. Der gives tilskud til offentlige forskningsinstitutioner og teknologiske servicepartnere, men ikke til virksomheder.

ErhvervsPhD
En erhvervsPhD-uddannelse er en forskeruddannelse på PhD-niveau. Uddannelsen er virksomhedsrettet, og den studerende deler sin tid mellem universitetet og værtsinstitutionen.

Tabel 1. Indsatsområder og programmer for innovation

Indsatsområde 1	Indsatsområde 2	Indsatsområde 3	Indsatsområde 4
Innovations-samspil mellem virksomheder og videninstitutioner	Højtuddannede i virksomheder	Teknologisk service	Kommercialisering af forskning
Programmer (initiativer)			
Innovationsnetværk ¹⁾	Videnpiloter ¹⁾	GTS-institutter ¹⁾	Proof of concept ¹⁾
Innovationsprojekter ¹⁾ (herunder innovationskonsortier)	ErhvervsPhD ¹⁾		Innovationsmiljøer ¹⁾

¹⁾ Hvert program svarer til et af Videnskabsministeriets hovedinitiativer på innovationsområdet. Der kan godt ligge mindre initiativer med egen bevilling foruden hovedinitiativet under det enkelte program.

Kilde: Resultater af "InnovationDanmark 2007-2010", 2. halvår 2007. Forsknings- og Innovationsstyrelsen 2007 (med egne justeringer i parentes).

5. Tabel 1 viser de 4 indsatsområder, samt hvilke programmer/initiativer der ligger under hvert indsatsområde.

6. Jeg vil i det følgende gennemgå status for opstilling af mål og måling af effekter af Videnskabsministeriets initiativer på innovationsområdet. Jeg vil koncentrere mig om hovedinitiativerne og i øvrigt i min opfølgning se nærmere på 2 udvalgte initiativer: *innovationskonsortier* under indsatsområde 1 (samspil mellem virksomheder og forskningsinstitutioner) og *erhvervsPhD-initiativet* under indsatsområde 2 (højtuddannede i virksomheder). Ud af en samlet bevilling på 848 mio. kr. til udvikling af kompetence og teknologi (innovationsområdet) i 2008 er der bevillet henholdsvis 120,8 mio. kr. til innovationskonsortier og 94 mio. kr. til erhvervsPhD. Dermed er disse 2 initiativer blandt de største bevillingsmæssigt. Initiativerne er derudover særlig interessante, i kraft af at de er brugt som pilotområder for Videnskabsministeriets arbejde med effektmålinger.

Mål for innovationsindsatsen

7. Beretningen viste, at Videnskabsministeriet i 2005 i målfastsættelsen for initiativer primært fokuserede på, at initiativerne gennemførtes som planlagt. Ministeriet opstillede kun i begrænset omfang mål for effekten af initiativerne.

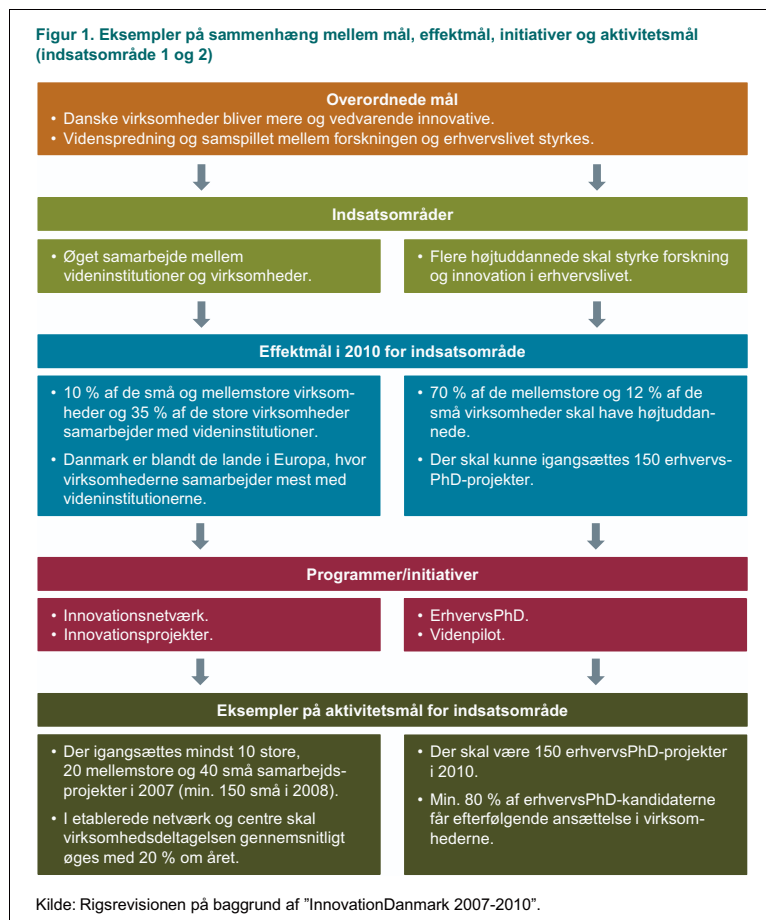
8. I den nuværende handlingsplan "InnovationDanmark 2007-2010" er der fastsat 2 overordnede mål for hele innovationsindsatsen og udpeget en række indsatsområder. For hvert af indsatsområderne er der fastsat en række effektmål, som alle er formuleret som 2010-mål. Effektmålene knytter sig dermed til de overordnede mål og indsatsområder om fx mere samarbejde mellem virksomheder og forskningsverdenen og flere højtuddannede i virksomhederne.

9. For hvert indsatsområde er der præsenteret en række initiativer, som er de konkrete virkemidler i forhold til målene. Initiativerne er fx offentlig støtte til samarbejde om innovation via innovationskonsortierne eller støtte til ansættelse af en erhvervsPhD-studerende. Endelig er der formuleret en række aktivitetsmål, som knytter sig direkte til gennemførelsen af hvert enkelt initiativ eller til de samlede initiativer under indsatsområdet (fx et bestemt antal samarbejdsprojekter eller erhvervsPhD-projekter). Aktivitetsmålene er dermed et udtryk for, om initiativerne er en succes, set ud fra præmisser om antal deltagere, tidsforløb mv., mens effektmålene er indikatorer for initiativernes succes i forhold til at løse de skitserede samfundsmæssige problemer.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2005

3

10. Figur 1 illustrerer sammenhængen mellem overordnede mål, indsatsområder, effektmål, initiativer og aktivitetsmål for innovationskonsortier og erhvervsPhD-ordningen. Figuren er udarbejdet af Rigsrevisionen.

11. Som figur 1 viser, er der en klar sammenhæng mellem overordnede mål, indsatsområder og effektmål for de 2 eksemplificerede indsatsområder. Sammenhængen mellem effektmål og initiativer samt aktivitetsmål er også i nogle tilfælde indlysende. Fx at der skal igangsættes et antal samarbejdsprojekter for at øge samarbejdet mellem virksomheder og videninstitutioner (effektmålet). I andre tilfælde er sammenhængen dog mindre klar, da Videnskabsministeriet ikke har formuleret eksplicit, hvordan og hvorfor ministeriet forventer, at en aktivitet vil medføre den ønskede effekt. Det gælder fx for aktivitetmålene vedrørende erhvervsPhD-ordningen, hvor det ikke er åbenlyst, hvordan 150 erhvervsPhD-projekter bidrager til at nå målet vedrørende højtuddannede i små og mellemstore virksomheder.

12. Jeg finder det tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet i dag konsekvent opstiller både aktivitets- og effektmål for initiativerne på innovationsområdet. Handlingsplanen InnovationDanmark giver generelt et udmærket overblik over, hvordan initiativerne under de en-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2005

4

kelte indsatsområder forventes at bidrage til at opnå de overordnede mål for den samlede innovationsindsats.

Måling af effekt

13. Beretningen viste, at Videnskabsministeriet i 2005 primært fulgte op på, om de konkrete aktivitetsmål blev overholdt, og om målgruppen var tilfreds med de enkelte initiativer. Ministeriet fulgte kun i mindre omfang op på effekten af initiativerne.

14. Videnskabsministeriet anvender i dag 3 typer af opfølgning på innovationsprogrammerne:

- evalueringer og analyser
- performanceregnskaber
- måling af de samfundsmæssige effekter af initiativerne (effektmåling).

Evalueringer og analyser

15. Videnskabsministeriet har oplyst, at alle initiativer normalt evalueres midtvejs og ved afslutningen. Evalueringerne er typisk baseret på interviews og spørgeskemadata fra deltagende virksomheder, institutioner og personer og fortæller ofte enkelthistorier om, hvad der er kommet ud af initiativet. Analyser af initiativet eller specifikke problemstillinger i forbindelse med initiativet gennemføres efter behov. Videnskabsministeriet er fx i gang med en analyse af initiativet "Matchmaking" med det formål at undersøge, om der er områder, som ikke er dækket af den nuværende innovationsindsats.

Performanceregnskaber

16. Performanceregnskab er ifølge Videnskabsministeriet en årlig tilbagevendende opfølgning på, hvordan det går med det enkelte initiativ. Performanceregnskaberne giver en status på de aktiviteter, der har været afholdt inden for rammerne af initiativet, og hvilke resultater der er opnået. Dermed er der både fokus på gennemførelse af initiativerne og på effekten af initiativerne i disse årlige målinger. Der er igennem flere år blevet udarbejdet performanceregnskaber for et enkelt af programmerne (GTS-institutterne), men ellers er redskabet relativt nyt. Videnskabsministeriet har oplyst, at anvendelsen af performanceregnskaber skal udvides fremover.

Effektmålinger

17. Målinger af de samfundsmæssige effekter af initiativerne på innovationsområdet er ifølge Videnskabsministeriet også af nyere dato. Effektmålinger adskiller sig fra evalueringerne ved at anvende andre målemetoder end interviews – fx registerbaserede oplysninger om deltagervirksomheders resultater, som er mere objektivt målbare end de subjektive interviewsvar. Samtidig er der tale om mere omfattende målinger end målingerne i performanceregnskaberne – fx med sammenligninger med en kontrolgruppe, som ikke har været omfattet af initiativet. Videnskabsministeriet har foreløbig gennemført 2 effektundersøgelser som pilotprojekter. Ministeriet oplyser, at de skal i gang med at lave effektmålinger af yderligere 2 programmer og et mindre initiativ.

18. Rigsrevisionen har gennemgået en række eksempler på alle 3 typer af opfølgning og set på udbredelsen af dem. Tabel 2 viser, hvilke typer af evalueringer og effektmålinger der indtil videre har været anvendt på de forskellige hovedinitiativer/programmer.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2005

5

Tabel 2. Status over anvendelse af evaluering og effektmålingsredskaber for programmerne/hovedinitiativerne

Programmer/hovedinitiativer ¹⁾	Evalueringer/ analyser	Performance- regnskaber	Effekt- målinger
Innovationsnetværk	(+)	+	
Innovationskonsortier	+		+
ErhvervsPhD	+		+
Videnpiloter		+	
GTS	+/(+)	+	
Innovationsmiljøer	+	+	
Proof of concept ¹⁾ / teknologioverførselsprojekter	+		

¹⁾ I tabellen indgår kun hovedinitiativer/programmer. Nogle af programmerne indeholder flere initiativer, og evalueringerne mv. omfatter ikke nødvendigvis alle initiativer under programmet.

Note: (+) betyder, at en eller flere evalueringer er undervejs.

19. Tabel 2 viser, at de forskellige målinger i varierende omfang anvendes til de forskellige typer af programmer. Evalueringerne bruges i vid udstrækning, og de er velegnede til at måle deltagernes tilfredshed og justere eventuelle uhensigtsmæssigheder i programmerens design mv. Performanceregnskaber er relativt udbredt i forhold til hovedinitiativerne og giver generelt et godt grundlag for at vurdere den løbende udvikling i initiativerne samt de foreløbige effekter af initiativerne. Egentlige effektmålinger er ikke så udbredte endnu, men i forbindelse med pilotprojekterne er der gennemført et stort arbejde i forhold til at udvikle og afprøve metoder til effektmålinger.

20. Videnskabsministeriet har via rapporter og tværministerielle seminarer endvidere bidraget til at sprede viden om, hvordan man kan lave effektmålinger. I boks 1 er metode og resultater for de 2 pilotprojekter skitseret.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2005

6

BOKS 1. METODE OG RESULTATER FOR DE 2 PILOTPROJEKTER

Effektmåling af innovationskonsortierne

Innovationskonsortierne har eksisteret siden 1995 og er blevet evalueret 3 gange. I 2007 fik et hold forskere fra Copenhagen Business School til opgave at udvikle metoder til statistisk-økonomisk effektmåling af innovationsindsatsen og gennemføre en effektundersøgelse af innovationskonsortierne som supplement til evalueringerne.

Baggrund

Det fremgår af metoderapporten, at baggrunden for effektmålingen er en bekymring for, at evalueringerne på grund af de anvendte metoder giver et skævt billede af innovationskonsortiernes effekter, da deltagerne i sådanne projekter kan have en tendens til at overvurdere effekten af samarbejdet om innovation. De kan fx have svært ved at vurdere de konkrete resultater af arbejdet og vurdere, hvilken situation de ville have stået i, hvis samarbejdet ikke var gennemført.

Metode

Undersøgelsen bygger på objektive, registerbaserede data og sammenligning med kontrolgrupper, som ikke har deltaget i et innovationskonsortium.

Effekten af innovationskonsortierne analyseres ud fra 3 typer af effekter:

- ændring af de deltagende virksomheders indtjening
- ændring af de deltagende virksomheders patentering
- ændring i de deltagende personers indkomst.

Det er de effekter, som projektdeltagerne selv forventer at kunne realisere som følge af projektet (interne effekter), som måles. De samfundsmæssige effekter, fx vidensspredning til andre virksomheder mv., måles ikke i første omgang. Men det konstateres i metoderapporten, at det ud fra de interne effekter bliver muligt at arbejde mere systematisk med at identificere og måle de samfundsmæssige effekter.

Resultater af undersøgelsen

- Der er signifikant bedre lønudvikling for deltagere (hovedsageligt forskerne) i innovationskonsortier i forhold til personer i sammenlignelige stillinger, hvilket er tegn på højere kompetenceniveau og produktivitet.
- Der kan ikke dokumenteres højere bruttoprofit eller øget tilbøjelighed til patentering hos virksomheder, der har deltaget i et innovationskonsortium.
- Innovationskonsortierne opfylder deres målsætning, men der bør være stort fokus på virksomhedernes udbytte.

Effektmåling af erhvervsPhD-programmet

ErhvervsPhD-programmet blev etableret i 1970, og ordningen er løbende blevet evalueret. I 2007 fik Videnskabsministeriet foretaget en grundig analyse af programmet, som bygger på en sammenfatning af tidligere evalueringer af programmet samt nye data.

Metode

Den økonomiske effekt af erhvervsPhD-programmet for virksomhederne beregnes i analysen ud fra deltageres egne estimater angivet i et spørgeskema. Effekten for universiteterne i form af ny viden og netværk måles også på baggrund af spørgeskemadata fra de deltagende universiteter. Effekten for erhvervsPhD-kandidaterne opgøres ved at sammenligne løn, beskæftigelse, ansættelsessted, mobilitet mv. mellem erhvervsPhD-kandidater og almindelige PhD-kandidater (kontrolgruppe).

Resultater af undersøgelsen

- ErhvervsPhD-programmet bidrager til vækst og udvikling for virksomhederne.
- ErhvervsPhD-programmet skaber ny viden.
- ErhvervsPhD-programmet skaber erhvervsrelevant forskning i Danmark.

21. Som det fremgår af boks 1, er der tale om 2 meget forskellige effektmålinger. Men begge undersøgelser er omfattende og hviler på en gennemtænkt analysestrategi. Fx er der for begge målinger anvendt en kontrolgruppe, som ikke har været omfattet af initiativet, og som derfor kan anvendes som grundlag for sammenligning. Især effektmålingen af innovationskonsortierne udmærker sig ved at være metodisk solid, og de udviklede metoder ud-

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2005

7

gør et godt fundament for det videre arbejde med at måle effekt af de øvrige innovationsprogrammer. Videnskabsministeriet har fx gjort sig nøje overvejelser om, hvilke data der i fremtiden løbende skal indsamles, så det bliver muligt at måle effekter af innovationsinitiativerne.

22. Men målingerne har også givet Videnskabsministeriet store metodiske udfordringer, da det er vanskeligt at isolere og måle de samfundsøkonomiske effekter af ministeriets initiativer. Konklusionerne i forhold til de samfundsmæssige effekter af ordningerne er derfor sparsomme. Ministeriet har dog fx i forhold til innovationskonsortierne påvist andre typer af effekter og sandsynliggjort, at disse andre effekter er en forudsætning for egentlig samfundsøkonomisk effekt af ordningerne.

23. Videnskabsministeriet har oplyst, at mål, indikatorer og effektanalyser skal bidrage til at prioritere, udvikle og styrke de virkemidler, som virker, og nedprioritere de ineffektive virkemidler. Rigsrevisionen kan konstatere, at ministeriet løbende følger op på evalueringer og målinger på innovationsområdet. Fx har Videnskabsministeriet som opfølgning på effektmålingen af innovationskonsortierne afholdt en konference om fremtidige ændringer i regler og retningslinjer, og ministeriet påtænker at justere regler mv. i løbet af efteråret 2008. Som opfølgning på evalueringer og effektmålingen af erhvervsPhD-programmet har ministeriet løbende tilpasset programmet – bl.a. ved at erhvervsPhD-udvalget er blevet bredere sammensat.

24. Jeg finder det tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet anvender forskellige typer af målinger og evalueringer til løbende at vurdere aktivitetsniveau og effekter af innovationsindsatsen, samt at ministeriet arbejder med at forbedre datagrundlag og metoder og løbende følger op på evalueringer mv. Jeg finder det især tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet har arbejdet intensivt med egentlige effektmålinger af de nævnte ordninger, og at ministeriet dermed har fokus på, at de resurser, der anvendes til effektmålinger, står i forhold til ordningernes økonomiske væsentlighed.

25. Samlet set finder jeg det tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet siden 2005 er blevet langt bedre til at opstille klare og målbare mål for effekterne af initiativerne på innovationsområdet. Jeg finder det også tilfredsstillende, at ministeriet arbejder intensivt med at måle effekten af initiativerne på innovationsområdet, at udvikle og forbedre deres metoder og i øvrigt bidrager til at sprede viden til øvrige ministerier mv. om effektmålinger.

26. Dermed betragter jeg sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 18/2005

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2005 (beretning nr. 18/05)

13. marts 2009

RN C604/09

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 27. februar 2008, pkt. 8, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge 2 sager, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 75.

Sagen omtalt i notatets pkt. 2 er fulgt i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007, jf. beretningens pkt. 631. Jeg betragter derfor sagen som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006.

Den anden sag er fulgt nedenfor.

Ad beretningens kap. III.P. § 23. Miljøministeriet, pkt. 299

2. I mit notat til Statsrevisorerne af 27. februar 2008, pkt. 7, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge op på Danmarks Miljøundersøgelses arbejde med opdatering af sikkerhedsinstruksen, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 74-75.

Rigsrevisionen har konstateret, at Danmarks Miljøundersøgelser nu har ajourført sikkerhedsinstruksen, så den omfatter den samlede projektstyring, herunder timeregistreringen, som understøttes af Aktivitets- og Ressourcestyringssystemet (ARS).

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet (beretning nr. 1/06)

4. juni 2008

RN A202/08

1. I mit notat af 15. januar 2007 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet og orientere Statsrevisorerne om udviklingen i de nævnte ministeriers initiativer.

Jeg ville mere konkret følge op på:

- Økonomi- og Erhvervsministeriets opstilling af mål for sagsbehandlingstiderne og opfølgning herpå
- Økonomi- og Erhvervsministeriets gennemførelse af initiativer vedrørende en effektivisering af sagsgangene i nævnene, særligt i Ankenævnet for Patenter og Varemærker og Erhvervsankenævnet
- Økonomi- og Erhvervsministeriets og Transport- og Energiministeriets initiativer vedrørende en sammenlægning af nævnssekretariater
- Transport- og Energiministeriets initiativer vedrørende en effektivisering af sagsgangen i Energiklagenævnet, herunder erfaringerne med det indførte sagsstyringssystem.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på møder med de berørte ministerier og gennemgang af materiale, som er tilvejebragt af ministerierne. Efter beretningens afgivelse er Energiklagenævnet overført fra det daværende Transport- og Energiministerium til det nyoprettede Klima- og Energiministerium, som derfor har afgivet oplysningerne vedrørende Energiklagenævnet til brug for dette notat.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

2

I. Økonomi- og Erhvervsministeriets opstilling af mål for sagsbehandlingstiderne og opfølgning herpå

3. I tabel 1 er vist de seneste års udvikling i de gennemsnitlige sagsbehandlingstider for de 5 nævner under Økonomi- og Erhvervsministeriet, som beretningen omhandlede.

Tabel 1. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i nævner under Økonomi- og Erhvervsministeriet (Måneder)

	2005	2006	2007
Ankenævnet for Patenter og Varemærker	10,7	11,6	6,0
Erhvervsankenævnet	14,5	14,5	8,3
Konkurrenceankenævnet	8,9	8,2	10,5
Klagenævnet for Udbud	7,5	8,0	5,8
Ankenævnet for Søfartsforhold	4,4	3,0	2,3

Note: Økonomi- og Erhvervsministeriet har oplyst, at de undersøgte nævner endnu ikke kan afgive oplysninger om sagsbehandlingstiderne for 1. kvartal 2008.

Det ses af tabellen, at sagsbehandlingstiden er nedbragt betydeligt i nævnerne. I samme periode er sagsbehandlingstiden derimod øget i Konkurrenceankenævnet. Den anførte sagsbehandlingstid på 10,5 måneder i 2007 for Konkurrenceankenævnet dækker over, at nævnet i 1. halvår havde en sagsbehandlingstid på 15,5 måneder, mens den i 2. halvår var faldet til 5,5 måneder. Ministeriet anfører som årsag til den stigende sagsbehandlingstid i 1. halvår, at nævnets formand i en længere periode var forhindret i at varetage sin funktion i nævnet.

4. Økonomi- og Erhvervsministeriet har med nævnerne drøftet hensigtsmæssigheden af at opstille mål for sagsbehandlingstider i nævnerne. Da der er tale om meget små nævner med sekretariater på 0,5-2 årsværk, vurderede nævnerne, at en midlertidig stigning i sagsmængden eller fremkomsten af særligt komplicerede sager ville påvirke sagsbehandlingstiden betydeligt i en periode, og at mål for sagsbehandlingstiden derfor ikke ville have den tilsvarende styrelseeffekt.

Ministeriet har i stedet iværksat en løbende overvågning af sagsbehandlingstiderne. Det indebærer, at de styrelser, hvorunder nævnerne hører, halvårligt skal afrapportere status for mål, herunder de aktuelle sagsbehandlingstider i nævnerne. Ministeriet kan gribe ind, hvis de viser en stigende tendens. I de tilfælde, hvor det konstateres, at sagsbehandlingstiden er stigende i det enkelte nævner, vil departementet som udgangspunkt udbede sig en redegørelse for årsagen til den forlængede sagsbehandlingstid. Såfremt dette skyldes eksterne faktorer, fx en midlertidig stigning i antallet af sager, vil departementet ikke umiddelbart gribe ind, men fortsat føre tilsyn med sagsbehandlingstiden. Såfremt sagsbehandlingstiden over tid ikke nedbringes, vil departementet gå ind i sagen og undersøge, hvorvidt der er brug for ændringer i organiseringen af nævnet, eller om der er behov for at tilføje nævnet yderligere resurser. Såfremt det konstateres, at stigningen i sagsbehandlingstiden skyldes interne forhold, vil styrelsen (som varetager sekretariatsbetjeningen) og de relevante direktører i departementet blive orienteret om udviklingen. Styrelsens ledelse vil herefter tage kontakt til nævnets formand og henstille, at sagsbehandlingstiden nedbringes. Såfremt stigningen skyldes sekretariatsbetjeningen, vil styrelsen blive pålagt at gribe ind, og dette kan udmøntes som specifikke mål i styrelsens resultat- og direktørkontrakter. Ministeriet har i henhold til Finansministeriets publikation "Klare mål og mere åbenhed" (april 2004) pålagt nævnerne at offentliggøre, hvad borgerne kan forvente vedrørende bl.a. sagsbehandlingstiden i klagesager.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

3

5. Jeg finder det tilfredsstillende, at der i de undersøgte nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet er sket en betydelig reduktion af sagsbehandlingstiden. Jeg finder det endvidere tilfredsstillende, at ministeriet løbende følger udviklingen med henblik på at sikre acceptable sagsbehandlingstider i nævnene. Jeg vil følge udviklingen i sagsbehandlingstiden i Konkurrenceankenævnet, hvor udviklingen først fra 2. halvår 2007 har fulgt tendensen for de øvrige nævn, og orientere Statsrevisorerne herom.

II. Økonomi- og Erhvervsministeriets gennemførelse af initiativer vedrørende en effektivisering af sagsgangene i nævnene, særligt i Ankenævnet for Patenter og Varemærker og Erhvervsankenævnet

6. Det fremgik af beretningen, at sagsbehandlingen i Ankenævnet for Patenter og Varemærker generelt var langsommelig. Nævnet har på den baggrund fastsat tidsfrister for de enkelte skridt i den samlede sagsbehandling, herunder for nævnsmedlemmernes votering. Endvidere har nævnet udarbejdet en politik for tilsagn om fristforlængelser vedrørende indlevering af dokumenter til brug for sagsbehandlingen.

7. Det fremgik af beretningen, at nævnsvoteringen var unødigt lang i Erhvervsankenævnet, og at sagsbehandlingen i de fleste sager trak ud, uden at klageren blev oplyst om forsinkelserne. Nævnet forsøger nu at stramme tidsfristerne for udveksling af de processkrifter, der indgives af sagens parter. Nævnet har endvidere iværksat en rykkerprocedure i sager, der er til votering hos nævnsmedlemmerne, ligesom enkle sager nu søges behandlet før mere komplicerede sager. Ministeriet har oplyst, at der nu vil blive indført procedurer for oplysning til klager i tilfælde af forlænget sagsbehandlingstid.

8. Det fremgik af beretningen, at sagsbehandlingen i Konkurrenceankenævnet var præget af lange liggetider inden nævnsmødernes afholdelse. Nævnet har nu gennemført en opstramning af tidsfrister for sagsbehandlingen, som kun i ekstraordinære tilfælde vil kunne afviges, ligesom der berammes møde om sagen allerede ved klagens modtagelse.

9. Det fremgik af beretningen, at sagsbehandlingen i Klagenævnet for Udbud var præget af lange liggetider inden nævnsmødernes afholdelse. I 2007 blev der nedsat en arbejdsgruppe om effektiv håndhævelse af udbudsreglerne. I forbindelse hermed skulle arbejdsgruppen vurdere, hvordan en ændret organisering af klagesystemet i Klagenævnet for Udbud kunne bidrage til bl.a. at afkorte nævnets sagsbehandlingstider. Arbejdsgruppens rapport forelå i juni 2007. Ministeriet oplyser, at gennemførelsen af arbejdsgruppens anbefalinger er igangsat, og arbejdet hermed indgår i ministeriets resultatkontrakt med Konkurrencestyrelsen, hvorunder Klagenævnet for Udbud hører. I tilslutning hertil er der i den netop vedtagne finanslov for 2008 afsat 1 mio. kr. til en styrkelse af nævnet, herunder til ansættelse af en ekstra medarbejder i nævnssekretariatet. En anbefaling om at udvide adgangen til at nævnsformanden kan træffe afgørelser alene, beror på en lovændring, som ventes gennemført i den kommende folketingssamling.

10. Jeg vil som anført i pkt. 5 følge udviklingen i sagsbehandlingstiden i Konkurrenceankenævnet.

III. Økonomi- og Erhvervsministeriets og Klima- og Energiministeriets initiativer vedrørende en sammenlægning af nævnssekretariater

11. På Økonomi- og Erhvervsministeriets foranledning blev der i september 2006 nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, som skulle undersøge grundlaget for et nærmere samarbejde mellem de erhvervsrettede nævn på Transport- og Energiministeriets, Videnskabsministeriets, Miljøministeriets og Økonomi- og Erhvervsministeriets områder. Ved undersøgelsens afslutning i juli 2007 konkluderede arbejdsgruppen, at der ved et tættere samarbejde bl.a. ville kunne opnås en effektivisering af resurseforbruget og en større fleksibilitet, som ville medføre kortere sagsbehandlingstider. På grund af det afholdte folketingsvalg og efterfølgende ressortomlægninger blev den endelige beslutning vedrørende arbejdsgruppens anbefalinger imidlertid udskudt. Økonomi- og Erhvervsministeriet har oplyst, at der

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

4

agtes nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe på departementsniveau, som skal udarbejde et revideret beslutningsgrundlag. Klima- og Energiministeriet vil deltage i dette arbejde for så vidt angår Energiklagenævnet.

12. Det er min vurdering, at de fortsatte drøftelser om et samarbejde mellem nævnsssekretariatene bør tage udgangspunkt i ønskerne om at forstærke dette samarbejde, som blev tilkendegivet i den første arbejdsgruppes afslutningsrapport i 2007. Jeg vil følge de fortsatte bestræbelser på at fremme et tættere samarbejde mellem nævnsssekretariatene og orientere Statsrevisorerne herom.

IV. Klima- og Energiministeriets initiativer vedrørende en effektivisering af sagsgangen i Energiklagenævnet, herunder erfaringerne med det indførte sagsstyrings-system

13. I tabel 2 er vist de seneste års udvikling i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for klagesager i Energiklagenævnet.

Tabel 2. Gennemsnitlig sagsbehandlingstid i Energiklagenævnet (Måneder)

	2004	2005	2006	2007	1. kvartal 2008
Energiklagenævnet	14,8	6,2	29,1	21,6	7,5

Det fremgår af tabel 2, at der fra 2004 til 2005 skete et væsentligt fald i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Energiklagenævnet. Det fremgik af beretningen, at dette fald skyldtes, at afgørelse i en række sager var sat i bero på afklaring af retspraksis i forbindelse med liberaliseringen af energimarkedet fra 1. januar 2005. Den sagspukkel, der herved var opstået, skulle gradvist afvikles, og Transport- og Energiministeriet forventede derfor ikke, at den korte gennemsnitlige sagsbehandlingstid ville kunne fastholdes i de nærmest følgende år.

Det ses endvidere af tabel 2, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid steg i 2006 til ca. 29 måneder. Denne udvikling skyldtes især, at hvervet som nævnnsformand på grund af dødsfald var vakant fra sommeren 2005 og ca. 8 måneder frem. Det samme gjaldt sekretariatschefstillingen, da den tidligere nævnnsformand tillige varetog stillingen som sekretariatschef. I samme periode steg kompleksiteten af de sager, der forelagdes nævnet. Disse forhold bidrog til at øge den sagspukkel, der i forvejen var oparbejdet.

Medio 2006 tiltrådte en ny ledelse i Energiklagenævnet, som igangsatte en række initiativer for at effektivisere nævnets sagsbehandling og reducere sagsbehandlingstiderne. Således er der indført kortere frister for afgivelse af svar fra parter, fremskaffelse af sagsakter m.m., ligesom der er åbnet mulighed for, at nævnet kan gennemføre telefonmøder og foretage skriftlig votering, som vil sikre hurtigere afgørelser. Endelig er der udarbejdet vejledninger for væsentlige sagsgange. Der er i forbindelse med nybesættelse af stillinger i nævnets sekretariat sket en styrkelse af det faglige niveau og en udvidelse af medarbejderstaben. Dette er muligjort ved, at Energiklagenævnet fra 2007 fik øget sin driftsramme fra 3,7 mio. kr. til 4,8 mio. kr. som følge af en øget tilgang af sager og en større andel af komplicerede sager.

Endelig fremgår det af tabel 2, at der i 2007 indtrådte et mindre fald i sagsbehandlingstiden til 21,6 måneder. Ministeriet vurderer, at dette fald er udtryk for de første virkninger af de gennemførte effektiviseringer vedrørende sagsbehandlingen, som også førte til en begyndende afvikling af sagspuklen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 1/2006

5

14. Ministeriets resultatkontrakt med Energiklagenævnet for perioden 2008-2011, som trådte i kraft i begyndelsen af 2. kvartal 2008, indeholder væsentligt skærpede krav til sagsbehandlingstiden i forhold til de faktiske sagsbehandlingstider i de seneste 2 år, jf. tabel 2. For alle typer klagesager under ét må sagsbehandlingstiden således højst være 9 måneder ved udgangen af 2011. For visse klagetyper, især ukomplicerede sager, er kravet skærpet yderligere til 6 måneder ved udgangen af 2008. I 1. kvartal 2008 er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for klagesager under ét nedbragt til 7,5 måneder. Klima- og Energiministeriet, som nu er ressortministerium, har oplyst, at det betydelige fald i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er udtryk for, at den førnævnte sagspukkel nu er afviklet. Ministeriet forventer, at nævnet for hele 2008 vil kunne fastholde et gennemsnit på dette niveau.

15. Det sagsstyringssystem, som den daværende transport- og energiminister omtalte i sin redegørelse til beretningen, benyttes af sekretariatschefen til at danne sig et overblik over de verserende sager og de stadier, som sagerne er i under forberedelsen, med henblik på at sikre en hurtigere sagsbehandling.

Ministeriet har i øvrigt oplyst, at Energiklagenævnet påtænker at overgå til elektronisk sagsbehandling, når den rette tekniske løsning for nævnet er til stede inden for de givne økonomiske rammer.

16. Jeg vil følge udviklingen i sagsbehandlingstiden i Energiklagenævnet og orientere Statsrevisorerne herom.

V. Afslutning

17. Jeg finder, at udviklingen i sagsbehandlingstiden i Ankenævnet for Patenter og Varemærker, Erhvervsankenævnet, Klagenævnet for Udbud og Ankenævnet for Søfartsforhold har været tilfredsstillende, og betragter for så vidt angår disse nævn beretningssagen for afsluttet.

I Konkurrenceankenævnet er sagsbehandlingstiden faldet i 2. halvår 2007 efter en markant stigning i 1. halvår. I Energiklagenævnet er der inden for det seneste halve år sket en markant forbedring af sagsbehandlingstiden, efter at denne i en periode havde været stærkt stigende. For så vidt angår disse 2 nævn vil jeg følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne herom.

Jeg vil følge de fortsatte bestræbelser på at fremme et tættere samarbejde mellem nævnsekretariatene og orientere Statsrevisorerne herom.

Henrik Otbo

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om anskaffelsen af IC4-tog (beretning nr. 3/06)

21. april 2008

RN A604/08

I. Indledning

1. Jeg tilkendegav i mit notat til Statsrevisorerne af 28. marts 2007, afgivet i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, at jeg ville orientere Statsrevisorerne om resultatet af transportministerens drøftelser med DSB og ordførerne fra forligspartierne (V, K, R og DF) om ændringer i trafikkontrakterne med DSB.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på Transportministeriets (tidligere Transport- og Energiministeriet) orienteringer af Rigsrevisionen.

II. Ændring af Transportministeriets trafikkontrakt med DSB

3. Det fremgik af beretningen, jf. beretningens pkt. 82, at Transportministeriet i henhold til trafikkontrakten for perioden 2005-2014 afholder eventuelle ekstraudgifter til fx leje af tog som følge af forsinkelser i leveringen af IC4-tog, mens kontrakten ikke indeholder bestemmelser om, at en eventuel bod fra AnsaldoBreda tilfalder statskassen.

Rigsrevisionen anbefalede derfor, jf. beretningens pkt. 101, at Transportministeriets trafikkontrakter med DSB fremover udformes, så de i højere grad fremmer DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed.

4. Transportministeren oplyste i ministerredegørelse af 1. marts 2007 til Statsrevisorerne, at ministeren i løbet af 1. halvår 2007 ville drøfte med DSB og ordførerne fra forligspartierne (V, K, R og DF), om man burde foretage ændringer i trafikkontrakterne med DSB – og i givet fald, hvilke ændringer der burde foretages – så kontrakterne i endnu højere grad fremmer DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed, og så DSB bliver pålagt at leve op til det i kontrakten fastlagte trafikomfang ved forsinkelser i materielle leverancerne.

5. Transportministeriet har oplyst, at spørgsmålet om finansiering af erstatningsmateriel blev genovervejet, og at ministeriet i oktober 2007 nåede til enighed med DSB om en ny model, som vil gælde for resten af den nuværende kontraktperiode 2008-2014.

Modellen indebærer følgende:

- DSB bliver fra 2008 ansvarlig for at finansiere erstatningsmateriel. Erstatningsmateriel, der anskaffes som følge af Akt 95 9/2 2006, finansieres dog fortsat af staten.
- Reduktionen af DSB's kontraktbetaling ved yderligere forsinkelser i leverancen af IC4-tog og IC2-tog samt nyt materiel som erstatning for MR-togene fastholdes. Reduktionen blev indført i trafikkontrakten for 2005-2014.

2

- En eventuel yderligere bod fra AnsaldoBreda til DSB som følge af forsinkelsen i leverancen af IC4-tog og IC2-tog kan finansiere de advokatombudsninger, som DSB afholder i forbindelse med sagen vedrørende den forsinkede levering af IC4-tog og IC2-tog. Den del af den eventuelle yderligere bod fra AnsaldoBreda til DSB, der ikke modsvarer DSB's advokatombudsninger, vil tilfalde staten.

6. Transportministeriet forelagde den nye model for forligspartierne bag trafiktafalten for 2003 (V, K, DF og RV) i forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2008. Ministeriet opnåede forligskredsens accept af modellen.

7. Det fremgår af den nye model til finansiering af erstatningsmateriel, at materiel, der anskaffes som følge af Akt 95 9/2 2006, fortsat finansieres af staten, mens DSB fra 2008 bliver ansvarlig for finansieringen af øvrigt erstatningsmateriel.

Det fremgik således af Akt 95 9/2 2006, at DSB kan leje 12 Desiro-tog til Svendborgbanen til og med 3. kvartal 2010 og leje 67 dobbeltdækkervogne til regionaltogetrafikken på Sjælland til udgangen af 2006.

Der blev herefter i Aftale om trafik for 2007 oprindeligt reserveret 40 mio. kr. til finansiering af forlængelse af leje af 34 dobbeltdækkervogne i 2008, men beløbet er, som følge af den nye model, i Aftale om trafik for 2008 omdisponeret til investeringer på baneområdet.

Transportministeriet har oplyst, at DSB har indgået aftale om at forlænge lejen af 67 dobbeltdækkervogne i 2008 og dele af 2009 for at imødegå virkningerne af forsinkelsen i leverancen af IC4-tog. DSB finansierer forlængelsen af lejen af de 67 dobbeltdækkervogne.

III. Afslutning

8. Det er min vurdering, at den nye model for finansiering af erstatningsmateriel og for fordeling af en eventuel bod fra AnsaldoBreda, som gælder for resten af kontraktperioden, imødekommer min anbefaling i beretningen om at fremme DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed.

Jeg betragter derfor med dette notat beretningssagen for afsluttet.

Henrik Otbo

RIGSREVISORS FAKTUELLE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Besvarelse af et supplerende spørgsmål til fortsat notat om DSB's anskaffelse af IC4-tog

9. juni 2008

RN A606/08

I. Indledning

1. Jeg afgav i december 2006 beretning nr. 3/06 om anskaffelsen af IC4-tog. Jeg tilkendegav efterfølgende i mit notat til Statsrevisorerne af 28. marts 2007, afgivet i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, at jeg ville orientere Statsrevisorerne om resultatet af transportministerens drøftelser med DSB og ordførerne fra forligspartierne (V, K, R og DF) om ændringer i trafikkontrakterne med DSB.

Jeg oplyste efterfølgende i fortsat notat i sagen om anskaffelsen af IC4-tog af 21. april 2008, at den nye model for finansiering af erstatningsmateriel og for fordeling af eventuel bod fra AnsaldoBreda, som gælder for resten af kontraktperioden, imødekom min anbefaling i beretningen om at fremme DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed. Jeg betragtede derfor beretningssagen for afsluttet.

2. Statsrevisorerne har på deres møde den 21. maj 2008 anmodet om et notat, hvori jeg vurderer, om den seneste udvikling i DSB's anskaffelse af IC4-tog har betydning for min vurdering af, at opfølgningen på beretning nr. 3/06 om anskaffelsen af IC4-tog er afsluttet.

3. Jeg har til brug for udarbejdelsen af dette notat indhentet oplysninger fra Transportministeriet og DSB.

II. Den seneste udvikling i DSB's anskaffelse af IC4-tog

4. DSB indgik i december 2000 kontrakt med AnsaldoBreda om levering af 83 IC4-tog. Ifølge tidsplanen skulle de første tog leveres i april 2003, og alle tog skulle være leveret og idriftsat i januar 2006. Dette er ikke sket.

5. Transportministeren var den 14. maj 2008 i et samråd med Trafikudvalget om IC4. Det fremgår af ministerens talepapir, at det i forhold til sikkerhedsgodkendelsen er Trafikstyrelsen, som godkender togene. Godkendelsen foregår ved en proces i Trafikstyrelsen, som er uafhængig af andre parter. AnsaldoBreda har ansvaret for at sende ansøgning og dokumentation til Trafikstyrelsen. Ansøgningen er det grundlag, Trafikstyrelsen har, for, at togene kan godkendes. Det tyske TÜV (uafhængigt certificeringsinstitut – assessor) er indsat af AnsaldoBreda til at verificere AnsaldoBredas oplysninger om IC4-togene. TÜV har dermed en assessorrolle i forhold til sikkerhedsgodkendelsen svarende til den procedure for sikkerhedsgodkendelse, som kendes fra metrotogene.

Trafikstyrelsen modtog den 4. marts 2008 en foreløbig ansøgning om typegodkendelse af IC4-togene som enkeltkørende togsæt i landsdelstrafikken. Typegodkendelsen er afgørende for det videre forløb, fordi den betyder grønt lys for, at IC4-togenes sikkerhed er fuldt dokumenteret og godkendt. Hastigheden af godkendelsen afhænger i høj grad af, hvor hurtigt og præcist AnsaldoBreda og TÜV kan besvare de spørgsmål, som Trafikstyrelsen sender til dem. Før godkendelsen kan udstedes, skal der foretages yderligere testkørsler, og de er påbegyndt. Ifølge DSB er det første togsæt klar til indsættelse i driften mellem landsdelene, når godkendelsen foreligger. Herefter skal AnsaldoBreda og DSB indhøste erfaringer fra idriftsættelsen af det første togsæt, hvorefter AnsaldoBreda forventer, at leverancen af i alt 14 typegodkendte enkeltkørende togsæt kan fortsætte med en indsættelsestakt på 1-2 togsæt om måneden.

6. Transportministeren har i "Status for IC4 og IC2" af 21. maj 2008 skriftligt orienteret Folketingets Trafikudvalg om den seneste udvikling i sagen. Det fremgår af ministerens status, at DSB's ledelse har givet AnsaldoBreda et ultimatum for levering af IC4-togene.

Det fremgår uddybende af DSB's "Status pr. 21. maj 2008 for IC4 og IC2 leverancerne", som var bilagt transportministerens orientering, at det i hele forløbet har været DSB's mål at få leveret et typegodkendt og kontraktuelt togsæt hurtigst muligt, og DSB har siden kontraktens indgåelse arbejdet efter at tage hurtige og målrettede tiltag over for AnsaldoBreda med henblik på at påvirke AnsaldoBreda til at levere IC4- og IC2-tog rettidigt. Alligevel må DSB konstatere, at fremdriften i IC4-leverancerne fra AnsaldoBreda er uacceptabel langsom, og intet tyder på, at der umiddelbart kan ændres på dette inden for de rammer, der eksisterer for samarbejdet i dag. DSB's bestyrelse har derfor på baggrund af det hidtidige projektføreløb og den nuværende vanskelige og komplekse situation truffet en beslutning, der muliggør etablering af en ændret samarbejdsform. Denne skal på den ene side understøtte det fælles mål med at få et typegodkendt og kontraktuelt IC4-tog så hurtigt som muligt, men på den anden side tydeliggøre, at DSB vil tage skridt til at hæve kontrakterne for både IC4- og IC2-tog, såfremt målet ikke nås.

7. Der er i alt 5 hovedpunkter, som DSB forventer indgår i et ændret samarbejde, herunder 2 punkter, som knytter sig direkte til ultimatummet. Det ene punkt er, at DSB har fastsat en tidsfrist til maj 2009, hvor AnsaldoBreda skal have leveret et kontraktuelt og typegodkendt togsæt til landsdelstrafik med sammenkoblede togsæt. Det andet punkt er, at kontrakten ophæves omgående med henvisning til kontraktens bestemmelser om væsentlig misligholdelse, hvis AnsaldoBreda ikke overholder tidsfristen.

De 3 øvrige punkter er for det første, at der aftales en tidsfrist for leverance af togsæt, som er typegodkendt til landsdelstrafik som enkeltkørende togsæt. For det andet, at der aftales fast leverancetakt for 14 typegodkendte togsæt til landsdelstrafik som enkeltkørende togsæt. For det tredje præciseres det, at det er AnsaldoBreda, der har ansvaret for færdiggørelsen af togsættene til landsdelstrafikken for såvel enkeltkørende togsæt som sammenkoblede togsæt. Færdiggørelsen sker uden anden involvering fra DSB end det, som DSB er forpligtet til efter kontrakten. Såfremt AnsaldoBreda derudover ønsker eller har behov for DSB's involvering, er DSB indstillet på dette, dog så det sker uden ændring af tidsfrister og ansvarsfordeling mellem AnsaldoBreda og DSB.

8. DSB har supplerende oplyst til Rigsrevisionen, at der er en konkret fremdrift i IC4-leverancerne, men fremdriften er utilstrækkelig. Derfor anser DSB netop nu en fastsættelse af en tidsfrist som et yderligere incitament.

DSB har videre oplyst, at fristen på 12 måneder er fastsat med udgangspunkt i kontraktens bestemmelser og hjemmel i den internationale købelov. Det er ligeledes den fremgangsmåde, der anvendes ved større leverancer, hvor de økonomiske konsekvenser af en oplysning også er betydelige for leverandøren.

III. Afslutning

9. Jeg oplyste i mit notat af 30. januar 2006 til Statsrevisorerne om tilrettelæggelsen af en undersøgelse af DSB's anskaffelse af IC4-tog, som jeg efterfølgende afgav i december 2006, at jeg i et notat ville orientere Statsrevisorerne om tilrettelæggelsen af en *afsluttende undersøgelse*, når alle IC4-tog var leveret.

Da den seneste udvikling i IC4-sagen kan få betydning for, hvornår det er muligt og relevant for mig at igangsætte en *afsluttende undersøgelse*, afgiver jeg et tilrettelæggelsesnotat herom, når alle IC4-tog er leveret, eller når kontrakten er ophævet, og et eventuelt retsligt efterspil er afsluttet.

10. Den seneste udvikling i IC4-sagen giver mig derfor ikke anledning til at ændre min vurdering af, at min opfølgning på beretning nr. 3/06 om anskaffelsen af IC4-tog er afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 3/2006 om anskaffelsen af IC4-tog

Statsrevisorerne konstaterer, at AnsaldoBredas leverancer af IC4-tog til DSB har været uacceptabelt langsom. De 83 IC4-tog, som DSB bestilte i 2000, skulle alle have været leveret og idriftsat i januar 2006 - det er ikke sket.

Dette er baggrunden for, at DSB's ledelse i maj 2008 ændrede samarbejdet med AnsaldoBreda og gav leverandøren et ultimatum for levering af IC4-togene til maj 2009.

Statsrevisorerne følger fortsat meget nøje DSB's håndtering af IC4-togene. Statsrevisorerne vil således følge sagen op i en ny undersøgelse - enten når leveringen af IC4-togene har fundet sted, eller når DSB har opsagt kontrakten med leverandøren.

Statsrevisorerne 16. juni 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om fødevarekontrollen (beretning nr. 4/06)

7. maj 2008

RN A403/08

I. Indledning

1. I mit notat af 19. marts 2007 til Statsrevisorerne (i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2006, s. 103 ff.) fandt jeg det positivt, at familie- og forbrugerministeren havde taget en række initiativer, dels med hensyn til gennemførelsen af fødevarekontrollen i 2007, dels med hensyn til den fremtidige tilrettelæggelse af fødevarekontrollen.

Jeg tilkendegav desuden i notatet, at jeg fortsat vil følge afrapporteringen om fødevarekontrollen vedrørende 2007 samt udarbejdelsen og implementeringen af et nyt tilsynskoncept for fødevarekontrollen.

2. Rigsrevisionen har drøftet opfølgningen med Fødevareministeriet, der med kongelig resolution af 23. november 2007 overtog ansvaret for fødevarekontrollen fra Familie- og Forbrugerministeriet.

Opfølgningen er herudover baseret på materiale, der dokumenterer Fødevareministeriets og Fødevarestyrelsens initiativer og resultater på de enkelte områder.

3. Notatet har i udkast været forelagt Fødevareministeriet.

II. Fødevarestyrelsens tilsynsaktivitet i 2007

4. Statsrevisorerne påtalte i deres bemærkning til beretning nr. 4/06, at den konkrete tilrettelæggelse og gennemførelse af tilsynsaktiviteten var styret af resultatkontrakter, hvis udformning var af en sådan karakter, at det var muligt at opfylde kontrakten, uden at minimumskravet om mindst 1 årligt tilsyn var opfyldt – et minimumskrav, som i nogle tilfælde ikke levede op til de faglige krav i Fødevarestyrelsens tilsynsfrekvensvejledning.

Statsrevisorerne påtalte desuden, at Fødevarestyrelsen i perioden 2000-2005 ikke havde gennemført det fornødne antal tilsyn med fødevarevirksomhederne.

5. Familie- og forbrugerministeren oplyste hertil i sin redegørelse af 1. marts 2007, at ministeren havde bedt departementet om sammen med Fødevarestyrelsen at gennemføre de præciseringer i tilsynsfrekvensvejledningen og resultatkontrakten, der var nødvendige for at efterkomme kritikpunkterne så hurtigt som muligt.

6. I mit notat af 19. marts 2007 tilkendegav jeg, at jeg ville gennemgå afrapporteringen vedrørende 2007 med henblik på at vurdere kontrolafdelingernes målopfyldelse og dokumentationen for, at frekvensvejledningen er efterlevet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2006

2

7. Fødevarestyrelsens resultatkontrakt for 2007 indeholdt et mål om, at alle fødevarevirksomheder som minimum skulle have 1 kontrolbesøg (tilsyn) i 2007. Undtaget herfra var dog enkelte virksomheder, der kun skal kontrolleres hvert 2. år.

Herudover indeholdt kontrakten et mål om, at Fødevarestyrelsen skulle følge frekvensvejledningens krav til antallet af kontrolbesøg i den enkelte virksomhed. Antallet af kontrolbesøg, der skulle gennemføres i 2007, var ikke fastsat præcist i frekvensvejledningen, da vejledningen indeholdt krav om, at der skulle gennemføres ekstra opfølgende kontrolbesøg, hvis der blev konstateret større problemer med fødevarerisikoen i en virksomhed. Primo 2007 forventede Fødevarestyrelsen, at frekvensvejledningens krav ville svare til, at kontrolafdelingerne i 2007 skulle gennemføre ca. 65.500 kontrolbesøg, fordelt med ca. 57.900 kontrolbesøg i detailvirksomhederne og ca. 7.600 i engrosvirksomhederne.

8. Rigsrevisionens gennemgang af Fødevarestyrelsens afrapportering har vist, at kontrolafdelingerne gennemførte mindst 1 kontrolbesøg i 99,5 % af de fødevarevirksomheder, der skulle have kontrolbesøg i 2007. Ved udgangen af 2007 manglede ca. 0,5 % af virksomhederne, svarende til 234 virksomheder, at få mindst 1 kontrolbesøg. For hovedparten af de 234 virksomheder skyldtes det, at det var vanskeligt at gennemføre kontrolbesøg, fx på grund af sæsonlukning, ejerskifte eller fejlregistrering.

Gennemgangen har desuden vist, at 9 ud af 10 kontrolafdelinger levede op til frekvensvejledningens krav til antallet af kontrolbesøg i detail- og engrosvirksomhederne. En kontrolafdeling manglede at gennemføre ca. 1.000 kontrolbesøg, primært i detailvirksomheder. Fødevarestyrelsen har oplyst, at dette skyldes, at kontrolafdelingens måltal steg i løbet af året på grund af uforudset mange opfølgende kontrolbesøg i virksomheder, hvor der var konstateret problemer. På trods af de manglende kontrolbesøg gennemførte kontrolafdelingen dog flere kontrolbesøg end forudsat ved årets begyndelse.

Fødevarestyrelsen gennemførte på landsplan ca. 66.500 kontrolbesøg i 2007. Styrelsen gennemførte dermed flere kontrolbesøg end oprindeligt forudsat i resultatkontrakten.

Samlet finder jeg, at resultatkontraktens mål for tilsynsaktiviteten i 2007 må vurderes som opfyldte.

9. Rigsrevisionens gennemgang af afrapporteringen har desuden vist, at Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen har sikret, at der er overensstemmelse mellem kravene i frekvensvejledningen og i resultatkontrakten. Overensstemmelsen er sikret ved, at resultatkontrakten indeholder et resultatkrav om mindst 1 kontrolbesøg pr. år i hver fødevarevirksomhed samt gennem et resultatkrav om, at Fødevarestyrelsen skal følge frekvensvejledningens model for antallet af kontrolbesøg.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at resultatkontraktens mål for tilsynsaktiviteten i 2007 må vurderes som opfyldte. Jeg finder det ligeledes tilfredsstillende, at Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen har sikret overensstemmelse mellem resultatkontrakten og de faglige krav i styrelsens frekvensvejledning.

III. Fødevarestyrelsens nye tilsynskoncept

11. Det fremgik af familie- og forbrugerministerens redegørelse, at 2007 ville blive et overgangså, da der var lagt op til, at der som led i en politisk aftale om fødevarekontrollen skulle udarbejdes et nyt tilsynskoncept baseret på en større risiko- og behovsorientering.

Ministeren nedsatte således på baggrund af Rigsrevisionens kritik og en uafhængig ekspertgruppes anbefalinger en ministeriel arbejdsgruppe med deltagelse fra Finansministeriet og Fødevarestyrelsen. Arbejdsgruppen fik til opgave at udarbejde et oplæg til politisk beslutning om den fremtidige tilrettelæggelse af fødevarekontrollen.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2006

12. I mit notat af 19. marts 2007 tilkendegav jeg, som nævnt, at jeg ville følge udarbejdelsen af det nye tilsynskoncept, herunder hvordan princippet om risiko- og behovsorientering af kontrolindsatsen bliver udmøntet.

13. Regeringen indgik den 31. maj 2007 sammen med alle Folketingets partier et 3-årigt forlig om fødevarekontrollen. Med forliget tilførtes fødevarekontrollen ekstra midler, og der iværksættes en række nye initiativer for at styrke fødevarekontrollen. Det indebærer bl.a. en styrkelse af de juridiske kompetencer i fødevarekontrollen, øget vejledning af virksomhederne, samt at fødevarekontrollens rejsehold med speciale i efterforskning og regnskabskontrol får en fast bemanding i alle 3 fødevareregioner. En væsentlig del af forliget er desuden indførelsen af et mere *risiko- og behovsorienteret tilsynskoncept*.

14. Fødevarestyrelsen har iværksat det nye tilsynskoncept med virkning fra 1. januar 2008. De overordnede rammer for tilsynskonceptet er fastsat i bekendtgørelse nr. 159 af 5. marts 2008 om fødevarekontrol og offentliggørelse af kontrolresultater. Konceptet er mere detaljeret udmøntet i Fødevarestyrelsens "Kontrolfrekvensvejledning 2008".

15. Det nye tilsynskoncept indebærer, at Fødevarestyrelsen risikovurderer virksomhederne på 2 niveauer. Styrelsen foretager dels en generel risikovurdering på brancheniveau, dels en konkret risikovurdering af den enkelte virksomhed.

Resultaterne af risikovurderingen på *brancheniveau* fremgår af styrelsens kontrolfrekvensvejledning. Vejledningen indeholder standardfrekvenser for, hvor mange kontrolbesøg virksomhederne i de enkelte brancher skal have pr. år.

Tabel 1 viser standardfrekvenserne for detail- og engrosvirksomheder.

Tabel 1. Standard- og elitefrekvenser – antal kontrolbesøg pr. år

Detailvirksomheder:			
Risikogruppe	Standardfrekvens	Elitefrekvens	Eksempel på virksomhed
Høj	3	2 (nedsættes til 1 efter 1 år som elitevirksomhed)	Catering og diner transportable
Middel	2	1	Bagerforretninger Slagter og delikatesseafdelinger i supermarkeder
Moderat	1	0,5	Frugt- og grøntforretninger
Lav	0,5	Ikke aktuelt	Kiosker med salg af ikke let fordærvelige fødevarer og færdigpakket is
Ultralav	0,2	Ikke aktuelt	Apoteker og helsekostforretninger
Engrosvirksomheder og detailvirksomheder med engrosvirksomhed:			
Risikogruppe	Standardfrekvens	Elitefrekvens	Eksempel på virksomhed
Særlig høj	7	3 (nedsættes til 2 efter 1 år som elitevirksomhed)	Frysehuse med indfrysning af kød
Høj	5	2 (nedsættes til 1 efter 1 år som elitevirksomhed)	Fjerkræslagterier
Middel	3	1	Brødfabriker
Moderat	1	0,5	Kontorvirksomheder med salg af kød (en gros)
Lav	0,5	Ikke aktuelt	Isværker

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 4/2006

4

Det fremgår af tabellen, at virksomhederne er inddelt i risikogrupper. Til hver risikogruppe er knyttet en standardfrekvens for, hvor hyppigt virksomhederne skal kontrolleres.

Det fremgår desuden af tabellen, at der til hver risikogruppe er knyttet en elitestatus. Virksomheder opnår elitestatus, når de seneste 4 kontrolrapporter er uden anmærkninger, og når samtlige kontrolrapporter inden for de seneste 12 måneder ligeledes er uden anmærkninger. Herudover kan virksomheder, som har et certificeret kvalitetsstyringssystem efter særlige internationale standarder, opnå elitestatus hurtigere.

Status som elitevirksomhed indebærer, at antallet af kontrolbesøg nedsættes. Elitestatus bortfalder dog straks, hvis en virksomhed modtager en anmærkning ved et kontrolbesøg. For at fastholde elitevirksomhedernes incitament til at overholde lovgivningen suppleres kontrolbesøgene med en risikobaseret stikprøvekontrol i 10 % af virksomhederne.

16. Det nye tilsynskoncept indebærer en øget differentiering af kontrollen set i forhold til det hidtidige koncept. Det nye koncept lægger således op til, at fødevarevirksomheder med meget lav risiko, fx apoteker og helsekostforretninger, kontrolleres mindre end tidligere, mens fødevarevirksomheder med særlig høj risiko, fx frysehuse med indfrysning af kød, bliver kontrolleret hyppigere end tidligere.

17. Ud over den generelle risikovurdering skal den enkelte kontrolafdeling foretage en *konkret vurdering af den enkelte virksomhed*. Denne vurdering omfatter bl.a. den enkelte virksomheds modenhed, dvs. vilje og evne til at overholde fødevarelovgivningen. Vurderingen foretages primært med udgangspunkt i resultaterne fra tidligere kontrolbesøg i virksomheden.

Vurderingen af den enkelte virksomhed kan resultere i, at virksomheden bliver kontrolleret mere i form af opfølgende kontrolbesøg eller mindre, ved at virksomheden opnår elitestatus.

18. Det er min vurdering, at Fødevarestyrelsen med det nye tilsynskoncept har etableret et godt grundlag for, at Fødevarestyrelsen i højere grad kan målrette kontrolindsatsen mod brancher og virksomheder, hvor fødevarerisikoen og behovet for kontrol er størst.

Jeg finder det i den forbindelse positivt, at konceptet gør det muligt at tage højde for erfaringerne med den enkelte virksomheds vilje og evne til at overholde fødevarelovgivningen.

Tilsynskonceptet er indført fra januar 2008, og det er endnu ikke muligt at vurdere, hvordan konceptet fungerer i praksis.

Jeg vil fortsat følge implementeringen af tilsynskonceptet og vil orientere Statsrevisorerne om erfaringerne med konceptet.

IV. Sammenfatning

19. Samlet finder jeg det tilfredsstillende, at resultatkontaktens mål for tilsynsaktiviteten i 2007 må vurderes som opfyldte, og at Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen har sikret overensstemmelse mellem resultatkontrakten og de faglige krav i styrelsens frekvensvejledning.

Fødevarestyrelsen har primo 2008 indført et nyt tilsynskoncept, så Fødevarestyrelsen i højere grad kan målrette kontrolindsatsen mod brancher og virksomheder, hvor fødevarerisikoen og behovet for kontrol er størst.

Jeg vil fortsat følge implementeringen af tilsynskonceptet og vil i et notat orientere Statsrevisorerne om erfaringerne med konceptet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning nr. 4/2006 om fødevarekontrollen

Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at Fødevarestyrelsen har iværksat et nyt tilsynskoncept, som er baseret på en risikovurdering af brancher og virksomheder. Fødevarekontrollens ressourcer kan derved anvendes, hvor kontrolbehovet er størst. Statsrevisorerne vil fortsat følge anvendelsen af det nye tilsynskoncept og har planlagt at besigtige fødevarekontrollen ved et besøg i juni 2008 for bl.a. at få yderligere orientering om det nye tilsynskoncept, elite-smiley ordningen, virksomhedernes egenkontrol og Fødevarestyrelsens fødevarekontrol.

Statsrevisorerne, den 21. maj 2008

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om statens køb af konsulentydelse (beretning nr. 10/06)

12. marts 2009

RN A302/09

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 5. september 2007 tilkendegav jeg, at jeg ville følge myndighedernes initiativer med henholdsvis at udarbejde en strategi for køb af konsulentydelse og rapportere indkøb til Finansministeriet i relation til køb af konsulentydelse.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på et møde med Undervisningsministeriet samt brevveksling med Finansministeriet, Justitsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Transportministeriet, Miljøministeriet, Forsvarsministeriet og Undervisningsministeriet.

3. Opfølgningen har taget udgangspunkt i en status for, hvilke initiativer de undersøgte myndigheder har taget, siden beretningen om statens køb af konsulentydelse blev afgivet til Statsrevisorerne i april 2007.

Opfølgningen har omfattet Finansministeriets departement, Undervisningsministeriets departement, UNI·C, Forsvarsministeriets departement, Forsvarskommandoen, Justitsministeriets departement, Rigspolitiet, Miljøministeriets departement, Miljøstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Skatteministeriets departement, SKAT, Transportministeriet, Vejdirektoratet, Økonomi- og Erhvervsministeriet samt Erhvervs- og Byggestyrelsen.

II. Strategi for køb af konsulentydelse

4. Opfølgningen har overordnet vist, at samtlige af de undersøgte myndigheder har arbejdet med beretningens anbefalinger om at fastsætte en strategi for anvendelse af konsulenter. Det kan i den forbindelse oplyses, at opfølgningen også har vist, at de undersøgte departementer har taget forskellige initiativer i forhold til de myndigheder, som er en del af ministerområdet. Initiativerne har her typisk bestået i en sikring af, at myndighederne på ministerområdet er blevet gjort opmærksomme på beretningens anbefalinger, ligesom anbefalingerne typisk er indgået i ministeriernes effektiviseringsstrategier. Det kan i denne forbindelse oplyses, at Finansministeriet forventer at udsende en ajourført udgave af ministeriets publikation "Effektiv opgavevaretagelse" i foråret 2009.

5. Omfanget og karakteren af myndighedernes arbejde med fastsættelse af strategier har varieret. Der er en klar tendens til, at de myndigheder, som i større omfang gør brug af konsulentydelse, også har arbejdet målrettet med deres strategier for konsulentanvendelse. Myndighedernes arbejde har i disse tilfælde typisk resulteret i flere initiativer såsom fastsættelse af retningslinjer for anvendelse af konsulentydelse og intern rådgivning ved køb af konsulentydelse.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2006

2

Retningslinjerne for anvendelse af konsulentydelse omfatter generelt henvisning og vejledning om udbudsreglerne, dvs. gældende regler for udbud, der er omfattet af henholdsvis EU-udbudsdirektiver, tilbudslovens regler for udbud, der ikke er omfattet af EU-reglerne, og udbudscirkulæret om effektiviseringsstrategier og udbudspolitikker. Endvidere henvises der til Finansministeriets rammeaftaler, der omfatter en række indkøbsaftaler gennem Statens Indkøbsprogram, som skal anvendes ved indkøb. Endelig henvises til aftaler indgået af Statens og Kommunernes Indkøbs Service A/S (SKI). SKI ejes af staten og Kommunernes Landsforening (KL) og gennemfører EU-udbud på vegne af den offentlige og halvoftentlige sektor. De gennemførte udbud udmøntes i rammeaftaler, som kan benyttes ved indkøb, uden at der skal foretages et EU-udbud. It-konsulentaftaler indgår under begge aftaletyper i 2009. I et enkelt tilfælde har en myndighed selv indgået aftale på konsulentområdet, hvor der er knyttet forskellige rabatmuligheder til aftalen.

Den interne rådgivning består af vejledning for de enkelte faser i køb af konsulentydelse. Vejledningerne indeholder de samme elementer, som var indeholdt i den tjekliste, der indgik som bilag til beretningen om køb af konsulentydelse. Vejledningerne indeholder endvidere i nogle tilfælde støttemateriale til medarbejdere, som skal forestå tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af købet af konsulentydelse. I tilknytning hertil har myndighederne udarbejdet standardkontrakter, der endvidere kan være forskellige afhængigt af karakteren af konsulentydelsen, ligesom der er skemamateriale til brug for evalueringer mv. Flere myndigheder har endelig udpeget resursepersoner, som har til opgave at udveksle erfaringer og være opmærksomme på nye regler med henblik på at sikre en viden- deling.

6. Myndigheder med et mindre behov for køb af konsulentydelse har også arbejdet med deres strategier for køb af konsulentydelse. Myndighedernes arbejde har i disse tilfælde typisk resulteret i inddragelse af beretningens anbefalinger omkring forhold som dokumentation, udgifter og myndighedens egne kompetencer ved overvejelser om løsning af opgaver gennem køb af konsulentydelse.

7. Jeg vurderer sammenfattende, at der siden afgivelsen af beretningen til Statsrevisorerne er sket en positiv udvikling i myndighedernes arbejde med fastsættelse af strategier for køb af konsulentydelse.

III. Finansministeriets oplysninger om køb af konsulentydelse

8. Ministerområderne har siden 1. januar 2007 haft pligt til at indsende oplysninger om deres indkøb til Statens Indkøbssekretariat under Finansministeriet. Formålet med indsendelse af oplysningerne er, at det herved er muligt at følge udnyttelsen af rammeaftaler og finde nye områder, hvor der med fordel kunne indgås nye rammeaftaler.

Ministerområdernes indsendelse af oplysninger om køb af konsulentydelse har været medvirkende til, at der pr. 1. januar 2009 er indgået 2 nye rammeaftaler på it-konsulentområdet, som Finansministeriet vurderer vil give en besparelse på omkring 15 % i forhold til tidligere. I rammeaftalerne er de forskellige konsulentydelse defineret i en række afgrænsede ydelse, der tillige gør det mere enkelt for brugerne at give en overordnet beskrivelse af den opgave, som skal løses.

9. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministerområdernes indsendelse af oplysninger om indkøb har resulteret i, at der er indgået nye rammeaftaler for it-konsulentydelse.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 10/2006

3

IV. Afslutning

10. Sammenfattende finder jeg, at opfølgningen hos de undersøgte myndigheder har vist, at de har arbejdet med deres strategier for køb af konsulentydelse. Denne udvikling understøttes af udvidelsen af antallet af rammeaftaler og SKI-aftaler, som gør det både lettere og billigere for brugerne af aftalerne. Det finder jeg tilfredsstillende.

11. Jeg betragter hermed denne beretningssag som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker (beretning nr. 14/06)

28. oktober 2008

RN A205/08

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 5. november 2007 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om Økonomi- og Erhvervsministeriets forvaltning af det danske engagement i de internationale investeringsbanker og orientere Statsrevisorerne om udviklingen i ministeriets initiativer.

Jeg ville mere konkret følge op på:

- udarbejdelsen af de nye danske strategier for de internationale investeringsbanker med henblik på, om der sker en koordinering med de relevante myndigheder
- hvordan anbefalingen om en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision reflekteres i strategierne for det danske engagement i bankerne.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på et møde med Økonomi- og Erhvervsministeriet, en gennemgang af Økonomi- og Erhvervsministeriets strategier for hver af de 3 investeringsbanker og en redegørelse fra ministeriet af 16. september 2008.

3. De internationale investeringsbanker omfatter Den Europæiske Investeringsbank (EIB), Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD) og Den Nordiske Investeringsbank (NIB).

I. Koordinering af strategierne for de internationale investeringsbanker med relevante myndigheder

4. Rigsrevisionen fandt det væsentligt, at Økonomi- og Erhvervsministeriet koordinerer de danske mål og strategier for bankerne med andre relevante ministerier, så det fx bliver klare, hvordan det danske engagement i de internationale investeringsbanker bidrager til de danske politiske målsætninger i forhold til Central- og Østeuropa.

5. Økonomi- og Erhvervsministeriet har oplyst, at ministeriet som et led i sin koordinering af arbejdet med de internationale investeringsbanker har haft udkast til strategier i høring hos de relevante myndigheder. Høringskredsen bestod af Udenrigsministeriet, Finansministeriet, Statsministeriet, Klima- og Energiministeriet, Transportministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Velfærdsministeriet, Økonomistyrelsen, Miljøstyrelsen og Danmarks Nationalbank. På baggrund af de indkomne høringssvar blev strategierne færdiggjort i februar 2008, og de ligger nu til grund for ministeriets arbejde i de internationale investeringsbanker. Ministeriet oplyser desuden, at strategier og retningslinjer løbende koordineres med de relevante myndigheder i forbindelse med det daglige samarbejde.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 14/2006

2

6. Rigsrevisionen kan konstatere, at det nu fremgår klarere af strategierne, hvordan det danske engagement i bankerne bidrager til at nå de danske politiske målsætninger i forhold til Central- og Østeuropa. Et eksempel på dette er, at det nu er blevet indskrevet i den danske strategi for Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling, at det er vigtigt for Danmark, at banken har fokus på den samme kreds af lande, som Udenrigsministeriet har fokus på i sin strategiske ramme for naboskabsprogrammet.

7. Jeg finder det tilfredsstillende, at der løbende foregår en koordinering af strategierne med relevante myndigheder.

II. Indarbejdelse af anbefalingen om en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision i strategierne for det danske engagement i bankerne

8. Statsrevisorerne anbefalede i deres bemærkninger til beretningen, at Økonomi- og Erhvervsministeriet arbejder for, at de internationale investeringsbanker omfattes af en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision til kontrol af, at bankerne lever op til deres formål og drives sparsommeligt, produktivt og effektivt.

9. Økonomi- og Erhvervsministeriet har i sin redegørelse af 16. september 2008 oplyst, at det nu fremgår af strategierne, at ministeriet vil arbejde for en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision. Det er i strategiernes afsnit om kontrol, revision og evaluering anført, at vurderingen af bankernes performance, effektivitet mv. primært hviler på interne evaluering- og kontrolorganer, og at ministeriet derfor vil arbejde for, at bankerne omfattes af en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet vil arbejde for, at bankerne omfattes af en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision.

III. Afslutning

11. Det er min samlede vurdering, at Økonomi- og Erhvervsministeriet har arbejdet tilfredsstillende med de områder, som blev fremhævet i beretning om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker.

12. Jeg betragter hermed beretningssagen om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker som afsluttet.

Henrik Otbo

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2006

RIGSREVISORS FORTSATTE NOTAT TIL STATSREVISORERNE

1

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2006 (beretning nr. 16/06)

13. marts 2009

RN C605/09

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 25. marts 2008, pkt. 48, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge 13 sager, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 224.

De 8 sager omtalt i notatets pkt. 6, 8, 13, 27, 30, 35, 37 og 40 er fulgt i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007, jf. beretningens pkt. 84-88, 89-107, 250-253, 446-451, 536-538, 609, 580-583 og 632. Jeg betragter derfor sagerne som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006.

De øvrige 5 sager er fulgt nedenfor.

Ad beretningens kap. III.I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet, pkt. 212

2. I mit notat til Statsrevisorerne af 25. marts 2008, pkt. 19, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge op på it-sikkerheden ved sundhed.dk, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 219.

Rigsrevisionen har konstateret, at sundhed.dk har fortsat den planlagte implementering af de relevante dele af DS 484 m.m. med henblik på at styrke it-sikkerheden.

Sundhed.dk har endvidere fortsat, men endnu ikke afsluttet, arbejdet med at præcisere aftalerne med dataleverandører og andre samarbejdspartnere for at sikre præcisering af de enkelte parter opgaver og ansvar i forhold til behandling af data.

Jeg vil fortsat følge sagen.

Ad beretningens kap. III.M. § 20. Undervisningsministeriet, pkt. 303-307

3. I mit notat til Statsrevisorerne af 25. marts 2008, pkt. 26, tilkendegav jeg, at jeg ville følge departementets it-logning og tilsagnsregistrering, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 220.

4. Ved revisionen i 2008 konstaterede Rigsrevisionen, at departementet har etableret en logningsprocedure, hvorefter der sker logning af visse transaktioner foretaget af superbrugere og af ændringer af brugerrettigheder til Navision Stat. Departementet oplyste, at der hvert kvartal udskrives rapporter vedrørende logningen, og at rapporterne gennemgås løbende. Departementet kunne dog ikke fremvise dokumentation for gennemgangen, men vil fremover sikre en dokumentation af rapporterne i departementets SDH-system.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2006

2

5. Som nævnt i mit notat af 25. marts 2007 viste revisionen i 2007, at departementets registrering vedrørende afgivne tilsagn om tilskud ligesom i 2006 ikke var ajour. Rigsrevisionen kunne ved revisionen i 2008 konstatere, at departementet havde foretaget udligning af beløbene.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap. III.N. § 21. Kulturministeriet, pkt. 344-347

6. I mit notat til Statsrevisorerne af 25. marts 2008, pkt. 28, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge Ordrupgaards forretningsgange og kontroller på løn- og personaleområdet, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 221.

Rigsrevisionen konstaterede ved en fornyet revision af Ordrupgaard i januar 2009, at mu-seet havde foretaget tilfredsstillende opfølgning på Rigsrevisionens bemærkninger og anbefalinger.

Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at forretningsgange og interne kontroller nu fungerer tilfredsstillende og opfylder de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap. III.S. § 28. Transport- og Energiministeriet, pkt. 437-440

7. I mit notat til Statsrevisorerne af 25. marts 2008, pkt. 36, tilkendegav jeg, at jeg fortsat vil følge Vejdirektoratets initiativer vedrørende implementering af nye procedurer for periodisering af udgifter, nye procedurer for den interne fakturabehandling samt procedurerne for inddrivelse af forfaldne tilgodehavender og reglerne for afskrivning af restante fordringer, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 222.

8. Med hensyn til Vejdirektoratets initiativer vedrørende periodisering af udgifter, jf. s. 118, pkt. 577, er sagen fulgt op i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007, jf. beretningens pkt. 576-579.

9. Rigsrevisionen har som led i den løbende årsrevision 2008 fulgt op på Vejdirektoratets implementering af nye procedurer for den interne fakturabehandling.

Opfølgningen viste, at Vejdirektoratet har udarbejdet skriftlige forretningsgange for fakturabehandling og opgavebeskrivelser for de enkelte regnskabsteam. Endvidere har Vejdirektoratet i foråret 2008 ændret organiseringen af regnskabsområdet med henblik på at sikre, at alle opgaver løses til tiden, samt at skabe bedre forretningsgange. Rigsrevisionens gennemgang af et udtræk for periode 12/2008 fra Vejdirektoratets system til håndtering af elektroniske fakturaer viste, at hovedparten af fakturaerne var behandlet og betalt korrekt. Opfølgningen viste samlet set, at procedurerne for den interne fakturabehandling fungerede tilfredsstillende.

10. Rigsrevisionen har i forbindelse med den afsluttende revision af Vejdirektoratets regnskab for 2007 gennemgået procedurerne for inddrivelse af forfaldne tilgodehavender og afskrivning af uerholdelige beløb. Gennemgangen viste, at Vejdirektoratets procedurer herfor var hensigtsmæssige.

11. Jeg finder Vejdirektoratets arbejde med implementering af nye procedurer for den interne fakturabehandling og for inddrivelse af forfaldne tilgodehavender samt afskrivning af uerholdelige beløb tilfredsstillende, og jeg betragter hermed denne sag som afsluttet.

Rigsrevisionens opfølgning på beretning nr. 16/2006

Ad beretningens kap. III.S. § 28. Transport- og Energiministeriet, pkt. 447-460

12. I mit notat til Statsrevisorerne af 25. marts 2008, pkt. 38, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge Banedanmarks arbejde med at få registreret og værdiansat sine anlægsaktiver korrekt, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006, s. 222.

13. Rigsrevisionen har løbende og tæt fulgt Banedanmarks arbejde med at tilvejebringe en retvisende og reviderbar åbningsbalance pr. 1. januar 2008 for Banedanmarks infrastrukturaktiver. Banedanmark har oplyst, at det fortsatte arbejde har omfattet registrering af fysisk tilstedeværelse af aktiverne med henblik på fuldstændighed, konstatering af ejerskab samt værdiansættelse på grundlag af handlingsplaner for de aktiver, hvor der endnu ikke var sikkerhed for tilstedeværelse og/eller ejerskab.

14. Banedanmark har opdelt aktiverne i 62 typer økonomiske aktivenheder fordelt på 9 fagområder (fx spor, kørestrøm og broer), som er angivet på finansloven for Banedanmark. Inden for hver type er der behov for registrering af forskellige afskrivningsperioder/levetider, så der opereres i alt med 88 registreringsmuligheder.

15. Sideløbende hermed har Banedanmark arbejdet med at få fastlagt de endelige regnskabsprincipper for Banedanmarks infrastrukturbalance og registreringen af infrastrukturaktiverne. Banedanmark har oplyst, at Økonomistyrelsen godkendte regnskabsprincipperne endeligt den 6. januar 2009.

16. Banedanmark har i tilknytning hertil oplyst, at Økonomistyrelsen efter aftale med Transportministeriet vil nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse af statsinstitutioner, som har infrastrukturaktiver, og med den opgave at sikre sammenhæng i de overordnede værdiansættelsesprincipper på infrastrukturområdet i staten. Arbejdsgruppens indstillinger forelægges derefter Statens Regnskabsråd.

17. Banedanmark har i efteråret 2008 oplyst, at arbejdet med infrastrukturbalancen har vist sig større, mere kompliceret og mere tidskrævende end tidligere antaget, så det ikke har været muligt at tilvejebringe en fuldstændig og reviderbar infrastrukturbalance pr. 1. januar 2008 til Banedanmarks årsrapport for 2008. Banedanmark har udarbejdet en alternativ plan, der sikrer, at Banedanmark får udarbejdet en åbningsbalance for infrastruktur pr. 1. januar 2009, som efter aftale mellem Banedanmark og Rigsrevisionen kan foreligge i revideret stand ultimo juni 2009. Endvidere vil infrastrukturbalancen ikke blive optrykt i årsrapporten for 2008, men Banedanmark vil redegøre for ændringen i regnskabsprincip herom. En følge heraf vil blive, at det forbehold, som Banedanmarks ledelse og Rigsrevisionen har taget for infrastrukturbalancen, vil udgå af årsrapporten for 2008.

18. Jeg finder, at Banedanmark har foretaget velbegrundede overvejelser ved fastlæggelsen af principperne for infrastrukturbalancen. Jeg har i mit notat til Statsrevisorerne af 11. marts 2009, pkt. 39, oplyst, at jeg vil følge Banedanmarks arbejde med at få registreret og værdiansat deres anlægsaktiver korrekt og betragter derfor sagen som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006.

Henrik Otbo

9. Oplysninger om inhabilitet i enkelte sager

Følgende statsrevisorer har erklæret sig inhabil i disse beretningssager, som er behandlet i denne betænkning:

Fortsatte beretninger vedrørende 2006

Beretning nr. 4/2006 om fødevarekontrollen

Statsrevisor Svend Erik Hovmand har ikke deltaget i behandlingen af denne sag.

Beretninger vedrørende 2007

Beretning nr. 1/2007 om gennemsigtighed vedrørende skatteudgifter (fradrag mv.)

Statsrevisor Svend Erik Hovmand har ikke deltaget i behandlingen af denne sag.

Beretning nr. 2/2007 om It-understøttelsen af sygehusenes opgaver

Statsrevisor Henrik Thorup har ikke deltaget i behandlingen af denne sag.

Beretning nr. 4/2007 om fusionen mellem den statslige og kommunale skatte- og inddrivelsesforvaltning

Statsrevisor Peder Larsen har ikke deltaget i behandlingen af denne sag.

Statsrevisor Svend Erik Hovmand har ikke deltaget i behandlingen af denne sag.

